

Билтен на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје бр. 1197, од 15.8.2019

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ ВО СКОПЈЕ

ISSN-1857-9779

БИЛТЕН

НА
УНИВЕРЗИТЕТОТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ ВО СКОПЈЕ

Број 1197

Скопје, 15 август 2019 година

Издание на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје
Бул. „Гоце Делчев“ бр. 9, 1000 Скопје

ПРВИОТ БРОЈ НА БИЛТЕНОТ Е ОБЈАВЕН ВО МАЈ 1957 ГОДИНА

Уредник на издавачката дејност на УКИМ:
проф. д-р Никола ЈАНКУЛОВСКИ, ректор

Уредник на Билтенот:
Илија Бојоевски

Лектор:
Весна Илиевска-Цвешановска

Бр. _____
5.8.2013
Скопје

Предмет: Материјали за Билтенот за објавување на интернет страницата на УКИМ

Согласно член 132, став 5 од Законот за високото образование („Сл. весник на РМ“ бр. 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 115/2010, 17/2011, 51/2011 и 123/2012), на интернет страницата на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, од бројот 1059 од 15 август 2013 година, ќе се објавуваат:

- рефератите за избор во наставно-научни, научни и соработнички звања;
- рецензиите за подобност на темата и оспособеноста на кандидатот за вршење научна работа;
- прегледите на одобрените докторски дисертации, прифатените магистерски и специјалистички теми;
- рецензиите на учебници и учебни помагала, како и
- рефератите за доделување на звањето почесен професор и титулата почесен доктор на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“.

По објавување на материјалите на интернет страницата, факултетите и институтите за своите потреби, истите треба да ги отпечатаат во материјална форма за да можат да ги достават на членовите на наставно-научниот, односно научниот совет. Поради тоа, потребно е сите материјали што се предвидени за објавување во Билтенот на Универзитетот, благовремено да ги доставувате во електронска форма. Поради усогласеност и униформност на текстовите потребно е материјалите за објавување да се доставуваат како Microsoft Word 2003 документи во кои исклучиво ќе се користи системскиот фонт Georgia. Овој фонт содржи богато множество на кирилични (македонски, српски, руски), латинични (со различни видови на надредени знаци), грчки и други знаци. Варијанта на овој фонт со коригирани знаци во италијанска формата за македонските букви ‘д’, ‘п’, ‘т’, ‘г’ може да се најде на интернет страницата на УКИМ, во делот **Документи -> Билтен на Универзитетот**. Исто така, таму може да се најде софтверско решение со кое може да се испрограмира тастатурата на персонален сметач при притискање на копчето ‘`’ и копчињата ‘е’ и ‘и’ во македонска поддршка да се добијат знаците ‘è’, и ‘ì’ соодветно.

Поради запазување на роковите за објавување на материјалите во Билтенот, но и на интернет страницата, ве молиме, рефератите, откако ќе бидат лекторирани, да ги доставите во оригинална верзија (лекторирана со потписите), а електронската верзија со внесените корекции да ја доставите на е-адресата: bilten@ukim.edu.mk.

Неблаговремено доставените материјали и оние кои нема да бидат напишани согласно упатството нема да бидат објавени во тој број, туку ќе бидат поместени за објавување во наредниот број од Билтенот, односно откако ќе биде добиена бараната верзија.

Ви благодариме за соработката.

Со почит,

Изготвил: Т.Б.

Одобрил: К.М.

УКИМ - Ректорат

СОДРЖИНА НА БИЛТЕН БРОЈ 1197 ОД 15 АВГУСТ 2019 ГОДИНА

АРХИТЕКТОНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски трудови на Архитектонскиот факултет (Мирослав Пејовски, Теодора Илиевска, Тања Трендова, Ана Ивановска, Тијана Мојсовска, Ана Стојчева, Филип Ајруш, Драгана Јованиќ, Ана Тодоровска, Александра Пирганоска, Елена Петровска, Ангела Рибароска, Сара Сиљаноска, Марија Попеска, Урош Николоски, Јосиф Николовски, Сашо Андријевски, Моника Јовановска, Ангела Чучкова).....8-10

ГРАДЕЖЕН ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски трудови на Градежниот факултет (Ана Ѓоргиева, Дамјан Денковски, Игор Крстовски, Ненад Гајиќ, Неџат Бајрами, Тони Јовановски).....11

МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) машински системи на Машинскиот факултет во Скопје (д-р Иле Мирчески).....12-25

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на 2 наставника во сите наставно-научни звања во наставно-научните области: фармакологија, токсикологија и клиничка фармакологија на Медицинскиот факултет во Скопје (доц. д-р Јасмина Тројачанец, доц. д-р Круме Јаковски).....26-46
2. Реферат за избор на 2 наставника во сите наставно-научни звања во наставно-научните области: физиологија, цитологија и спортска и училишна медицина на Медицинскиот факултет во Скопје (вонр. проф. д-р Слободан Николиќ, вонр. проф. д-р Људмила Ефремовска).....47-68
3. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања по предметите од наставно-научните области: инфектологија и тропски и карантински заболувања на Медицинскиот факултет во Скопје (доц. д-р Крсто Гроздановски).....69-77
4. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области: патолошка физиологија и нуклеарна медицина на Медицинскиот факултет во Скопје (доц. д-р Ана Угринска).....78-90
5. Реферат за избор на лице во сите научни звања во научната област (дисциплина) патолошка физиологија и нуклеарна медицина на Медицинскиот факултет во Скопје (н. сор. д-р Тони Трипуноски).....91-100
6. Рецензија за оцена на докторската дисертација со наслов Системска инфламација предизвикана од коморбидитети и ехокардиографски утврдена дијастолна дисфункција при срцева слабост со сочувана ежекциона фракција кај стари лица од д-р Лидија Ветеровска Миљковиќ, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....101-109
7. Рецензија за оцена на докторската дисертација Квалитет на живот кај возрасни со хемофилија третирани со и без профилакса од ас. д-р Виолета Дејанова Илијевска, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....110-121
8. Приговор на Рефератот за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања по предметот Интерна медицина и кардиологија, на Медицинскиот факултет во Скопје, објавен во Билтенот бр. 1196 од 15.7.2019 година, поднесен од н. сор. Емилија Антова.....122-125
9. Одговор на Рецензентската комисија на приговорот на Рефератот за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања по предметот Интерна медицина и кардиологија, на Медицинскиот факултет во Скопје, објавен во Билтенот бр. 1196 од 15.7.2019 година.....126-127

10. **Приговор** на Рефератот за избор на 3 асистенти по предметот **Интерна медицина**, на Медицинскиот факултет во Скопје, објавен во Билтенот бр. 1195 од 1.7.2019 година, поднесен од **д-р Марија Живковиќ**.....128-135
11. **Одговор** на Рецензентската комисија на приговорот на Рефератот за избор на 3 асистенти по предметот **Интерна медицина**, на Медицинскиот факултет во Скопје, објавен во Билтенот бр. 1195 од 1.7.2019 година.....136
12. **Приговор** на Рефератот за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања по предметот **Интерна медицина и кардиологија**, на Медицинскиот факултет во Скопје, објавен во Билтенот бр. 1196 од 15.7.2019 година, поднесен од **насл.вонр,проф.д-р Магдалена Отљанска**.....137-138
13. **Одговор** на Рецензентската комисија на приговорот на Рефератот за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања по предметот **Интерна медицина и кардиологија**, на Медицинскиот факултет во Скопје, објавен во Билтенот бр. 1196 од 15.7.2019 година.....139-140

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Влијанието на медиумите и јавното мислење во решавањето на конечниот статус на Косово во периодот 1989-1999** од **м-р Насер Ругова**, пријавена на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.....141-147

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски трудови на Природно-математичкиот факултет (**Томе Јовановски, Елизабета Стојановска, Александра Пешевска Тодорчевска, Мартина Богојовска, Елена Ангеловска**).....148-149

СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на едно лице во сите научни звања во научната област (дисциплина) стоматолошка протетика на катедрата за стоматолошка протетика на Стоматолошкиот факултет во Скопје (**д-р Сашо Јовановски, научен соработник**).....150-165
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Тераписки ефекти на озон гас во третманот и превенцијата на бисфосфонатната остеонекроза на вилиците** од **д-р Мирјана Марковска Арсовска**, пријавена на Стоматолошкиот факултет во Скопје.....166-174
3. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Микропропустливоста и јачината на врската кај композитните материјали со примена на различна техника на апликација** од **д-р Емилија Костадиновска**, пријавена на Стоматолошкиот факултет во Скопје.....175-180

ФАКУЛТЕТ ЗА ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област патолошка физиологија на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје (**доц. д-р Ирена Целеска**).....181-196
2. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) хигиена и технологија на производи и сировини од животинско потекло на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје (**д-р Билјана Стојановска-Димзоска, научен соработник**).....197-214

ФАКУЛТЕТ ЗА ДРАМСКИ УМЕТНОСТИ

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) драматургија на Факултетот за драмски уметности во Скопје (**д-р Ана Стојаноска**).....215-228

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) планирање на семејството, современите предизвици на семејствата во Европа, семејството во стратегиите на ЕУ на Филозофскиот факултет во Скопје (**доц. д-р Македонка Радуловиќ**).....229-248

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Економски придобивки од вложување капитал–студија на случај–Градежен институт „Македонија“**, пријавена на Економскиот институт во Скопје (м-р Славица Трајковска).....249-255
2. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски трудови на Економскиот институт (Мухаммед Хаџипази, Васка Љочева Јорданова, Гордана Трајкоска, Верче Канзуревска Митровска, Христина Стаменковска, Весна Јовановиќ, Ферик Сулејманов, Винка Радевска, Љубица Патлиџанковска, Саит Алеиви).....256-257

ИНСТИТУТ ЗА ЗЕМЈОТРЕСНО ИНЖЕНЕРСТВО И ИНЖЕНЕРСКА СЕИЗМОЛОГИЈА

1. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски трудови на Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија (Леарт Таравари).....258

ЈНУ ИНСТИТУТ ЗА МАКЕДОНСКА ЛИТЕРАТУРА

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Влијанието на културната дипломатија врз светската безбедност на глобално ниво од м-р Ивана Дрогрешка**, пријавена на Институтот за македонска литература во Скопје.....259-267

ПРЕГЛЕД

НА ОДОБРЕНИ МАГИСТЕРСКИ ТЕМИ НА АРХИТЕКТОНСКИОТ ФАКУЛТЕТ/ИНСТИТУТ

Ре д. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Мирослав Пејовски	Трансформација, спонтаност, модуларност: тенденциозно однесување на градот Скопје	Transformation , Spontaneity, Modularity : A Tendentious Behavior of the City of Skopje	Проф. д-р Минас Бакалчев	8-6/173 од 17.6.2019
2.	Теодора Илиевска	Оживување на запуштена рабна територија во градско ткиво	Reanimation of a Waste Border Territory in a City Fabric	Проф. д-р Митко Хаџи Пуља, ментор	8-6/173 од 17.6.2019
3.	Тања Трендова	Дефрагментација на урбан раб со вметнување на локално средиште	Defragmentation of an Urban Edge by Inserting a Local Center	Проф. д-р Митко Хаџи Пуља, ментор	8-6/173 од 17.6.2019
4.	Ана Ивановска	Оживување и реидентификација на постоечки архитектонски простор во природа	Reanimation and Re-identification of Existing Architectural Space in Nature	Проф. д-р Митко Хаџи Пуља, ментор	8-6/173 од 17.6.2019
5.	Тијана Мојсовска	Реинтеграција и оживување на раб помеѓу природен и изграден простор	Reintegration and Reanimation of an Edge Between Natural and Built space	Проф. д-р Митко Хаџи Пуља, ментор	8-6/173 од 17.6.2019
6.	Ана Стојчева	Реидентификација на фрагмент во постоечка просторна структура	“Re-identification of a fragment in an existing spatial structure”	Проф. д-р Митко Хаџи Пуља, ментор	8-6/173 од 17.6.2019
7.	Филис Ајруш	Современ казнено – поправен дом во Криволак	Contemporary Correctional Facility in Krivolak	Проф. д-р Анета Христова Поповска, ментор	8-6/173 од 17.6.2019
8.	Драгана Јованиќ	Рedefинирање на дел од улицата 7-ми Ноември	Redefining a part of the “November 7 th ” St.	Вонр. проф. д-р Михајло Зиноски	8-6/173 од 17.6.2019
9.	Ана Тодоровска	Нова термална бања во Проевце, Куманово	New Thermal Bath in Proevce , Kumanovo	Вонр. проф. д-р Михајло Зиноски	8-6/173 од 17.6.2019
10.	Александра Пирганоска	Трансформација на постоечката железничка станица во град Куманово, во нов	Transformation of the existing railway station in the city of Kumanovo, into	Вонр. проф. д-р Михајло Зиноски	8-6/173 од 17.6.2019

		модерен транспортен центар	a new modern transport center		
11.	Елена Петровска	Справување со акутниот проблем на градскиот отпад во Тетово – Станица за селекција и редистрибуција на селектиран отпад како секундарна суровина	Rescuing a city drowning in waste-Tetovo - Station for selection and redistribution of selected waste as a secondary raw material	Вонр. проф. д-р Александар Радевски	8-6/173 од 17.6.2019
12.	Ангела Рибароска	Центар за креативни индустрии во градба на поранешна фабрика за запчаници – МЗТ Скопје	Center for creative industries in construction of the former gearwheel factory - MZT Skopje	Доц. д-р Горан Мицковски, ментор	8-6/173 од 17.6.2019
13.	Сара Сиљаноска	Адаптивна ре-употреба на локацијата и фабриката за опрема и преносници “МЗТ ФОП”, дел од поранешната фабрика “Металски Завод Тито”.	Adaptive Re-use of the location and Facility for equipment and transmissions “MZT FOP”, part of the Former Factory “Metalski Zavod Tito”	Доц. д-р Горан Мицковски, ментор	8-6/173 од 17.6.2019
14.	Марија Попеска	Центар за креативни индустрии во поранешна фабрика МЗТ – Пумпи	Center for creative industries at the former factory MZT- Pumps	Доц. д-р Горан Мицковски, ментор	8-6/173 од 17.6.2019
15.	Урош Николоски	T(e)65 – Испитување на растот и синергијата помеѓу градот, инфраструктурата и пејзажот	T(e)65 – Examining the Growth and Synergy Between the City, the Infrastructure and the Landscape.	Вонр. проф. д-р Слободан Велевски, ментор	8-6/173 од 17.6.2019
16.	Јосиф Николовски	Повторно вреднување на урбаната празнина: Случајот на локацијата на поранешниот индустриски комплекс “Треска”, Скопје	Urban Voids Reloaded: The Case of the Former Industrial Complex “Treska”, Skopje	Вонр. проф. д-р Слободан Велевски, ментор	8-6/173 од 17.6.2019
17.	Сашо Андријевски	Продуктивен пејсаж, инфраструктура и одржлив град, Горни Полог и градот Гостивар	Productive landscape, infrastructure and sustainable city, Gorni Polog and the city of Gostivar	Вонр. проф. д-р Слободан Велевски, ментор	8-6/173 од 17.6.2019
18.	Моника Јовановска	Програмски интегриран објект од областа на	Building with integrated content	Вонр. проф. д-р	8-6/173 од 17.6.2019

		спорт, рекреација, услугителство и култура	in the field of sports and recreation, hospitality and culture	Страхиња Трпевски	
19.	Ангела Чучкова	Ревитализација и трансформација на објектот Стара железничка станица“ - Скопје во „нова станица на идеите”	Revitalization and transformation of the “Old Railway Station” – Skopje into a “New Station of Ideas”	Вонр. проф. Д-р Елизабета Касапова, ментор	8-6/173 од 17.6.2019

**ПРЕГЛЕД -478. СЕДНИЦА НА ННС 12.7.2019
НА ОДОБРЕНИ МАГИСТЕРСКИ ТЕМИ НА ГРАДЕЖЕН ФАКУЛТЕТ**

Д бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1	Ана Ѓоргиева, дипл.геод. инж	“Вредносна стабилност за проценети вредности на недвижности утврдена со примена на компаративниот пристап базиран на репрезентативни примероци од регистарот на цени“	„Value stability for assessed real estate values determined by applying the comparative approach based on representative samples from the price register“	проф. д-р Ванчо Ѓорѓиев Градежен факултет, УКИМ - Скопје.	12.07.2019 0202/81- 159-2
2	Дамјан Денковски, дипл.град. инж	“Аналитичко и експериментално истражување на извлекување на механички анкери во неармиран бетон“	„ ANALYTICAL AND EXPERIMENTAL RESEARCH OF PULL-OUT TEST OF MECHANICAL ANCHOR IN NON-REINFORCED CONCRETE “	доц. д-р Денис Поповски, Градежен факултет, УКИМ - Скопје.	12.07.2019 0202/81- 161-2
3	Игор Крстовски, дипл.геод. инж.	“Споредбена анализа на точноста од различни типови нивелман при одредување на висински разлики во урбано – ридски предели“	„Comparative analysis of the accuracy of different types of levelling for determining height differences in urban – hilly areas	доц. д-р Златко Богдановски, Градежен факултет, УКИМ - Скопје.	12.07.2019 0202/81- 164-2
4	Ненад Гајиќ, дипл.град. инж.	“Анализа на пожарна отпорност на челични греди во функција од формата на напречниот пресек и пожарното сценарио“	„FIRE RESISTANCE ANALYSIS OF STEEL BEAMS IN FUNCTION OF CROSS SECTION SHAPE AND FIRE SCENARIO“	проф. д-р Мери Цветковска, Градежен факултет, УКИМ - Скопје.	12.07.2019 0202/81- 160-2
5	Неџат Бајрами, дипл.град. инж.	“Мерење на надолжна рамност според индексот IRI и давање предлози за евалуација на коловозните површини во Република Северна Македонија“	„MEASURING OF LONGITUDINAL EVENNESS ACCORDING TO IRI INDEX AND GIVING PROPOSALS FOR PAVEMENTS EVALUATION IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA“	проф. д-р Горан Мијоски, Градежен факултет, УКИМ - Скопје.	12.07.2019 0202/81- 162-2
6	Тони Јовановски, дипл.град. инж	Компарација меѓу МКС прописите и EN стандардите за мерење на индексот на триење SRI и оцена на коефициентот на триење на коловозни површини со различен камен агрегат“	„COMPARISON BETWEEN THE MKSREGULATIONS AND EN STANDARDS FOR MEASURING THE FRICTION INDEX SRI AND ASSESSING THE COEFFICIENT OF FRICTION OF WHEEL SURFACES WITH A DIFFERENT STONE AGREGATE“	проф. д-р Горан Мијоски, Градежен факултет, УКИМ - Скопје.	12.07.2019 0202/81- 163-2

Прилог бр. 2

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ (ДИСЦИПЛИНА) МАШИНСКИ СИСТЕМИ НА МАШИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Машински факултет – Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 28.5.2019 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) 21408 – машински системи, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-1050/2, донесена на 27.6.2019, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Татјана Кандиќјан, редовен професор на Машинскиот факултет во Скопје, д-р Петар Симоновски, редовен професор на Машинскиот факултет во Скопје и д-р Софија Сидоренко, редовен професор на Машинскиот факултет во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област (дисциплина) 21408 – машински системи, во предвидениот рок се пријави само еден кандидат, д-р Иле Мирчески.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот Иле Мирчески е роден на 8.1.1981 година во Скопје, каде што го завршил основното и средното образование. Завршил средно образование – машински техничар во ЕМУЦ „Никола Тесла“, Скопје, со одличен успех и е прогласен за првенец на генерацијата. Во текот на неговото школување во средното училиште учествувал на два државни натпревара и има освоено една прва и една втора награда. На Машинскиот факултет во Скопје се запишал во учебната 1999/2000 година, на насоката хидротехника, пневматика и автоматика, и дипломирал во јуни 2004 година со среден успех 9,53. Дипломската работа ја одбрал со оценка 10.

Кандидатот активно се служи со англискиот јазик.

Во 2004 година се запишал на магистерските студии на Машинскиот факултет во Скопје и ги положил испитите од подрачјето теорија на конструирање при Институтот за машински конструкции, механизациони машини и возила со средна оценка 10. Магистерскиот труд под наслов „Нумеричко моделирање и анализа на удобноста на возачко седиште кај патнички автомобил“, под менторство на проф. д-р Татјана Кандиќјан, го одбрал на 11.12.2009 година и се стекнал со звањето магистер на машински науки.

Во 2011 година, кандидатот д-р Иле Мирчески ја пријавил својата докторска дисертација од подрачјето теорија на конструирање при Институтот за машински конструкции, механизациони машини и возила на Машинскиот факултет во Скопје под наслов: „Методологија на одлучување за градба на врските во склопот во процесот на конструирање од аспект на демонтирање на производите“, со ментор проф. д-р Татјана Кандиќјан. На 21.2.2014 година, кандидатот успешно ја одбрал докторската дисертација на Машинскиот факултет во Скопје, пред Комисија во состав: проф. д-р Татјана Кандиќјан, проф. д-р Ремон Поп-Илиев, проф. д-р Петар Симоновски, проф. д-р Валентина Гчевска и проф. д-р Софија Сидоренко. Со тоа се стекнал со научниот степен доктор на технички науки од научната област машинството.

Од 31.12.2007 година е вработен на Машинскиот факултет како помлад асистент на Институтот за машински конструкции, механизациони машини и возила. На 25.11.2010 година е избран во звањето асистент и на 17.10.2013 повторно е избран во истото звање на Машинскиот факултет. На 27.11.2014 година е избран во звањето доцент на Машинскиот факултет при Институтот за машински конструкции, механизациони машини и возила.

Во моментот е доцент на Машинскиот факултет во Скопје, во областа машински системи. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр. 1085 од 1.10.2014 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 995, од 1.11.2010 година, Билтенот бр. 1061 од 16.9.2013 година и Билтенот бр. 1085, од 1.10.2014 година, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на

кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Машински факултет - Скопје, кандидатот д-р Иле Мирчески изведува настава и вежби на прв циклус студии на сите студиски програми на Машинскиот факултет во Скопје. Во текот на изминатиот период, од неговиот избор за доцент на Машинскиот факултет до сега, кандидатот д-р Иле Мирчески одржувал предавања по предметите: CAD-техники, Конструирање со помош на компјутер, Производи од пластика и Конструирање. Исто така, тој одржувал вежби по предметите: Екодизајн, Развој на нови производи, Механички преносници, Механички компоненти и врски, Дизајн на машини и апарати и друго.

Кандидатот бил ментор на 10 дипломски трудови.

Кандидатот учествувал како член во комисија за оцена и одбрана на 27 дипломски трудови.

Кандидатот е автор на позитивно рецензирана збирка задачи под наслов „Конструирање со помош на компјутер“, збирка решени задачи, Иле Мирчески и Татјана Кандиќјан.

Конкретните активности се наведуваат во табелата во Анекс 2 (член 2) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Научноистражувачка дејност

Д-р Иле Мирчески има објавено вкупно 20 научни трудови од соодветната научна област, од кои 2 научни труда во научни списанија кои немаат импакт-фактор индексирани на Web of Science, Journal Citation Report и Scopus, 2 научни труда во научни списанија со импакт-фактор индексирани на Web of Science, Journal Citation Report и Scopus, 1 труд во научно списание објавено во земја членка на ОЕЦД, 12 труда во зборници од научни собири, 1 труд објавен во стручно/научно-популарно списание и 1 поглавје во научна монографија објавена во странство и дел од монографија објавен во земјава.

Д-р Иле Мирчески бил раководител на 2 национални научни проекта, а учествувал и како член во 2 меѓународни научни проекта и 2 национални научни проекта.

Кандидатот има 9 учества на научно/стручен собир со реферат и усна презентација.

Називите на трудовите, проектите и сл. се наведуваат во табелата во Анекс 2 (член 3/член 4) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Иле Мирчески активно е вклучен во стручно-апликативната работа на Машинскиот факултет во Скопје. Кандидатот заедно со проф. д-р Татјана Кандиќјан има спроведено 4 обуки на инженери во компании во земјава во областа на марни вериги и геометриски толеранции и конструирање со помош на компјутер и софтверскиот пакет Autodesk Inventor и SolidWorks. Кандидатот заедно со проф. д-р Тодор Давчев и Стопанската комора на Македонија имаат спроведено обука за раководни лица и инженери од секторот за одржување во индустријата на тема „Менаџирање со одржување на технички ресурси“. Кандидатот на барање на Стопанската комора на Македонија има спроведено еднодневни обуки за инженери и работници на теми: „Елементи на техничката документација, нивно правилно препознавање, читање и толкување“ и „Конструирање на производи и изработка на техничка документација со користење на софтверскиот систем за инженерско проектирање SolidWorks“.

Кандидатот д-р Иле Мирчески остварил повеќе експертски активности за потребите на повеќе компании од земјава.

Д-р Иле Мирчески е раководител на Лабораторијата за конструирање и индустриски дизајн при Институтот МКММВ на Машинскиот факултет во Скопје во периодот од 15.9.2016 до денес.

Д-р Иле Мирчески активно учествувал во организација на годишните изложби на студентите од насоката индустриски дизајн при Машинскиот факултет во Скопје, како и други изложби и настани на студентите, како што се: учество на „Скопје креатива 2014“ со дизајнерски дела од студентите на насоката индустриски дизајн, одржана во Универзална сала, и други.

Кандидатот д-р Иле Мирчески има вклучено група од 6 студенти од Машинскиот факултет во проектот ГЕТ-велосипед, кој го реализирал со компанијата Венито од Кавадарци, проект кој е финансиран од Фондот за иновации и технолошки развој. Во рамките на овој проект, кандидатот д-р Иле Мирчески заедно со студентите се стекнал со право на патент со број МК/Р/2018/000839 и наслов „Филтер за воздух вграден во велосипедско тркало“, со право на

индустриски дизајн со број МК/1/2018/000032 за „Рамка на ГЕТ Велосипед“ и со трговска марка со број МК/Т/2018/001047, во Заводот за заштита на правата од индустриска сопственост во Република Македонија.

Особена активност кандидатот покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучен во работата на стручни комисији и работни групи при Машинскиот факултет: член на факултетска Комисија за студентски проекти со мандат од 2017 до 2020 година, член на факултетска Комисија за подготовка на новите наставни програми за процесот за акредитација во 2016 година, член на Комисијата за промотивни активности на Факултетот од 2014 и 2019 година, и други.

Конкретните активности се наведуваат во табелата во Анекс 2 (член 5) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Оценка за самоевалуација

Кандидатот д-р Иле Мирчески, на 27.11.2017 година, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Машинскиот факултет во Скопје.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Иле Мирчески.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Иле Мирчески поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето вонреден професор во научната област 21408 – машински системи.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет во Скопје, д-р Иле Мирчески да биде избран во звањето **вонреден професор** во научната област 21408 – машински системи.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Татјана Кандиќјан с.р.

Проф. д-р Петар Симоновски с.р.

Проф. д-р Софија Сидоренко с.р.

ОБРАЗЕЦ 1

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Иле Лубе Мирчески

(име, татково име и презиме)

Институција: Машински факултет – Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: МАШИНСКИ СИСТЕМИ

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР/НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВИШ НАУЧЕН СОРАБОТНИК

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	<p>Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус</p> <p>Просечниот успех на прв циклус изнесува: 9,53 Просечниот успех на втор циклус изнесува: 10 Просечниот успех изнесува 9,77 за интегрираните студии.</p>	ДА
2	<p>Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира Назив на научната област: Машински системи, поле: Техничко-Технолошки науки, подрачје: Машинство.</p>	ДА
3	<p>Објавени најмалку пет рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор</p>	ДА
3.1	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p> <p>(1)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назив на научното списание: Computer Methods in Biomechanics and Biomedical Engineering (CMBBE) 2. Назив на електронската база на списанија: Web of Science 3. Назив на трудот: <i>3D Finite element analysis of porous Ti-based alloy prostheses</i> 4. Датум на објава: 2016 <p>(2)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назив на научното списание: Journal of Mechanical Design (JMD) 	ДА

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	<p>2. Назив на електронската база на списанија: Web of Science 3. Назив на трудот: <i>A method for improving the process and cost of non-destructive disassembly</i> 4. Датум на објава: 2016</p> <p>(3)</p> <p>1. Назив на научното списание: Tem journal – Technology Education Management informatics 2. Назив на електронската база на списанија: Web of Science и Scopus 3. Назив на трудот: <i>Improved nondestructive disassembly process using augmented reality and RFID product/part tracking</i> 4. Датум на објава: 2017</p> <p>(4)</p> <p>1. Назив на научното списание: Facta Universitatis, series: Mechanical Engineering 2. Назив на електронската база на списанија: Web of Science и Scopus 3. Назив на трудот: <i>Bicycle helmet design and the virtual validation of the impact, aerodynamics and production process</i> 4. Датум на објава: 2017</p>	
3-5	<p>Зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји</p> <p>(5)</p> <p>1. Назив на зборникот: Book of proceedings of the 1st international conference on engineering and natural sciences (ICENS) 2015 2. Назив на меѓународниот собир: International conference on engineering and natural sciences (ICENS) 2015 3. Имиња на земјите: Turkey, Bosnia and Herzegovina, Serbia, Macedonia, USA, Germany. 4. Наслов на трудот: <i>Automating non-destructive product disassembly sequence generation</i> 5. Година на објава: 2015</p>	ДА
4	Претходен избор во наставно-научно звање – доцент, датум и број на Билтен: 27.11.2014 година; Билтен бр. 1085 од 1.10.2014	ДА
5	Има способност за изведување на високообразовна дејност	ДА

ОБРАЗЕЦ 2

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И НАСТАВНО-СТРУЧНО
ЗВАЊЕ**

Кандидат: Иле Лубе Мирчески
(име, татково име и презиме)

Институција: Машински факултет – Скопје
(назив на факултетот/институтот)

Научна област: МАШИНСКИ СИСТЕМИ

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1	Одржување на предавања на прв циклус	15,6
1.1	Конструирање со помош на компјутер (2014/2015, 2015/2016, 2016/2017)	3,6
1.2	CAD Техники (2017/2018, 2018/2019)	7,2
1.3	Производи од пластика (2015/2016, 2016/2017, 2017/2018)	3,6
1.4	Конструирање (2018/2019)	1,2
2	Одржување на вежби на прв циклус	34,2
2.1	Конструирање со помош на компјутер (2014/2015, 2015/2016, 2016/2017)	9,9
2.2	CAD Техники (2017/2018, 2018/2019)	5,4
2.3	Производи од пластика (2014/2015, 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018)	5,4
2.4	Конструирање (2015/2016, 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019)	4,5
2.5	Развој на нови производи (2014/2015, 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019)	4,5
2.6	Еко дизајн (2016/2017)	0,9
2.7	Механички преносници (2014/2015, 2015/2016)	1,8
2.8	Механички компоненти и врски (2014/2015)	0,9
2.9	Дизајн на машини и апарати (2014/2015)	0,9
3	Консултации со студенти	4,4
3.1	Консултации со студенти 2014/2015 (300 студенти)	0,6
3.2	Консултации со студенти 2015/2016 (500 студенти)	1
3.3	Консултации со студенти 2016/2017 (410 студенти)	0,82
3.4	Консултации со студенти 2017/2018 (525 студенти)	1,05
3.5	Консултации со студенти 2018/2019 (465 студенти)	0,93
4	Ментор на дипломска работа (10)	2
5	Член на комисија за оцена и одбрана на дипломска работа (27)	2,7
6	Позитивно рецензирана збирка задачи – автор Конструирање со помош на компјутер, збирка решени задачи. Иле Мирчески и Татјана Кандиќјан	4
7	Пакет материјали за одреден предмет	6
7.1	П. Симоновски, И. Мирчески, Прирачник за вежби по предметот Механички преносници, Скопје, септември 2014, 16 страници.	1
7.2	П. Симоновски, И. Мирчески, Упатство за изработка на втората програмска задача по предметот механички	1

	преносници – едностепен цилиндричен редуктор, Скопје, ноември 2014, 35 страници.	
7.3	Т. Кандиќјан, И. Мирчески, Упатство за вежби по предметот производи од пластика: моделирање на пластичен дел и изработка на калапна шуплина, Скопје, октомври 2014, 80 страници.	1
7.4	Т. Кандиќјан, И. Мирчески, Збирка решени задачи за мерни вериги и геометриски толеранции, Скопје, ноември 2014, 119 страници.	1
7.5	И. Мирчески, Елементи на техничка документација, нивно правилно препознавање, читање и толкување, Стопанска комора на Македонија, Скопје, февруари 2016, 40 страници.	1
7.6	Т. Кандиќјан, И. Мирчески, Збирка решени задачи за мерни вериги и геометриски толеранции, Скопје, мај 2016, 173 страници, ново продолжено издание.	1
	Вкупно	68,9

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. Број	Назив на активност:	Поени
1	Раководител на национален научен проект	12
1.1	Национален проект: ГЕТ велосипед. Раководител на проектот: доц. д-р Иле Мирчески. Проектен менаџер: Тошко Ристов. Учесници на проектот: група студенти од Машински факултет во Скопје: Филип Попоски, Марко Насески, Мартин Спасовски, Ина Крстевска, Александар Јанковиќ и Игор Џамбаски. Траење на проектот: 2018-2019. Финансиран од: Фондот за иновации и технолошки развој на Р, Македонија и компанијата „Венио комерц“ од Кавадарци	6
1.2	Проект: Развој на модел за недеструктивна монтажа на производите со употреба на аугментна реалност и радиофреквентна идентификација, финансиран од Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, раководител на проектот: доц. д-р Иле Мирчески. Траење на проектот: 2017-2018	6
2	Учесник во национален научен проект	6
2.1	Национален проект: „Развој на интелегентни лежечки полицајци“. Координатор на проектот: Виктор Настев. Дизајнер и учесник во проектот: доц. д-р Иле Мирчески, и други. Траење на проектот: 2018-2020. Финансиран од: Фондот за иновации и технолошки развој на Р, Македонија и компанијата СТСС – СМАРТ ТРАФИК СЕЈФТИ СИСТЕМС ДООЕЛ Скопје.	3
2.2	Национален проект: Design the evolution 2, проф. д-р Татјана Кандиќјан (раководител на проектот), доц. д-р Иле Мирчески (учесник) и други, Министерство за култура на Р, Македонија, 2016.	3
3	Учесник во меѓународен научен проект	10
3.1	Меѓународен научен проект: Academic-Industrial Initial Training Network on Innovative Biocompatible Titanium-base Structures for	5

	<p>Orthopaedics, dr. Marko Gradišar (координатор на проектот за Словенија-HELIPRO d.o.o), доц. д-р Иле Мирчески (учесник-http://www.biotinet.eu/fellows.html) и други. Меѓународен проект од Marie Curie Initial Training Network и FP7 програмата “BioTiNet”. Grant agreement number: 264635. Траење на проектот: 2010-31.12.2014</p> <p>Учесници во проектот: Leibniz-Institut für Festkörper-und Werkstoffforschung Dresden - Germany; Institut National Polytechnique de Grenoble – France; Katholieke Universiteit Leuven – Belgium; Universität Wien – Austria; The Chancellor, Masters and Scholars of the University of Cambridge – UK; Politechnika Warszawska – Poland; University of Ioannina – Greece; The Chancellor, Masters and Scholars of the University of Oxford - UK, “Jozef Stefan” Institute- Slovenia; Universitat Autònoma Barcelona-Spain; PX Precimet SA – Switzerland; HELIPRO d.o.o – Slovenia.</p> <p>Линк: http://www.biotinet.eu/</p>	
3.2	<p>Меѓународен проект: 11. Меѓународен курс за млади истражувачи – Компјутерско инженерство, проф. д-р Петар Станков (директор на курсот), проф. д-р Марко Серафимов (локален координатор на проектот во Р, Македонија), доц. д-р Иле Мирчески (учесник) и други.</p> <p>ДААД - Академска обнова на Југоисточна Европа, Траење на проектот: 2002-2015 Раководител на проектот од ЕУ: Prof. Dr. Friedrich Dinkelacker, Лајбниц универзитет во Хановер, Германија.</p>	5
4	Дел од монографија	4
4.1	Т. Кандиќан, С. Сидоренко, И. Мирчески, Ј. Мицевска, Научна монографија од студенски проекти по индустрискиот дизајн со наслов Design the evolution 2, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Машински факултет, 2016.	4
5	Дел од монографија објавен во странство	6
5.1	I. Mircheski, <i>Optimal non-destructive disassembly sequence of technical products</i> , Scientific monograph: Methods and techniques for industrial development, Chapter: Product and process development, Faculty of Mechanical engineering in Maribor, Slovenia, ISBN 978-961-248-493-4, October 2015, pp 129-143.	6
6	Трудови со оригинални научни резултати објавени во научно списание кое нема импакт-фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank, MathSciNet (Mathematical Reviews), Zentralblatt fur Mathematik и Реферативный журнал “Математика” или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование	9
6.1	I. Mircheski, T. Rizov, Improved nondestructive disassembly process using augmented reality and RFID product/part tracking, Tem journal - Technology Education Management informatics, indexed in Web of Science and Scopus, Novi Pazar, Serbia, Vol. 6, Issue 4, pp. 671-677,	4,5

	November 2017, ISSN 2217-8309, https://dx.doi.org/10.18421/TEM64-04	
6.2	B. Boshevski, I. Mircheski, Bicycle helmet design and the virtual validation of the impact, aerodynamics and production process, Facta Universitatis, series: Mechanical Engineering, indexed in Web of science and Scopus, Nis, Serbia, Vol. 15, Issue 3, pp. 353-366, November 2017, ISSN 0354-2025, http://casopisi.junis.ni.ac.rs/index.php/FUMechEng/issue/view/593/showToc	4,5
7	Трудови со оригинални научни резултати објавени во научно списание кое има импакт-фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank, или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование	16,6
7.1	I. Mircheski, M. Gradišar, 3D Finite element analysis of porous Ti-based alloy prostheses, Computer Methods in Biomechanics and Biomedical Engineering (CMBBE), ISSN: 1025-5842, Vol. 19, No. 14, 2016, pp. 1531-1540, Journal Impact Factor: 1.850, 2015 Thomson Reuters , 2015 Journal Citation Reports, Taylor & Francis Group, http://dx.doi.org/10.1080/10255842.2016.1167881	8,85
7.2	I. Mircheski, R. Pop-Iliev, T. Kandikjan, A method for improving the process and cost of non-destructive disassembly, Journal of Mechanical Design (JMD), Vol. 138, Issue 12, 2016, Journal Impact Factor: 1.688, 2015 Thomson Reuters , 2015 Journal Citation Reports, ASME Digital Collection, http://mechanicaldesign.asmedigitalcollection.asme.org/article.aspx?articleid=2546128	7,75
8	Труд со оргинални научни резултати, објавен во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е објавено во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД	4
8.1	I. Mircheski, A. Łukaszewicz, R. Szczebiot, Injection process design for manufacturing of bicycle plastic bottle holder using CAx tools, Procedia Manufacturing, Elsevier, Vol. 32, pp. 68-73, 2019, https://doi.org/10.1016/j.promfg.2019.02.184	4
9	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји	32,5
9.1	I. Mircheski, T. Kandikjan, R. Pop-Iliev, Automating non-destructive product disassembly sequence generation, Book of proceedings of the 1st international conference on engineering and natural sciences (ICENS) 2015, Yıldız Technical University of Istanbul, Skopje, R. Macedonia, May 15-19, 2015, pp 606-616.	4
9.2	I. Mircheski, Computational testing of Ti-based orthopaedic implant with porous structure by using of finite element method, 11th International course for young researchers, Topic: Computational	5

	engineering, sponsored by DAAD Germany, organizer Technical University of Sofia, Pamporovo, Bulgaria, 26-30 May, 2015, ISSN 1314-0779, pp 91-102	
9.3	I. Mircheski, Computer-aided design of stirrup cutting and bending machine for mass production, 11th International course for young researchers, Topic: Computational engineering, sponsored by DAAD Germany, organizer Technical University of Sofia, Pamporovo, Bulgaria, 26-30 May, 2015, ISSN 1314-0779, pp 71-84	5
9.4	I. Mircheski, P. Simonovski, N. Avramov, T. Rizov, 3d finite element analysis of tooth contact of spur gear, Book of proceedings of 5th International Conference on Power Transmission BAPT 2016, Faculty of Mechanical engineering-Skopje, Ohrid, R. Macedonia, 5-8th October, 2016, pp 187-193, ISBN 978-608-4624-25-7	3
9.5	N. Avramov, P. Simonovski, I. Mircheski, T. Rizov, Modification of the diaphragm spring fingers beginnings and its influence on the spring stress distribution and stiffness curve, Book of proceedings of 5th International Conference on Power Transmission BAPT 2016, Faculty of Mechanical engineering-Skopje, Ohrid, R. Macedonia, 5-8th October, 2016, pp 199-205, ISBN 978-608-4624-25-7	3
9.6	T. Davecv, T. Rizov, N. Avramov, I. Mircheski, Influence of oil quality and viscosity on some quality components of vehicle power transmission, Book of proceedings of 5th International Conference on Power Transmission BAPT 2016, Faculty of Mechanical engineering-Skopje, Ohrid, R. Macedonia, 5-8th October, 2016, pp 218-221, ISBN 978-608-4624-25-7	3
9.7	I. Mircheski, T. Rizov, Nondestructive disassembly process of technical device supported with augmented reality and RFID technology, Book of proceedings of 13th International Conference on Accomplishments in Mechanical and Industrial Engineering – DEMI2017, Faculty of Mechanical engineering – Banja Luka, Bosnia & Herzegovina, 26-27th May, 2017, pp 877-885, ISBN: 978-99938-39-72-9	4,5
9.8	I. Mircheski, Determination of disassembly interference matrix and improved nondestructive disassembly sequences for the product, 13th International Scientific Conference MMA 2018 –Flexible Technologies, Faculty of technical sciences Novi Sad, Serbia, September 28-29, 2018, pp. 191-194	5
10	Труд со оригинални научни резултати, објавен во стручно/научно популарно списание	1,6
10.1	Т. Кандикјан, С. Сидоренко, И. Мирчески, Индустрискиот дизајн, предизвици, развој, образование и апликативна дејност, Пресинг, списание на комората на овластени архитекти и овластени инженери на Република Македонија, број 22, декември 2014, ISSN 1857-7 44X, pp 36-41	1,6
11	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен стручен одбор каде што членовите на програмскиот или научен комитет се од најмалку три земји	7,8
11.1	I. Mircheski, A. Łukaszewicz, R. Trochimczuk, Design of bicycle plastic bottle holder and technological aspects by using solidworks plastic, Proceedings of the XXIV Ukrainian-Polish Conference on CAD in Machinery Design. Implementation and Educational Issues – CADMD	2,4

	2016, Lviv Polytechnic National University and Warsaw University of Technology, Lviv, Ukraine, 21-22 October 2016, pp 17-22, ISBN 978-617-607-977-4	
11.2	R. Trochimczuk, A. Łukaszewicz, T. Mikołajczyk, I. Mircheski, Mechatronic and MCAD modelling of novel telemanipulator for minimally invasive surgery, Proceedings of the XXIV Ukrainian-Polish Conference on CAD in Machinery Design. Implementation and Educational Issues – CADMD 2016, Lviv Polytechnic National University and Warsaw University of Technology, Lviv, Ukraine, 21-22 October 2016, pp 25-26, ISBN 978-617-607-977-4	1,8
11.3	I. Mircheski, A. Łukaszewicz, R. Trochimczuk, R. Szczebiot, Application of CAX system for design and analysis of plastic parts manufactured by injection moulding”, Proceedings of the 18th International Scientific Conference: Engineering for rural development, Latvia University of Life Sciences and Technologies Faculty of Engineering, indexed in Web of Science and Scopus, 22-24.5.2019, ISSN 1691-5976	1,8
11.4	R. Trochimczuk, A. Łukaszewicz, R. Szczebiot, I. Mircheski, Modeling, programming and simulation of robotized workcells created for industrial and service needs, Proceedings of the 18th International Scientific Conference: Engineering for rural development, Latvia University of Life Sciences and Technologies Faculty of Engineering, indexed in Web of Science and Scopus, 22-24.5.2019, ISSN 1691-5976, pp. 1313-1318	1,8
12	Учество на научен/стручен собир со реферат, усна презентација	9
12.1	I. Mircheski, M. Gradišar (HeliPro Slovenia), Optimisation of porous structure morphology for an orthopaedic implant with improved performance and durability, BioTiNet Final Conference, Leibniz Institute for Solid State and Materials Research Dresden (IFW Dresden), Germany, 4-8 November 2014. Потврда за учество.	1
12.2	I. Mircheski, T. Kandikjan, R. Pop-Iliev, Automating non-destructive product disassembly sequence generation, Book of proceedings of the 1st international conference on engineering and natural sciences (ICENS) 2015, Yıldız Technical University of Istanbul, Skopje, R. Macedonia, May 15-19, 2015, pp 606-616. Потврда за учество.	1
12.3	I. Mircheski, Computational testing of Ti-based orthopaedic implant with porous structure by using of finite element method, 11th International course for young researchers, Topic: Computational engineering, sponsored by DAAD Germany, organizer Technical University of Sofia, Pamporovo, Bulgaria, 26-30 May, 2015, ISSN 1314-0779, pp 91-102. Потврда за учество.	1
12.4	I. Mircheski, Computer-aided design of stirrup cutting and bending machine for mass production, 11th International course for young researchers, Topic: Computational engineering, sponsored by DAAD Germany, organizer Technical University of Sofia, Pamporovo, Bulgaria, 26-30 May, 2015, ISSN 1314-0779, pp 71-84. Потврда за учество.	1
12.5	I. Mircheski, P. Simonovski, N. Avramov, T. Rizov, 3d finite element analysis of tooth contact of spur gear, Book of proceedings of 5th International Conference on Power Transmission BAPT 2016, Faculty of Mechanical engineering-Skopje, Ohrid, R. Macedonia, 5-8th	1

	October, 2016, pp 187-193, ISBN 978-608-4624-25-7. Потврда за учество.	
12.6	N. Avramov, P. Simonovski, I. Mircheski, T. Rizov, Modification of the diaphragm spring fingers beginnings and its influence on the spring stress distribution and stiffness curve, Book of proceedings of 5th International Conference on Power Transmission BAPT 2016, Faculty of Mechanical engineering-Skopje, Ohrid, R. Macedonia, 5-8th October, 2016, pp 199-205, ISBN 978-608-4624-25-7. Потврда за учество.	1
12.7	T. Daveev, T. Rizov, N. Avramov, I. Mircheski, Influence of oil quality and viscosity on some quality components of vehicle power transmission, Book of proceedings of 5th International Conference on Power Transmission BAPT 2016, Faculty of Mechanical engineering-Skopje, Ohrid, R. Macedonia, 5-8th October, 2016, pp 218-221, ISBN 978-608-4624-25-7. Потврда за учество.	1
12.8	I. Mircheski, T. Rizov, Nondestructive disassembly process of technical device supported with augmented reality and RFID technology, Book of proceedings of 13th International Conference on Accomplishments in Mechanical and Industrial Engineering – DEMI2017, Faculty of Mechanical engineering – Banja Luka, Bosnia & Herzegovina, 26-27th May, 2017, pp 877-885, ISBN: 978-99938-39-72-9. Потврда за учество.	1
12.9	I. Mircheski, Determination of disassembly interference matrix and improved nondestructive disassembly sequences for the product, 13th International Scientific Conference MMA 2018 –Flexible Technologies, Faculty of technical sciences Novi Sad, Serbia, September 28-29, 2018, pp. 191-194. Потврда за учество.	1
Вкупно		118,5

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија, технички извештаи, вешт наод и мислење, стручно мислење, проценка на капитал, систематизација, методологија	11
1.1	Учество (20-22.11.2014) во проект за стручно мислење и обука на инженери од индустријата (компанија LTN лeарница – Охрид) со наслов „Мерни вериги и геометриски толеранции“. Раководител на проектот е проф. д-р Татјана Кандиќјан.	1
1.2	Учество (17.8.2015) во проект за Испитување на моторни возила за извршена работа „Стручно мислење за технички карактеристики на делови, системи и самостојни технички единици на возила и стручно мислење за технички карактеристики на возила во постапка за испитување на возила“. Раководител на проектот е проф. д-р Дарко Данев.	1
1.3	Учество (29.9.2015) во проект за стручно мислење и обука на раководни лица и инженери од секторот за одржување од индустријата на тема: Менаџирање со одржување на технички ресурси, проф. д-р Тодор Давчев и доц. д-р Иле Мирчески (предавачи), Стопанска комора на Македонија	1

1.4	Учество (17.2 до 2.3.2016) во проект за стручно мислење и обука на инженери и работници од компанијата Раде Кончар-ТЕП на тема: Елементи на техничка документација, нивно правилно препознавање, читање и толкување, д-р Иле Мирчески (предавач), Стопанска комора на Македонија (организатор).	1
1.5	Учество (19.2.2016) во проект за стручно мислење и обука на раководни лица и инженери од повеќе компании на тема: Конструирање на производи и изработка на техничка документација со користење на софтверскиот систем за инженерско проектирање SolidWorks, доц. д-р Иле Мирчески (предавач), Стопанска комора на Македонија.	1
1.6	Учество (12-14.5.2016) во проект за стручно мислење и обука на инженери од индустријата (компанија ЛТН леарница – Охрид) со наслов „Мерни вериги и геометриски толеранции“. Раководител на проектот е проф. д-р Татјана Кандиќјан.	1
1.7	Технички извештај за „Температурните мерења на челичен лим со дебелина 2mm, ширина 1250mm при негово процесирање и брзина на движење од 25,6 m/min“, за потребите на ArcelotMittal (CRM) Скопје АД., 7.7.2016, Извршители: доц. д-р Виктор Илиев, доц. д-р Игор Шешо и доц. д-р Иле Мирчески.	1
1.8	Технички извештај за „Дефинирање на работни параметри на 5 индустриски центригвални вентилатори“, за потребите на ArcelotMittal (CRM) Скопје АД., 7.7.2016, Извршители: доц. д-р Виктор Илиев, доц. д-р Игор Шешо и доц. д-р Иле Мирчески.	1
1.9	Технички извештај за „Технички извештај од анализа за зголемување на ладилен капацитет на линија за поцинкување во кула за ладење“, за потребите на ArcelotMittal (CRM) Скопје АД., 22.8.2016, Извршители: доц. д-р Игор Шешо, доц. д-р Виктор Илиев и доц. д-р Иле Мирчески.	1
1.10	Технички извештај за унапредување на дизајн/решение на продуктот/прототип „Интелигентен лежечки полицаец“, за потребите на СТСС-СМАРТ ТРАФИК СЕЈФТИ СИСТЕМС ДООЕЛ Скопје., 28.5.2018, Извршител: доц. д-р Иле Мирчески.	1
1.11	Технички извештај за проект: „Развој на електричен велосипед наречен ГЕТ-Велосипед (градски еко транспорт), уникатна станица за полнење, складирање и изнајмување на ГЕТ-Велосипедот и развој на проактивни филтри за прочистување на воздухот од ПМ10 честичи“, за потребите на Венито комерц од Кавадарци, 1.3.2018, Извршител: доц. д-р Иле Мирчески, група студенти од Машински факултет во Скопје: Филип Попоски, Марко Насески, Мартин Спасовски, Ина Крстевска, Александар Јанковиќ и Игор Џамбаски.	1
2	Патенти/иновации прифатени од Државниот завод за индустриска сопственост	10
2.1	Заштита на Патент во државниот завод за заштита на правата од индустриска сопственост (МК/Р/2018/000839): Филтер за воздух вграден во велосипедско тркало, Иле Мирчески, Филип Попоски, Марко Насески, Мартин Спасовски, Ина Крстевска, Александар Јанковиќ, Игор Џамбаски, Тошко Ристов, поднесен на 17.10.2018 во Државниот завод за индустриска сопственост на Р. Македонија.	10
3	Учество во промотивни активности на Факултетот	5

3.1	Во 2015 година	0,5
3.2	Во 2016 година	0,5
3.3	Во 2017 година	0,5
3.4	Во 2018 година	0,5
3.5	Во 2019 година	0,5
3.6	Т. Кандиќјан, С. Сидоренко, И. Мирчески, и студенти од насоката Индустриски дизајн на Машинскиот факултет во Скопје: Учество и промоција на „Скопје креатива 2014“ со дизајнерски дела од студентите на насоката Индустриски дизајн, одржана во Универзална сала, 21.11.2014.	0,5
3.7	Т. Кандиќјан, С. Сидоренко, И. Мирчески, и студенти од насоката Индустриски дизајн на Машинскиот факултет во Скопје: Годишната изложба на дизајнерски дела од студентите на насоката Индустриски дизајн, одржана во холот на Машинскиот факултет во Скопје, 2015, 2016, 2017, 2018.	2
4	Раководител на лабораторија Лабораторија за конструирање и индустриски дизајн при Институтот МКММВ на Машинскиот факултет во Скопје во периодот од 15.9.2016 до денес.	1
Дејности од поширок интерес		
1	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект, како носител	2
1.1	Национален проект: ГЕТ велосипед. Раководител на проектот: доц. д-р Иле Мирчески. Проектен менаџер: Тошко Ристов. Траење на проектот: 2018-2019. Финансиран од: Фондот за иновации и технолошки развој на Р, Македонија и компанијата „Венито комерц“ од Кавадарци	1
1.2	Проект: Развој на модел за недеструктивна демонтиража на производите со употреба на аугментна реалност и радиофреквентна идентификација, финансиран од Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, раководител на проектот: доц. д-р Иле Мирчески. Траење на проектот: 2017-2018	1
2	Член на факултетска комисија	1,5
2.1	Комисија за студентски проекти (2017; 2018; 2019)	1,5
	Вкупно	30,5
ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ		Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ		68,9
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ		118,5
СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ		30,5
Вкупно		217,9

Членови на Комисијата
Проф. д-р Татјана Кандиќјан с.р.
Проф. д-р Петар Симоновски с.р.
Проф. д-р Софија Сидоренко с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА 2 НАСТАВНИКА ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ: ФАРМАКОЛОГИЈА, ТОКСИКОЛОГИЈА И КЛИНИЧКА ФАРМАКОЛОГИЈА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Медицински факултет, објавен во весниците „Вечер“ и „Коха“ од 30.5.2019 - за избор на 2 наставника во сите наставно-научни звања по предметите од наставно-научните области: фармакологија, токсикологија и клиничка фармакологија, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-2883/38, донесена на 25.6.2019 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Никола Лабачевски, редовен професор на Катедрата за фармакологија при Медицинскиот факултет во Скопје, проф. д-р Трајан Балканов, редовен професор на Катедрата за фармакологија при Медицинскиот факултет во Скопје и проф. д-р Димче Зафиров, вонреден професор на Катедрата за фармакологија при Медицинскиот факултет во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на 2 наставника во сите наставно-научни звања во наставно-научните области: фармакологија, токсикологија и клиничка фармакологија, во предвидениот рок се пријавија доц. д-р Јасмина Тројачанец и доц. д-р Круме Јаковски.

Доц. д-р Јасмина Тројачанец

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката доц. д-р Јасмина Тројачанец е родена на 26.4.1968 година во Скопје. Основно и средно образование завршила во Скопје со одличен успех. Медицинскиот факултет го завршила во Скопје во 1992 година со просечен успех 9,2.

Од 1.9.1993 година е вработена на Институтот за претклиничка и клиничка фармакологија со токсикологија при Медицинскиот факултет во Скопје.

На 15.12.1999 година со успех го положила специјалистичкиот испит по специјалноста клиничка фармакологија, и се здобила со звањето специјалист по клиничка фармакологија.

Во учебната 1994/95 година кандидатката се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Медицински факултет во Скопје, а на 29.12.2008 година го одбранила магистерскиот труд под наслов: „Ефектите на простаглицин (PGI₂) и еналаприл на стрептозоцин индуцираната дијабетична нефропатија кај стаорци“, со просечен успех 10,0.

Докторска дисертација пријавила во 2009 година на Медицинскиот факултет во Скопје. Во јануари 2014 година успешно ја одбранила својата докторска дисертација под наслов „Тераписка ефикасност на двојната блокада на ангиотензин-II кај дијабетичната нефропатија предизвикана со стрептозоцин“, пред Комисија во состав: проф. д-р Петар Милошевски, проф. д-р Александар Шиколе, проф. д-р Гордана Петрушевска, проф. д-р Никола Лабачевски и проф. д-р Маја Сланинка-Мицеска и се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област фармакологија.

На 1.10.1994 година е избрана за помлад асистент на Медицинскиот факултет по предметот Фармакологија со токсикологија. На 30.3.2001 година е избрана за асистент по предметот Фармакологија со токсикологија. Во два наврата е реизбрана во истото звање.

Во моментот е доцент на Медицинскиот факултет по предметот фармакологија со токсикологија. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр. 1086 од 15.10.2014 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 619, 733, 774, 1086, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на Медицинскиот факултет, кандидатката д-р Јасмина Тројачанец, доцент, изведува наставно-образовна дејност, предавања и вежби на прв циклус студии за студентите по општа медицина, стоматологија и фармација на предметите Фармакологија, Клиничка фармакологија и Рационално препишување на лекови, како и предавања и вежби на тригодишни стручни студии за медицински сестри и рендген-технолози на предметите Фармакологија, односно Контрастни средства.

Кандидатката е едукатор на специјализанти по клиничка фармакологија при спроведување на турнусите според Правилникот за специјализации и супспецијализации на Медицинскиот факултет.

Кандидатката изведува настава по предметот Значење на фармакогенетското типизирање од третиот циклус студии, студиска програма: Клиничка медицина на Медицинскиот факултет.

Кандидатката учествувала како член на комисија за оцена и одбрана на четири дипломски трудови и еден специјалистички труд.

Кандидатката е коавтор на рецензиран учебник под наслов ПРАКТИКУМ ПО ОСНОВИ НА ФАРМАКОЛОГИЈАТА.

Научноистражувачка дејност

Доц. д-р Јасмина Тројачанец има објавено вкупно 5 научни трудови од областа на фармакологијата во меѓународни научни списанија.

Доц. д-р Јасмина Тројачанец била раководител на 9 меѓународни и 1 национален научноистражувачки проект, а учествувала и како член на 13 меѓународни и 1 национален научноистражувачки проект.

Стручно-применувачка дејност и дејност од поширок интерес

Доц. д-р Јасмина Тројачанец активно е вклучена во стручно-применувачката работа на Институтот за претклиничка и клиничка фармакологија со токсикологија како специјалист по клиничка фармакологија.

Доц. д-р Јасмина Тројачанец во изминатиов период успешно ги врши сите експертски активности што се изведуваат на Институтот, во смисла на изготвување експертски извештаи за фармаколошко - токсиколошката (претклиничката) и клиничката документација за лековите во постапката за добивање на одобрение за ставање на лекот во промет, обнова на одобрение за промет и варијации на лекови.

Особена активност кандидатката покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучена во работата на стручни комисији и работни групи при Агенцијата за лекови и медицински средства на Р Северна Македонија:

- Комисија за класификација на медицински производи спакувани во фармацевтска дозирана форма.

Доц. д-р Јасмина Тројачанец активно е вклучена во работата на органите на Медицинскиот факултетот, и тоа:

- Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет;
- Одбор за меѓународна соработка.

ОБРАЗЕЦ 1

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Јасмина Здравко Тројачанец

Институција: Институт за претклиничка и клиничка фармакологија со токсикологија, Медицински факултет, Скопје.

Научни области: ФАРМАКОЛОГИЈА, ТОКСИКОЛОГИЈА И КЛИНИЧКА ФАРМАКОЛОГИЈА.

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	<p>Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус *</p> <p>Просечниот успех на прв циклус изнесува: 9,2</p> <p>Просечниот успех на втор циклус изнесува: 10,0</p>	ДА
2	<p>Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира</p> <p>Назив на докторатот: „Тераписка ефикасност на двојната блокада на ангиотензин-II кај дијабетична нефропатија предизвикана со стрептозотцин“.</p> <p>Назив на научната област: фармакологија, поле: медицински науки и здравство, подрачје: фундаментални медицински науки .</p>	ДА
3	<p>Објавени најмалку пет рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор</p>	ДА
3.1	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p> <p>1. Назив на научното списание: International Blood Research and Review Назив на електронската база на списанија: Index Copernicus Наслов на трудот: External quality assessment of transfusion-transmissible infections testing. Tatjana Makarovska Bojadzieva, Lolita Mitevaska, Jasmina Trojancanec. Година на објава: 2017; 7(4):1-7.</p> <p>2. Назив на научното списание: Open Access Macedonian Journal of medical Sciences. Назив на електронската база на списанија: Scopus, PubMed Central... Наслов на трудот: A New Solid-Phase Extraction Method for Determination of Pantoprazole in Human Plasma Using High-Performance Liquid Chromatography. Dragica Zendelovska, Emilija Atanasovska, Kalina Gjorgjievska, Kristina Pavlovska, Krume Jakjovski, Dimce Zafirov, Jasmina Trojancanec.</p>	ДА

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	<p>Година на објава: 2019; Vol 7 No 11</p> <p>3. Назив на научното списание: Macedonian Pharmaceutical Bulletin. Назив на електронската база на списанија: DOAJ Directory, EBSCO Host – Academic Search database. Наслов на трудот: Comparative single-dose bioavailability study of two 10 mg zolpidem tablet formulations in healthy volunteers. Zafirov D, Trojacanec J, Zendelovska D, Kolovcevski N, Labacevski B. Година на објава: 2019; Vol. 65(1).</p> <p>4. Назив на научното списание: Macedonian Pharmaceutical Bulletin. Назив на електронската база на списанија: DOAJ Directory, EBSCO Host – Academic Search database. Наслов на трудот: Comparative single-dose bioavailability study of two 500 mg clarithromycin tablet formulations in healthy volunteers under fasting condition Nikola Labachevski, Dimche Zafirov, Jasmina Trojacanec, Krume Jakjovski, Emilija Atanasovska, Kalina Gjorgjievska, Nikola Kolovcevski, Bojan Labachevski, Dobrin Svinarov. Година на објава: 2019; Vol. 65(1).</p>	
3.2	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p> <p>1. Назив на научното списание: Journal of Macedonian Association of Physiologist and Anthropologist, Physioacta Меѓународен уредувачки одбор Вкупен број членови: 16 Припадност по земји: Marijan Rupnik, Maribor, Slovenia, Vujadin Mijevic, Beograd, Serbia, Vladimir Jakovlevic, Kraguevac, Serbia, Milkica Nestic, Nis, Serbia, Emin Ergen, Ancara, Turkey, Joseph Tecce, Boston, USA, Horst Schmidt, Ulm, Germany, Veselin Jovanovic, Niksic, Monte Negro, Jasmina Hadzihalilovic, Tuzla, BIH, Dusan Susnevic, Banja Luka, R. Serbian BIH, Vidovi Stojki, Banja Luka, R. Serbian BIH, Lidia Tegaco, Minsk, Belarus, Ilija Micarezi, Tirana, Albania, Cristina Glavce, Bucharest, Rumania, Nikoleta Milici, Bucharest, Rumania, Sofia Baltova, Plovdiv, Bulgaria. Наслов на трудот: Effects of salt loading on blood pressure and specific hypertension target organs in spontaneously hypertensive rats. Gjorgjievska K, Zafirov D, Jurhar M, Cekovska S, Petrussevska M, Atanasovska E, Pavlovska K, Zendelovska D, Trojacanec J. Година на објава: 2014; Vol.8-No.2, 55-62.</p>	ДА

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
3.3	<p>Книга или дел од книга рецензирана и објавена во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД</p> <p>1. Наслов на книга: ПРАКТИКУМ ПО ОСНОВИ НА ФАРМАКОЛОГИЈАТА. Проф. д-р Кристина Младеновска, проф. д-р Димче Зафиров, доц. д-р Зоран Стерјев, доц. д-р Надица Матевска Гешковска, доц. д-р Александра Капедановска Несторовска, доц. д-р Зорица Наумовска, доц. д-р Круме Јакоски, доц. д-р Јасмина Тројачанец и м-р фарм. Марија Станинова Назив на членката: Република Македонија Издавач, место на издавање и година: Фармацевтски факултет, Универзитет „св. Кирил и Методиј“ , Скопје, 2015 година.</p>	ДА
4	<p>Претходен избор во наставно-научно звање – доцент Датум: 24.12.2014 број на Билтен: 1086 (15.10.2014)</p>	ДА
5	<p>Има способност за изведување на високообразовна дејност</p>	ДА

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Никола Лабачевски, претседател с.р.
2. Проф. д-р Трајан Балканов, член с.р.
3. Проф. д-р Димче Зафиров, член с.р.

ОБРАЗЕЦ 2
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И
СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Јасмина Здравко Тројачанец

Институција: Институт за претклиничка и клиничка фармакологија со токсикологија, Медицински факултет, Скопје.

Научни области: ФАРМАКОЛОГИЈА, ТОКСИКОЛОГИЈА И КЛИНИЧКА ФАРМАКОЛОГИЈА.

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Одржување на вежби од прв циклус студии: фармакологија со токсикологија, 2014-2019 година (Медицински факултет) 90 часа x 0,03 x 5 години, една група	13,5
2.	Одржување на вежби од прв циклус студии: фармакологија, 2014-2019 година (Стоматолошки факултет) 40 часа x 0,03 x 5 години, една група	6
3.	Одржување на вежби од прв циклус студии: фармакологија, 2014-2019 година (Фармацевтски факултет) 40 часа x 0,03 x 5 години, една група	6
4.	Одржување на настава од прв циклус студии: фармакологија со токсикологија, 2014-2019 година (Медицински факултет) 40 часа x 0,04 x 5 години	8
5.	Одржување на настава од прв циклус студии: фармакологија, 2014-2019 година (Стоматолошки факултет) 11 часа x 0,04 x 5 години	2,2
6.	Одржување на настава од прв циклус студии: фармакологија, 2014-2019 година (Фармацевтски факултет) 4 часа x 0,04 x 5 години	0,8
7.	Одржување на настава од прв циклус студии: фармакологија, 2014-2019 година (тригодишни стручни студии за медицински сестри и рендген-технолози) 6 часа x 0,04 x 5 години	1,2
8.	Консултации со студенти за последните пет години (2014-2019) (1200 x 0,002)	12
9.	Едукатор на здравствена специјализација (клиничка фармакологија), 2014-2019 година 80 x 0,08 x 5 години	32
10.	Одржување на настава од трет циклус студии: “Значење на фармакогенетското типизирање” трет циклус на студии, студиска програма Клиничка медицина на Медицинскиот факултет, 2014-2019 година 10 x 0,06 x 5 години	3

11.	Коавтор на рецензиран учебник под наслов: ПРАКТИКУМ ПО ОСНОВИ НА ФАРМАКОЛОГИЈАТА. Проф. д-р Кристина Младеновска, проф. д-р Димче Зафиров, доц. д-р Зоран Стерјев, доц. д-р Надица Матевска Гешковска, доц. д-р Александра Капедановска Несторовска, доц. д-р Зорица Наумовска, доц. д-р Круме Јаќоски, доц. д-р Јасмина Тројачанец и м-р фарм. Марија Станинова Назив на членката: Република Македонија Издавач, место на издавање и година: Фармацевтски факултет, Универзитет „св. Кирил и Методиј“ , Скопје, 2015 година.	6
12.	Член на комисија за одбрана на дипломска работа (x 4)	0,4
13.	Член на комисија за специјалистички испит (x 1)	0,2
	Вкупно	91,3

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Поени
1.	Раководител на меѓународни научноистражувачки проекти	
1.1	Comparative, single-dose, 2-way cross-over bioavailability study of valsartan / rosuvastatin 160 mg / 20 mg fixed dose combination tablet formulation and coadministration of valsartan 160 mg and rosuvastatin 20 mg as separate tablets in healthy male volunteers under fasting conditions. Sponsor Study Code: 14-448, CRO Study Code: SAV-250-15	9
1.2	Comparative, randomised, single-dose, 2-way crossover bioavailability study of perindopril erbumine / amlodipine / rosuvastatin 8 mg / 10 mg / 20 mg fixed dose combination formulation and perindopril arginine/ amlodipine 10 mg / 10 mg and rosuvastatin 20 mg in healthy adult volunteers under fasting conditions. Sponsor Study Code: 15-470, CRO Study Code: RMR-2350-15	9
1.3	Comparative, single-dose, 4-way cross-over bioavailability study of 40 mg dose of omeprazole gastro-resistant capsules in healthy volunteers under fasting conditions. Sponsor Study Code: 16-492, CRO Study Code: EMO-155-16	9
1.4	Comparative, single-dose, 4-way cross-over bioavailability study of 40 mg dose of omeprazole gastro-resistant capsules in healthy volunteers under fed conditions. Sponsor Study Code: 16-493, CRO Study Code: EMO-156-16	9
1.5	Comparative, randomised, single-dose, 2-way crossover bioavailability study of two efavirenz/emtricitabine/tenofovir 600 mg/200 mg/245 mg formulations in healthy adult volunteers under fasting conditions. Sponsor Study Code: 16-525, CRO Study Code: AMT-1185-16	9
1.6	Comparative, randomised, single-dose, 2-way crossover bioavailability study of febuxostat 120 mg tablet formulations in healthy adult volunteers under fasting conditions. Sponsor Study Code: 17-571, CRO Study Code: BEF-470-17	9
1.7	Comparative, randomised, single-dose, 2-way crossover bioavailability study of febuxostat 120 mg tablet formulations in healthy adult volunteers under fasting conditions. Sponsor Study Code: 17-572, CRO Study Code: BEF-505-17	9

1.8	Comparative, randomized, single-dose, crossover bioavailability study of two metamizole 500 mg formulations in healthy volunteers under fasting conditions. Sponsor Study Code: 18-581, CRO Study Code: TEM-244-18	9
1.9	Comparative, single-dose, 2-way cross-over bioavailability study of candesartan / amlodipine 16 mg / 10 mg tablets as fixed dose combination formulation versus coadministration of candesartan 16 mg and amlodipine 10 mg as separate tablets in healthy male volunteers under fasting conditions. Sponsor Study Code: 18-587, CRO Study Code: NMA-110-18	9
2.	Учесник во меѓународни научноистражувачки проекти	
2.1	Comparative, single-dose, cross-over bioavailability study of 40 mg dose of omeprazole gastro-resistant capsules in healthy volunteers under fasting conditions. Sponsor Study Code: 14-445, CRO Study Code: EMO-3729-14	5
2.2	Comparative, single-dose, cross-over bioavailability study of 40 mg dose of omeprazole gastro-resistant capsules in healthy volunteers under fed conditions. Sponsor Study Code: 14-446, CRO Study Code: EMO-3730-14	5
2.3	Open label, two cohort, randomized, pharmacokinetic interaction study between 10 mg amlodipine tablet and 40 mg olmesartan tablet in healthy volunteers. Sponsor Study Code: 15-471, CRO Study Code: LLO-2720-15	5
2.4	Comparative, randomised, single-dose, 3-way crossover bioavailability study of three amlodipine + valsartan +hydrochlorothiazide 10 mg+160 mg+12.5 mg formulations in healthy adult volunteers under fasting conditions. Sponsor Study Code: 15-482, CRO Study Code: LAH-3319-15	5
2.5	Comparative, single-dose, 4-way cross-over bioavailability study of candesartan from candesartan cilexetil / amlodipine 16 mg / 10 mg tablets as fixed dose combination formulations versus coadministration of candesartan cilexetil 16 mg and amlodipine 10 mg as separate tablets in healthy male volunteers under fasting conditions. Sponsor Study Code: 16-487, CRO Study Code: NMA-120-16	5
2.6	Comparative, randomised, single-dose, 4-way crossover bioavailability study of agomelatine 25 mg tablet formulations in healthy adult volunteers under fasting conditions. Sponsor Study Code: 16-497, CRO Study Code: OGA-720-16	5
2.7	Comparative, single-dose, 3-way semi-replicate cross-over bioavailability study of clopidogrel / acetylsalicylic acid 75 mg / 100 mg fixed dose combination tablet formulation versus coadministration of clopidogrel 75 mg and acetylsalicylic acid 100 mg as separate tablets in healthy volunteers under fasting conditions. Sponsor Study Code: 17-543, CRO Study Code: OCA-82-17	5
2.8	Comparative, randomised, single-dose, 3-way crossover bioavailability study of three telmisartan/ hydrochlorothiazide 80 mg/25 mg tablet formulations in healthy adult volunteers under fasting conditions. Sponsor Study Code: 17-550, CRO Study Code: LYH-199-17	5

2.9	Comparative, randomised, single-dose, 2-way crossover bioavailability study of two prasugrel 10 mg formulations in healthy adult volunteers under fed conditions. Sponsor Study Code: 17-560, CRO Study Code: ARP-407-17	5
2.10	Comparative, randomised, single-dose, 4-way bioavailability study of rivaroxaban 10 mg tablet formulations in healthy adult volunteers under fasting and fed conditions. Sponsor Study Code: 18-582, CRO Study Code: VIR-63-18	5
2.11	Comparative, randomised, single-dose, crossover bioavailability study of apixaban 5 mg formulations in healthy volunteers under fasting conditions. Sponsor Study Code: 18-593, CRO Study Code: IPA-181-18	5
2.12	Single dose, comparative bioavailability study of four formulations of ranolazine 750 mg prolonged-release tablets under fasting and fed conditions. Sponsor Study Code: 18-618, CRO Study Code: NAR-296-18	5
2.13	Comparative, randomised, single-dose, two cohort, crossover bioavailability study of perindopil erbumine 4 mg / indapamide 1.25 mg formulations in healthy adult volunteers under fasting and fed conditions. Sponsor Study Code: 18-621, CRO Study Code: RNI-350-18	5
3.	Раководител во национален научноистражувачки проект	
3.1	Randomized, single dose, 2-way crossover bioequivalence study of ibuprofen 200 mg/ 5 ml suspension in healthy volunteers under fasting conditions. Sponsor Study Code: b4-18-UBI, CRO Study Code: UBI-218-18	6
4.	Учесник во национален научноистражувачки проект	
4.1	Randomized, open-label, 2-way crossover bioequivalence study of flecainide 100mg tablet (test) and Tambocor (reference) following a 100 mg dose administration in healthy subjects under fasting conditions. Sponsor Study Code: b5-18-ELFt, CRO Study Code: ELF-44-19	3
5.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание кое нема импакт-фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет	
5.1	Tatjana Makarovska Bojadzieva, Lolita Mitevska, Jasmina Trojancanec . External quality assessment of transfusion-transmissible infections testing. International Blood Research and Review. 2017; 7(4):1-7.	3
5.2	Dragica Zendelovska, Emilija Atanasovska, Kalina Gjorgjievska, Kristina Pavlovska, Krume Jakjovski, Dimce Zafirov, Jasmina Trojancanec . A New Solid-Phase Extraction Method for Determination of Pantoprazole in Human Plasma Using High-Performance Liquid Chromatography. Open Access Macedonian Journal of medical Sciences. 2019; Vol 7 No 11	3
6.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови	

6.1	Zafirov D, Trojacanec J , Zendelovska D, Kolovcevski N, Labacevski B. Comparative single-dose bioavailability study of two 10 mg zolpidem tablet formulations in healthy volunteers. Macedonian Pharmaceutical Bulletin. 2019; Vol. 65(1).	3
6.2	Nikola Labachevski, Dimche Zafirov, Jasmina Trojacanec , Krume Jakjovski, Emilija Atanasovska, Kalina Gjorgjievska, Nikola Kolovcevski, Bojan Labachevski, Dobrin Svinarov. Comparative single-dose bioavailability study of two 500 mg clarithromycin tablet formulations in healthy volunteers under fasting condition. Macedonian Pharmaceutical Bulletin. 2019; Vol. 65(1).	3
6.3	Gjorgjievska K, Zafirov D, Jurhar M, Cekovska S, Petrusevska M, Atanasovska E, Pavlovska K, Zendelovska D, Trojacanec J . Effects of salt loading on blood pressure and specific hypertension target organs in spontaneously hypertensive rats. Journal of Macedonian Association of Physiologist and Anthropologist, Physioacta. 2014; Vol.8-No.2, 55-62.	3
	Вкупно	170

СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Воведување на нова лабораториска/клиничка метода	4
2.	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија	
2.1	Процена на претклиничка и клиничка документација на лекови за добивање на Одобрение за ставање на лек во промет	32
2.2	Процена на Периодичен извештај за безбедноста на лекот	35
2.3	Процена на биеквивалентни студии	13
2.4	Процена на Збирен извештај за особините на лекот и упатство за употреба на лекот	47
2.5	Стручна процена за класификација на медицински производи и добивање на Одобрение за ставање во промет на граничен производ	23
	Вкупно	154

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

1.	Член на орган на Факултетот	
1.1	Член на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет	0,5
1.2	Член во Одборот за меѓународна соработка	0,5
2.	Член на Комисијата за класификација на медицински производи спакувани во фармацевтска дозирана форма при Агенцијата за лекови и медицински средства на Р Северна Македонија	1
	Вкупно	2

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	91,3
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	170
СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ	154
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	2
Вкупно	417,3

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Никола Лабачевски, претседател с.р.
2. Проф. д-р Трајан Балканов, член с.р.
3. Проф. д-р Димче Зафиров, член с.р.

Доц. д-р Круме Јаковски

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот доц. д-р Круме Јаковски е роден на 19.11.1966 година во Скопје. Основно и средно образование завршил во Скопје со одличен успех. Медицинскиот факултет го завршил во Скопје во 1995 година со просечен успех 9,12.

Од 11.12.1995 година е вработен на Институтот за претклиничка и клиничка фармакологија со токсикологија при Медицинскиот факултет во Скопје.

Во учебната 1997/98 година кандидатот се запишал на втор циклус (магистерски) студии на Медицинскиот факултет во Скопје. Студиите ги завршил во 2001 година, со просечен успех 9,28.

На 21.3.2003 година со успех го положил специјалистичкиот испит по специјалноста клиничка фармакологија, и се здобил со звањето специјалист по клиничка фармакологија.

На 26.12.2008 година го одбрал магистерскиот труд под наслов: „Превентивни ефекти на одредени лекови врз нефротоксичноста предизвикана од циклоспорин кај стаорци“.

Докторска дисертација пријавил во 2009 година на Медицинскиот факултет во Скопје. На 8.1.2014 година успешно ја одбрал својата докторска дисертација под наслов „Генетски полиморфизам на CYP450 изоензимите (CYP2C9, CYP2C19, CYP2D6 и CYP3A5) и неговото значење за фармакокинетиката на лековите“, пред Комисија во состав: проф. д-р Петар Милошевски, проф. д-р Кочо Димитровски, проф. д-р Александар Димовски, доц. д-р Трајан Балканов и проф. д-р Никола Лабачевски и се стекнал со научниот степен доктор на науки од научната област фармакологија.

На 24.10.1997 година е избран за помлад асистент на Медицинскиот факултет по предметот Фармакологија со токсикологија. На 24.1.2008 година е избран за асистент по предметот Фармакологија со токсикологија. Во 2010 е реизбран во истото звање.

Во моментот е доцент на Медицинскиот факултет по предметот Фармакологија со токсикологија. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр. 1097 од 1.04.2015 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 691, 802, 815, 828, 937, 1086 и 1097, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на Медицинскиот факултет, кандидатот д-р Круме Јаковски, доцент, изведува наставно-образовна дејност, предавања и вежби на прв циклус студии за студентите по општа медицина, стоматологија и фармација на предметите Фармакологија и Клиничка фармакологија, како и предавања и вежби на тригодишните стручни студии за медицински сестри и рендген-технолози на предметите Фармакологија, односно Контрастни средства.

Кандидатот е едукатор на специјализанти по клиничка фармакологија при спроведување на турнусите според Правилникот за специјализации и супспецијализации на Медицинскиот факултет.

Кандидатот изведува настава по предметот Значење на фармакогенетското типизирање од третиот циклус студии, студиска програма: Клиничка медицина на Медицинскиот факултет.

Кандидатот учествувал како член на комисија за одбрана на два специјалистички труда.

Кандидатот е коавтор на рецензиран учебник под наслов ПРАКТИКУМ ПО ОСНОВИ НА ФАРМАКОЛОГИЈАТА.

Научноистражувачка дејност

По последниот избор во звањето доцент, д-р Круме Јаковски има објавено вкупно 6 научни трудови од областа на фармакологијата во меѓународни научни списанија.

Доц. д-р Круме Јаковски бил раководител на 10 меѓународни и 1 национален научноистражувачки проект, а учествувал и како член на 11 меѓународни и 3 национални научноистражувачки проекти.

Стручно-применувачка дејност и дејност од поширок интерес

Доц. д-р Круме Јаќовски активно е вклучен во стручно-применувачката работа на Институтот за претклиничка и клиничка фармакологија со токсикологија како специјалист по клиничка фармакологија.

Доц. д-р Круме Јаќовски во изминатиов период успешно ги врши сите експертски активности што се изведуваат на Институтот, во смисла на изготвување експертски извештаи за фармаколошко - токсиколошката (претклиничката) и клиничката документација за лековите во постапката за добивање на одобрение за ставање на лекот во промет, обнова на одобрение за промет и варијации на лекови.

Особена активност кандидатот покажува во дејностите од поширок интерес.

Доц. д-р Круме Јаќовски е активно вклучен во работата на органите на Медицинскиот факултетот, и тоа:

- Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет;
- Советот на студиска програма од III циклус - докторски студии на УКИМ;
- Одборот за постдипломски студии по медицина.

ОБРАЗЕЦ 1
ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Круме Љубомир Јаќовски

Институција: Институт за претклиничка и клиничка фармакологија со токсикологија, Медицински факултет, Скопје.

Научни области: ФАРМАКОЛОГИЈА, ТОКСИКОЛОГИЈА И КЛИНИЧКА ФАРМАКОЛОГИЈА.

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	<p>Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус *</p> <p>Просечниот успех на прв циклус изнесува: 9.12</p> <p>Просечниот успех на втор циклус изнесува: 9.28</p>	ДА
2	<p>Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира</p> <p>Назив на докторатот: „Генетски полиморфизам на CYP450 изоензимите (CYP2C9, CYP2C19, CYP2D6 и CYP3A5) и неговото значење за фармакокинетиката на лековите“.</p> <p>Назив на научната област: фармакологија и клиничка фармакологија и токсикологија, поле: медицински науки и здравство, подрачје: фундаментални медицински науки и клиничка медицина.</p>	ДА
3	<p>Објавени најмалку пет рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор</p>	ДА
3.1	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p> <p>1. Назив на научното списание: Balkan Journal of Medical Genetics. Назив на електронската база на списанија: PubMed, EBSCO Наслов на трудот: Distribution of the most common genetic variants associated with a variable drug response in the population of the Republic of Macedonia. Kapedanovska Nestorovska A, Jakovski K, Naumovska Z, Hiljadnikova Bajro M, Sterjev Z, Eftimov A, Matevska Geskovska N, Suturkova L, Dimitrovski K, Labacevski N, Dimovski AJ. Година на објава: 2014; 17(2):5-14.</p> <p>2. Назив на научното списание: Balkan Journal of Medical Genetics. Назив на електронската база на списанија: PubMed, EBSCO Наслов на трудот: Frequencies of single-nucleotide polymorphisms and haplotypes of the SLC01B1 gene in selected populations of the Western Balkans. Daka Grapci A, Dimovski AJ, Kapedanovska A, Vavlukis M, Eftimov A, Matevska Geshkovska N, Labachevski N, Jakjovski K, Gorani D, Kedev S, Mladenovska K.</p>	ДА

	<p>Година на објава: 2015; 18(1):5-22. 3. Назив на научното списание: Die Pharmazie. Назив на електронската база на списанија: PubMed, EBSCO Наслов на трудот: Effects of single nucleotide polymorphisms and haplotypes of the SLCO1B1 gene on the pharmacokinetic profile of atorvastatin in healthy Macedonian volunteers. A. Daka, A. Dimovski, A. Kapedanovska, M. Vavlukis, A. Eftimov, N. Labachevski, K. Jakjovski, N. Matevska Geshkovska, D. Nebija, K. Mladenovska. Година на објава: 2015; 70:480-488. 4. Назив на научното списание: Open Access Macedonian Journal of medical Sciences. Назив на електронската база на списанија: Scopus, PubMed Central Наслов на трудот: Determination of Acyclovir in Human Plasma Samples by HPLC Method with UV Detection: Application to Single-Dose Pharmacokinetic Study. Dragica Zendelovska, Suzana Simeska, Emilija Atanasovska, Kalina Georgievska, Igor Kikerkov, Nikola Labachevski, Krume Jakovski, Trajan Balkanov. Година на објава: 2015; 3(1):32-36 5. Назив на научното списание: Macedonian Pharmaceutical Bulletin. Назив на електронската база на списанија: DOAJ Directory, EBSCO Host – Academic Search database. Наслов на трудот: Allele frequency and genotype distribution of aldo keto reductase 1D1 (AKR1D1) rs1872930 genetic variant in a Macedonian population. Aleksandra Kapedanovska Nestorovska, Zorica Naumovska, Krume Jakovski, Zoran Sterjev, Nadica Matevska Geskovska, Aleksandar Dimovski, Ljubica Suturkova, Година на објава: 2018; 64(1): xx-xx</p>	
3.3	<p>Книга или дел од книга рецензирана и објавена во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД 1. Наслов на книга: Практикум по основи на фармакологијата. Проф. д-р Кристина Младеновска, проф. д-р Димче Зафиров, доц. д-р Зоран Стерјев, доц. д-р Надица Матевска Гешковска, доц. д-р Александра Капедановска Несторовска, доц. д-р Зорица Наумовска, доц. д-р Круме Јаковски, доц. д-р Јасмина Тројачанец и м-р фарм. Марија Станинова Назив на членката: Република Македонија Издавач, место на издавање и година: Фармацевтски факултет, Универзитет „св. Кирил и Методиј“, Скопје, 2015 година.</p>	ДА
4	<p>Претходен избор во наставно-научно звање – научен соработник, Датум: 24.12.2014 број на Билтен: 1086 (15.10.2014) Претходен избор во наставно-научно звање – доцент, Датум: 22.4.2015 број на Билтен: 1097 (1.4.2015)</p>	ДА
5	Има способност за изведување на високообразовна дејност	ДА

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Никола Лабачевски, претседател с.р.
2. Проф. д-р Трајан Балканов, член с.р.
3. Проф. д-р Димче Зафиров, член с.р.

ОБРАЗЕЦ 2
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И
СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Круме Љубомир Јаќовски

Институција: Институт за претклиничка и клиничка фармакологија со токсикологија, Медицински факултет, Скопје.

Научни области: ФАРМАКОЛОГИЈА, ТОКСИКОЛОГИЈА И КЛИНИЧКА ФАРМАКОЛОГИЈА.

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Одржување на вежби од прв циклус студии: фармакологија со токсикологија, 2014-2019 година (Медицински факултет) 90 часа x 0,03 x 5 години, една група	13,5
2.	Одржување на вежби од прв циклус студии: фармакологија, 2014-2019 година (Стоматолошки факултет) 40 часа x 0,03 x 5 години, една група	6
3.	Одржување на вежби од прв циклус студии: фармакологија, 2014-2019 година (Фармацевтски факултет) 40 часа x 0,03 x 5 години, една група	6
4.	Одржување на настава од прв циклус студии: фармакологија со токсикологија, 2014-2019 година (Медицински факултет) 40 часа x 0,04 x 5 години	8
5.	Одржување на настава од прв циклус студии: фармакологија, 2014-2019 година (Стоматолошки факултет) 11 часа x 0,04 x 5 години	2,2
6.	Одржување на настава од прв циклус студии: фармакологија, 2014-2019 година (Фармацевтски факултет) 4 часа x 0,04 x 5 години	0,8
7.	Одржување на настава од прв циклус студии: фармакологија, 2014-2019 година (тригодишни стручни студии за медицински сестри и рентдген-технолози) 6 часа x 0,04 x 5 години	1,2
8.	Консултации со студенти за последните пет години (2014-2019) (1200 x 0,002)	12
9.	Едукатор на здравствена специјализација (клиничка фармакологија), 2014-2019 година 80 x 0,08 x 5 години	32
10.	Одржување на настава од трет циклус студии:	3

	“Значење на фармакогенетското типизирање” трет циклус на студии, студиска програма Клиничка медицина на Медицинскиот факултет, 2014-2019 година 10 x 0,06 x 5 години	
11.	Коавтор на рецензиран учебник под наслов: ПРАКТИКУМ ПО ОСНОВИ НА ФАРМАКОЛОГИЈАТА. Проф. д-р Кристина Младеновска, проф. д-р Димче Зафиров, доц. д-р Зоран Стерјев, доц. д-р Надица Матевска Гешковска, доц. д-р Александра Капедановска Несторовска, доц. д-р Зорица Наумовска, доц. д-р Круме Јаќоски, доц. д-р Јасмина Тројачанец и м-р фарм. Марија Станинова Назив на членката: Република Македонија Издавач, место на издавање и година: Фармацевтски факултет, Универзитет „св. Кирил и Методиј“ , Скопје, 2015 година.	6
12.	Член на комисија за специјалистички испит (x 2)	0,4
	Вкупно	91,1

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. бр.	Назив на активност	Поени
1.	Раководител на меѓународни научноистражувачки проекти	
1.1	A pharmacokinetic interaction study between ramipril 10 mg tablet and amlodipine 10 mg tablet in healthy volunteers. Sponsor Study Code: 15-480, CRO Study Code: MMA-2711-15	9
1.2	Comparative, randomised, single-dose, 3-way crossover bioavailability study of three efavirenz / emtricitabine / tenofovir 600 mg / 200 mg / 245 mg formulations in healthy adult volunteers under fasting conditions. Sponsor Study Code: 15-484, CRO Study Code: AMT-3320-15	9
1.3	Comparative, 3-way cross-over bioavailability study of naproxen / pantoprazole formulations in healthy adult volunteers under fasting conditions. Sponsor Study Code: 16-518, CRO Study Code: PAP-1180-16	9
1.4	Comparative, randomised, single-dose, 3-way crossover bioavailability study of febuxostat 120 mg tablet formulations in healthy adult volunteers under fasting conditions. Sponsor Study Code: 16-530, CRO Study Code: BEF-1240-16	9
1.5	Comparative, randomised, single-dose, 4-way crossover bioavailability study of four erlotinib 150 mg tablet formulations in healthy adult volunteers under fasting conditions. Sponsor Study Code: 17-551, CRO Study Code: LRE-206-17	9
1.6	Comparative, randomised, single-dose, 4-way crossover bioavailability study of agomelatine 25 mg tablet formulations in healthy adult volunteers under fasting conditions. Sponsor Study Code: 17-553, CRO Study Code: OGA-264-17	9
1.7	Comparative, randomised, single-dose, 4-way crossover bioavailability study of naproxen/esomeprazole 500/20 mg formulations in healthy adult volunteers under fasting conditions. Sponsor Study Code: 17-565, CRO Study Code: PSE-464-17	9

1.8	Comparative, randomised, single-dose, crossover bioavailability study of mesalazine 1000 mg formulations in healthy volunteers under fasting conditions. Sponsor Study Code: 18-579, CRO Study Code: SEM-235-18	9
1.9	Pharmacokinetic interaction study between rosuvastatin 20 mg film coated tablet and amlodipine 10 mg tablet in healthy volunteers under fasting conditions. Sponsor Study Code: 18-612, CRO Study Code: SMA-348-18	9
2.0	Pharmacokinetic interaction study between amlodipine 10 mg tablet and rosuvastatin 20 mg film-coated tablet in healthy volunteers under fasting conditions. Sponsor Study Code: 18-613, CRO Study Code: LOR-349-18	9
2.	Учесник во меѓународни научноистражувачки проекти	
2.1	Comparative, single-dose, 4-way cross-over bioavailability study of candesartan from candesartan cilexetil / amlodipine 8 mg / 5 mg tablets as fixed dose combination formulations versus coadministration of candesartan cilexetil 8 mg and amlodipine 5 mg as separate tablets in healthy male volunteers under fasting conditions. Sponsor Study Code: 15-473, CRO Study Code: NMA-2360-15	5
2.2	Comparative, randomised, single-dose, 2-way crossover bioavailability study of two oxycodone/naloxone 10 mg/ 5 mg formulations in healthy male volunteers under fasting conditions. Sponsor Study Code: 15-477, CRO Study Code: YAN-2680-15	5
2.3	Comparative, randomised, single-dose, 2-way crossover bioavailability study of perindopril erbumine / indapamide / rosuvastatin 8 mg / 2.5 mg / 10 mg fixed dose combination formulation and perindopril arginine/ indapamide 10 mg / 2.5 mg and rosuvastatin 10 mg in healthy adult volunteers under fasting conditions. Sponsor Study Code: 16-489, CRO Study Code: RNR-130-16	5
2.4	Comparative, single-dose, 2-way cross-over bioavailability study of two formulations of tramadol 200 mg prolonged release tablets in healthy adult volunteers under fasting conditions. Sponsor Study Code: 16-514, CRO Study Code: ART-707-16	5
2.5	Comparative, 3-way cross-over bioavailability study of naproxen / pantoprazole formulations in healthy adult volunteers under fed conditions. Sponsor Study Code: 16-519, CRO Study Code: PAP-1461-16	5
2.6	Comparative, randomised, single-dose, 2-way crossover bioavailability study of two efavirenz / emtricitabine / tenofovir 600 mg / 200 mg / 245 mg formulations in healthy adult volunteers under fasting conditions. Sponsor Study Code: 16-526, CRO Study Code: AMT-1186-16	5
2.7	Comparative, randomised, single-dose, replicate crossover bioavailability study of agomelatine 25 mg tablet formulation in healthy adult volunteers under fasting conditions. Sponsor Study Code: 17-542, CRO Study Code: OGA-81-17	5
2.8	Comparative, randomised, single-dose, 3-way crossover bioavailability study of naproxen/esomeprazole 500/20 mg formulations in healthy adult volunteers under fed conditions. Sponsor Study Code: 17-566, CRO Study Code: PSE-465-17	5
2.9	Comparative, randomised, single-dose, 4-way crossover bioavailability study of four ticagrelor 90mg formulations in healthy adult volunteers under fasting conditions. Sponsor Study Code: 17-573, CRO Study Code: CIT-553-17	5

2.10	Comparative, randomised, single-dose, crossover bioavailability study of mesalazine 1000 mg formulations in healthy volunteers under fed conditions. Sponsor Study Code: 18-580, CRO Study Code: SEM-236-18	5
2.11	Comparative, single-dose, 4-way cross-over bioavailability study of four dabigatran 150 mg formulations in healthy volunteers under fasting conditions and multiple day pre-treatment with a proton pump inhibitor (PPI). Sponsor Study Code: 18-603, CRO Study Code: BAD-190-18	5
3.	Раководител во национален научноистражувачки проект	
3.1	Randomized, single dose, 2-way crossover bioequivalence study of ibuprofen / paracetamol 200 mg / 500 mg film-coated tablets in healthy male volunteers / fed state. Sponsor Study Code: b2-18-IPT, CRO Study Code: UAP-173-18	6
4.	Учесник во национални научноистражувачки проекти	
4.1	Randomized, open-label, 2-way crossover bioequivalence study of aripiprazole 10 mg tablet and Abilify (reference) following a 10 mg dose administration in healthy subjects under fasting conditions. Sponsor Study Code: b2-17-IRAt, CRO Study Code: IRA-446-17	3
4.2	Comparative, randomised, single-dose, 2-way crossover bioavailability study of sildenafil 100 mg tablet formulations in healthy adult volunteers under fasting conditions. Sponsor Study Code: Silden-01-18, CRO Study Code: LIS-16-18	3
4.3	Randomized, single dose, 2-way crossover bioequivalence study of ibuprofen + paracetamol 200 mg + 500 mg film-coated tablets in healthy male volunteers under fasting conditions. Sponsor Study Code: B6-18-Ipt, CRO Study Code: UAP-357-18	3
5.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание кое има импакт-фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет (8 + и.ф.)	
5.1	Kapedanovska Nestorovska A, Jakovski K , Naumovska Z, Hiljadnikova Bajro M, Sterjev Z, Eftimov A, Matevska Geshkovska N, Suturkova L, Dimitrovski K, Labacevski N, Dimovski AJ. Distribution of the most common genetic variants associated with a variable drug response in the population of the Republic of Macedonia. Balkan Journal of Medical Genetics. 2014; 17(2):5-14. 60% од 8 + 0,892 импакт фактор = 4,8 + 0,892 = 5,692	5,692
5.2	Daka Grapci A, Dimovski AJ, Kapedanovska A, Vavlukis M, Eftimov A, Matevska Geshkovska N, Labachevski N, Jakjovski K , Gorani D, Kedev S, Mladenovska K. Frequencies of single-nucleotide polymorphisms and haplotypes of the SLCO1B1 gene in selected populations of the Western Balkans. Balkan Journal of Medical Genetics. 2015; 18(1):5-22. 60% од 8 + 0,892 импакт фактор = 4,8 + 0,892 = 5,692	5,692
5.3	A. Daka, A. Dimovski, A. Kapedanovska, M. Vavlukis, A. Eftimov, N. Labachevski, K. Jakjovski , N. Matevska Geshkovska, D. Nebija, K. Mladenovska. Effects of single nucleotide polymorphisms and haplotypes of the SLCO1B1 gene on the pharmacokinetic profile of atorvastatin in healthy Macedonian volunteers. Die Pharmazie. 2015; 70:480-488. 60% од 8 + 1,264 импакт фактор = 4,8 + 1,264 = 6,064	6,064

6.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание кое нема импакт-фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет	
6.1	Dragica Zendelovska, Suzana Simeska, Emilija Atanasovska, Kalina Georgievska, Igor Kikerkov, Nikola Labachevski, Krume Jakovski , Trajan Balkanov. Determination of Acyclovir in Human Plasma Samples by HPLC Method with UV Detection: Application to Single-Dose Pharmacokinetic Study. Open Access Macedonian Journal of medical Sciences. 2015; 3(1):32-36	3
7.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови	
7.1	Aleksandra Kapedanovska Nestorovska, Zorica Naumovska, Krume Jakovski , Zoran Sterjev, Nadica Matevska Geskovska, Aleksandar Dimovski, Ljubica Suturkova. Allele frequency and genotype distribution of aldo keto reductase 1D1 (AKR1D1) rs1872930 genetic variant in a Macedonian population. Macedonian Pharmaceutical Bulletin. 2018; 64(1): xx-xx	3
	Вкупно	183,45

СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Воведување на нова лабораториска/клиничка метода	4
2.	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија	
2.1	Процена на претклиничка и клиничка документација на лекови за добивање на Одобрение за ставање на лек во промет	33
2.2	Процена на Периодичен извештај за безбедноста на лекот	32
2.3	Процена на биоеквивалентни студии	13
2.4	Процена на Збирен извештај за особините на лекот и упатство за употреба на лекот	32
2.5	Стручно мислење за безбедност на медицински производи и стручно мислење за класификација на хемикалии во производ	13
	Вкупно	127

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

1.	Член на орган на Факултетот	
1.1	Член на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет	0,5
1.2	Член во Советот на студиска програма од III циклус - докторски студии на УКИМ	0,5
2.	Член на Одборот за постдипломски студии по медицина	0,5
	Вкупно	1,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	91,1
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	183,45
СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ	127
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	1,5
Вкупно	403,05

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Никола Лабачевски, претседател с.р.
2. Проф. д-р Трајан Балканов, член с.р.
3. Проф. д-р Димче Зафиров, член с.р.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатите, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-применувачката дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Јасмина Тројачанец и д-р Круме Јаковски.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатите од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Јасмина Тројачанец и д-р Круме Јаковски поседуваат научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстратори на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнуваат сите услови да бидат избрани во звањето вонреден професор во наставно-научните области фармакологија, токсикологија и клиничка фармакологија.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, д-р Јасмина Тројачанец и д-р Круме Јаковски да бидат избрани во звањето вонреден професор во наставно-научните области фармакологија, токсикологија и клиничка фармакологија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Никола Лабачевски с.р.
2. Проф. д-р Трајан Балканов с.р.
3. Проф. д-р Димче Зафиров с.р.

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА 2 НАСТАВНИКА ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-
НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ: ФИЗИОЛОГИЈА, ЦИТОЛОГИЈА И СПОРТСКА И УЧИЛИШНА
МЕДИЦИНА
НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ**

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Медицински факултет - Скопје, објавен во весниците „Вечер“ и „Коха“ од 30.5.2019 година, за избор на 2 наставника во сите наставно-научни звања во наставно-научните области физиологија, цитологија, спортска и училишна медицина, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-2883/32, донесена на 25.6.2019, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Весела Малеска Ивановска, редовен професор на Катедрата за физиологија, д-р Бети Дејанова, редовен професор на Катедрата за физиологија, д-р Сунчица Петровска редовен професор на Катедрата за физиологија, д-р Лидија Тодоровска, редовен професор на Катедрата за физиологија и д-р Даниела Поп Горчева, редовен професор на Катедрата за патофизиологија и нуклеарна медицина.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на 2 наставника во сите наставно-научни звања во научните области: физиологија, цитологија, спортска и училишна медицина, во предвидениот рок се пријавија д-р Слободан Николиќ, вонреден професор на Катедрата за физиологија и д-р, Људмила Ефремовска, вонреден професор на Катедрата за физиологија.

НИКОЛИЌ СЛОБОДАН

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот вонр. проф. д-р Слободан Николиќ е роден 1952 година, во Скопје. Средно образование завршил во Скопје. Со високо образование се стекнал на Медицинскиот факултет при УКИМ во Скопје, во учебната 1984/85 година.

Во 1990 година се запишал на специјализација по интерна медицина, на Медицинскиот факултет, при УКИМ во Скопје, а специјалистичкиот испит го положил во 1996 година.

На 29.12.2004 ја одбрал својата докторска дисертација со наслов на „Антропометриска оцена на динамиката на промените на нутрициониот статус кај болни со хронична бубрежна инсуфициенција поставени на хипопротеинско диетално внесување“ на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Со тоа се стекнал со научниот степен доктор на науки од научната област физиологија.

За помлад асистент по предметот Физиологија првпат е избран во 1990 година. За научен соработник е избран е во 2010, а за доцент во 2012 год. Во 2014 е избран за вонреден професор во областа на физиологијата.

Во моментот е вонреден професор. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр. 1088 од 23.12. 2014 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 531/1990, 683/1997, 771/2001, 848/2004, 914/2007, 979/2010, 1029/2012, 1088/2014, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Медицински факултет, кандидатот вонр. проф. д-р Слободан Николиќ изведува настава (теоретска и практична) на интегрираниот циклус студии и на првиот циклус студии на студиските програми на Медицинскиот факултет, Стоматолошкиот факултет и Фармацевтскиот факултет како и на тригодишните стручни студии за медицински сестри, логопеди, физиотерапевти и радиолошки технолози.

Кандидатот бил ментор на 11 дипломски трудови. Кандидатот учествувал како член во комисија за оцена и одбрана на 10 дипломски трудови и одбрана на 1 докторска дисертација.

Кандидатот е автор на рецензиран учебник под наслов „Физиологија за студентите на тригодишните стручни студии“ , Медицински факултет , Скопје, 2015 (група автори), Малеска-Ивановска В., Антевска В., Дејанова Б., Петровска С., Тодоровска Л., Николиќ С., Ефремовска Љ., Манчевска С., Плунцевик-Глигороска Ј. и на практикум "Практикум по физиологија за студенти на стручни студии" , Медицински факултет , Скопје 2015 (група автори) Антевска В., Малеска-Ивановска В., Дејанова Б., Петровска С., Тодоровска Л., Николиќ С., Ефремовска Љ., Манчевска С., Плунцевик-Глигороска Ј., Сивевска-Смилевска Е., Караѓозова И.

Научноистражувачка дејност

Вонр. проф. д-р Слободан Николиќ од последниот избор во звањето вонреден професор има објавено 8 научни трудови од областа на базичната медицина, во меѓународни научни списанија, и 8 трудови во зборници од научни собири.

Вонр. проф. д-р Слободан Николиќ учествувал како член во еден национален научен проект .

Стручно-применувачка дејност и дејност од поширок интерес

Вонр. проф. д-р Слободан Николиќ активно е вклучен во стручно-апликативната работа на Институтот за физиологија со антропологија. Врши стручна рецензија и на трудови од меѓународни стручни списанија.

Бил член на 2 рецензентски комисији за избор на лица во наставно-научно звање.

ОБРАЗЕЦ 1
ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Николик Милан Слободан

Институција: Институт за физиологија, Медицински факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје

Научни области: физиологија, цитологија, спортска и училишна медицина

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – РЕДОВЕН ПРОФЕСОР

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус *	да
2	Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира Назив на научната област: медицина , поле физиологија , подрачје спортска медицина	да
3	Објавени најмалку шест рецензирани научни труда ** во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор	
3.1	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p> <p>1.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назив на научното списание: Research in physical education, sport and health 2. Назив на електронската база на списанија EBSCO, 3. Наслов на трудот: Heart rate's response during treadmill test in adult soccer players. 4. Година на објава: 2015. Vol 4, No1, 121-127 <p>2.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назив на научното списание: Journal of Health Sciences _ 2. Назив на електронската база на списанија SCOPUS (pending content collection), EBSCO, 	да

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	<p>3. Наслов на трудот: Body composition and maximal oxygen consumption in adult soccer players in the Republic of Macedonia</p> <p>4. Година на објава: 2015 , 5(3):85-92</p> <p>3.</p> <p>1. Назив на научното списание: Contributions Sec.Med.Sci._</p> <p>2. Назив на електронската база на списанија: Pubmed, Index medicus</p> <p>3. Наслов на трудот: Anthropolmetric parameters in national footballers in the Republic of Macedonia.</p> <p>4. Година на објава: 2014 ,XXXV 2, 147-154</p>	
3.2	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p> <p>1.</p> <p>1. Назив на научното списание: Physioacta</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): _25, (9-Македонија, 3-Србија, 2-Романија, 1-Белорусија, 1-Словенија, 1-Турција, 1-САД,1-Црна Гора, 1-Албанија 3- Босна и Херцеговина. Бугарија -1</p> <p>3. Наслов на трудот:Body composition related to body mass index among young elite football players.</p> <p>4. Година на објава: 2017;11(1):131-136.</p> <p>2.</p> <p>1. Назив на научното списание: Physioacta</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): _25, (9-Македонија, 3-Србија, 2-Романија, 1-Белорусија, 1-Словенија, 1-Турција, 1-САД,1-Црна Гора, 1-Албанија 3- Босна и Херцеговина. Бугарија -1</p> <p>3. Наслов на трудот:Same anthropometric parameters in Macedonian senior basketball players.</p> <p>4. Година на објава: 2017;11(1):65-72.</p>	да

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	<p>3.</p> <p>1. Назив на научното списание: Physioacta</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): _25, (9-Македонија, 3-Србија, 2-Романија, 1-Белорусија, 1-Словенија, 1-Турција, 1-САД,1-Црна Гора, 1-Албанија 3- Босна и Херцеговина. Бугарија -1</p> <p>3. Наслов на трудот:ANTHROPOMETRIC PARAMETERS IN SOCCER PLAYERS AGED BETWEEN 14 AND 17 IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA .</p> <p>4. Година на објава:2017;11(1):81-88.</p>	
4	<p>Објавен рецензиран учебник, монографија, практикум или збирка задачи од научната област за која се избира ***</p> <p>1. Наслов на учебникот, монографијата, практикумот или збирката задачи: Физиологија за студентите на тригодишните стручни студии., Медицински факултет , Скопје. Главен уредник, Слободан Николиќ В. Малеска -Ивановска, В. Антевска, Б. Дејанова, С. Петровска, Л. Тодоровска, С. Николиќ, Љ. Ефремовска, С. Манчевска, Ј. Плунцевик - Глигоровска</p> <p>2. Место и година на објава: Скопје , 2014</p>	да
5	<p>Претходен избор во наставно-научно звање – вонреден професор, датум и број на Билтен: 23.12. 2014, бр 1088</p>	да
6	<p>Има способност за изведување на високообразовна дејност</p>	да

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Весела Малеска Ивановска- претседател с.р
2. Проф. д-р Бети Дејанова , член с.р
3. Проф. д-р Сунчица Петровска, член с.р
4. Проф. д-р Лидија Тодоровска, член с.р
5. Проф. д-р Даниела Поп Ѓорчева, член с.р

ОБРАЗЕЦ 2

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И НАСТАВНО-СТРУЧНО
ЗВАЊЕ**

Кандидат: Слободан Милан Николоќ

Институција: УКИМ-Медицински факултет - Скопје, Катедра за физиологија

Научни области: физиологија, цитологија, спортска и училишна медицина

Ред. број	Назив на активноста:	Поени																																																			
1.	<p>Одржување на настава од прв циклус студии</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Предметна програма Предмет</th> <th>Зимски семестар (број на часови)</th> <th>Летен семестар (број на часови)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td>Теорија</td> <td>Теорија</td> </tr> <tr> <td>Општа медицина</td> <td>19</td> <td>11</td> </tr> <tr> <td>ТСС ренг.(ред.)</td> <td></td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>ТСС ренг.(вон.)</td> <td></td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>Стоматологија Ф1</td> <td></td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>Фармација Ф</td> <td></td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>Диететика Ф</td> <td></td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>МИФ</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>ТСС сестри (ред.)</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>ТСС логопеди (ред.)</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>ТСС физиотер. (ред.)</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>ТСС логопеди (вонред)</td> <td>3</td> <td></td> </tr> <tr> <td>ТСС физиотер. (вонред)</td> <td>3</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Ф2 Стом</td> <td>8</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Фармација</td> <td>2</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Вкупно</td> <td>55</td> <td>29</td> </tr> </tbody> </table> <p>За пет години : $(55+29)*5= 420$ ВКУПНО = $420*0,04= 16,8$</p>	Предметна програма Предмет	Зимски семестар (број на часови)	Летен семестар (број на часови)		Теорија	Теорија	Општа медицина	19	11	ТСС ренг.(ред.)		3	ТСС ренг.(вон.)		2	Стоматологија Ф1		4	Фармација Ф		4	Диететика Ф		5	МИФ	5		ТСС сестри (ред.)	5		ТСС логопеди (ред.)	5		ТСС физиотер. (ред.)	5		ТСС логопеди (вонред)	3		ТСС физиотер. (вонред)	3		Ф2 Стом	8		Фармација	2		Вкупно	55	29	16,8
Предметна програма Предмет	Зимски семестар (број на часови)	Летен семестар (број на часови)																																																			
	Теорија	Теорија																																																			
Општа медицина	19	11																																																			
ТСС ренг.(ред.)		3																																																			
ТСС ренг.(вон.)		2																																																			
Стоматологија Ф1		4																																																			
Фармација Ф		4																																																			
Диететика Ф		5																																																			
МИФ	5																																																				
ТСС сестри (ред.)	5																																																				
ТСС логопеди (ред.)	5																																																				
ТСС физиотер. (ред.)	5																																																				
ТСС логопеди (вонред)	3																																																				
ТСС физиотер. (вонред)	3																																																				
Ф2 Стом	8																																																				
Фармација	2																																																				
Вкупно	55	29																																																			
2.	<p>Одржување на вежби</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Предметна програма Предмет</th> <th>Зимски семестар (број на часови)</th> <th>Летен семестар (број на часови)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td>Практично</td> <td>Практично</td> </tr> <tr> <td>Општа медицина</td> <td>140</td> <td>92</td> </tr> <tr> <td>ТСС ренг.(ред.)</td> <td></td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>ТСС ренг.(вон.)</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Стоматологија Ф1</td> <td></td> <td>78</td> </tr> <tr> <td>Фармација Ф</td> <td></td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>Диететика Ф</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>МИФ</td> <td>24</td> <td></td> </tr> <tr> <td>ТСС сестри (ред.)</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>ТСС логопеди (ред.)</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>ТСС физиотер. (ред.)</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>ТСС логопеди (вонред)</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>ТСС физиотер. (вонред)</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Ф2 Стом</td> <td>38</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Фармација</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Вкупно</td> <td>202</td> <td>176</td> </tr> </tbody> </table> <p>За пет години : $(202+176)*5= 1890$</p>	Предметна програма Предмет	Зимски семестар (број на часови)	Летен семестар (број на часови)		Практично	Практично	Општа медицина	140	92	ТСС ренг.(ред.)		2	ТСС ренг.(вон.)			Стоматологија Ф1		78	Фармација Ф		4	Диететика Ф			МИФ	24		ТСС сестри (ред.)			ТСС логопеди (ред.)			ТСС физиотер. (ред.)			ТСС логопеди (вонред)			ТСС физиотер. (вонред)			Ф2 Стом	38		Фармација			Вкупно	202	176	56,7
Предметна програма Предмет	Зимски семестар (број на часови)	Летен семестар (број на часови)																																																			
	Практично	Практично																																																			
Општа медицина	140	92																																																			
ТСС ренг.(ред.)		2																																																			
ТСС ренг.(вон.)																																																					
Стоматологија Ф1		78																																																			
Фармација Ф		4																																																			
Диететика Ф																																																					
МИФ	24																																																				
ТСС сестри (ред.)																																																					
ТСС логопеди (ред.)																																																					
ТСС физиотер. (ред.)																																																					
ТСС логопеди (вонред)																																																					
ТСС физиотер. (вонред)																																																					
Ф2 Стом	38																																																				
Фармација																																																					
Вкупно	202	176																																																			

	ВКУПНО =1890*0,03= 56,7	
3.	Одржување на менторска и едукаторска настава за 5 години 345 часа. ВКУПНО =345*0,08= 16,2	27,6
4.	Консултации со студенти по 510 во година ВКУПНО =610*0,002*5= 6,1	6,1
5.	Ментор на дипломска работа(10)	2,0
6.	Член на комисија за одбрана на еден докторски труд	0,7
7.	Член на комисија за одбрана на дипломска работа на 11 кандидатата	1,1
8.	Позитивно рецензиран универзитетски учебник – коавтор: Физиологија за студентите на тригодишните стручни студии , Медицински факултет, Скопје 2015 (група автори), Малеска-Ивановска В., Антевска В., Дејанова Б., Петровска С., Тодоровска Л., Николиќ С., Ефремовска Љ., Манчевска С., Плунцевик-Глигороска Ј.	6,0
9.	Позитивно рецензиран практикум –коавтор: Практикум по физиологија за студенти на стручни студии , Медицински факултет, Скопје 2015 (група автори) Антевска В., Малеска-Ивановска В., Дејанова Б., Петровска С., Тодоровска Л., Николиќ С., Ефремовска Љ., Манчевска С., Плунцевик-Глигороска Ј., Сивевска-Смилевска Е., Караѓозова И.	3,0
	Вкупно	120,0

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Учесник на национален научен проект	3,0
2.	Трудови со оригинални научни резултати, објавен во научно списание кое нема импакт-фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank, MathSciNet (Mathematical Reviews), Zentralblatt fur Mathematik и Реферативный журнал "Математика" или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование 1. Gligoroska Pluncevikj J, Manchevska S, Efremovska Lj, Todorovska L, Slobodan N. Body	3,0

	<p>composition and maximal oxygen consumption in adult soccer players in the Republic of Macedonia . Journal of Health Sciences 2015;5(3):85-92</p> <p>2. Pluncevic-Gligoroska J, Mancevska S, Petrovska S, Todorovska L, Nikolic S. Heart rate'sresponse during Bruce treadmill test in adult soccer players. Research in Physical Education, Sport and Health 2015 ;4(1) 121-127</p> <p>3. Pluncevic-Gligoroska J, Todorovska L, Dejanova B, Maleska-Ivanovska V, Mancevska S, Nikolic S. Anthropometric parameters in national footballers in the Republic of Macedonia .Contributions.Sec.Med.Sci.2014 :35(2) :147-154</p>	<p>3,0</p> <p>3,0</p>
3.	<p>Трудови со оригинални научни резултати, објавен во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови.</p> <p>1. Smilevska S. E, Todorovska L, Gligoroska P. J, Mancevska S, Maleska I. V, Dejanova B, Nikolic S, Petrovska S, Karađozova I. SOME ANTHROPOMETRIC PARAMETERS IN MACEDONIAN ELITE SENIOR BASKETBALL PLAYERS . Physioacta 2017;11(1):65-72</p> <p>2. Spirkoska B, Dejanova B, Maleska V, Nikolic S, Todorovska L, Pluncevic J, Karagjozova I, Nestorova M. BODY COMPOSITION RELATED TO BODY MASS INDEX AMONG YOUNG ELITE FOOTBALL PLAYERS Physioacta 2017;11(1):131-136</p> <p>3. Karagjozova I., Efremoska Lj., Nikolikj S., Maleska Ivanovska V., Pluncevikj Gligoroska J ., Petrovska S.ANTHROPOMETRIC PARAMETERS IN SOCCER PLAYERS AGED BETWEEN 14 AND 17 IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA . Physioacta 2017;11(1):81-88</p>	<p>3,0</p> <p>3,0</p> <p>3,0</p>
4.	<p>Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на рецензирани научни трудови , презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји</p> <p>1. EfremovskaLj., Maleska-IvanovskaV., J Pluncevic-Gligoroska, L. Todorovska, S.Nikolic, I. Karagjozova, E. Ivanovska. Analyze of Body mass components in young</p>	<p>3,0</p>

	<p>basketball players. Proceedings of the 5th International Conference on 3D Body scanning Technologies, Lugano, Switzerland, 21-22 October 2014.. str.315-320</p> <p>2. Todorovska L, Dejanova B, Maleska-Ivanovska V, Nikolic S, Gligoroska Pluncevik J, Karagjozova I, Smilevska E. Periodical pre-participation physical examination of athletes in R. Macedonia compared with other European countries. Proceedings of the 2nd International scientific conference, Skopje June 2016 :37-41</p>	3,0
5.	<p>Апстракти објавени во зборник од конференции (меѓународни)</p> <p>1. Karagjozova I, Nestorova M, Nikolik S, Efremovska Lj, Todorovska L, Djordjevik D. About main line A in Macedonian population. 54th Congress of Anthropological society of Serbia with international participation. 2016, p44</p> <p>2. Nikolic S, Efremovska Lj, Pluncevic Gligorovska J, Maleska Ivanovska V. Analysis of Body Mass Components in Soccer Players Aged 14 to 17 Years in Republic of Macedonia. Book of Abstracts 7th International Conference on 3D Body Scanning Technologies Lugano, Switzerland, 30 Nov.-1 Dec. 2016 p 7</p> <p>3. Djordjevic D, Efremovska Lj, Nikolic S, Todorovska L. Djordjevic N. Correlation between Interdigital distances and interdigital ridge counts . 53rd congress of ASS with international participation , 2014, Vranje, Abstract book , pp 56</p> <p>4. Pluncevik Gligoroska J, Kostovski Z, Maleska Ivanovska V, Efremovska Lj, Manchevska S, Nikolic S. HEART RATE RESPONSE DURING BRUCE TEST BEFORE AND AFTER PREPARATORY PERIOD IN KARATE ATHLETES European journal of sport medicine, Sept.2015, Vol.3 , Supplement 1 (9th EFSMA congress) pp 60</p> <p>5. Nikolic S, Maleska Ivanovska V, Efremovska Lj, Karagjozova I, Todorovska L., Pluncevik Gligoroska J. COMPARISON OF CARDIO-MORPHOLOGICAL PARAMETERS BETWEEN U20 AND U28 SOCCER PLAYERS European journal of sport medicine, Sept.2015, Vol.3 , Supplement 1 (9th EFSMA congress) pp 18</p> <p>6. Karagjozova I, Efremovska Lj., Nikolic S, Maleska Ivanovska V., Pluncevik Gligoroska J. Petrovska S. ANALYSIS OF ANTHROPOMETRIC PARAMETERS IN YOUNG SOCCER PLAYERS AGES 14-17 YEAR IN REPUBLIC OF MACEDONIA European journal</p>	<p>1,0</p> <p>1,0</p> <p>1,0</p> <p>1,0</p> <p>1,0</p>

	of sport medicine, Sept.2015, Vol.3 , Supplement 1 (9 th EFSMA congress) pp 20	1,0
	7. Pluncevic Gligoroska J, Efremovska Lj., Manchevska S., Nikolic. Antropometrical and physiological profile of elite female handball players from R Macedonia. 2 nd Serbian International Sports Medicine Conference, Belgrad Srbija, 23-25 May 2019 p 100	
	8. Efremovska Lj, Maleska-Ivanovska V, Pluncevic-GligoroskaJ, Todorovska L, Nikolic S, Karagjozova I, IvanovskaE.. Analyze of Body mass components in young basketball players. Proceedings of the 5 th International Conference on 3D Body scanning Technologies, Lugano, Switzerland, 21-22 October 2014. (apstrakt)	1,0
		1,0
	Вкупно	35,0

СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Експертски активности (рецензии) за списанија: ПРИЛОЗИ- 1 Physioacta -2	3,0
2.	Стручна редакција на книги (5 книги)	5,0
	Вкупно	8,0

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	120,0
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	35,0
СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ	8,0
Вкупно	163,0

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Весела Малеска Ивановска- претседател с.р
2. Проф. д-р Бети Дејанова , член с.р
3. Проф. д-р Сунчица Петровска, член с.р
4. Проф. д-р Лидија Тодоровска, член с.р
5. Проф. д-р Даниела Поп Ѓорчева, член с.р

ЕФРЕМОВСКА ЛЈУДМИЛА

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката вонр.проф. д-р Лјудмила Ефремовска е родена на 12.6.1958, во Скопје. Средно образование завршила во гимназија „Јосип Броз-Тито“ во Скопје со одличен успех.

На Медицинскиот факултет при УКИМ во Скопје дипломирала во јуни 1984 со средна оценка 9,42.

Постдипломските студии на Медицинскиот факултет ги завршила со средна оценка 9,80 и успешно го одбрала магистерскиот труд со наслов „Полиморфизам на ЛДЛ рецепторниот ген кај пациенти со коронарна болест“, во јуни 1998 година.

Во април 2008 година на Медицинскиот факултет, УКИМ, Скопје, ја одбрала докторската дисертација од областа на популационата генетика со наслов „Генетска структура на македонската популација и популацијата на Власи од регионот на Овче Поле и Крушево“. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област физиологија и антропогенетика.

Кандидатката активно се служи со англискиот и рускиот јазик.

Во звањето асистент по предметот Физиологија е избрана во 1999 година, а реизбрана е 2003 година и 2009 година. За научен соработник е избран е во 2010, а за доцент во 2012 год.

Во моментот е вонреден професор. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр. 1088 од 23.12. 2014 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 482, 572, 732, 829, 958, 979, 1029, 1088, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, кандидатката д-р Лјудмила Ефремовска изведува настава (теоретска и практична) на интегрираниот циклус студии и на првиот циклус студии на студиските програми на Медицинскиот факултет, Стоматолошкиот факултет и Фармацевтскиот факултет како и на тригодишните стручни студии за медицински сестри, логопеди, физиотерапевти и радиолошки технолози.

Кандидатката била ментор на 1 дипломски труд. Кандидатката учествувала како член во комисија за оцена и одбрана на 22 дипломски труда и на 2 докторски дисертација.

Кандидатката е ментор на 3 студенти на трет циклус (докторски) студии кои се во тек.

Кандидатката е автор на рецензиран учебник под наслов „Физиологија за студентите на тригодишните стручни студии“, Медицински факултет, Скопје, 2015 (група автори), Малеска-Ивановска В., Антевска В., Дејанова Б., Петровска С., Тодоровска Л., Николиќ С., Ефремовска Л., Манчевска С., Плуницевиќ-Глигороска Ј. и на практикум "Практикум по физиологија за студенти на стручни студии", Медицински факултет, Скопје 2015 (група автори) Антевска В., Малеска-Ивановска В., Дејанова Б., Петровска С., Тодоровска Л., Николиќ С., Ефремовска Л., Манчевска С., Плуницевиќ-Глигороска Ј., Сивевска-Смилевска Е., Караѓозова И.

Научноистражувачка дејност

Вонр.проф д-р Лјудмила Ефремовска од последниот избор во звањето вонреден професор има објавено научни трудови од областа на базичната медицина, во меѓународни научни списанија, и 19 трудови во зборници од научни собири.

Вонр.проф д-р Лјудмила Ефремовска учествувала како член во еден национален научен проект.

Стручно-применувачка дејност и дејност од поширок интерес

Вонр.проф д-р Лјудмила Ефремовска активно е вклучена во стручно-апликативната работа на Институтот за физиологија со антропологија. Врши стручна рецензија и на трудови од меѓународни стручни списанија. Дел е од уредувачкиот одбор на списанието „Physioacta“.

Била член на 2 рецензентски комисији за избор на лица во наставно-научно звање.

ОБРАЗЕЦ 1

**ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Ефремовска Саво Људмила

Институција: Институт за физиологија, Медицински факултет, Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје

Научни области: физиологија, цитологија, спортска и училишна медицина

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – РЕДОВЕН ПРОФЕСОР

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	<p>Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус *</p> <p>Просечниот успех на прв циклус изнесува: <u> 9,42 </u> Просечниот успех на втор циклус изнесува: <u> 9,80 </u></p>	да
2	<p>Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира Назив на научната област: медицина, поле физиологија, подрачје антропогенетика</p>	да
3	<p>Објавени најмалку шест рецензирани научни труда ** во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор</p>	
3.1	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p> <p>1. Назив на научното списание: Journal of Health Sciences _ 2. Назив на електронската база на списанија SCOPUS (pending content collection), EBSCO, 3. Наслов на трудот: Body composition and maximal oxygen consumption in adult soccer players in the Republic of Macedonia 4. Година на објава: 2015, 5(3):85-92</p>	да
3.2	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на</p>	да

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	<p>членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p> <p>1.</p> <p>1. Назив на научното списание: Physioacta</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): _25, (9-Македонија, 3-Србија, 2-Романија, 1-Белорусија, 1-Словенија, 1-Турција, 1-САД,1-Црна Гора, 1-Албанија 3-Босна и Херцеговина. Бугарија -1</p> <p>3. Наслов на трудот:Preventive exercises for reinforcement of collateral ligament knee in athletes performed at the sports ground.,</p> <p>4. Година на објава: 2016;10 (2):97-104.</p> <p>2.</p> <p>1. Назив на научното списание: Physioacta</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): _25, (9-Македонија, 3-Србија, 2-Романија, 1-Белорусија, 1-Словенија, 1-Турција, 1-САД,1-Црна Гора, 1-Албанија 3-Босна и Херцеговина. Бугарија -1</p> <p>3. Наслов на трудот:Extraintestinal Manifestations in Inflammatory Bowel Disease Patients ,</p> <p>4. Година на објава:2015; 9(3):69-76</p> <p>3.</p> <p>1. Назив на научното списание: Physioacta</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): _25, (9-Македонија, 3-Србија, 2-Романија, 1-Белорусија, 1-Словенија, 1-Турција, 1-САД,1-Црна Гора, 1-Албанија 3-Босна и Херцеговина. Бугарија -1</p> <p>3. Наслов на трудот:REVIEW OF THE APPLICATION FIELDS OF ANTHROPOMETRY IN HEALTH MANAGEMENT OF ATHLETES ,</p> <p>4. Година на објава:2017;11(1):73-80.</p> <p>4.</p> <p>1. Назив на научното списание: Physioacta</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): _25, (9-Македонија, 3-Србија, 2-Романија, 1-Белорусија, 1-Словенија, 1-Турција, 1-САД,1-Црна Гора, 1-Албанија 3- Босна и Херцеговина. Бугарија -1</p> <p>3. Наслов на трудот:ANTHROPOMETRIC PARAMETERS IN SOCCER PLAYERS AGED BETWEEN 14 AND 17 IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA .</p> <p>4. Година на објава:2017;11(1):81-88.</p> <p>5.</p> <p>1. Назив на научното списание: Physioacta</p>	

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	<p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): _25, (9-Македонија, 3-Србија, 2-Романија, 1-Белорусија, 1-Словенија, 1-Турција, 1-САД,1-Црна Гора, 1-Албанија 3- Босна и Херцеговина. Бугарија -1</p> <p>3. Наслов на трудот:, EVALUATION OF CENTRAL OBESITY IN CUSHING’S AND NON CUSHING’S WOMEN WITH DUAL-ENERGY X-RAY ABSORPTIOMETRY,</p> <p>4. Година на објава:2017;11(2):9-16.</p>	
3.6	<p>Преводи на капитални дела во области кои ги утврдува Националниот совет за високо образование и научноистражувачка дејност</p> <p>Наслов на преведеното капитално дело: Вандерсова човечка физиологија Година на објава: 2014</p>	да
4	<p>Објавен рецензиран учебник, монографија, практикум или збирка задачи од научната област за која се избира</p> <p>1. Наслов на учебникот, монографијата, практикумот или збирката задачи: Физиологија за студентите на тригодишните стручни студии., Медицински факултет , Скопје. Главен уредник, Слободан Николиќ В. Малеска -Ивановска, В. Антевска, Б. Дејанова, С. Петровска, Л. Тодоровска, С. Николиќ, Љ. Ефремовска, С. Манчевска, Ј. Плуњевиќ - Глигоровска</p> <p>2. Место и година на објава: Скопје , 2014</p>	да
5	<p>Претходен избор во наставно-научно звање – вонреден професор, датум и број на Билтен: 23.12. 2014, бр 1088</p>	да
6	<p>Има способност за изведување на високообразовна дејност</p>	да

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Весела Малеска Ивановска- претседател с.р
2. Проф. д-р Бети Дејанова , член с.р
3. Проф. д-р Сунчица Петровска, член с.р
4. Проф. д-р Лидија Тодоровска, член с.р
5. Проф. д-р Даниела Поп Ѓорчева, член с.р

ОБРАЗЕЦ 2

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И НАСТАВНО-СТРУЧНО
ЗВАЊЕ**

Кандидат: Људмила Саво Ефремовска

Институција: УКИМ-Медицински факултет - Скопје, Катедра за физиологија

Научни области: физиологија, цитологија, спортска и училишна медицина

НАСТАВНО – ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени																																													
1.	<p>Одржување на настава од прв циклус студии</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Предметна програма Предмет</th> <th>Зимски семестар (број на часови)</th> <th>Летен семестар (број на часови)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td>Теорија</td> <td>Теорија</td> </tr> <tr> <td>Општа медицина</td> <td>19</td> <td>11</td> </tr> <tr> <td>ТСС ренг.(ред.)</td> <td></td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>Стоматологија Ф1</td> <td></td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>Фармација Ф</td> <td></td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>Диететика Ф</td> <td></td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>МИФ</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>ТСС сестри (ред.)</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>ТСС логопеди (ред.)</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>ТСС физиотер. (ред.)</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>ТСС сестри (вонред)</td> <td>3</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Ф2 Стом</td> <td>9</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Фармација</td> <td>2</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Вкупно</td> <td>53</td> <td>26</td> </tr> </tbody> </table> <p>За пет години : $(53+26)*5= 395$ ВКУПНО = $395*0,04= 15,8$</p>	Предметна програма Предмет	Зимски семестар (број на часови)	Летен семестар (број на часови)		Теорија	Теорија	Општа медицина	19	11	ТСС ренг.(ред.)		2	Стоматологија Ф1		4	Фармација Ф		4	Диететика Ф		5	МИФ	5		ТСС сестри (ред.)	5		ТСС логопеди (ред.)	5		ТСС физиотер. (ред.)	5		ТСС сестри (вонред)	3		Ф2 Стом	9		Фармација	2		Вкупно	53	26	15,8
Предметна програма Предмет	Зимски семестар (број на часови)	Летен семестар (број на часови)																																													
	Теорија	Теорија																																													
Општа медицина	19	11																																													
ТСС ренг.(ред.)		2																																													
Стоматологија Ф1		4																																													
Фармација Ф		4																																													
Диететика Ф		5																																													
МИФ	5																																														
ТСС сестри (ред.)	5																																														
ТСС логопеди (ред.)	5																																														
ТСС физиотер. (ред.)	5																																														
ТСС сестри (вонред)	3																																														
Ф2 Стом	9																																														
Фармација	2																																														
Вкупно	53	26																																													
2.	<p>Одржување на вежби</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Предметна програма Предмет</th> <th>Зимски семестар (број на часови)</th> <th>Летен семестар (број на часови)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td>Практично</td> <td>Практично</td> </tr> <tr> <td>Општа медицина</td> <td>141</td> <td>93</td> </tr> <tr> <td>ТСС ренг.(ред.)</td> <td></td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>Стоматологија Ф1</td> <td></td> <td>78</td> </tr> <tr> <td>Фармација Ф</td> <td></td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>Диететика Ф</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>МИФ</td> <td>25</td> <td></td> </tr> <tr> <td>ТСС сестри (ред.)</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>ТСС логопеди (ред.)</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>ТСС физиотер. (ред.)</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>ТСС сестри (вонред)</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Ф2 Стом</td> <td>40</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Фармација</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Вкупно</td> <td>206</td> <td>178</td> </tr> </tbody> </table> <p>За пет години : $(206+178)*5= 1920$ ВКУПНО = $1920*0,03=57,6$</p>	Предметна програма Предмет	Зимски семестар (број на часови)	Летен семестар (број на часови)		Практично	Практично	Општа медицина	141	93	ТСС ренг.(ред.)		2	Стоматологија Ф1		78	Фармација Ф		5	Диететика Ф			МИФ	25		ТСС сестри (ред.)			ТСС логопеди (ред.)			ТСС физиотер. (ред.)			ТСС сестри (вонред)			Ф2 Стом	40		Фармација			Вкупно	206	178	57,6
Предметна програма Предмет	Зимски семестар (број на часови)	Летен семестар (број на часови)																																													
	Практично	Практично																																													
Општа медицина	141	93																																													
ТСС ренг.(ред.)		2																																													
Стоматологија Ф1		78																																													
Фармација Ф		5																																													
Диететика Ф																																															
МИФ	25																																														
ТСС сестри (ред.)																																															
ТСС логопеди (ред.)																																															
ТСС физиотер. (ред.)																																															
ТСС сестри (вонред)																																															
Ф2 Стом	40																																														
Фармација																																															
Вкупно	206	178																																													
3.	<p>Одржување на едукаторска настава за 5 години 270 часа.</p>	21,6																																													

	ВКУПНО =270*0,08= 21,6	
4.	Консултации со студенти по 510 во година ВКУПНО =610*0,002*5= 6,1	6,1
5.	Ментор на дипломска работа(една)	0,2
6.	Член на комисија за оцена на два докторски труда и одбрана на еден докторски труд	2,1
7.	Член на комисија за одбрана на дипломска работа на 22 кандидатата	2,2
8.	Позитивно рецензиран универзитетски учебник – коавтор: Физиологија за студентите на тригодишните стручни студии , Медицински факултет, Скопје 2015 (група автори), Малеска-Ивановска В., Антевска В., Дејанова Б., Петровска С., Тодоровска Л., Николиќ С., Ефремовска Љ., Манчевска С., Плунцевик-Глигороска Ј.	6,0
9.	Позитивно рецензиран практикум –коавтор: Практикум по физиологија за студенти на стручни студии , Медицински факултет, Скопје 2015 (група автори) Антевска В., Малеска-Ивановска В., Дејанова Б., Петровска С., Тодоровска Л., Николиќ С., Ефремовска Љ., Манчевска С., Плунцевик-Глигороска Ј., Сивевска-Смилевска Е., Караѓозова И. 1.	3,0
	Вкупно	114,6

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
3.	Учесник на национален научен проект	3,0
4.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно списание кое нема импакт-фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank, MathSciNet (Mathematical Reviews), Zentralblatt fur Mathematik и Реферативный журнал "Математика" или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование 4. 1. Gligoroska Pluncevikj J, Manchevska S, Efremovska Lj, Todorovska L, Slobodan N. Body	3,0

	composition and maximal oxygen consumption in adult soccer players in the Republic of Macedonia . Journal of Health Sciences 2015;5(3):85-92	
3.	<p>Трудови со оригинални научни резултати, објавен во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pavlovska K¹, Atanasovska E¹, Gjorgjievska K¹, Efremovska Lj², Velikj Stefanovska V⁴, Slaninka Miceska M¹, Mishevska P³. Extraintestinal Manifestations in Inflammatory Bowel Disease Patients , Physioacta 2015; 9(3):69-76 2. Pavlovska K¹, Petrushevska M¹, Kikerkov I¹, Atanasovska E¹, Efremovska Lj², Avramovski V³,Velikj Stefanovska V⁴, Slaninka Miceska M¹, Mishevska P³, The value of measuring thiopurine methyltransferase enzyme activity in patients with inflammatory bowel disease in Republic of Macedonia under azathioprine therapy Physioacta 2015;9(2):95-108 3. Bojceski O, Kica H, Maleska Ivanovska V, Efremovska Lj, Bojeska M, Ivanovska E, Ganiu F, Kica K. Preventive exercises for reinforcement of collateral ligament knee in athletes performed at the sports ground. Physioacta 2016;10 (2):97-104. 4. Todorovska L, Maleska V, Dejanova B, Petrovska S, Efremovska Lj, Pluncevic J, Mancevska S, Sivevska E. REVIEW OF THE APPLICATION FIELDS OF ANTHROPOMETRY IN HEALTH MANAGEMENT OF ATHLETES .Physioacta 2017;11(1):73-80. 5. Shubeska-Stratrova S, Todorovska L , Efremovska Lj 2,. Gligoroska -Pluncevic J , EVALUATION OF CENTRAL OBESITY IN CUSHING’S AND NON CUSHING’S WOMEN WITH DUAL-ENERGY X-RAY ABSORPTIOMETRY Physioacta 2017;11(2):9-16. 6. Karagjozova I., Efremoska Lj., Nikolikj S., Maleska Ivanovska V., Pluncevikj Gligoroska J ., Petrovska S.ANTHROPOMETRIC PARAMETERS IN SOCCER PLAYERS AGED BETWEEN 14 AND 17 IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA . Physioacta 2017;11(1):81-88. 7. Shubeska Stratrova S¹, Efremovska Lj ², Meceska-Jovcevska J³,BONE TURNOVER MARKERS AND INDEX OF THE OSTEOPOROTIC RISK (IOR) IN THE EVALUATION OF POSTMENOPAUSAL OSTEOPOROSIS Physioacta 2014;8(2):47-54 	<p>3,0</p> <p>3,0</p> <p>3,0</p> <p>3,0</p> <p>3,0</p> <p>3,0</p> <p>3,0</p>

4.	<p>Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на рецензирани научни трудови , презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Maleska I. V, Bojcheski O, Efremovska Lj., Bojcheska M., Ivanovska E., Hunor K. Eight week preparatory training program for the Balkan kickboxing championship. 2nd International scientific conference .2017, Conference Proceedings 121-128 2. Lj. Efremovska, V. Maleska-Ivanovska, J Pluncevic-Gligoroska, L. Todorovska, S.Nikolic, I. Karagjozova, E. Ivanovska. Analyze of Body mass components in young basketball players. Proceedings of the 5th International Conference on 3D Body scanning Technologies, Lugano, Switzerland, 21-22 October 2014.. str.315-320 	<p>3,0</p> <p>3,0</p>
5.	<p>Апстракти објавени во зборник од конференции (меѓународни)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Djordjevic D, Efremovska Lj, Nikolic S, Todorovska L. Djordjevic N. Correlation between Interdigital distances and interdigital ridge counts . 53rd congress of ASS with international participation , 2014, Vranje, Abstract book , pp 56 2. Efremovska Lj, Maleska-Ivanovska V, Pluncevic-Gligoroska J, Todorovska L, Nikolic S, Karagjozova I, Ivanovska, E. Analyze of Body mass components in young basketball players. Proceedings of the 5th International Conference on 3D Body scanning Technologies, Lugano, Switzerland, 21-22 October 2014. 3. Maleska Ivanovska V., Bojcheski O, Bojcheska M, Efremovska Lj. EIGHT WEEK REHABILITATION EXERCISES FOR RECOVERY AND STRENGTHENING OF KNEE CROSS LIGAMENTS AFTER INJURY, European journal of sport medicine, Sept.2015, Vol.3 , Supplement 1 (9th EFSMA congress) pp 59 4. Pluncevik Gligoroska J, Kostovski Z , Maleska Ivanovska V, Efremovska Lj, Manchevska S, Nikolic S. HEART RATE RESPONSE DURING BRUCE TEST BEFORE AND AFTER PREPARATORY PERIOD IN KARATE ATHLETES European journal of sport medicine, Sept.2015, Vol.3 , Supplement 1 (9th EFSMA congress) pp 60 	<p>1,0</p> <p>1,0</p> <p>1,0</p> <p>1,0</p>

	<p>5. Nikolic S, Maleska Ivanovska V, Efremovska Lj, Karagjozova I , Todorovska L ., Pluncevik Gligoroska J . COMPARISON OF CARDIO-MORPHOLOGICAL PARAMETERS BETWEEN U20 AND U28 SOCCER PLAYERS European journal of sport medicine, Sept.2015, Vol.3 , Supplement 1 (9th EFSMA congress) pp 18</p> <p>6. Karagjozova I , Efremovska Lj ., Nikolic S, Maleska Ivanovska V., Pluncevik Gligoroska J. Petrovska S. ANALYSIS OF ANTHROPOMETRIC PARAMETERS IN YOUNG SOCCER PLAYERS AGES 14-17 YEAR IN REPUBLIC OF MACEDONIA European journal of sport medicine, Sept.2015, Vol.3 , Supplement 1 (9th EFSMA congress) pp 20</p> <p>7. Pavlovska K, Ribarska-Tonic J , Mladenovska D Danilova B, EfremovskaLj, Glavash-Dodov M, Trajkovic Jolevska S, Kikerkov I, SlaninkaMiceska M. Optimization of LC Method for simultaneous determination of Azathioprine metabolites in red blood cells. 21st International symposium on separation Sciences , (abstract) 30 june-3 july 2015, Ljubljana , Slovenija</p> <p>8. Pavlovska K, SlaninkaMiceska M, Mishevska P, TonicRibarska J, Atanasovska E., Kikerkov ., Efremovska Lj., Petrushevska M. Assesment of 6-thioguanine nucleotide metabolite level in inflammatory bowel disease patients treated with azathioprine. (Abstract and poster presentation, 11th Congress of ECCO-European Crohn’s and colitis Organization,16-19.03.2016, Amsterdam, Nederland).</p> <p>9. Pavlovska K, Slaninka Miceska M, Kikerkov I, Atanasovska E, Avramovski V, Efremovska Lj, MishevskaP. The efficacy and tolerability of azathioprine therapy in inflammatory bowel disease patients. (Abstract and poster presentation, Falk Symposium 202, Evolving Therapies in Clinical Practise in IBD, 29-30.04.2016, Prague, Czech Republic).</p> <p>10. Maleska Ivanovska V, Bojcheski O, Bojcheska M, Efremovska Lj , Ivanovska E, Kica H, Galjak M. Rehabilitation exercises for recovery of art. Talocruralis ligaments. 34th FIMS World congress of sports medicine Okt 2016 , Ljubljana, Slovenija</p> <p>11. Nikolic S, Efremovska Lj,Pluncevic Gligoroska J, Maleska Ivanovska V. Analysis of Body Mass Components in Soccer Players Aged 14 to 17 Years in Republic of Macedonia. Book of Abstracts 7th International Conference on 3D Body Scanning Technologies Lugano, Switzerland, 30 Nov.-1 Dec. 2016 p 7</p> <p>12. Pavlovska K, Slaninka Miceska M, Atanasovska E, Petrushevska M, Mishevska P, Efremovska Lj.</p>	<p>1,0</p> <p>1,0</p> <p>1,0</p> <p>1,0</p> <p>1,0</p> <p>1,0</p> <p>1,0</p>
--	---	--

	<p>Azathioprine drug management in patients with inflammatory bowel disease. (Abstract and poster presentation, Falk Symposium 205, New Treatment Targets in Gut and Liver Diseases, 21-22.10.2016, Luzern, Switzerland).</p> <p>13. Karagjozova I, Nestorova M, Nikolik S, Efremovska Lj, Todorovska L, Djordjevik D. About main line A in Macedonian population. 54th Congress of Anthropological society of Serbia with international participation. 2016, p44</p> <p>14. Maleska Ivanovska V, Bojceski O, Bojeska M, Kica H, Efremovska Lj. Five week rehabilitation exercises with acceleration and deceleration for recovery and strengthening of knee cross ligaments after injury. Br J Sports Med 2016; 50:A60.</p> <p>15. Pavlovska K, Slaninka Miceska M, Mishevska P, Efremovska Lj, Tonic Ribarska J. The influence of 5-aminosalicylic acid on thiopurine metabolism in inflammatory bowel disease patients. Falk Symposium 206, From the New and Complex Concepts to the Real Patient: Science and Clinic in IBD, 31.03-01.04.2017, Madrid, Spain).</p> <p>16. Pavlovska K, Slaninka Miceska M, Atanasovska E, Avramovski V, Andreevski V, Deriban Gj, Tonic Ribarska J, Efremovska Lj. Correlation between azathioprine metabolites concentrations and adverse events in patients with Inflammatory bowel disease. IBD Nordic Conference 2017, 5-6 October 2017, Stockholm, Sweden.</p> <p>17. Pavlovska K, Slaninka Miceska M, Petrushevska M, Efremovska Lj, Miceska M, Andreevski V. Can we predict the adverse reactions in patients with Inflammatory bowel disease treated with azathioprine. Falk Symposium 210, Crossing New Borders in IBD: Thoughts and Demands-From Mechanisms to Treatment, 20.04-21.04.2018, Lisbon, Portugal.</p> <p>18. Pluncevik Gligoroska J., Manchevska S, Dejanova B., Petrovska S., Efremovska Lj., Todorovska L. HEMATOLOGICAL AND ANTHROPOMETRIC PARAMETERS IN PHYSICALLY ACTIVE ELEMENTARY SCHOOL BOYS European journal of sport medicine, Sept.2017, Vol.5, Supplement 1 (10th EFSMA</p>	<p>1,0</p> <p>1,0</p> <p>1,0</p> <p>1,0</p> <p>1,0</p> <p>1,0</p> <p>1,0</p>
--	---	--

	congress) A31 19.Pluncevic Gligoroska J, Efremovska Lj., manchevska S., nikolic. Antropometrical and physiological profile of elite female handball players from R Macedonia. 2 nd Serbian International Sports Medicine Conference, Belgrad Srbija, 23-25 May 2019 p 100	1,0 1,0
	Вкупно	52,0

СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
3.	Експертски активности (рецензии) за списанија: ПРИЛОЗИ- 2 Journal of Morphological Sciences- 2 Physioacta -1 Macedonian pharmaceutical bullten-1 International journal of osteoarchaelogy-1	7,0
4.	Превод на дел од книга (дел) 1. Вандерсова човечка физиологија. Видмајер ЕП, Раф х, Странг Т.К. издавач АРС Ламина – публикации 2014	1,0
	Вкупно	8,0

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	114,6
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	52,0
СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ	8,0
Вкупно	174,6

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Весела Малеска Ивановска- претседател с.р
2. Проф. д-р Бети Дејанова , член с.р
3. Проф. д-р Сунчица Петровска, член с.р
4. Проф. д-р Лидија Тодоровска, член с.р
5. Проф. д-р Даниела Поп Ѓорчева, член с.р

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатите, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-применувачка дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Слободан Николиќ, вонреден професор на Катедрата за физиологија и д-р, Људмила Ефремовска, вонреден професор на Катедрата за физиологија.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатите од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Слободан Николиќ, вонреден професор на Катедрата за физиологија и д-р, Људмила Ефремовска, вонреден професор на катедрата за физиологија, поседуваат научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстраторина Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнуваат сите услови да бидат избрани во звањето редовен професор во наставно-научните области: физиологија, цитологија, спортска и училишна медицина. Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, д-р Слободан Николиќ, вонреден професор на Катедрата за физиологија и д-р, Људмила Ефремовска, вонреден професор на Катедрата за физиологија, да бидат избрани во звањето **редовен професор** во наставно-научната област физиологија, цитологија, спортска и училишна медицина.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Весела Малеска Ивановска- претседател с.р
2. Проф. д-р Бети Дејанова , член с.р
3. Проф. д-р Сунчица Петровска, член с.р
4. Проф. д-р Лидија Тодоровска, член с.р
5. Проф. д-р Даниела Поп Ѓорчева, член с.р

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ПО ПРЕДМЕТИТЕ ОД НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ: ИНФЕКТОЛОГИЈА И ТРОПСКИ И КАРАНТИНСКИ ЗАБОЛУВАЊА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Медицински факултет, објавен во весниците „Вечер“ и „Коха“ од 30.5.2019 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања по предметите од наставно-научните области: инфектологија и тропски и карантински заболувања, како и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, бр. 02-2883/34, донесена на 26.6.2019 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Звонко Миленковиќ, проф. д-р Ирена Кондова Топузовска и проф. д-р Снежана Стојковска.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања по предметите од наставно-научните области: инфектологија и тропски и карантински заболувања, во предвидениот рок се пријави доц. д-р Крсто Гроздановски.

3. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот д-р Крсто Гроздановски е роден на 24.3.1970 година, во Скопје. Средно образование завршил во МУЦ „Панче Караџов“ во 1988 година. Во 1990 година се запишал на Медицинскиот факултет во Скопје, кој го завршил на 5.7.1996 година со просечен успех 8,60.

На Клиниката за инфективни болести и фебрилни состојби е вработен на 1.12.1996 година.

Специјализацијата по инфектологија ја започнал на 1.10.1998 година, а на 20.11.2002 година успешно го положил специјалистичкиот испит. По завршувањето на специјализацијата работи на Одделот за интензивна нега при Клиниката за инфективни болести, а од 27.5.2010 како раководител на овој Оддел.

Во декември 1998 година се запишал на магистерски студии на Медицинскиот факултет во Скопје. На 29.12.2005 година го одбрал магистерскиот труд со наслов „Корелација на маркерите на инфламацијата со клиничкиот тек и исходот кај болните со сепса“ и се здобил со академскиот степен магистер на медицински науки. Вториот циклус студии ги завршил со просечен успех 9,62.

Во април 2009 година ја пријавил темата на докторската дисертација под наслов „Показатели кои ја предвидуваат прогресијата и исходот кај болни со тешка сепса и септичен шок“ која ја одбрал на 25.11.2013 година. Со тоа се стекнал со научниот степен доктор на науки од научната област инфектологија.

На 23.12.2014 година е избран во звањето доцент на Медицинскиот факултет по предметот Инфектологија. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр. 1086 од 2014 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, објавени во Билтен бр. 796 од 2002 година, Билтен бр.870 од 2005 година, Билтен бр. 894 од 2006 година, Билтен бр. 938 од 2008 година, Билтен бр. 1001 од 2011 година и Билтен бр. 1086 од 2014 година, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

4. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Медицински факултет – Скопје, кандидатот д-р Крсто Гроздановски изведува настава на прв циклус студии на следниве студиски програми:

Инфектологија на општа медицина, Инфектологија на дентална медицина и Инфектологија на високи медицински сестри. Кандидатот учествува и во наставата, колоквиумите и специјалистичките испити по предметот Инфектологија, како и ментор на специјализанти по инфектологија.

Научноистражувачка дејност

По последниот избор во звањето доцент, д-р Крсто Гроздановски има објавено вкупно 14 научни трудови, од кои 4 се индексирани во електронски бази на списанија, 1 труд рецензиран од меѓународен уредувачки одбор и 10 трудови во зборници од меѓународни научни собири.

Кандидатот е учесник во еден национален научен проект.

Стручно-применувачка дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Крсто Гроздановски активно е вклучен во стручно-апликативната работа на Одделот за интензивна нега на Универзитетската клиника за инфективни болести и фебрилни состојби во Скопје.

Кандидатот е член на: Македонското лекарско друштво, Македонското здружение на инфектолозите, Македонското респираторно здружение и Европското респираторно здружение. Кандидатот е член на Одборот за издавачка дејност на Медицинскиот факултет во Скопје. Активно е вклучен во Комисијата за интрахоспитални инфекции при Клиниката за инфективни болести. Д-р Крсто Гроздановски е претседател на Комисијата за интрахоспитални инфекции на Универзитетскиот стоматолошки клинички центар „Свети Пантелејмон“, член на комисиите за интрахоспитални инфекции на: Универзитетската клиника за детска хирургија и Клиниката за радиотерапија и онкологија. Кандидатот е претседател на Комисијата за трансфузиона медицина при Клиниката за инфективни болести во Скопје и член на Комисијата за ажурирање на упатствата за практикување на медицина базирана на докази.

Бил член на рецензентска комисија за избор на лица во наставно-научно звање.

ОБРАЗЕЦ 1

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Крсто Ристо Гроздановски

Институција: Медицински факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје

Научна област: инфектологија

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВОПРЕДЕН ПРОФЕСОР

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	<p>Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус *</p> <p>Просечниот успех на прв циклус изнесува: 8,60 Просечниот успех на втор циклус изнесува: 9,62</p>	ДА
2	<p>Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира</p> <p>Назив на научната област: инфектологија, поле: клиничка медицина, подрачје: медицински науки и здравство</p>	ДА
3	<p>Објавени најмалку пет рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор</p>	ДА
3.1	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p> <p>1. Назив на научното списание: Prilozi (Contributions) 2. Назив на електронската база на списанија: Medline, Index medicus, Pubmed 3. Наслов на трудот: Epidemiology of Community-Acquired Sepsis in Adult Patients: A Six Year Observational Study 4. Година на објава: 2018;39(1):59-66.</p>	ДА
	<p>1. Назив на научното списание: Macedonian pharmaceutical bulletin 2. Назив на електронската база на списанија: EBSCO, DOAJ Directory 3. Наслов на трудот: The influence of comorbid factors in surviving of patients with severe form of seasonal influenza 4. Година на објава: 2016;62 (1): 57-64.</p>	ДА

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	1.Назив на научното списание: Journal of the Macedonian medical association 2. Назив на електронската база на списанија: EBSCO 3. Наслов на трудот: Procalcitonin values as prognostic marker in patients with sepsis and septic shock 4. Година на објава: 2018;72(1):22-26.	ДА
	1.Назив на научното списание: Journal of the Macedonian medical association 2. Назив на електронската база на списанија: EBSCO 3.Наслов на трудот: Seasonal influenza-factors associated with a severe clinical form of the illness. 4. Година на објава: 2016; 70 (2): 68-74.	ДА
3.2	Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови 1. Назив на научното списание: Medicus 2.Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 17, USA 3, Israel 1, Turkey 1, Germany 1, Kosovo 3, Albania 2, Montenegro 1, Bulgaria 1, Macedonia 4 3. Наслов на трудот: Clinical and epidemiological characteristics of patients with severe form of influenza 4. Година на објава: 2016; 21 (3):304-311.	ДА
4	Претходен избор во наставно-научно звање – доцент, датум и број на Билтен: 24.12.2014, 1086/14	ДА
5	Има способност за изведување на високообразовна дејност	ДА

Членови на Комисијата

Проф. д-р Звонко Миленковиќ, с.р.
 Проф. д-р Ирена Кондова Топузовска, с.р.
 Проф. д-р Снежана Стојковска, с.р.

ОБРАЗЕЦ 2

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И НАСТАВНО-СТРУЧНО
ЗВАЊЕ**

Кандидат: Крсто Ристо Гроздановски

Институција: Медицински факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје

Научна област: инфектологија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1	Одржување настава од прв циклус студии инфектологија (општа медицина 46 часови, дентална медицина 12, висока школа за медицински сестри 17) во периодот од 2014-2019 година, 75 часа x 0.04	3
2	Одржување на вежби од прв циклус студии инфектологија (општа медицина 960 часови и дентална медицина 195 часови) во периодот од 2014-2019 година, 1155 часа x 0.03	34.65
	Ментор и едукатор на здравствена едукација	
3	Едукатор на специјализанти по турнус инфектологија, 43 специјализанти x 4 недели x 5 часови x 0.08	68.8
4	Ментор на специјализант по специјализација инфектологија, 1 специјализант x 12 недели x 5 часови x 0.08	4.8
	Консултации со студенти (2014-2019)	
5	2000 x 0.002	4
6	Член на комисија за полагање на специјалистички испит по инфектологија 1 кандидат x 0.2	0.2
	Настава во школи и работилници	
7	Предавач на првата инфектолошка школа во тек на V конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, 27-30 октомври, Охрид.	1,5
	Вкупно	116,95

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование	

8	Grozdanovski K, Milenkovicj Z, Demiri I, Spasovska K, Cvetanovska M, Saveski V, Grozdanovska B. Epidemiology of community-acquired sepsis in adult patients: a six year observational study. Pril (Makedon Akad Nauk Umet Odd Med Nauki) 2018;39(1):59-66.	3
9	Marija Cvetanovska, Zvonko Milenkovic, Krsto Grozdanovski, Valerija Kirova Uroshevik, Vlatko Cvetanovski. The influence of comorbid factors in surviving of patients with severe form of seasonal influenza. Macedonian pharmaceutical bulletin 2016; 62 (1): 57 – 64.	3
10	Ilir Demiri, Zvonko Milenkovicj, Krsto Grozdanovski, Katerina Spasovska, Marija Cvetanovska and Sanja Petrussevska-Marinkovicj. Procalcitonin values as prognostic marker in patients with sepsis and septic shock. Journal of the Macedonian medical association 2018; 72 (1): 22-26.	3
11	Cvetanovska M, Milenkovicj Z, Kondova Topuzovska I, Grozdanovski K, Kirova Urosevic V, Demiri I, Spasovska K, Cvetanovski V. Seasonal influenza-factors associated with a severe clinical form of the illness. Journal of the Macedonian medical association 2016. 70 (2): 68-74.	3
	Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови	
12	Cvetanovska M, Milenkovicj Z, Grozdanovski K, Kirova Urosevic V, Demiri I, Cvetanovski V. Clinical and epidemiological characteristics of patients with severe form of influenza. Medicus 2016; 21 (3):304-311.	3
	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји	
13	Grozdanovski K, Demiri I, Spasovska K, Cvetanovska M. The usefulness of sofa scores to predict the outcomes of patients with sepsis. 25. Simposij infektologa Bosne i Hercegovine s medjunarodnim sudjelovanjem, Mostar. Book of abstracts 2018.	3
	Учесник во национален научен проект	
14	Застапеност на ротавирусите во етиологијата на акутните диареи кај малите деца, клинчки форми, екстраинтестинални манифестации и компликации	3
	Апстракт објавени во зборник на конференција	
15	Grozdanovski K, Milenkovicj Z, Spasovska K, Demiri I, Cvetanovska M, Kirova-Urosevic V. M. Epidemiological and clinical characteristics in patients with sepsis. Мак. мед. преглед 2016;70 (Супл. 93): 05У02	1

16	Demiri I., Grozdanovski K., Milenkovic Z., Spasovska K., Kirova-Urosevic V., Cvetanovska M. Impact of inflammatory parameters on the outcome in patients with sepsis. Мак. мед. преглед 2016;70 (Супл. 93): 05У07	1
17	Milenkovic Z., Grozdanovski K, Demiri I, Spasovska K, Kirova-Urosevic V, Cvetanovska M. Clinical and laboratory-biochemical characteristics of listeria meningoencephalitis in RM. Мак. мед. преглед 2016;70 (Супл. 93): 05У01	1
18	Cvetanovska M, Milenkovic Z, Kirova-Urosevic V, Grozdanovski K, Mihova S, Demiri I, Naunova-Jovanovska D, Markovski G, Spasovska K. Clinical and epidemiological aspects of bacterial meningitis. Мак. мед. преглед 2016;70 (Супл. 93): 05У04	1
19	Kirova-Urosevic V., Milenkovic Z., Grozdanovski K., Cvetanovska M., Demiri I., Spasovska K. Lysteria meningoencephalitis case – Report. Мак. мед. преглед 2016;70 (Супл. 93): 05У05	1
20	Spasovska K, Milenkovic Z, Grozdanovski K, Demiri I, Urosevic K.V, Cvetanovska M. Herpetic encephalitis - A case report. Мак. мед. преглед 2016;70 (Супл. 93): 05У06	1
21	Kirova-Urosevic V, Milenkovic Z, Cvetanovska M, Grozdanovski K, Mihova S, Demiri I, Naunova-Jovanovska D, Markovski G, Spasovska K. Evaluation of cerebro spinal fluid parameters in patients with bacterial meningitis. Мак. мед. преглед 2016;70 (Супл. 93): 05У08	1
22	Cvetanovska M, Milenkovic Z, Grozdanovski K, Kondova Topuzovska I, Kirova-Urosevic V, Demiri I, Spasovska K. Seasonal influenza- our experiences. Мак. мед. преглед 2016;70 (Супл. 93): 07У08	1
Вкупно		29

СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Експертски активности	
23	Комисија за интрахоспитални инфекции, Клиника за инфективни болести во Скопје, член	1
24	Комисија за интрахоспитални инфекции, Универзитетски стоматолошки клинички центар Свети Пантелејмон во Скопје, претседател	1
25	Комисија за интрахоспитални инфекции, Универзитетска клиника за детска хирургија во Скопје, член	1
26	Комисија за интрахоспитални инфекции, Универзитетска клиника за радиотерапија и онкологија, член	1

27	Комисијата за трансфузиона медицина, Клиника за инфективни болести во Скопје, претседател	1
28	Комисијата за ажурирање на упатствата за практикување на медицина базирана на докази, Клиника за инфективни болести во Скопје, член	1
29	Комисија за интензивна нега која ги утврдува протоколите и процедурите за одделот за ургентна инфектологија и интензивна нега, Клиника за инфективни болести во Скопје, претседател	1
30	Претседател на тимот за специфични клинички услуги за воведување на системот на акредитација и стандардизација на Клиниката за инфективни болести во Скопје	1
	Член на комисија за избор во звање	
31	Рецензентска комисија за избор на 2 асистента по Инфектологија	0.2
32	Завршена специјализација во областа на медицинските науки и здравството	2
	Клиничка практика во соодветната област (дијагностички и терапевтски процедури)-првпат во институцијата воведена процедура	
33	Механичка вентилација	1
34	Централен венски пристап	1
Дејности од поширок интерес		
	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/ стручен собир	
35	V конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, 27-30 октомври, Охрид. Член на научниот и организациониот одбор	1
	Студиски престој во странство	
36	Престој на Одделот за интензивна нега при Клиниката за инфективни болести во Љубљана од 17.3.2015 до 11.4.2015 година	0,5
	Раководител на внатрешна организациона единица	
37	Раководител на Одделот за интензивна нега при Клиниката за инфективни болести и фебрилни состојби во Скопје	3
38	Член на Одбор за издавачка дејност на Медицински факултет	0.5
	Вкупно	17,2

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	116,95
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	29
СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ	17,2
Вкупно	163,15

Членови на Комисијата

Проф. д-р Звонко Миленковиќ, с.р.

Проф. д-р Ирена Кондова Топузовска, с.р.

Проф. д-р Снежана Стојковска, с.р.

Заклучок и предлог

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-применувачката дејност, како и дејноста од поширок интерес на доц. д-р Крсто Гроздановски.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека доц. д-р Крсто Гроздановски поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстратори на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето вонреден професор по предметите од наставно-научните области: инфектологија и тропски и карантински заболувања.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, доц. д-р Крсто Гроздановски да биде избран во звањето вонреден професор во наставно-научната област инфектологија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Звонко Миленковиќ, с.р.

Проф. д-р Ирена Кондова Топузовска, с.р.

Проф. д-р Снежана Стојковска, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ: ПАТОЛОШКА ФИЗИОЛОГИЈА И НУКЛЕАРНА МЕДИЦИНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Медицински факултет - Скопје, објавен во весниците „Вечер“ и „Коха“ од 30. 05.2019 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области патолошка физиологија и нуклеарна медицина, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр.02-2883/33, донесена на XIX седница, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Оливија Васкова претседател, проф. д-р Даниела Поп Горчева, член и вонр. проф. д-р Венјамин Мајсторов член.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област патофизиологија и нуклеарна медицина, во предвидениот рок се пријави доц. д-р Ана Угринска.

5. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Ана Угринска е родена на 6.5.1969, во Скопје. Средно образование завршила во Скопје. Со високо образование се стекнала на Медицинскиот факултет во Скопје. Дипломирала 1994 година, со просечен успех 9,6.

Кандидатката активно се служи со англискиот и францускиот јазик .

Во учебната 1997 година се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Медицинскиот факултет во Скопје. Студиите ги завршила 1999 година, со просечен успех 9,5. На 08.05.2003 година го одбрала магистерскиот труд на тема: *Желудочен транзит на цврст оброк кај болни со diabetes mellitus тип 2 одреден со радиоизотопен метод* .

Докторска дисертација пријавила во 2012 година. Дисертацијата на тема: *Влијание на две генети со енергетска рескрипција и различен макронутритивен состав врз тироидните хормони, лецитинот, адипонектинот, липидниот статус и инсулинската резистенција*, ја одбрала на 24.1.2014 година. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област патолошка физиологија.

Во 1996 година е избрана во звањето помлад асистент на Медицинскиот факултет во областа патолошка физиологија.

Во моментот е доцент. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр.1089 од 2014 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

6. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Медицински факултет, кандидатката д-р Ана Угринска изведува практична и теоретска настава, на прв циклус студии на по предметите: Патофизиологија 1, Патофизиологија 2 и Нуклеарна медицина на студиските програми по медицина, патофизиологија за студентите на стоматологија, патофизиологија за студентите по фармација, патофизиологија за студентите по лабораториско биоинженерство, патофизиологија и нуклеарна медицина за стручни радиолошки технолози и нуклеарна медицина во дијагностички методи за стручни медицински сестри. како и на втор и трет циклус студии за специјализантите по нуклеарна медицина, радиотерапија, интерна медицина и медицинска физика.

Кандидатката учествувала како член во Комисија за одбрана 2 магистерски труда.

Научноистражувачка дејност

Д-р Ана Угринска има објавено вкупно 9 научни трудови од областа на патофизиологијата и нуклеарната медицина, од кои 2 научни труда во научни списанија со фактор на влијание, а остатнатите трудови во меѓународни научни списанија.

Д-р Ана Угринска е раководител на еден национален и еден меѓународен проект и учесник во еден национален и еден меѓународен научен проект. Поканет предавач била на повеќе меѓународни конгреси и конференции.

Стручно-применувачка дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Ана Угринска активно е вклучена во стручно-применувачката работа на Институтот за патофизиологија и нуклеарна медицина и Универзитетскиот институт за позитронско емисиона томографија во областите на конвенционалната нуклеарна медицина и позитронско емисионата томографија.

Стручно усовршување во странство остварила со студиски престој во времетраење од еден месец на Одделот за нуклеарна медицина на Универзитетот во Мичиген во Ан Арбор, САД, каде што се усовршувала во областа на хибридниите нуклеарно медицински техники.

Д-р Ана Угринска активно е вклучена во работата на Наставно -научниот совет, Научниот одбор и Издавачкиот одбор на Медицинскиот факултет.

ОБРАЗЕЦ 1
ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат:

Ана Предраг Угринска

Институција: Институт за патофизиологија и нуклеарна медицина

Научна област: ПАТОЛОШКА ФИЗИОЛОГИЈА, НУКЛЕАРНА МЕДИЦИНА

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР/НАУЧНО
ЗВАЊЕ – ВИШ НАУЧЕН СОРАБОТНИК

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	<p>Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус *</p> <p>Просечниот успех на прв циклус изнесува: _____9,6 Просечниот успех на втор циклус изнесува: _____ Просечниот успех изнесува _____за интегрираните студии.</p>	да
2	<p>Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира</p> <p>Назив на научната област: медицински науки_, поле: патофизиологија, подрачје: патофизиологија на дебелина и ендокрини оски</p>	да
3	<p>Објавени најмалку пет рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор</p>	да
3.1	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p> <p>1. 1. Назив на научното списание: Прилози 2. Назив на електронската база на списанија: Index Medicus&Medline&PubMED 3. Наслов на трудот: _ Novel RET mutations in macedonian patients with medullary thyroid carcinoma: genotype-phenotype correlations.</p>	да

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	<p>Jovanovic R¹, Kostadinova-Kunovska S¹, Janevska V¹, Bogoeva B¹, Spasevska L¹, Miladinova D², Ugrinska A², Zdraveska-Kochovska M², Trajkov D³, Petruševska G¹. Pril(MakedonAkadNaukUmetOddMedNauki). 2015;36(1):93-107.</p> <p>4. Година на објава: 2015</p> <p>2.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назив на научното списание: Radiology and Oncology 2. Назив на електронска база на списанија: EBSCO, Jornal Citation Report, Pubmed, Medline, SCImago 3. Наслов на трудот: Thyroid cancer detection rate and associated risk factors in patients with thyroid nodules classified as Bethesda category III. Mileva M¹, Stoilovska B¹, Jovanovska A¹, Ugrinska A¹, Petrushevska G², Kostadinova-Kunovska S², Miladinova D¹, Majstorov V¹. Radiol Oncol. 2018 Sep 27;52(4):370-376. 4. Година на објава: 2018 <p>3.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назив на научно списание: Central European Journal of Public Health 2. Назив на електронска база на списанија: EBSCO, SCImago, Web of Science, Pubmed, Index medicus&Medline 3. Наслов на трудот: Hormonal Receptor, Human Epidermal Growth Factor and Its Association with Breast Cancer Tumor Characteristics in Albania. Pajenga E¹, Rexha T², Celiku S³, Ugrinska A⁴, Bejtja G⁵. Cent Eur J Public Health. 2016 Sep;24(3):171-175. 4. Година на објава: 2016 <p>4.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назив на научно списание: Macedonian Medical Review 2. Назив на електронска база на списанија: EBSCO 3. Наслов на трудот: Accelerated and Delayed Gastric Emptying of Solid Meal in Patients with Diabetes Mellitus Type 2. Ugrinska A, Miladinova D, Milenkovic T, Vaskova O. <i>Mac Med Review</i> 2018 72(2) : 63-67. 4. Година на објава: 2018 <p>5.</p>	

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	<p>1. Назив на научно списание: Open Access Macedonian Journal of Medical Sciences</p> <p>2. Назив на електронска база на списанија: Scopus, Hinari</p> <p>3. Наслов на трудот: Absent ^{99m}Tc-MIBI Uptake in the Thyroid Gland during Early Phase of Parathyroid Scintigraphy in Patients with Primary and Secondary Hyperparathyroidism. Jovanovska A, Stoilovska B, Mileva M, Miladinova D, Majstorov V, Ugrinska A. Open Access Maced J Med Sci. 2018 May 10;6(5):808-813. doi: 10.3889/oamjms.2018.118. eCollection 2018 May 20.</p> <p>4. Година на објава:2018</p>	
3.2	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p> <p>1. Назив на научното списание: _____</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): _____</p> <p>3. Наслов на трудот: _____</p> <p>4. Година на објава: _____</p>	
3.3	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е објавено во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД</p> <p>1. Назив на научното списание: _____</p> <p>2. Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД _____</p> <p>3. Наслов на трудот: _____</p> <p>4. Година на објава: _____</p>	
3.4	<p>Книга или дел од книга рецензирана и објавена во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД</p> <p>1. Наслов на книгата: _____</p> <p>2. Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД _____</p> <p>3. Издавач, година и место на издавање/објавување: _____</p>	
3.5	<p>Зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји</p> <p>1. Назив на зборникот: _____</p> <p>2. Назив на меѓународниот собир: _____</p> <p>3. Имиња на земјите: _____</p>	

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	4. Наслов на трудот: _____ 5. Година на објава: _____	
3.6	Преводи на капитални дела во области кои ги утврдува Националниот совет за високо образование и научноистражувачка дејност 1. Наслов на преведеното капитално дело: _____ 2. Година на објава _____ 3. Издавач, место на издавање и година _____	
4	Претходен избор во наставно-научно звање – доцент, датум и број на Билтен: бр.1089, 2014 година	да
5	Има способност за изведување на високообразовна дејност	да

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

- 1. Проф. д-р Оливија Васкова с.р.**
- 2. Проф, д-р Даниела Поп Ѓорчева с.р.**
- 3. Вопр. проф. д-р Венјамин Мајсторов с.р.**

ОБРАЗЕЦ 2

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И НАСТАВНО-СТРУЧНО
ЗВАЊЕ**

Кандидат: Угринска Предраг Ана

Институција: Институт за патофизиологија и нуклеарна медицина

Научна област: патолошка физиологија и нуклеарна медицина

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	Назив на активноста:	
1.	Одржување на теоретска настава од прв циклус студии по: - медицина (патофизиологија 1, патофизиологија 2, нуклеарна медицина) - стоматологија (патофизиологија) - фармација (патофизиологија, биоинжењери) - стручни радиолошки технолози (патофизиологија, нуклеарна медицина) - стручни медицински сестри (нуклеарна медицина во дијагностички методи)	14.45
2.	Одржување на теоретска настава од втор и трет циклус студии: - специјализанти по нуклеарна медицина - специјализанти по интерна медицина - специјализанти по радиотерапија - специјализанти по медицинска физика	12.72
3.	Консултации со студенти	1
4.	Консултации со студенти во рамките на здравствена клиничка пракса	1.6
5.	Подготовка на нов предмет	
5.1	Предмет: Патолошка физиологија Студиска програма: Нутриционизам Организатор: Институт за биологија, ПМФ, УКИМ Предавања и вежби	1.5
5.2	Предмет: Исхрана кај различни здравствени состојби Студиска програма: Нутриционизам Организатор: Институт за биологија, ПМФ, УКИМ Предавања и вежби	1,5
5.3	Предмет: Проценка на нутритивен статус и нутритивни потреби Студиска програма: Нутриционизам Организатор: Институт за биологија, ПМФ, УКИМ Предавања и вежби	1,5

7.	Член на комисија за одбрана на магистерски труд	0.6
	Вкупно	34.42

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Раководител на меѓународен проект IAEA's Project Number: МАК2016001 Improving the Practice of Nuclear Medicine by the Introduction of PET/CT, 2018-2020	9
2.	Раководител на национален научен проект: Инхибитор на простата специфичен мембрански антиген обележан со ^{99m} Tc кај пациенти со карцином на простата – воведување на метод и први клинички искуства	6
3.	Учесник во меѓународен научен проект EUthyroid-Прва паневропска иницијатива за следење на јодниот внес кај населението во Европа, 2016-17	5
4.	Учесник во национален научен проект: ПРИМЕНА НА ^{99m} Tc-UBI (Ubiquicidin 29-41) СКЕНОТ ВО ДЕТЕКЦИЈА НА БАКТЕРИСКИ ИНФЕКЦИИ-ВОВЕДУВАЊЕ НА МЕТОДАТА И ПРВИ КЛИНИЧКИ ИСКУСТВА	3
5.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	
5.1	Novel RET mutations in macedonian patients with medullary thyroid carcinoma: genotype-phenotype correlations. JovanovicR ¹ , KostadinovaKunovskaS ¹ , JanevskaV ¹ , BogoevaB ¹ , Spasevska L ¹ , Miladinova D ² , Ugrinska A ² , Zdraveska-Kochovska M ² , Trajkov D ³ , PetrusevskaG.Prilozi. 2015;36(1):93-107.	3
5.2	Accelerated and Delayed Gastric Emptying of Solid Meal in Patients with Diabetes Mellitus Type 2. Ugrinska A, Miladinova D, Milenkovic T, Vaskova O, Mac Med Review 2018 72(2) : 63-67	3
5.3	Absent ^{99m} Tc-MIBI Uptake in the Thyroid Gland during Early Phase of Parathyroid Scintigraphy in Patients with Primary and Secondary Hyperparathyroidism. Jovanovska A, Stoilovska B, Mileva M, Miladinova D, Majstorov V, Ugrinska A.Open Access Maced J Med Sci. 2018 May 10;6(5):808-813	3
5.4	Nutritional habits among dentistry students and their impact on periodontal health. Pandilova M, Ugrinska A, Petrovic D, Stojanovski M,Ivanovski K,Georgieva S,Pesevska S,Mindova S, Dirjanska K,Stefanovska E, Mitik K, Ristoska S.Macedonian Dental Review.41(3): 2018:84-88.	3
5.5	Differentiated thyroid cancer during pregnancy. Ugrinska A, Miladinova D. Mac Med Review. 72(1) 2018: 31-34	4-5

5.6	The World Association of Radiopharmaceutical and Molecular Therapy position statement on the initial radioiodine therapy for differentiated thyroid carcinoma. S. Dizdarevic, M Tulchinsky, V Mcready, J MIhahjlovic, S Vinjamuri, JR Buscombe, ST Lee, S Frangos, M Sathekge, Q Siraj,P Choudry,H Bom,M Franchesci, A Ugrinska, D Paez, J Mailman,M Luster,I Virgolini . WJNM 18 (2) 123-127, 2019	3
5.7	Stoilovska B, Jovanovska A, Mileva M, Majstorov V, Miladinova D, Ugrinska A Absent Thyroid Uptake During Planar 99mTc-MIBI Parathyroid Scintigraphy Acta Morphol 2017; Vol.14(2):18-22	3
6.	Трудови со оригинални научни резултати објавени во научно списание кое има импакт-фактор за годината во која е објавен трудот.	
6.1	Thyroid cancer detection rate and associated risk factors in patients with thyroid nodules classified as Bethesda category III. Mileva M, Stoilovska B, Jovanovska A, Ugrinska A, Petrushevska G, Kostadinova-Kunovska S, Miladinova D, Majstorov V. Radiol Oncol . 2018 Sep 27;52(4):370-376.	4.8 + 1.02 5.82
6.2	Hormonal Receptor, Human Epidermal Growth Factor and Its Association with Breast Cancer Tumor Characteristics in Albania. Pajenga E ¹ , Rexha T ² , Çeliku S ³ , Ugrinska A ⁴ , Bejtja G ⁵ . Cent Eur J Public Health. 2016 Sep;24(3):171-175	4.8 + 0.4 5.2
7	Секциско предавање на научен/стручен собир	
7.1	Предавање на Стручен секциски состанок на Здружението за нуклеарна медицина на Македонија, Скопје 2018 “Позитрон емисиона томографија кај белодробни заболувања”	1
8.	Пленарни предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество	
8.1	Предавање на 27 th National Congress of Nuclear Medicine , Adana, Turkey , 2015	3
8.2	Предавање на 4 th Balkan Congress of Nuclear Medicine, Ohrid, September 3-6, 2015	3
8.3	Предавање на Kongres nuklearne medicine Srbije 2016 sa меѓународnim učešćem- “Nuklearna medicina: od funkcije do molekularnog ispitivanja i terapije”, Beograd, 29.9-1.10.2016	3
8.4	Предавање на International meeting on Molecular Therapy – From Nuclear to Newclear Medicine, Novi Sad, 2017	3
8.5	Предавање на 3 rd National Conference of Nuclear Medicine together with International Seminar “ Applying Radionuclides for Therapy”, October 2017 , Bucharest	3
8.6	Certified Training Course in Radiopharmacy , Skopje, March 2017	3
8.7	Предавање на Serbian Congress of Nuclear Medicine, 2018 with International Participation “60 Years of Nuclear Medicine in Serbia”	3
8.8	Предавање на 7 th Balkan Congress of Nuclear Medicine, May 2018 Sarajevo	3
8.9	Предавање на 8th Balkan Congress of Nuclear Medicine, April 2019 Bodrum	3
8.10	Предавање на Global Health Catalyst Summit, Harvard Medical School, May 2019	3

9.	Апстракти објавени во зборник на конференција	
9.1	Imaging of familial transthyretin cardiac amyloidosis with 99m Tc Pyrophosphate. Majstorov V, \georgievska Ismail Lj, PopGjorcheva D, Ugrinska A, Miladinova D. 9 th International Congress of the Croatian Society of Nuclear Medicine, May 2017, Rovinj, Croatia	1
9.2	SENTINEL LYMPH NODE DETECTION IN MELANOMA MALIGNUM DORSI – CASE REPORT .Stojanoski Sinisa , Trencsev Viktor , Angeleska Meri , Ristevska Nevena , Pop Gjorceva Daniela , Miladinova Daniela , Majstorov Venjamin , Ugrinska Ana , Vaskova Olivija 4 th Balkan Congress of Nuclear Medicine, Ohrid, September 3-6, 2015	1
9.3	Evaluaon of radiochemical purity and tumor uptake of Re-HEDP T.Tripunoski and D.Mathe, L.Balogh, A.Polyak, A. Ugrinska , A. Janoki, SStojanovski ,D. Miladinova ,E. Janevik-Ivanovska , O.Vaskova . 4 th Balkan Congress of Nuclear Medicine, Ohrid, September 3-6, 2015	1
9.4	CHARACTERISTICS OF BREAST CANCER PATIENTS REFERRED FOR BONE SCAN Ismaili I , Ugrinska A , Vasev N , Peseva M , Bozinoska N , Pajenga E, Tripunoski T ,Miladinova D, 4 th Balkan Congress of Nuclear Medicine, Ohrid, September 3-6, 2015	1
9.5	I. Sazdova, A. Peshevska, B. Andonovski, A. Ugrinska, Comparison of glomerular filtration rate by gates method with CKD-EPI creatinine equation in patients with different GFR values. RAD 2017, Budva	1
9.6	Промени на пародонталните ткивакај пациенти со автоимун Хашимотов тироидит. Пандилов М, Тошевска С, Угринска А, Георгиева С. VII КОНгрес на стоматолозите со меѓународно учество, Охрид, 11-14 Јуни , 2015	1
9.7	Thyroid Function Tests during Pregnancy: Th eImportance of specific reference range establishment. Kuzmanovska s, Majstorov V, Ugrinska A, op Gjorceveva D, Miladinova D. 26 th Meeting of the Balkan Clinical Laboratory Federation, 03-05 October, Ohrid, 2018	1
10.	Рецензија на научен/стручен труд	
10.1	Рецензии на 40 труда за Европската асоцијација за нуклеарна медицина	8
11.	Дел од монографија	
11.1	Угринска А Струмогени фактори во исхраната и опкружувањето. 64-70 Поп Ѓорчева Д, Угринска А, Васкова О, Миладинова Д. Палпација како најстар метод за процена на големината на тироидната жлезда.:86-90 Каранфилски Б и сор. ЈОДЕН И ТИРОИДЕН СТАТУС НА НАСЕЛЕНИЕТО 2018 ГОДИНА. Медицински факултет, УКИМ.2019	4
11.2	Каранфилски Б и сор. Нуклеарна медицина во Македонија 1956-2016. Македонско лекарско друштво и здружение за нуклеарна медицина на Македонија, 2016.	4
	ВКУПНО	110.52

СТРУЧНО - ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Клиничка практика во соодветната област (дијагностички и терапевски процедури) - првпат во државата воведена процедура	
1.1	Воведување на протокол за изведување на позитронско емисиона томографија кај пациенти со карцином на глава и врат	2
1.2	Оптимизиран протокол за аквизиција и реконструкција на позитронско емисиона томографија со 18 F флуородеоксигликоза	2
1.3	Протокол за аквизиција на позитронско емисиона томографија при работа со радиофармацевтици обележани со 64Cu	2
Вкупно		6
	ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	
1.	Уредник на научно/стручно списание	
	Nuclear Medicine Review National Editor	3
2.	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/ стручен собир	
2.1	4 th Balkan Congress of Nuclear Medicine, Ohrid, September 3-6, 2015	1
2.2	5 th Balkan Congress of Nuclear Medicine, Thessaloniki, June, 2016	1
2.3	6 th Balkan Congress of Nuclear Medicine, Sofia, April, 2017	1
2.4	7 th Balkan Congress of Nuclear Medicine, Sarajevo, May, 2018	1
2.5	8 th Balkan Congress of Nuclear Medicine, Bodrum, April, 2019	1
2.6	Serbian Congress Of Nuclear Medicine , Belgrade, September 2016	1

2.7	Serbian Congress of Nuclear Medicine, 2018 with International Participation “60 Years of Nuclear Medicine in Serbia”	1
3.	Студиски престој во странство	
3.1	Едномесечен престој на одделот за Нуклеарна медицина на Универзитетот во Мичиган, Ан Арбор, САД	0.5
4	Член на факултетска комисија/одбор	
4.1	Член на научен одбор	0.5
4.2	Член на издавачки одбор	0.5
4.3	Член на наставно-научен совет	0.5
5.	Претседател на здружение поврзано со струката	
5.1	Претседател на Здружение за нуклеарна медицина на Македонија	2
6.	Директор на Универзитетски институт за позитронско емисиона томографија на Република Северна Македонија	6
Вкупно		20

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	34.42
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	110.52
СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ	6
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	20
Вкупно	170.94

Членови на комисијата

Проф. д-р Оливија Васкова, претседател с.р.
 Проф.д-р Даниела Поп Горчева, член с.р.
 Вонр. проф.д-р Венјамин Мајсторов , член с.р.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-применувачката дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Ана Угринска.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Ана Угринска поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстратори на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето вонреден професор во наставно-научните области патолошка физиологија и нуклеарна медицина.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, д-р Ана Угринска да биде избрана во звањето **вонреден професор** во наставно-научната област патолошка физиологија и нуклеарна медицина.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Оливија Васкова с.р.

Проф, д-р Даниела Поп Ѓорчева с.р.

Вонр. проф. д-р Венјамин Мајсторов с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЛИЦЕ ВО СИТЕ НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАУЧНАТА ОБЛАСТ (ДИСЦИПЛИНА) ПАТОЛОШКА ФИЗИОЛОГИЈА И НУКЛЕАРНА МЕДИЦИНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје/факултетот/институтот, објавен во весниците „Вечер“ и „Коха“ од 30.5.2019 година, за избор на лице во сите научни звања во научната област (дисциплина) патолошка физиологија и нуклеарна медицина, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-2883/29, донесена на 25.6.2019, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Даниела Поп Ѓорчева, претседател, проф. д-р Вењамин Мајсторов, член и в. научен сор. д-р Соња Кузмановска, член.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на лице во сите научни звања во научната област (дисциплина) патолошка физиологија и нуклеарна медицина, во предвидениот рок се пријави н. сор. д-р Тони Трипуноски.

7. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот н. сор. д-р Тони Трипуноски е роден на 26.6.1968 година, во Скопје. Средно образование завршил во 1986 година. Со високо образование се стекнал на Институтот за биологија, биохемиско-физиолошка насока при Природно-математичкиот факултет на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, во Скопје. Дипломирал на 11.7.1996 година, со просечен успех 8,3.

Кандидатот активно се служи со англискиот и францускиот јазик.

Во учебната 1996/1997 се запишал на втор циклус (магистерски) студии на насоката за молекуларна биологија, при Природно-математичкиот факултет на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, во Скопје. Студиите ги завршил со просечен успех 9,75. На 11.10.2007 година го одбрал магистерскиот труд на тема: „Евалуација и примена на ^{188}Re HEDP (^{188}Re -1,1 hydroxyethylene diphosphonate) кај кучиња со спонтано настанат остеокарком како патолошки анимален модел“.

Докторска дисертација пријавил на Институтот за биологија, при Природно-математичкиот факултет на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, во Скопје. Дисертацијата на тема: „Влијание на тироидниот статус врз оксидативниот стрес и атерогенезата кај дислипидемични аполипопротеин Е дефициентни хомозиготни глувци ($\text{ApoE}^{\text{KO}^-}$)“ ја одбрал на 21.1.2014 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Сашо Панов, проф. д-р Ицко Ѓоргоски, проф. д-р Даниела Поп Ѓорчева, проф. д-р Невена Костовска и доц. д-р Јасмина Димитрова Шумковска. Со тоа се стекнал со научниот степен доктор на биолошки науки.

На 7.3.2019 година го положил специјалистичкиот испит по специјалноста медицинска генетика на Медицинскиот факултет во Скопје и се стекнал со звањето специјалист по медицинска генетика.

Во 2014 година е избран во звањето научен соработник на Медицинскиот факултет при УКИМ во Скопје по предметот Патолошка физиологија.

Во моментот е научен соработник на Катедрата за патолошка физиологија. Последниот реферат за избор е објавен во Билтен бр.1089 од 1.12.2014 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

8. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Медицински факултет во Скопје, кандидатот н. сор. д-р Тони Трипуноски изведува настава и вежби по предметот Патолошка физиологија за студентите по општа медицина, фармација, стоматологија (сите како интегрирани прв/втор циклус на студии по ЕКТС) и прв циклус на тригодишните стручни студии за радиолошки технолози и лабораториски биоинженери. Наставата и вежбите по предметот Нуклеарна медицина ги изведува на студиите по општа медицина и тригодишните стручни студии за радиолошки технолози и стручни медицински сестри. Кандидатот изведува настава и на трет циклус студии на студиската програма Базична медицина на Медицинскиот факултет во Скопје.

Научноистражувачка дејност

Н. сор. д-р Тони Трипуноски има објавено вкупно 10 научни трудови од областите на молекуларна генетика и нуклеарна медицина, од кои 2 научни труда во научни списанија со импакт-фактор (фактор на влијание), 4 труда во меѓународни научни списанија и 4 труда во зборници од научни собири.

Н. сор. д-р Тони Трипуноски учествувал како член во 3 научни проекти.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Н. сор. д-р Тони Трипуноски активно е вклучен во стручно-апликативната работа на Институтот за патофизиологија и нуклеарна медицина, Медицински факултет, Скопје, каде што врши стручна дејност во лабораториите за радиофармација, радиоимунологија и Лабораторијата за определување на уринарна јодна екскреција.

Кандидатот н. сор. д-р Тони Трипуноски остварил експертски активности во Комисијата за спроведување на постапка за одобрување на нутритивни и здравствени тврдења при Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Северна Македонија.

Стручно усовршување во странство остварил со студиски престој во General Hospital Vienna (АКН), Виена, Австрија, Clinical institute for medical genetics, University Medical Centre, Љубљана, Словенија и Department of Experimental Oncology, Institute of Oncology, University Medical Centre, Љубљана, Словенија.

Во изборниот период, н. сор. д-р Тони Трипуноски учествувал во изготвување и пријавување на 2 научни проекта на Медицинскиот факултет во Скопје.

Кандидатот учествувал во воведувањето нови лабораториски методи во областа на медицинските науки и здравството-првпат во државата, и тоа: метода за определување експресија на mRNA-TSHR во периферна крв, метода за определување експресија на mRNA-hTg во периферна крв, како и методи за радиоимунолошко определување на ендотелин и гТз.

Кандидатот има завршено специјализација во областа на медицинските науки и здравството по специјалноста медицинска генетика на Медицинскиот факултет во Скопје.

Оценка од самовалуација

Кандидатот н. сор. д-р Тони Трипуноски доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Медицинскиот факултет.

ОБРАЗЕЦ 1

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Тони Петре Трипуноски

Институција: Медицински факултет, Институт за патофизиологија и нуклеарна медицина

Научна област: ПАТОЛОШКА ФИЗИОЛОГИЈА (30118) И НУКЛЕАРНА МЕДИЦИНА (30214).

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР/НАУЧНО
ЗВАЊЕ – ВИШ НАУЧЕН СОРАБОТНИК

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	<p>Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус *</p> <p>Просечниот успех на прв циклус изнесува: 8,30 Просечниот успех на втор циклус изнесува: 9,75</p>	да
2	<p>Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира</p> <p>Назив на научната област: медицинска генетика; медицинска биохемија; патологија; физиологија (цитологија). Поле: фундаментални медицински науки. Подрачје: медицински науки здравство.</p>	да
3	<p>Објавени најмалку пет рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор</p>	да
3.1	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p>	да
3.1.1	<p>1.Назив на научното списание: Balkan Journal of MedicalGenetics, The Journal of Macedonian Academy of Sciences and Arts</p> <p>2.Назив на електронската база на списанија: Baidu Scholar, Biobase, Cabell's Directory, Case, Chemical Abstracts Service (CAS) – Caplus, Chemical Abstracts Service (CAS) – SciFinder, CNKI Scholar (China National Knowledge Infrastructure), CNPIEC –</p>	

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	<p>cnpLINKer, Dimensions, DOAJ (Directory of Open Access Journals), EBSCO (relevant databases), EBSCO Discovery Service, Embase, Genamics JournalSeek, Google Scholar, Japan Science and Technology Agency (JST), J-Gate, Journal Citation Reports/Science Edition, JournalGuide, JournalTOCs, KESLI-NDSL (Korean National Discovery for Science Leaders), Meta, Microsoft Academic, Naviga (Softweco), Primo Central (ExLibris), ProQuest (relevant databases), Publons, PubMed, PubMed Central, QOAM (Quality Open Access Market), ReadCube, Reaxys, SCImago (SJR), SCOPUS, Sherpa/RoMEO, Summon (ProQuest), TDNet, Text Mining, Ulrich's Periodicals Directory/ulrichsweb, WanFang Data, Web of Science - Science Citation Index Expanded, WorldCat (OCLC)</p> <p>5. Наслов на трудот: Determining specific thyroid transcripts in peripheral blood: a single center study experience.</p> <p>6. Година на објава: 2018</p>	
3.2	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p>	да
3.2.1	<p>1.Назив на научното списание:Physioacta</p> <p>2.Меѓународен уредувачки одбор(вкупен број членови, број и припадност по земји): Вкупно-24: Македонија-9; Словенија-1; Германија-1; Албанија-1; Србија-3; Р. Српска БиХ-3; Романија-2; Бугарија-1; Белорусија-1; Црна Гора-1; Белорусија-1</p> <p>3. Наслов на трудот:Thyroglobulin measurement in aspirates of neck lymph nodes in patients with benign and malignant thyroid disorders</p> <p>4. Година на објава: 2015</p>	
3.2.2	<p>1.Назив на научното списание: Archives of public health (Arch P Health)</p> <p>2.Меѓународен уредувачки одбор(вкупен број членови, број и припадност по земји): Вкупно-18: Македонија-8; Израел-1; Германија-1; Австралија-1; Србија-3; Словачка-1; Романија-1; Бугарија-1; Косово-1</p> <p>3. Наслов на трудот: Incidence and prevalence of thyroid carcinoma in Republic of Macedonia (1999-2010)</p> <p>4. Година на објава: 2017</p>	
3.2.3	<p>1.Назив на научното списание: Physioacta</p>	

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	<p>2.Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): Вкупно-24: Македонија-9; Словенија-1; Германија-1; Албанија-1; Србија-3; Р. Српска БиХ-3; Романија-2; Бугарија-1; Белорусија-1; Црна Гора-1; Белорусија-1</p> <p>3. Наслов на трудот: 99mTc-MIBI Gated-SPECT myocardial perfusion scintigraphy in asymptomatic patients with Systemic Lupus Erythematosus.</p> <p>4. Година на објава: 2018</p>	
3.2.4	<p>1.Назив на научното списание: Acta morphologica</p> <p>2.Меѓународен уредувачки одбор(вкупен број членови, број и припадност по земји): Вкупно-12: Македонија-2; Австрија-1; Србија-1; Аргентина-1; Романија-1; Бугарија-1; Турција-1; Италија-2; Португалија-1; БиХ-1;</p> <p>3. Наслов на трудот: Application of the single cell gel electrophoresis for detection of oxidative DNA damage due to long term exposure to supraphysiologic doses of L-thyroxine</p> <p>4. Година на објава: 2018</p>	
4	Претходен избор во научнозвање – научен соработник, датум и број на Билтен: 1 декември 2014 година Број 1089	
5	Има способност за изведување на високообразовна дејност	да

ОБРАЗЕЦ 2

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И НАСТАВНО-СТРУЧНО
ЗВАЊЕ**

Кандидат: Тони Петре Трипуноски

Институција: Медицински факултет, Институт за патофизиологија и нуклеарна медицина

Научна област: патолошка физиологија и нуклеарна медицина

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Одржување на настава - од прв циклус студии	
1.1	Нуклеарна медицина - медицина	0,2
1.2	Нуклеарна медицина – СРТ (редовни и вонредни)	0,6
2.	Одржување на настава - од трет циклус студии	
2.1	Методи и карактеристики на базичната медицина Обврзни специјални методолошки предмети - Базична медицина	0,06
3.	Одржување на вежби (лабораториски, клинички, аудиториски или изработка на семинарски труд)	
	Назив на активност: прв циклус-вежби ЕКТС 2015-2019 година	
3.1	Патофизиологија 1 – медицина	22,05
3.2	Патофизиологија 2 – медицина	11,03
3.3	Патофизиологија – СРТ (редовни и вонредни)	0,59
3.4	Патофизиологија - фармација	2,52
3.5	Патофизиологија - стоматологија	9,45
3.6	Патофизиологија- фармација (лабораториски биоинженери)	2,5
3.7	Нуклеарна медицина - медицина	3,15
3.8	Нуклеарна медицина – СРТ (редовни и вонредни)	5,01
3.9	Нуклеарна медицина – СМС (редовни и вонредни)	0,89
4.	Подготовка на нов предмет - предавања	
4.1	Студии по нутриционизам, Институт за биологија, ПМФ, УКИМ, Скопје, Предмет:Исхрана кај различни возрастни групи	1
4.2	Студии по нутриционизам, Институт за биологија, ПМФ, УКИМ, Скопје, Предмет:Токсикологија на храна	1
4.3	Студии по нутриционизам, Институт за биологија, ПМФ, УКИМ, Скопје, Предмет: Нутригеномика	1
5.	Подготовка на нов предмет - вежби	
5.1	Студии по нутриционизам, Институт за биологија, ПМФ, УКИМ, Скопје, Предмет: Исхрана кај различни возрастни групи	0,5
5.2	Студии по нутриционизам, Институт за биологија, ПМФ, УКИМ, Скопје, Предмет:Токсикологија на храна	0,5
5.3	Студии по нутриционизам, Институт за биологија, ПМФ, УКИМ, Скопје, Предмет: Нутригеномика	0,5
	ВКУПНО	62,55

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Учесник во национални научни проекти	
	“Генетска асоцијација на полиморфизмот MMP1 GG со коронарната артериска болест кај помлада возраст”Х. Пејков, Т. Трипуноски , Медицински факултет, Скопје (2019-2021)	3
2.	”Инхибитор на простата специфичен мембрански антиген обележан со 99m-Tc во дијагноза и следење на карцином на простата” (2019-2021)	3
3.	”Примена на 99m-Tc UBI (Ubiquicidin 29-41) скенот во детекција на бактериски инфекции-воведување на методата и први клинички искуства” (2019-2021)	3
2.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание кое има импакт-фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование	
2.1	Nevena Manevska, Sinisa Stojanoski, Irfan Ahmeti, Toni Tripunoski , Daniela Pop Gjorceva, Venjamin Majstorov, Gordana Pemovska. Lower limb perfusion scintigraphy with 99mTc-MIBI scintigraphy and determination of endothelin in diabetic and nondiabetic patients. Vojnosanitetski pregled (2018); Online First July, 2018	60% од 8 поени = 4,8 + 0,272IF = 5,072
2.2	Makazlieva T, Eftimov A, Vaskova O, Tripunoski T , Miladinova D, Risteski S, Jovanovic R, Jakovski Z. Determining specific thyroid transcripts in peripheral blood: a single center study experience. Balkan J Med Genet. 31;21(2):13-20. 2018	60% од 8 поени = 4,8 + 0,527IF = 5,327
3.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, пришто бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови	
3.1	Majstorov V, PopGjorceva D, Tripunoski T , Zdraveska-Kochovska M. Thyroglobulin measurement in aspirates of neck lymph nodes in patients with benign and malignant thyroid disorders, Physioacta Vol.9-No3, 2015	60% од 5 поени = 3
3.2	Tanja Makazlieva, Olivija Vaskova, Toni Tripunoski , Venjamin Majstorov. Incidence and prevalence of thyroid carcinoma in Republic of Macedonia (1999-2010) Arch Pub Health 2017; 9(1): 66 - 73.	60% од 5 поени = 3

3.3	Sandevska E, Pop Gjorceva D, Vavlukis M, Tanevska B, Sandevski A, Kafedziska I, Krstic Damjanovska L, Guchev F, Tripunoski T , Bozinovska N, Konstova N. 99mTc-MIBI Gated-SPECT myocardial perfusion scintigraphy in asymptomatic patients with Systemic Lupus Erythematosus. Physioacta 2018;12(1):23-36.	60% од 5 поени= 3
3.4	Tripunoski T , Panov S, Dimitrova-Shumkovska J, Atanasovska M, Bundovski K, Todorovska L, Manevska N, Stojanoski S, Application of the single cell gel electrophoresis for detection of oxidative DNA damage due to long term exposure to supraphysiologic doses of L-thyroxine. Acta morphol.;Vol.15(2):23–29. 2018	60% од 5 поени= 3
5.	Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество	
5.1	TRAINING COURSE IN RADIOPHARMACY,16 January – 10 March 2017, Radiopharmaceuticals, SPECT Radiopharmaceuticals	2
5.2	TRAINING COURSE IN RADIOPHARMACY,16 January – 10 March 2017, Technetium Generator Labeling of 99m Tc Radiopharmaceuticals	2
5.3	TRAINING COURSE IN RADIOPHARMACY,16 January – 10 March 2017,Blood cell labelling	2
5.4	TRAINING COURSE IN RADIOPHARMACY,16 January – 10 March 2017, Blood cell labelling	2
6.	Апстракти објавени во зборник на конференција-меѓународна	
6.1	T.Tripunoski and D.Mathe, L.Balogh, A.Polyak, A. Ugrinska, Gy. A. Janoki, S.Stojanovski, D. Miladinova,E. Janevik-Ivanovska, O.Vaskova. Evaluation of radiochemical purity and tumor uptake of 188Re-HEDP 4 th Balkan Congress of Nuclear Medicine, Ohrid, September 3-6, 2015	1
6.2	Ismaili I., Ugrinska A., Vasev N., Peseva M., Bozinoska N., Pajenga E., Tripunoski T. , Miladinova D. CHARACTERISTICS OF BREAST CANCER PATIENTS REFERRED FOR BONE SCAN. 4th Balkan Congress of Nuclear Medicine, Ohrid, September 3-6, 2015	1
6.3	T.Makazlieva, O.Vaskova, T.Tripunoski , D.Miladinova, S.Stojanoski, N.Manevska, Z.Jakovski, S.Risteski, H.Jovanovic, A.Eftimov. Determining thyrotropin and thyroglobulin transcripts in peripheral blood of thyroid carcinoma patients and healthy individuals. EANM'18 - Annual Congress of the European Association of Nuclear Medicine (October 13 - 17, 2018 in Düsseldorf/Germany).	1
6.4	Makazlieva T, Vaskova O, TripunoskiT , Risteski S, Jovanovic H, Jakovski Z, Eftimov A. Correlation of mRNA–TSHR expression with clinical parameters in thyroid carcinoma patients. European Conference of Human Genetics 2019 Gothenburg, Sweden	1
	ВКУПНО	43.399

СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија, технички извештаи, вешт наод и мислење, стручно мислење, проценка на капитал, систематизација, методологија	
1.1	Комисија за спроведување на постапка за одобрување на нутритивни и здравствени тврдења, Агенција за храна и ветеринарство	1
2.	Воведување нова лабораториска/клиничка или јавноздравствена метода во областа на медицинските науки и здравството-првпат во државата воведена метода	
2.1	Метода за определување експресија на mRNA–TSHR во периферна крв	4
2.2	Метода за определување експресија на mRNA–hTg во периферна крв	4
2.3	Радиоимунолошко определување на ендотелин	4
2.4	Радиоимунолошко определување на rTз	4
4.	Раководител на лабораторија	
	Раководител на лабораторија на Институт за патофизиологија и нуклеарна медицина	1
5.	Завршена специјализација во областа на медицинските науки и здравството	
5.1	Специјализација по медицинска генетика	2
Дејности од поширок интерес		
1.	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир	
1.1	4 th Balkan Congress of Nuclear Medicine, Ohrid, September 3-6, 2015	1
2.	Студиски престој во странство - до три месеци	
2.1	ESNM Practical Learning Course on Imaging in Infection & Inflammation, June 18-20, 2015 at the General Hospital Vienna (AKH) Vienna, Austria	0,5
2.2	Clinical institute for medical genetics, University Medical Centre, Ljubljana, Slovenia. 7.06-1.07.2016	0,5
2.3	Department of Experimental Oncology, Institute of Oncology, University Medical Centre, Ljubljana, Slovenia. 3.05-31.05.2017	0,5
	Вкупно	22,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	62,55
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	43,399
СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ	22,5
Вкупно	128,449

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност на н. сор. д-р Тони Трипуноски.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека н. сор. д-р Тони Трипуноски поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето виш научен соработник во научните области патолошка физиологија и нуклеарна медицина.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, д-р Тони Трипуноски да биде избран во звањето **виш научен соработник** во научните области патолошка физиологија и нуклеарна медицина.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

- 1. Проф. д-р Даниела Поп Горчева, претседател с.р.**
- 2. Проф. д-р Венјамин Мајсторов, член с.р.**
- 3. В. н. сор. д-р Соња Кузмановска, член с.р.**

РЕЦЕНЗИЈА

за оцена на докторска дисертација со наслов „**Системска инфламација предизвикана од коморбидитети и ехокардиографски утврдена дијастолна дисфункција при срцева слабост со сочувана ежекциона фракција кај стари лица**“ од д-р Лидија Ветеровска Миљковиќ, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје

Наставно - научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје на својата XVIII-та редовна седница, одржана на 10.5.2019 год, со Одлука бр. 0905-2170/5, формираше Комисија за оцена на докторска дисертација на кандидатката докторанд д-р Лидија Ветеровска Миљковиќ под наслов „**Системска инфламација предизвикана од коморбидитети и ехокардиографски утврдена дијастолна дисфункција при срцева слабост со сочувана ежекциона фракција кај стари лица**“, во состав:

1. проф. д-р Елизабета Србиновска Костовска - претседател
2. проф. д-р Вера Спироска - ментор
3. проф. д-р Даниела Чапароска - член
4. проф. д-р Татјана Миленковиќ - член
5. проф. д-р Соња Геннадиева Ставриќ - член

Комисијата во наведениов состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација, и на Наставно - научниот совет на Медицинскиот факултет, му го поднесува следниов :

ИЗВЕШТАЈ

Анализа на трудот

Докторската студија на кандидатката д-р Лидија Ветеровска Миљковиќ, со наслов „Системска инфламација предизвикана од коморбидитети и ехокардиографски утврдена дијастолна дисфункција при срцева слабост со сочувана ежекциона фракција кај стари лица “ содржи 182 страници компјутерски обработен текст со библиографски единици, меѓу нив научни трудови и книги.

Трудот е структуриран во 10 поглавја, вклучувајќи ги воведот, заклучните согледувања и прилозите. Деловите се систематизирани со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, изложени се предметот и целите на истражувањето, хипотезата, истражувачките прашања, теоретската рамка и методите на истражување.

Во почетниот дел на воведот, кандидатката се осврнува на стареењето како процес, кој станува предизвик за проучување на биологијата, генетиката и медицината. Интересот е голем во последнава деценија со оглед на тренд на пораст на старо население особено во западниот свет, тој тренд ја следи и нашата држава и ќе биде уште поактуелен во иднина. Дефиницијата за стареење како процес кој ги претвора младите луѓе во стари, опфаќа и збир на процеси, некои доведуваат до кардиоваскуларна болест, некои влијаат на промена на ендокрината функција, некои предизвикуваат неопластична трансформација и др. Бидејќи секоја од овие болести е самата исход на комплексна интерреакција меѓу многу фактори, вклучувајќи ги гените, исхраната, вируси, токсини, антибиотици и затоа секоја од овие болести, како и многу други, се чини дека е неразделен дел од стареењето, па затоа е потребно стареењето да се смета како сложен процес кој бара интензивно истражување.

Кандидатката наведува многу студии, кои се во тек, и кои испитуваат различни механизми кои го одредуваат процесот на стареење и даваат нови терапевтски можности за хроничните заболувања предизвикани од староста. Кандидатката наведува многубројни експериментални испитувања на

анимални единки на молекуларно ниво, во кои се испитувани гени, нутритивни и други фактори на средината кои се одговорни за стареењето и долговечноста.

Во продолжување на воведот, кандидатката се осврнува повеќе на стареењето на срцето и кардиоваскуларниот систем, па така ги опишува физиолошките промени кои го следат процесот на нормално стареење, при што прави дистинкција помеѓу физиолошко стареење и промените на срцето, кои се предизвикани од најчестите коморбидитети кои ја следат староста. Кандидатката укажува на фактот дека процесот на стареење резултира со прогресивно влошување на структурата и функцијата на срцето и е доминантен фактор на ризик за кардиоваскуларни болести, водечка причина за смрт во западните популации. Цитирајќи повеќе студии, кои се правени на големи групи на популација, кандидатката укажува дека и кај здрави индивидуи без придружни кардиоваскуларни болести, стареењето резултира со зголемување на преваленцата на хипертрофија на левата комора, нарушување во дијастолната функција и релативно сочувана систолна функција во мирување, но намалување на капацитетот при физичка активност, како и зголемување на преваленцата на атријална фибрилација. Користејќи повеќе трудови од цитираната литература, кандидатката укажува дека во мирување, систолната функција измерена со фракција на ежекција (ЕФ) останува стабилна кај постарата популација. Сепак, при физичка активност, максималната срцева фреквенција и ЕФ се пониски кај старите лица, што укажува на намалена срцева резерва, односно дека поголем дел од систолата се троши за да се справи со промените на притисокот за време на изоволуметриските фази и се покажа дека ја одразува левовентрикуларна систолната и дијастолна дисфункција.

Во втората глава, кандидатката се осврнува на една од поновите хипотези, кои го детерминираат стареењето, ја наведува системската „со - низок степен инфламација“, за која е докажано дека го следи стареењето, со констатно зголемено ниво на инфламаторни медијатори, како што се : IL-6, TNF-alfa, CRP и др., без присуство на акутна инфламација. Според најнови истражувања, кандидатката укажува дека постојат две главни хипотези за поврзаноста на хроничната инфламација со процесот на стареење : молекуларна инфламација при стареење, и системска инфламација (inflammaging). Во геронтолошката литература, овие две хипотези се во голема мера комплементарни меѓусебно, новите сознанија укажуваат дека улогата на инфламацијата во староста треба да се разгледува сеопфатно : на молекуларно, клеточно и на системско ниво.

Во продолжеток на оваа глава, кандидатката се осврнува на многубројни студии со кои е докажано дека коморбидитетите кои ја пратат староста како што се : артериска хипертензија, дијабетес, нарушувања во липидниот статус и дебелина, хронична опструктивна белодробна болест и хронична бубрежна болест уште повеќе преку постоење на системска, хронична инфламација, која е во основа на нивната патофизиологија доведуваат до срцево и васкуларно ремоделирање.

Од ова произлегува и **основната хипотеза на истражувањето**, а тоа е дека коморбидитетите предизвикуваат микроваскуларна ендотелна коронарна инфламација, која преку каскада на настани доведува до хипертрофија на миокардот и интерстицијална фиброза, кои придонесуваат за висока дијастолна крутост и појава на срцева слабост со сочувана ежекциона фракција (ССсЕФ) кај старите лица. Во наредниот текст се дава прецизен приказ на областа на истражување, а тоа е ССсЕФ, која во последниве децении е актуелен проблем на истражување на многубројни студии во светот. Со оглед на се поголемиот број на старо население, се очекува зголемена инциденца на оваа болест во иднина, па се смета дека ССсЕФ ќе стане доминантна причина за срцева слабост во светот.

Во **третата** глава, кандидатката се осврнува на се поголемата улога на биомаркерите и нивната примена во дијагноза, следење и прогноза на кардиоваскуларните заболувања, осврнувајќи се особено на нивната поврзаност со дијастолна дисфункција и ССсЕФ. При тоа наведува дека, моментално општоприфатени маркери за СС, кои се вклучени и како критериуми на препораките на Европското и Американското кардиолошко здружение, вклучуваат В - тип натриуретичен пептид (BNP) и N-терминален про-Б-тип натриуретичен пептид (NTpro-BNP). Иако овие маркери имаат висока сензитивност за да се исклучи СС, тие не се целосно специфични, бидејќи нивните вредности се зголемуваат и во други услови. Кандидатката цитира бројни студии, кои покажале дека комбинирањето на BNP и NT-pro BNP заедно со воспалителните маркери може да ја зголеми детекцијата на асимптоматска лево вентрикуларна систолна дисфункција и раните фази на СС. При тоа посебно дава приказ на значењето на неколку од нив : IL-6 се создава на местото на инфламација и игра клучна улога во одговорот на акутната фаза, дефиниран како цитокин со клинички и биолошки карактеристики кои се карактеристични за акутна фаза. При тоа укажува дека, IL-6 , во

комбинација со неговиот растворлив рецептор (s-IL-6-R α), го диктира преодот од акутно кон хронично воспаление со менување на природата на леукоцитниот инфилтрат (од полиморфонуклеарни неутрофили до моноцити/ макрофаги). Дава и краток приказ на TNF- α - класичен биомаркер на воспалителните процеси, кој во многубројни студии покажал клиничка корист како маркер во случаи и на СС. Всушност, миокардните TNF- α и неговите рецептори (тип 1 и тип 2) се комплексно вклучени во патогенезата на СС. И на крај, зголемени докази покажуваат дека CRP не е само воспалителен биомаркер, туку исто така важен фактор на ризик, поврзан со болести поврзани со стареење, вклучувајќи кардиоваскуларни болести, дијабетес и дебелина. hs-CRP како маркер е веќе вклучен во протоколите за избор на третман и бенефит од статинска терапија кај луѓе со зголемен кардиоваскуларен ризик.

Мотивот на кандидатката, произлегол од нејзините согледувања низ долгогодишна работа со стари лица, клинички и ехокардиографски, специфички кои не се сретнуваат кај млади лица, кои се типични за старечко срце, и кои ги поврзува со прочитани дефиниции во геронтолошката литература за кардиоваскуларни болести. Кандидатката секојдневно во својата работа се сретнува и со многубројните коморбидитети кои ја следат староста, може да го следи нивното влијание во подолг временски период врз срцето, па поради тоа сакала да ја испита кај своите пациенти поврзаноста на најчестите коморбидитети со појавата на дијастолна дисфункција и постоење на ССсЕФ.

Во **петтата глава**, кандидатката ги одредува и **целите на истражување**. Таа наведува дека испитува целна група на пациенти, на возраст над 65 години, кај кои сака да докаже дека е почеста ССсЕФ, и да ја утврди инциденцата на најчестите коморбидитети, опишани во литературата, а и од негово предходно клиничко искуство, а тоа се артериска хипертензија, дијабетес, дебелина и хронична бубрежна болест со сите демографски карактеристики и да ја испита нивната порзаност со ремоделирање на срцето, дијастолна дисфункција, промени на каротидните крвни садови и појава на ССсЕФ, која е најчеста кај постарата популација. Целта и е да прикаже дека со напредување на возраста, со оглед на се поголем број на стара популација и продолжување на животот, се зголемува и бројот на коморбидитети, кои стануваат се поголем проблем за заедницата и здравствениот систем, да направи и колерација помеѓу бројот на коморбидитети со честотата на појава на срцева слабост. При тоа следејќи ги најновите истражувања за улогата на системската „со - низок степен инфламација“, за која веќе постојат докази дека лежи во основа на атеросклерозата, кандидатката ја поставува и основната цел, што е содржана и во хипотезата да докаже дека оваа инфламаторна етиологија игра улога во настанување на прогресија на дијастолната дисфункција, која и онака го следи процесот на стареење и зголемениот број на пациенти со ССсЕФ. Заради тоа, како воспалителни медијатори, за кои има докази дека ја презентираат системската „со-низок степен инфламација“, ги испитува IL-6 и hs-CRP во крвта кај сите пациенти и во контролната група на стари пациенти, без коморбидитети, споредувајќи ги со испитуваната група на пациенти со утврдена ССсЕФ и присутни коморбидитети. Една од целите на кандидатката е да докаже дали нивото на овие медијатори во крвта се зголемува со стареење, како што е наведено во многу цитирани трудови, кои ја испитуваат инфламацијата на молекуларно, клеточно и системско ниво како една од причините за стареење и долговечност, и како коморбидитетите влијаат на ова ниво во крвта.

При тоа, во основна цел, кандидатката ја наведува корелацијата на IL-6 и hs-CRP со основните параметри за постоење на дијастолна дисфункција и ССсЕФ (препораки ESC, ASC), па така користи статистички методи за да се докаже поврзаност со повеќе ехокардиографски параметри, како што се: e' - брзина на рано дијастолно движење на митрален анулус (средна вредност од латерален и на меѓукоморна преграда), левовентрикуларен mass индекс (LVMI), кој го презентира степенот на левовентрикуларна хипертрофија, лево атријален волумен индекс (LAVI), односно волуменот на левата предкомора индексирани на телесна маса и др. Исто така, нивото на инфламаторните медијатори го става во корелација со степенот на дијастолна дисфункција и степенот на срцева слабост (NYHA стадиум), сакајќи на тој начин да ја докаже улогата на инфламација во појавата на оваа болест.

Една од целите на кандидатката е и да ја докаже поврзаноста на системската инфламација при коморбидитети преку инфламаторните медијатори IL-6 и hs-CRP, со промените на каротидните крвни садови, како што е задебелувањето на интима-медија (IMT), како и однос помеѓу крајно систолна / крајно-дијастолна брзина (PSV/EDV) на заедничка каротидна артерија (ACC).

Досегашните терапии, кои се применуваат за срцева слабост со редуцирана ежекциона фракција, дадоа определени резултати во намалување на прогресијата на оваа болест, но не дадоа и резултати кај ССсЕФ.

Како резултат на сето ова, кандидатката сака со оваа студија да даде придонес кон испитувањата од оваа област што се прават во светот, со цел да произлезат препораки за рано препознавање, следење и таргет – терапии. Биомаркерите, кои почнуваат да се применуваат, не само што служат како прогностички показатели за прогноза, но исто така можат да помогнат да се идентификуваат пациентите со висок ризик, кои имаат потреба од поизразен мониторинг и поагресивна терапија. Новите истражувања кои се во тек својот таргет го насочуваат кон поместување на ниво на воспалителната каскада од CRP до IL-6 до IL-1, која обезбедува нови терапевтски можности за атерозаштита.

Во **шестата глава** во делот на **Материјал и методи**, кандидатката прецизно го наведува дизајнот на студијата (пресечна), во која се вклучени вкупно 124 пациенти на возраст над 65 год. Точно се дефинирани инклузионите и ексклузионите критериуми на испитување на пациентите. Пациентите што се вклучени во студијата се селектирани делумно од болнички, како и од амбулантски пациенти во Специјалната болница за геријатриска и палијативна медицина „13 Ноември“ во Скопје.

Методологијата на работа е детално опишана со сите клинички и лабораториски испитувања, прашалниците се јасно дефинирани, а ехокардиографските методи и колор доплер на екстракранијални крвни садови се детално објаснети. Кај сите пациенти на денот на прегледот е земена анамнеза со комплетен физикален преглед, 12 - канален електрокардиограм, мерење на крвен притисок (средна вредност од две последователни мерења, определување на ВМТ, комплетни лабораториски анализи, кои се правени во лабораторијата на самата установа, одредување на гломеруларна филтрациска рата (ГФР), додека маркерите на системска инфламација: hs-CRP – се испитувани по (method – Turbidimetrija, Integra 400 Roche), IL-6 по (method ECLIA) од примероци на венска периферна крв во посебна биохемиска лабораторијата Адриалаб во Скопје.

Кај секој пациент е правена трансоракална ехокардиографија и колор доплер дијагностика на каротидни крвни садови со Sono - site micro max. Сите ехокардиографски и доплерски мерења се правени и категоризирани според најновите препораки на Европското кардиолошко и ехокардиографско здружение (Recommendations for Cardiac Chamber Quantification by Echocardiography in Adults: An Update from the American Society of Echocardiography and the European Association of Cardiovascular Imaging 2015 и Recommendation for the Evaluation of Left Ventricular Diastolic Function by Echocardiography: an Update from the American Society of Echocardiography and the European Association of cardiovascular Imaging 2016). Кандидатката наведува четири препорачани критериуми за дијагноза на дијастолна дисфункција : ануларна латерална $e' < 10\text{cm/s}$, односот $E/ e' > 14$, LAVI $> 34\text{ml/m}^2$ и максимална TR брзина $> 2,8\text{ m/s}$. За дијастолна дисфункција, кандидатката ги применувала критериумите да бидат запазени повеќе од два, а за оние што немале $E/ e' > 14$, биле применувани други критериуми (E/A нарушен однос, зголемен LAVI, зголемен LV mass index, нарушен пулмонален венски проток). Градацијата на дијастолната дисфункција се вршела по веќе утврдени критериуми : 1. степен (одложена релаксација); 2. степен (псевдономализација); 3. степен (рестриктивен).

Од коморбидни состојби се испитувани: артериска хипертензија, дијабет, дебелина и хронична бубрежна слабост, кои се детално дефинирани по стадиуми и времетраење (на денот на преглед секој пациент одговара на посебно подготвен прашалник). Според симптомите, пациентите се класифицирани во една од класите според New York Heart Association (NYHA), според предходно подготвен прашалник за срцева слабост, делумно прилагоден за возраст над 65 години. Се испитуваа пациенти во групите по NYHA (II-IV). Сите пациенти пополниле документ за информирана согласност.

Статистичка анализа

Добиените податоци се обработени со статистички компјутерски програм SPSS 23 for Windows.

Нумеричките белези се прикажани со дескриптивна статистика (аритметичка средина, стандардна девијација, медијана, интерквartilен ранг).

Квалитативните белези се прикажани со апсолутна и релативна застапеност.

За компарирање на анализираните групи беа користени независни параметарски и непараметарски тестови (Chi-square тест, Fisher exact тест, Student t тест, Mann-Whitney Z тест, Analysis of Variance со Post Tukey тест, Kruskal-Wallis ANOVA тест); За анализирање на поврзаноста меѓу две варијабли беа користени Pearson-ов коефициент на линеарна корелација, Spearman-ов коефициент на ранк корелација;

За сите анализи, p вредноста $< 0,05$ беше земена како статистички сигнификантна.

Во седмата глава, во два дела, детално се опишани резултатите од испитувањето.

Во првиот дел се опишани двете групи, испитуваната и контролната, со сите нивни демографски и клинички карактеристики. Направена е дистрибуција по пол и возраст во двете групи, направена е дистрибуција по возрастна структура: 65-75 год (млади стари), 75-85 год (вистински стари) и над 85 год (многу стари), според поделбата во геронолошката литература. При тоа е утврдено дека во однос на пол, женскиот пол доминира како во испитуваната, така и во контролната група, додека возрастната структура покажала разлика од 5.9 години како статистички сигнификантна помеѓу пациентите со ССсЕФ и коморбидни заболувања, и контролната група на релативно здрави стари луѓе.

Во однос на возрастната дистрибуција, најзастапена била во испитуваната група возрастната група помеѓу 75-85 години, а во контролната од 65-75 год., возрастната група над 85 години, кандидатката наведува дека била помалку застапена поради присуство и на други коморбидитети, кои се ставени како ексклузивни критериуми, отежната подвижност и когнитивни нарушувања. Во дистрибуцијата во однос на број на коморбидитети, повеќе од половина од испитаните пациенти биле со три и повеќе коморбидитети, при тоа бројот на коморбидитети растел со возраста на пациентот, сите пациенти со коморбидитети имале артериска хипертензија. Кандидатката наведува тешкотии во селектирање на контролната група, пациенти над 65 години, без артериска хипертензија или дебелина. Во наредниот дел на прикажани резултати, кандидатката се осврнува повеќе на структурните промени на срцето, на ехокардиографските и доплер на каротиди карактеристики на испитуваната и контролна група, сакајќи да прикаже параметри на срцево ремоделирање, кои ја следат староста и придружните заболувања. Во однос на степенот на дијастолна дисфункција, што е и предмет на истражувањето, резултатите покажале дека степен 1 најчесто бил регистриран во најмладата возрастна група – 33,3%, степен 2 најчесто бил регистриран во најстарата возрастна група – 58,3%, степен 3 на дијастолна дисфункција исто така најчесто бил регистриран во најстарата возрастна група. Сите пациенти во контролната група имале степен 1 на дијастолна дисфункција, која се должи на самиот процес на стареење. Опишани се и селектирани повеќе ехокардиографски параметри, што ја карактеризираат дијастолната дисфункција (препораки на Европското кардиолошко и ехокардиографско здружение) споредувани по возрастни групи и пол, испитувани по број на коморбидитети, ехокардиографските параметри за дијастолна дисфункција се ставени во корелација користејќи непараметарски статистички тестови со бројот и должината на времетраење, видот и бројот на коморбидитети, како и примена на медикаментозна терапија. Во испитуваната група, ЛВХ имале 81,5% пациенти наспроти само еден пациент од контролната група, односно од групата без коморбидитети. Ехокардиографскиот наод за ЛВХ бил сигнификантно асоциран со степенот на СС и коморбидни заболувања. Во резултатите е исто така прикажан и степенот на каротиден скор десно и лево кај испитуваната и контролна група во зависност од возраста, полот, од бројот и времетраењето на коморбидитети, поврзаност со степен на дијастолна дисфункција и степен на срцева слабост. Потоа авторот ги прикажува резултатите од лабораториските испитувања, односно на инфламаторните медијатори hs-CRP и IL-6 во крвта на пациентите. Кога возраста во корелација со hs-CRP ја анализира како нумеричка варијабла, била добиена сигнификантна поврзаност помеѓу овој параметар со возраста во испитуваната група, а несигнификантна во контролната група на пациенти. Пациентите со една коморбидна состојба имале најниски hs-CRP вредности (4.2 ± 2.0), повисоки просечни вредности на hs-CRP биле регистрирани кај пациентите со две коморбидни заболувања ($6,1 \pm 2,8$), највисоки кај пациентите со три и повеќе коморбидитети ($7,6 \pm 2,5$). Пациентите без коморбидни состојби, и пациентите со една, со две, и со три и повеќе ко-морбидни состојби имале сигнификантно различни вредности на IL-6 ($p < 0.001$), при тоа просечните вредности во контролната група биле значајно пониски.

Во вториот дел, се покажани резултатите, од кои се гледа дека помеѓу степенот на СС, степенот на дијастолна дисфункција и бројот на коморбидитети постои директна корелирања меѓу себе. Тоа покажува дека степенот на СС се зголемуваше со зголемување на бројот на коморбидитети, и обратното, како и степенот на дијастолна дисфункција. Кандидатката укажува дека индексот на телесна маса (BMI) имал несигнификантно различна просечна вредност кај пациентите од испитуваната група, во зависност од степенот на дијастолна дисфункција ($p=0.14$) и не покажал сигнификантна поврзаност, кандидатката наведува дека со возраста, се намалува нутритивниот индекс, како и BMI-от на пациентите. Резултатите од истражувањето покажале дека степенот на дијастолна дисфункција и степенот на СС имале сигнификантно влијание на (калкулиран креатинин клиренс) ККК кај пациентите во испитуваната група. Во продолжение, кандидатката ги опишува резултатите на корелации на повеќе ехокардиографски параметри на срцево

ремоделирање со степенот на СС, како и со степенот на каротиден скор. Статистички сигнификантна, позитивна корелација била регистрирана и меѓу hs-CRP со степенот на каротиден скор лево и десно. Повисоки вредности на IL-6 биле поврзани со повисок каротиден скор десно и лево, и обратното, но без статистичка сигнификантност ($p > 0.05$). Пациентите кои не примале статини имале сигнификантно повисоки вредности на hs-CRP од пациентите без ваква терапија ($p < 0.001$).

Во понатамошниот дел се прикажани корелации помеѓу испитуваните ехокардиографски параметри на дијастолна дисфункција и срцево ремоделирање со нивото на инфламаторните медијатори : hs-CRP и IL-6. Во групата пациенти со коморбидитети, LV masa параметарот сигнификантно корелирал со IL-6 ($p < 0.001$), а несигнификантно со hs-CRP ($p = 0.098$). Висока корелација е прикажана помеѓу е' параметарот (рано дијастолно движење на митрален анулус), како и со левоатријалниот волумен (LAVImax) со нивото на инфламаторните медијатори во крвта. Во последниот дел од резултатите е прикажана и сигнификантна корелација на инфламаторните медијатори со степенот на дијастолна дисфункција и со степенот на СС кај испитуваната група на пациенти.

Дискусијата е опишана во осмата глава, во која кандидатката наведува дека нејзините резултати одат во прилог на испитувања од многубројни студии, кои ги цитира во литературата. Порастот на постара популација ја следи и нашата држава, бројот на хронични заболувања се зголемува во староста, а овие демографски трансформации се одразуваат на здравствениот и општествениот систем и во нашата држава. Заради тоа, староста и желбата за квалитетен живот во старост, како и продолжување на животот се предмет на истражување и предизвик во геронтолошката медицина. Кандидатката истакнува дека со мнубројни експериментални и клинички испитувања, на молекуларно и генетско ниво, со миокардна биопсија и др, се утврдило дека со напредување на возраста, се зголемува васкуларната крутост, миокардната фиброза и дијастолна дисфункција (ДД) на левата комора, што доведува до појава на ССсЕФ, која е многу почеста кај возрасната популација. Заради нејзината се уште неразјаснета етологија и патофизиологија, како и терапија, која се уште не ги дала очекуваните резултати, кандидатката ја зела како болест за испитување. Во испитуваната група, пациентите имале најчесто повеќе коморбидитети, што е претходно потврдено во литературата, факт дека коморбидитетите имаат посилено влијание врз ремоделирање на срцето и појава на ССсЕФ, во споредба со ССрЕФ, односно дека вкупното влијание на коморбидитетите на NYHA класата на СС е поголемо.

Кандидатката во својата дискусија особено се осврнува на значењето на артериската хипертензија и дијабетесот за постарата популација, нивното влијание врз структурните промени на срцето, предизвикувањето на ССсЕФ и васкуларните промени на каротидните крвни садови. Кај најголем број на пациенти во испитуваната група со дијабетес е присутна хронична бубрежна болест, ЛВХ, зголемена лева преткомора и СС, овие пациенти се сите во групата со повеќе коморбидитети. Дебелината, која како коморбидитет е една од најчесто опишаните во литературата, кандидатката наведува дека е застапена само кај 26% од испитаниците, и тоа во возрасната група од 65-75 години, постарите пациенти, над 80 години имале помал ВМІ. Кога ВМІ е корелиран со степенот на дијастолна дисфункција во испитуваната група, резултатите покажале дека ВМІ имал несигнификантно различна просечна вредност кај пациентите од испитуваната група во зависност од степенот на дијастолна дисфункција.

Во својата дискусија, кандидатката прави многу споредби со студии во светот, во кои е испитувана системската, „со - низок степен“ инфламација, како причина за стареење и кардиоваскуларни промени. Во своето испитување, таа дискутира, дека резултатите што ги добила со испитување на најчестите коморбидитети, кои преку системска инфламација го ремоделираат срцето преку коронарна микроваскуларна инфламација и каскада на реакции, во кои е вклучен и оксидативниот стрес и компромитираните антиоксидативни одбранбени системи за време на стареењето, доведува до хипертрофија на миоцити и фиброза, го докажува и во своите ехокардиографски испитувања на стари пациенти. Во своето истражување, кандидатката успева да докаже поврзаност помеѓу инфламаторните медијатори кои ги испитува, hs-CRP и IL-6, со најголем број ехокардиографски параметри за дијастолна дисфункција, како и со структурни промени на срцето како што се лево-вентрикуларна хипертрофија и лево-атријална дилатација, кои водат кон ССсЕФ. На тој начин ја докажува големата улога на коморбидитети, преку системска инфламација која лежи во основа на атеросклерозата и хроничните заболувања врз стареењето и ремоделирањето на срцето, како и појава на посебен вид на СС, а тоа е ССсЕФ. Кандидатката наведува и други истражувања, кои од други аспекти ја испитуваат ССсЕФ, како што е хронотропна инкопетентност, дали е тоа навистина СС каде што ЕФ е сочувана навистина, или е тоа само

состојба да се задоволи ЕФ, која во услови на зголемен физички напор се намалува и сл. Со новите ехокардиографски методи се утврдува нарушена лонгитудинална систолна функција и кај ССсЕФ, што оди во прилог дека систолата и дијастолата се дел од еден процес, и двете зависат од расположивоста на АДФ и треба да се разгледуваат комплементарно. Во својата дискусија, кандидатката дава осврт и на се поголемото значење на биомаркерите во раната дијагностика, прогноза и следење на кардиоваскуларните заболувања. При тоа наведува, дека до сега, единствени етаблирани биомаркери, кои се вклучени во дијагноза на СС се BNP и NTpro-BNP, hs-CRP се користи како маркер за одредување на иден кардиоваскуларен ризик и во одлука за отпочнување на статинска терапија. Но предизвиците за рутинска употреба и на други маркери, кои во комбинација со предходните, даваат уште поголема слика за рано откривање на СС и други кардиоваскуларни заболувања, се испитуваат интензивно и се опишани во многубројни трудови, кои кандидатката ги цитира, се смета дека покрај останатата дијагностика, биомаркерите ќе дадат уште поголемо светло за дијагноза и третман.

Прифаќањето на ССсЕФ како вистински геријатриски синдром, со сложена, мулти-факториска патофизиологија и клиничка хетерогеност, кандидатката смета дека може да обезбеди нови согледувања и можности за напредок во лекувањето. Иако системската инфламација е предложено да биде главен фактор поврзан со зголемен морбидитет и морталитет за време на стареењето, прецизниот молекуларен механизам останува да се утврди. Затоа, развојот на успешна терапија против стареење, чија цел е потиснување на хроничното системско воспаление, ќе бара детално разбирање на овој механизам, како и идентификација на соодветни молекуларни цели. Кандидатката се надева дека овој нов концепт на хронична инфламација и стареење отвора пошироки и подлабоки можности за истражување на инфламаторните механизми во староста и кај хроничните заболувања и обезбедува нови сознанија за антиинфламаторните терапевтски стратегии насочени кон повеќе проинфламаторни патишта и медијатори кои го пратат процесот на патофизиолошко стареење.

Во **деветтата глава**, кандидатката ги наведува **заклучоците** од своето истражување.

Кандидатката наведува дека, со своето истражување потврдила дека ССсЕФ е многу честа геријатриска болест во испитуваната популација на луѓе постари од 65 години, и жените се позасегнати во однос на мажите. Присуството на коморбидитети кај старата популација, опишани во литературата, ја следат возраста, а бројот на коморбидитети расте со возраста во испитуваната група. Артериската хипертензија и дијабетесот биле најзастени коморбидитети. Истражувањето потврдило лабораториски повисоко ниво на инфламаторни медијатори кај луѓето со ССсЕФ и коморбидитети, во однос на контролната група. Ова ниво било повисоко со напредување на возраста и со зголемување на бројот на коморбидитети, постои и сигнификантна поврзаност со параметрите на дијастолна дисфункција и срцево ремоделирање во правец на ССсЕФ. Кандидатката заклучува дека врз основа на клиничките, ехокардиографските и ехо-доплер анализи на каротидни крвни садови, системската - со низок степен инфламација придонесува во срцевото ределирање со лево атријална дисфункција и левовентрикуларна хипертрофија, како и дијастолна дисфункција согласно со возраста, во присуство на придружни коморбидитети, кои доведуваат до појава на ССсЕФ.

Во **десеттата глава, цитирана литература**, преку 144 референци, правилно нумерирани и цитирани, се опфатени најважните објавени податоци од оваа област.

Предмет на истражување

Предмет на истражување на оваа докторска дисертација претставува ССсЕФ кај стари лица. Се испитува улогата на системската, со - низок степен инфламација присутна кај најчестите коморбидитети, кои ја следат староста, во настанување на дијастолна дисфункција, срцево ремоделирање и промени на каротидните крвни садови утврдени со ехокардиографија и ехо-доплер на каротидни крвни садови.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Во последнава декада се прават многубројни клинички и експериментални истражувања, анимални и на луѓе, на молекуларно, клеточно и на системско ниво, со цел да се детерминираат основните причини за стареење, со цел да се делува на определени таргети со цел да се продолжи човечкиот живот. На полето на ССсЕФ, како една од честите причини за смрт кај постарата популација, новите испитувања се насочени

кон пронаоѓање на биомаркери за рана дијагноза, лекови насочени кон блокирање на инфламаторната каскада, за која се смета дека е основна причина за развивање на оваа болест.

Краток опис на применетите методи

Клинички преглед на пациентот, прашалници за СС и за коморбидитети, 12-канална електрокардиографија, мерење на крвен притисок, одредување на ВМІ, комплетни лабораториски анализи, одредување на ГФР, посебни лабораториски анализи за испитување на hs-CRP и IL-6 во крвта.

Трансторакална ехокардиографија- 2D, пулсен, континуиран и колор доплер, доплер на пулмонални вени, ткивен доплер.ЕХО-доплер на екстракранијални крвни садови.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Истражувањето покажа висока застапеност на ССсЕФ во испитуваната геријатриска популација. Бројот на коморбидитети, кои ја следат староста е голем и расте со зголемувањето на возраста. Ехокардиографските параметри покажаа висока застапеност на дијастолна дисфункција, лево-вентрикуларна хипертрофија и лево-атријална дилатација кај испитуваната група, во споредба со контролната група, каде што е најчест степен 1 на дијастолна дисфункција, како резултат на процес на нормално стареење. Инфламаторните медијатори се повисоки кај испитуваната група и растат со возраста. Нивната поврзаност со параметрите на дијастолна дисфункција и ССсЕФ се покажа како сигнификантна.

Оцена на трудот

Согласно со комплетно приложената документација, деталната анализа на докторската дисертација, актуелноста на темата, како и досегашната стручна и научна работа на кандидатката, Комисијата смета дека докторската дисертација со наслов : **Системска инфламација и ехокардиографски утврдена дијастолна дисфункција при срцева слабост со сочувана ежекциона фракција кај стари лица**, од кандидатката **д-р Лидија Ветеровска Миљковиќ**, според целите на истражување, прикажаниот материјал и методологија, статистичката обработка, и добиените резултати, кои се адекватно обработени и презентирани, целосно ги задоволува критериумите за квалитетна докторска дисертација.Истражувањето е спроведено во согласност со Хелсиншката декларација, што е потврдено со доставеното решение за согласност од Етичката комисија за истражување на луѓе на Медицинскиот факултет при УКИМ.

Според тоа, Комисијата позитивно го оценува приложениот труд како докторска дисертација и има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје да го прифати и да донесе одлука за завршување на процедурата за негова одбрана.

Исполнетост на законските услови за одбрана на трудот

Кандидатката, пред одбрана на докторскиот труд, објавила како прв автор рецензиран истражувачки труд во списание со импакт-фактор :

Veterovska Miljkovic L, Spiroska Vera. Heart Failure with Preserved Ejection Fraction- Concept, pathophysiology, Diagnosis and Challenges for Treatment. Open Access Macedonian Journal of Medical Sciences.2015;3(3):521-527

Заклучок и предлог

Главните научни придонеси на кандидатката се : придонес кон научните истражувања кои се прават во светот, за улогата на системската, со - низок степен инфламација во процесот на стареење, коморбидитетите се одговорни преку микроваскуларна ендотелна инфламација, оксидативен стрес и каскада на реакции во појава на дијастолна крутост и миокардна фиброза и појава на ССсЕФ. Подрачје на примена : геријатриска кардиологија. Можни натамошни истражувања : испитувања на поголем број биомаркери, нивна улога во дијагноза и третман на СС, откривање на нови терапии за блокирање на инфламаторната каскада и процесот на стареење, испитувања на генетско и молекуларно ниво, кои ќе овозможат подобро разбирање на процесот на стареење, кои водат кон долговечност.

Комисијата позитивно го оценува приложениот труд како докторска дисертација и има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје да ја прифати позитивната оценка и да донесе одлука за завршување на процедурата за одбрана на докторската дисертација со наслов „ **Системска инфламација и ехокардиографски утврдена дијастолна дисфункција при срцева слабост со сочувана ежекциона фракција кај стари лица** “ од кандидатката д-р Лидија Ветеровска Миљковиќ.

Рецензентска Комисија

проф. д-р Елизабета Србиновска Костовска
проф. д-р Вера Спироска
проф. д-р Даниела Чапароска
проф. д-р Татјана Миленковиќ
проф. д-р Соња Геннадиева Ставриќ

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „КВАЛИТЕТ НА ЖИВОТ КАЈ ВОЗРАСНИ СО ХЕМОФИЛИЈА ТРЕТИРАНИ СО И БЕЗ ПРОФИЛАКСА“ ОД АС. Д-Р ВИОЛЕТА ДЕЈАНОВА ИЛИЈЕВСКА, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на својата XVIII седница одржана на 10.5.2019 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација со наслов **Квалитет на живот кај возрасни со хемофилија третирани со и без профилакса** од кандидатката ас. д-р **Виолета Дејанова Илијевска**, во состав: проф. д-р **Миленка Благоевска** (претседател), проф. д-р **Елена Косевска** (ментор), проф. д-р **Весна Велиќ Стефановска** (член), проф. д-р **Еријета Николиќ Димитрова** (член) и проф. д-р **Ката Мартинова** (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката ас. д-р **Виолета Дејанова Илијевска**, со наслов **Квалитет на живот кај возрасни со хемофилија третирани со и без профилакса**, содржи 100 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со проред 16 и големина на букви 12, 121 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, публикации, објавени клинички студии.

Трудот е структуриран во глави, кои се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Воведот, воедно, претставува и **прва глава** од докторската дисертација. Во **воведот** на трудот, изложени се предметот на истражувањето, истражувачките прашања и теоретската рамка на истражувањето. Кандидатката укажува дека хемофилијата претставува значаен јавноздравствен проблем. Според дефиницијата на Светската федерација за хемофилија, хемофилијата е наследна коагулопатија, врзана за X хромозомот и предизвикува дефицит на фактор VIII (хемофилија А), или дефицит на фактор IX (хемофилија Б). Дефицитот е резултат на мутација на генот на соодветниот коагулациски фактор. Хемофилија А е многу почеста од хемофилија Б и претставува 80-85% од целокупната популација на лица со хемофилија. Според проценките направени врз база на годишните глобални истражувања на Светската федерација за хемофилија, бројот на лица со хемофилија во светот изнесува апроксимативно 400,000. Крвавењето кај лицата со хемофилија е во зависност од базичното ниво на фактор VIII или IX. Нормалните вредности на коагулациските фактори изнесуваат 50-150%. Постојат три форми на хемофилија:

- мајорна или тешка форма на хемофилија со ниво на коагулацискиот фактор VIII или IX < 1 % и спонтани крвавења во зглобови и мускули;
- интермедиерна или средно тешка форма на хемофилија со ниво на коагулацискиот фактор VIII или IX 1-5 % и повремени спонтани крвавења, продолжени крвавења при голема траума или операција;
- минорна или лесна форма на хемофилија со ниво на коагулацискиот фактор VIII или IX 5-< 40 % и тешко крвавење при голема траума или операција, спонтани ретки крвавења.

Третманот на хемофилијата може да биде по потреба и со режим на профилакса. **Примарна профилакса** е започнување на редовен континуиран третман кога сè уште нема документирано остеохондријално зглобно заболување, докажано со физички преглед и/или имиџинг техники и пред второ клинички евидентно крвавење во голем зглоб и три годишна старост.

Секундарна профилакса претставува редовен континуиран третман започнат по 2 или повеќе крвавења во големи зглобови и пред појава на артропатија докажана со физички преглед и имиџинг техники.

Терциерна профилакса е редовен континуиран третман започнат по појава на артропатија докажана со физички преглед и имиџинг техники.

Интермитентна („периодична“) профилакса е третман за спречување на крвавења во период не подолг од 45 недели.

Компликациите на хемофилијата се поделени во три големи групи, и тоа:

1. мускулноскелетни компликации
2. инхибитори

3. инфекции поврзани со трансфузија и други инфекции.

Аналогно на дефиницијата за здравје на Светската здравствена организација, квалитетот на живот се дефинира како зачувување на добросостојбата на пациентот и неговите функции во однос на физички, емоционални, ментални, социјални и бихејвиористички аспекти на живот.

Воведот е составен од девет подглави. Во подглавите 1.1, 1.2, 1.3, објаснети се особеностите на хемофилијата. Во подглавата 1.4 се наведени местата на крвавење во човечкиот организам при хемофилија. Подглавите 1.5, 1.6 и 1.7 се однесуваат на компликациите и третманот на хемофилијата. Посебен осврт на квалитетот на живот кај лицата со хемофилија има во подглавата 1.8, а за Центарот за хемофилија во подглавата 1.9.

Во **Глава 2** се презентира **мотивот** за изработка на студијата, кој, всушност, се базира на недостигот на вакво истражување во нашата земја и потребата од податоци врз кои ќе се даде можност да се предвиди развојот на стратегии и политики во подобрување на квалитетот на живот кај лицата со хемофилија.

Во **третата глава** се изложени **целите** на истражувањето и наведена е **хипотезата**. Целите се однесуваат на анализа на квалитетот на живот на регистрираните возрасни лица со хемофилија третирани со и без профилакса; воспоставување на систем за нивни редовни периодични контролни прегледи како и на web - ориентиран софтвер за нивно регистрирање, следење и третман. Според поставениот проблем на истражувањето, проверувана е истражувачката хипотеза:

H1: Животот на возрасните лица со хемофилија во РСМ со применета профилакса е поквалитетен од животот на возрасните лица со хемофилија без профилакса.

Во **четвртата глава**, поделена на пет подглави, се прикажани **материјалот и методите применети во истражувањето**. Првата подглава ја дефинира студијата, која според предметот на истражување е студија за квалитет на живот. Воедно студијата е проспективна, опсервациона и пресечна. Втората подглава се однесува на големината на примерокот. Предмет на истражување биле 140 возрасни со хемофилија. Децата со хемофилија не се предмет на истражување. Третата подглава ги објаснува критериумите за вклучување/исклучување од студијата. Критериуми за вклучување во студијата биле: дијагностицирани лица со хемофилија и возраст над 18 години. Критериуми за исклучување од студијата биле: дијагностицирани лица со други коагулопатии и возраст под 18 години. Четвртата подглава ги анализира студиските активности. На 16 февруари 2018 година во Службен весник број 31 била објавена Програма за обезбедување на трошоците за болни кои се третираат со дијализа и активности за пациенти со хемофилија во Република Македонија за 2018. Во програмата биле наведени планираните превентивни активности на Центарот за хемофилија и граѓанските здруженија на лица со хемофилија за 2018 година. За реализација на програмата, повикувани се сите регистрирани возрасни лица со хемофилија според податоците од евиденцијата за лица со хемофилија при Центарот за хемофилија. Лицата биле контактирани по телефон и потсетувани да се јават на контролен преглед. Центарот за хемофилија преставува составен дел на системот Мој термин. Оние кои не се јавувале на телефон, биле контактирани со праќање на покани по пошта и e – mail според достапните податоци. Објава за започнување на Студијата за квалитет на живот кај лицата со хемофилија и регистрирање на сите лица со хемофилија во нов регистар, имало на официјалните web страни на Институтот за трансфузиона медицина, како и на трите граѓански здруженија на лица со хемофилија. Лицата од Скопје доаѓале на контролен преглед во Центарот за хемофилија. Регистрираните возрасни лица со хемофилија според застапеноста во регионите, биле повикувани за контролен преглед во регионалните центри (РЦ) за трансфузиона медицина во Штип, Битола, Тетово, како и во службите за трансфузиона медицина (СТМ) во Куманово и Струга. Тимот од Центарот за хемофилија во состав: специјалист трансфузиолог, медицинска сестра, психолог и социјален работник во определени однапред договорени термини го изведувале истражувањето во трансфузиолошката служба низ земјата. Пред започнување на планираните студиски активности, секое лице било информирано за постапките што следат и потпишувало формулар за согласност. При изведување на контролниот преглед се назначувале анализи во системот Мој термин и се земал примерок венска крв за рутинска лабораториска контрола (скрининг хемостаза, определување на ниво на фактор VIII или IX и тест на инхибитори на фактор VIII или IX). Предвидените анализи рутински се изведувале со комерцијални реагенси на целосно автоматизиран коагулометар во Лабораторијата за хемостаза и тромбоза при ИТМ. Психологот и социјалниот работник кои се редовно вработени во Центарот за хемофилија и се дел од Мултидисциплинарниот тим за хемофилија, го изведувале интервјутото со секое лице со хемофилија поединечно. Лицата со хемофилија го пополнувале Анкетниот прашалник за квалитет на живот и од психологот и социјалниот работник добивале појаснување за поставените прашања. Подглава 5 детално го опишува инструментот на истражување. Користен е **Анкетен прашалник за квалитет на живот (SF-36)**, што претставува адаптиран стандардизиран мултидимензионален инструмент за евалуација на квалитет на живот. Овој инструмент евалуира осум димензии од животот за проценување на неговиот квалитет. Прашалникот е поделен на три дела. Првиот дел содржи 8 прашања што се однесуваат на демографските карактеристики на испитаниците. Вториот дел

има 3 прашања за видот на третман на лицата со хемофилија. Третиот дел е составен од 11 прашања за квалитетот на живот. Секое прашање има различен број на потпрашања. Прашањата се однесуваат на здравјето, болката, способноста за изведување на секојдневните активности, професионалниот, емотивниот и социјалниот живот кај лицата со хемофилија во последните 4 недели. Преку системот Мој термин биле закажувани контролни прегледи кај ортопед и физијатар за мускулоскелетна проценка и потреба од физикална терапија. Секое регистрирано лице се здобило со идентификациски број и му била изготвена идентификациска картичка. Податоците добиени со истражувањето биле обработени во SPSS version 22.0 (Windows, Chicago, IL, USA) и биле прикажани табеларно и графички. Анализата на атрибутивните (квалитативни) серии била направена преку одредување на коефициент на односи, пропорции и стапки. Нумеричките (квантитативни) серии биле анализирани со употреба на мерките на централна тенденција и мерки на дисперзија (стандардна девијација, стандардна грешка и IQR). Анализа на правилноста во дистрибуцијата на фреквенциите на нумеричките белези била вршена со Shapiro-Wilk W test, Chi square test, Fischer exact test и Fisher Freeman Halton exact test биле користени за утврдување на асоцијацијата меѓу одредени белези во двете групи на испитаници. За споредба на просечните вредности на нумеричките серии со неправилна дистрибуција на фреквенциите биле користени непараметарски тестови за два и повеќе независни примероци (MannWhitneyU тест и Kruskal-Wallis ANOVA & Median test). Пресметување на ризиците се вршело со помош на стапки на предимство (Odd ratio – OR). Сигнификантноста на разликата помеѓу две пропорции била анализирана со Difference test. Била користена двострана анализа, а за $p < 0,05$ било прифатено како статистички значајно, односно сигнификантно.

Главата 5 се состои од 11 подглави и во нив се прикажани **резултатите** од истражувањето. Најголем дел од испитаниците во примерокот биле од Полошкиот, односно Скопскиот регион и тоа по 41 (29,29%). Според формата на хемофилија најзастапена била групата со минорна форма со 85 (60,7%). Во однос на видот на примање на профилакса, испитаниците биле поделени во две групи и тоа: а) примање на постојана профилакса и б) примање на повремена профилакса. Позитивниот одговор за примање на постојана профилакса не ја исклучувала можноста лицето со хемофилија да се изјасни и за искуството во однос на примање на повремена профилакса. Од вкупно 50 (100%) испитаници кои примале постојано профилакса, причина за тоа кај две третини или 30 (60%) бил таргет зглоб додека кај по 10 (20%) причина биле чести крвавења и други причини. Направена била анализа на испитаниците во однос на нивната оценка за животот. Во групата на лица со хемофилија кои примале профилакса најмногубројни биле оние кои се изјасниле дека здравјето им е “добро“ и тоа 35 (44,9%), а само 5 (6,4%) од испитаниците се изјасниле дека имаат “лошо“ здравје. Во групата на лица со хемофилија кои не примале профилакса вкупно 33 (53,2%) се изјасниле дека имаат “добро“ здравје, а 2 (3,2%) се изјасниле дека имаат “лошо“ здравје. Во рамките на истражувањето била направена анализа на двете групи на лица со хемофилија (со и без профилакса) во однос на ограничувањата при изведувањето на десет секојдневни активности. За $p < 0,05$, утврдена била сигнификантна асоцијација помеѓу групата на која ѝ припаѓаат испитаниците и ограничувањето во прилог на сигнификантно поголемо ограничување во групата без профилакса при следните дневни активности: трчање, подигнување тешки предмети, учествување во напорни спортови, поместување маса, чистење со правосмукалка, кулање, играње голф, подигнување и носење на намирници, качување на повеќе и помалку скалила, навалување, клечење, наведнување, пешачење повеќе од еден километар, пешачење повеќе од неколку блокови, пешачење повеќе од еден блок, облекување и бањање. Била направена анализа на лицата со хемофилија (со и без профилакса) во однос на постоење на определени проблеми на работното место или други секојдневни активности во последните 4 недели како резултат на физичкото здравје. За $p < 0,05$, утврдена била сигнификантна асоцијација помеѓу групата на која ѝ припаѓаат испитаниците и проблеми на работното место или други секојдневни активности во прилог на сигнификантно полоша состојба во групата без профилакса заради: скратување на работното време или секојдневните активности, постигнување помалку од очекуваното, ограничување во било која работа или активност и потешкотии во изработување на било која работа или активност. Испитаниците кои биле третирани со и без профилакса, биле анализирани во однос на постоење на определени проблеми на работното место или другите секојдневни активности во последните 4 недели како резултат на емоционалното здравје. За $p > 0,05$, немало сигнификантна асоцијација помеѓу групата на која ѝ припаѓаат испитаниците и добиениот одговор за скратување на работното време или секојдневни активности, постигнување помалку од очекуваното и ограничување во било која работа или активност. Испитаниците во истражувањето биле анализирани во однос на тоа во последниве 4 недели, до кој степен им посметало физичкото здравје и емоционалните проблеми во секојдневните социјални активности со семејството, пријателите и соседите. Немало сигнификантна асоцијација, $p > 0,05$, помеѓу групата на која ѝ припаѓаат испитаниците (со/без профилакса) и одговорот на прашањето. Во однос на болката, испитаниците со хемофилија од двете групи биле прашани за интензитетот на телесната болка и дали во последните 4 недели болката им пречела во секојдневните активности. За $p > 0,05$, не била утврдена сигнификантна асоцијација помеѓу групите на кои им припаѓаат испитаниците и интензитетот на болката, како и пречката во остварувањето на секојдневните

активности поради болката во последните 4 недели. Проценката на емоциите на прашаните била направена со користење на шест делна Ликертова скала (Likert scale) на можни одговори. За шест прашања од блокот поголемите просечни вредности од бодирањето укажувале на подобра емоционална состојба. Немало сигнификантна разлика, $p > 0,05$, помеѓу двете групи во однос на просечниот скор за прашањата за чувства. Анализата според негативното влијание на физичкото и емоционалното здравје врз социјалните активности во последните четири недели укажала дека кај испитаниците со профилакса, односно без профилакса, за $p > 0,05$, не била утврдена статистички сигнификантна разлика помеѓу двете групи. Немало статистички сигнификантна разлика, за $p > 0,05$, помеѓу двете групи во однос на добиените просечни скорови од одговорот на прашањето за почесто разболување во однос на другите луѓе.

Во **Глава 6 (Дискусија)**, во десет подглави, добиените резултати се коментирани и споредувани со резултати од други истражувања спроведени со исти целни групи. Компарирани се демографските податоци од истражувањето што се однесуваат на хемофилијата со европски и светски истражувања за истата проблематика. Цитирани се значајни мултицентрични студии за влијанието на профилаксата врз квалитетот на живот кај возрасните лица со хемофилија. Етничка или географска предиспозиција за појава на хемофилија не е идентифицирана (Peuvandi et al., 2006), но постојат географски разлики во дијагностицирањето, третманските опции и достапноста до лековите. Особено во земјите во развој, дијагностицирањето и достапноста до лековите претставува огромен проблем (O'Mahony & Black, 2005). 140 возрасни лица со хемофилија, регистрирани во Центарот за хемофилија, учествувале за прв пат во студија за квалитет на живот во Република Северна Македонија. Анализа во однос на местото на живеење на возрасните лица со хемофилија во нашата земја до сега не е направена. Студијата ја презентира дистрибуцијата на испитаниците според осумте статистички региони. Најголем дел од испитаниците во примерокот биле од Полошкиот, односно Скопскиот регион, и тоа по 41 (29,29%). Застапеноста на хемофилијата е поголема во западниот дел на РСМ, во однос на источниот дел од земјата. Последниот објавен годишен извештај на Светската федерација за хемофилија за 2017 година содржи податоци за демографските карактеристики на лицата со хемофилија од 116 земји членки. Анализирани се вкупно 315 423 лица со коагулопатии, од кои 158 225 лица со хемофилија А (50,16%) и 31 247 лица со хемофилија Б (9,91%). Клинички докажани инхибитори на фактор VIII има кај 5948 лица со хемофилија А (3,76%). Клинички докажани инхибитори на фактор IX има кај 342 лица со хемофилија Б (1,09%). Преваленцијата на хемофилија А изнесува 1 на 5000, додека хемофилија Б 1 на 30 000 живородени машки деца. Поинаква е добиената застапеност кај испитаните македонски лица со хемофилија и тоа: 78 (55,7%) биле со тип А и 62 (44,3%) биле со тип Б. Резултатите укажуваат на скоро подеднаква дистрибуција на типовите на хемофилија, за разлика од податоците од Центарот за хемофилија каде хемофилијата А е два пати почеста од хемофилија Б (регистрали 213 лица со хемофилија А и 108 лица со хемофилија Б). Преваленцијата на хемофилија Б во нашата земја е значително поголема во однос на другите земји во светот (Stonebraker et al., 2011). Се претпоставува да консангвинитетот е причина за поголемите преваленции на хемофилија Б во Република Северна Македонија, за што е потребна поопсежна генетска студија. Според податоците за генетско дијагностицирање на хемофилија Б во нашата земја, откриени се и сосема нови мутации на генот за фактор IX во генетската лабораторија при Македонската академија на науките и уметностите. Според Verntop, 2016, околу 35% од лицата со хемофилија имаат тешка форма на хемофилија со ниво на коагулациски фактор под 1%, додека околу половина од сите случаи се однесуваат на лесна форма на хемофилија и ниво на коагулациски фактор 5-40%. Според формата на хемофилија, испитаниците од македонската обсервациона студија, биле поделени во три групи и тоа лица со мајорна, интермедиерна и минорна форма. Најзастапена група била групата со минорна форма со 85 (60,7%). Инхибиторите почесто се појавуваат кај лицата со хемофилија А, отколку кај оние со хемофилија Б. Преваленцијата кај лицата со тешка форма на хемофилија А изнесува приближно 20-30% (78-84) и приближно 1,5-3% (85-87) кај лицата со тешка форма на хемофилија Б. Наведени се резултати од рандомизираната мултицентрична студија за влијанието на применетата терапија со концентрати на фактор VIII од плазматско или рекомбинантно потекло - SIPPET, објавени од Peuvandi во 2016 година. Студијата е изведена во 42 студиски центри, во 14 земји и вклучено е 251 момче, помало од 6 години со тешка форма на хемофилија А, кое претходно не било третирано со концентрати на фактор VIII. Инхибитори развиле 76 момчиња, од кои 50 имале инхибитори на фактор VIII во висок титар, над 5 Бетесда единици. Кумулативната инциденца на сите инхибитори изнесувала 26,8% за оние третирани со плазма деривирани концентрати на фактор VIII и 44,5% за оние третирани со рекомбинантни концентрати на фактор VIII. Позитивен тест односно негативен тест на инхибитори имале 3 (2,1%) v.s 137 (97,9%) од возрасните лица со хемофилија во примерокот анализиран во Центарот за хемофилија. Присутни инхибитори на фактор VIII биле детектирани кај 2 (1,43%), а кај 1 (0,71%) биле детектирани инхибитори на фактор IX. Во македонската студија констатирани биле значајно пониски преваленции на инхибитори на фактор VIII и IX. Се смета да тоа се должи на екстремно лимитираната достапност на рекомбинантни коагулациски концентрати на возрасните лица со хемофилија. Веројатно најзначаен е фактот што во

најраното детство не биле третирани со рекомбинантни коагулациски концентрати. При префрлање од третман со плазма-деривирани на рекомбинантни концентрати строго ги земаат во предвид сите ризик фактори за појава на инхибитори. Лицата со тешка форма на хемофилија сеуште имаат смален животен век, но вкупниот животен век на лицата со хемофилија се приближува до оној на општата машка популација (Darby et al., 2007; Plug et al., 2006; Franchini, Tagliaferri & Mannucci, 2007). Воведувањето на профилактичкиот третман во детската возраст и се повеќе и повеќе продолжување на ваквиот третман и кај возрасните со хемофилија, допринесува да општата здравствена состојба на лицата со хемофилија заличува на онаа кај општата машка популација (Stre et al., 2006; Plug et al., 2008). Просечната возраст на испитаниците од истражувањето на Центарот за хемофилија, во целиот примерок изнесувала $40,7 \pm 15,4$ години, со минимална возраст од 18 и максимална возраст од 79 години. Профилактичкиот третман им овозможува на лицата со хемофилија да уживаат во активен живот, да практикуваат физички активности, редовно да одат на училиште, да имаат можност да работат и да имаат социјален живот. Намалувањето на продуктивноста кај оние на профилакса е редуцирано. Спроведеното истражување во 2010 година за примена на Европските препораки за згрижување на лица со хемофилија во 19 европски земји, го објавува O'Mahoni со соработниците. Анализата укажува на нееднаквата грижа за лицата со хемофилија во Европа. Достапни се европски препораки за згрижување на лица со хемофилија препорачани од мултидисциплинарен експертски тим за хемофилија и публикуирани 2008 година (Colvin et al.). Во десетте препораки, наведена како втора препорака е основањето на Национален регистар на лица со хемофилија и како седма препорака е спроведувањето на профилакса. Изведената анализа на испитаниците во примерокот според форма на хемофилија со и без профилакса укажала дека од оние со мајорна форма на хемофилија со профилакса биле 53 (37,9%), а без 2 (1,4%). Од испитаниците со минорна форма на хемофилија со профилакса биле 25 (17,9%), додека со минорна форма без профилакса биле 60 (42,9%). Од вкупно 50 (100%) испитаници кои примале постојано профилакса, причината за тоа кај две третини или 30 (60%) бил таргет зглоб додека кај по 10 (20%) причина биле чести крвавења и други причини. Од вкупно 82 (100%) испитаници кои изјавиле дека примале повремена профилакса, кај половината или 43 (52,4%) причината била физикална терапија, следено со 23 (28,1%) кај кои причината била оперативен зафат и 16 (19,5%) кај кои причината била оперативен зафат и рехабилитација. Трајкова и соработниците во 2016 година укажуваат на унапредената грижа за децата со хемофилија во Република Македонија. Децата со тешка форма на хемофилија се на профилактички третман. Поради ограничени количини на концентрати на коагулациски фактори, профилаксата не е достапна за сите возрасни лица со тешка форма на хемофилија во нашата земја. Некои возрасни го одбиваат препорачаниот профилактички режим поради неможноста за самоапликација или неможноста за почитување на режимот со апликација на концентратот три пати неделно при хемофилија А или два пати неделно при хемофилија Б. Постојана профилакса е овозможена за селектирани случаи со присутен еден или повеќе таргет зглобови, со што се подобрува мускулоскелетниот статус кај овие лица. Некои се на постојана профилакса по изведена ортопедска хируршка интервенција (синовектомија, артроскопска интервенција на скочен зглоб, тотална протеза на колена или колк). Честите крвавења на различни локации, пред сè гастроинтестиналните крвавења, успешно се превенираат со режим на профилакса. Најголем дел од возрасните со хемофилија се на повремена профилакса при изведување на физикална терапија. Едуциран во областа физијатар е дел од мултидисциплинарниот тим за хемофилија и физикалната терапија се спроведува според негова препорака. Следејќи ги препораките на Светската федерација за хемофилија, повремена профилакса се применува во период од една недела при мала хируршка интервенција и две недели при голема хируршка интервенција. Центарот за хемофилија е вклучен во целосна организација и координација на итни и елективни хируршки интервенции. Лабораторијата за хемостаза и тромбоза е достапна 24/7, со што е овозможено континуирано следење на ефектот од заместителната терапија. Индикација за операција поставува обучен ортопед и во координација со Центарот за хемофилија се обезбедува потребната количина на концентрат за оперативниот зафат, постоперативниот период и рехабилитација. Редуцирање на генетскиот диверзитет се среќава кај мала популација што живее во изолирана средина и има мала генетска дилуција, со што се зголемува локалната фреквенција на генетското заболување во однос на општата популација. Појавата може да се сретне и при хемофилија и сите ретки коагулопатии. Во некои земји, консангвинитетот може да доведе до зголемена инциденца на ретки коагулопатии. Дистрибуцијата на пациентите со хемофилија од целиот примерок според етничка припадност укажува дека најголемиот дел биле Албанци и тоа 69 (49,3%) следено со Македонци 59 (42,1%) и други националности застапени со 12 (8,6%). Процентуалната разлика помеѓу застапеноста на лицата со хемофилија Македонци и лицата со хемофилија Албанци во целиот примерок, за $p > 0,05$, не била статистички сигнификантна. Дистрибуцијата според вероисповед укажува дека во целиот примерок имало 62 (44,3%) испитаници со христијанска и 78 (55,7%) со муслиманска вероисповед. Процентуалната разлика помеѓу застапеноста според вероисповест во целиот примерок, за $p > 0,05$, не била статистички сигнификантна. Започнувањето на љубовни врски кај лицата со хемофилија зависи од товарот на болеста, возраста и социјалниот живот. Cassis et al. ги објавуваат

резултатите од студијата HERO во 2014 година. Најголем дел од лицата со хемофилија и родителите на деца со хемофилија се во брак или во долгогодишна љубовна врска, задоволни со поддршката од партнерите и семејството. Студијата HERO покажува дека најголем број од лицата со хемофилија и родителите на деца со хемофилија имаат формално образование и мнозинството од нив се вработени. Повеќето од половина од лицата со хемофилија и родителите на деца со хемофилија пријавиле негативно влијание на хемофилијата врз нивната работа и некои веруваат дека изгубиле и работа поради тоа (Forsyth et al., 2014). Публикувани се податоците од студијата PROBE - Patient Reported Outcomes Burdens and Experiences (Skinner et al., 2019). 48,1% од лицата со хемофилија порано се пензионираат поради здравствени причини во однос на 3,6% од лицата кои немаат коагулопатија, а се пензионираат порано заради здравствени причини. Скратено работно време заради здравствени проблеми пријавиле 31,4% лица со хемофилија, споредено со 3,8% од лицата кои немаат коагулопатија, а работат со скратено работно време заради здравствени причини. Анализата на Центарот за хемофилија во однос на степенот на образование укажува дека најголемиот дел од испитаниците биле со средно образование и тоа 61 (43,6%) следено со високо образование кај 43 (30,7%) и основно образование кај 36 (25,7%). Најголемиот дел од испитаниците и тоа 59 (42,1%) биле вработени следено со 56 (40%) невработени и 25 (17,9%) пензионери. Тимот од Центарот за хемофилија увидувајќи ја состојбата со образованието и работниот однос кај лицата со хемофилија во РСМ, подготвил Брошура за професионална рехабилитација на лица со хемофилија. Брошурата им била поделена на лицата со хемофилија при организирање на работилници за професионална рехабилитација во Салата за едукација во ИТМ на РСМ, како и при изведување на истражувањето. На тој начин се охрабруваат лицата со хемофилија да аплицираат за соодветни работни места, но и да размислуваат за преквалификација или дообразување, со цел да станат што е можно поконкурентни на пазарот на трудот. Roosendaal et al., 1990, се први кои го евалуирале квалитетот на живот кај лицата со хемофилија во Холандија. Квалитетот на живот субјективно бил оценет како добар или одличен кај 80% од анкетираниите, со што немало разлика од општата популација. Студијата на Albrecht и Devlieger, 1999 година, исто така потврдува дека од 153 испитаници со хемофилија и инвалидитет, повеќе од 50% пријавиле добар или одличен квалитет на живот. Ваквата состојба кога луѓето со евидентно нарушено здравје се самоевалуираат за добар квалитет на живот, се нарекува „парадокс на инвалидитет“. Во 2016 година, Центарот за хемофилија извел студија за самоевалуација на здравствената состојба кај возрасните лица со хемофилија, како индикатор за квалитетот на живот, објавена од Дејанова и соработниците. Анализата на индивидуална оценка на здравјето укажало дека 46,7% од испитаниците го оцениле своето здравје како добро. Потврдена била значајна негативна корелација помеѓу оценката на здравјето и секојдневните активности. Порастот на добиената оценка за здравје бил следен со опаѓање на ограничувањата во изведување на секојдневните активности, што значи и подобар квалитет на живот. Постои делумно нереална самоперцепција за сопственото здравје кај лицата со хемофилија при употреба на методот на самоевалуација на здравјето. Не е доволно само спроведување на анкета за евалуација на актуелен проблем поврзан со здравјето и квалитетот на живот кај лицата со хемофилија. Адекватен прашалник задолжително треба да се пополнува при интервју со секое лице поединечно. Наодите од студијата од 2016 година на Центарот за хемофилија се потврдиле и во актуелното истражување. Мнозинството од испитаниците со хемофилија 68 (48,6%) се изјасниле дека своето здравје го оценуваат како “добро“ следено со 30 (21,4%) кои го оцениле своето здравје како “одлично“ и 16 (11,4%) кои се изјасниле дека здравјето им е “многу добро“. Не била пронајдена статистички сигнификантна асоцијација помеѓу групите на лица со хемофилија со односно без профилакса и оценката за личното здравје. Студијата PROBE го анализира влијанието на хемофилијата врз извршувањето на секојдневните дневни активности (Noone et al., 2018). Преваленцијата на афектираните дневни активности е сигнификантно поголема при сите форми на хемофилија, споредено со истите активности кај лицата без коагулопатија. Македонската студија утврдува сигнификантна асоцијација помеѓу групата на која ѝ припаѓаат испитаниците и ограничувањето во прилог на сигнификантно поголемо ограничување во групата без профилакса при следниве дневни активности: трчање, подигнување тешки предмети, учествување во напорни спортови, поместување маса, чистење со правосмукалка, куглање, играње голф, подигнување и носење на намирници, качување на повеќе и помалку скалила, навалување, клечење, наведнување, пешачење повеќе од еден километар, пешачење повеќе од неколку блокови, пешачење повеќе од еден блок, облекување и бањање. Ограничените движења во зглобовите зафатени со хронична хемофилна артопатија се причина за тешко изведување на секојдневните активности. Центарот за хемофилија веќе има организирано работилници за значењето на редовните контролни прегледи кај ортопед и физијатар, како и за профилаксата, физикалната терапија и ортопедските операции. Психосоцијалното влијание на хемофилијата варира според возраста и опфаќа: страв од тоа што болеста предизвикува, страв од хронична болка, одрекување, бес, фрустрација, депресија и недостаток на мотивација. Постојат неколку студии за депресија, анксиозност и суицидални мисли кај лица со хемофилија (Ghanizadeh & Baligh-Jahromi, 2009). Центарот за хемофилија, во 2017 година, спровел истражување за емотивниот живот кај возрасните лица со хемофилија. Резултатите истата година ги објавиле Дејанова

и соработниците. Најмало емотивно задоволство лицата со хемофилија пријавиле на прашањето “Дали се чувствувате истоштено?”, со просечен скор од $1,9 \pm 0,99$ за цело време/поголем дел од времето. Скор за најголемо емотивно задоволство имало на прашањето “Дали се чувствувате толку лошо што ништо не можело да ве расположи?”, со просечен скор $5,33 \pm 1,35$ за мал/ниту еден дел од времето. Просечниот скор на емотивно задоволство во целата група на лица со хемофилија изнесувало $40,63 \pm 6,1$. Испитувано е нивото на емотивното задоволство во однос на различните социо-демографски карактеристики кај лицата со хемофилија. Анализата укажува дека согласно со просечната вредност од бодирањето, повисокото ниво на емотивно задоволство било асоцирано со друга национална припадност, високо образование и помлада возраст. Статистичката анализа не укажува на сигнификантна поврзаност со ниедна од анализираните социо-демографски варијабли. Поопсежна била актуелната студија за емотивниот живот на лицата со хемофилија. Испитаниците кои биле третирани со и без профилакса биле анализирани во однос на постоење на определени проблеми на работното место или другите секојдневни активности во последните 4 недели како резултат на емоционалното здравје. Не постоела сигнификантна асоцијација помеѓу групата на која ѝ припаѓаат испитаниците и добиениот одговор за скратување на работното време или секојдневни активности, постигнување помалку од очекуваното и ограничување во која било работа или активност. Лицата со хемофилија во некои култури може да бидат социјално стигматизирани и да се соочуваат со проблеми во прифаќањето како подеднакво вредни и способни членови на општеството. Социјалната изолација штети на нивното социјално функционирање, психосоцијална благосостојба и квалитет на живот. Потребата да се даде придонес во општеството преку работење е основно за возрасните со хемофилија и има големо позитивно влијание врз нивната самодоверба (Cassis, 2007). Mohlo et al., 2000, исто така употребувале SF-36 во голема мултицентрична студија во Франција. Димензиите „болка“, „општо здравје“ и „енергија“, се слабо скорирани, што сутерира да се најафектирани аспекти на квалитетот на живот. Направена била анализа на македонските лица со хемофилија третирани со и без профилакса во однос на постоење на определени проблеми на работното место или другите секојдневни активности во последните 4 недели како резултат на физичкото здравје. Утврдена била сигнификантна асоцијација помеѓу групата на која ѝ припаѓаат испитаниците и проблеми на работното место или други секојдневни активности во прилог на сигнификантно полоша состојба во групата без профилакса заради. Анализата според негативно влијание на физичкото и емоционалното здравје врз социјалните активности во последните четири недели укажува дека кај испитаниците со профилакса односно без профилакса, не била утврдена статистички сигнификантна разлика помеѓу двете групи. Лицата со хемофилија заслужуваат достоинствен социјален живот.

Во **седмата глава**, врз база на добиените резултати, донесени се **заклучоците** од истражувањето и дадени се соодветни **препораки** за јавноздравствена интервенција за подобрување. Студијата ги идентифицира потребите на возрасните со хемофилија. Најголем дел од испитаниците во примерокот биле од Полошкиот односно Скопскиот регион и тоа по 41 (29,29%) следено со Југозападниот регион застапен со 18 (12,86%), Пелагонискиот и Североисточниот регион застапени со по 12 (8,57%), Источниот регион со 8 (5,71%) и Југоисточниот регион застапен со 3 (2,14%). Нужно е попрецизно истражување и анализирање на дистрибуцијата на типовите и формите на хемофилија во РСМ. 78 (55,7%) од анкетираниите биле со хемофилија тип А и 62 (44,3%) биле со хемофилија тип Б. Потребна е поопсежна генетска студија за откривање на причината за поголемата од очекуваното преваленција на хемофилија Б во РСМ. Задолжително е генетско советување при добивање на резултатите од генетското тестирање. Според форма на хемофилија, најзастапена група била групата со минорна форма со 85 (60,7%) следена со групата со мајорна форма кај 53 (37,9%) и интермедиерната форма застапена само со 2 (1,4%). Неопходно е стандардно користење и на хромогена метода за определување на активноста на фактор VIII и воведување на хромогената метода за определување на активноста на фактор IX во Лабораторијата за хемостаза и тромбоза при ИТМ на РСМ, со што попрецизно би се определувале формите на хемофилија. Присутни инхибитори на фактор VIII биле детектирани кај 2 (1,43%), а кај 1 (0,71%) биле детектирани инхибитори на фактор IX. Националниот комитет за хемофилија треба да изработи Национални препораки за хемофилија, со што би се дефинирале ризиците за појава на инхибитори и мерките за нивно спречување. Просечната возраст на испитаниците од студијата, во целиот примерок изнесувала $40,7 \pm 15,4$ години, со минимална возраст од 18 и максимална возраст од 79 години. Старењето на лицата со хемофилија и достигнување на животен век скоро како и општата популација, побарува воспоставување на Национални препораки за сите хронични болести карактеристични за третото доба. Дистрибуцијата на пациентите со хемофилија од целиот примерок според етничка припадност укажува дека најголемиот дел биле Албанци, и тоа 69 (49,3%), следено со Македонци, 59 (42,1%), и други националности застапени со 12 (8,6%). Анализата според вероисповед укажува дека во целиот примерок имало 62 (44,3%) испитаници со христијанска и 78 (55,7%) со муслиманска вероисповед. Планираната поопсежна генетска студија за откривање на причината за поголема од очекувано преваленција на хемофилија Б воедно треба да ја анализира и асоцираноста на живеењето во изолирана средина со мала генетска дилуција и појавата на хемофилија.

Поголемиот дел од испитаниците изјавиле дека се во брак, и тоа 90 (64,3%), додека 50 (35,71%) биле самци. Центарот за хемофилија треба да планира студија за дополнително анализирање на причините зошто регистрираните возрасни лица се самци. Анализата на Центарот за хемофилија во однос на степенот на образование укажува дека најголемиот дел од испитаниците биле со средно образование, и тоа 61 (43,6%), следено со високо образование кај 43 (30,7%) и основно образование кај 36 (25,7%). Најголемиот дел од испитаниците, и тоа 59 (42,1%), биле вработени следено со 56 (40%) невработени и 25 (17,9%) пензионери. Неопходно е планирање на проект за дооформување на образованието кај возрасните со хемофилија. Тоа е важен предуслов за изнаоѓање на системски решенија за невработените со хемофилија во координација на Центарот за хемофилија, граѓанските здруженија на лица со хемофилија и ресорните министерства. Применливоста на резултатите од студијата во Центарот за хемофилија се согледува во интегрирање на сеопфатен Национален регистар на лица со хемофилија. Националниот регистар на лица со хемофилија треба да ги содржи следниве рубрики: демографски карактеристики, контролни прегледи, резултати од други специјалистички прегледи, домашна терапија, аплицирана терапија во Центар за хемофилија, издадена терапија за други здравствени институции, квалитет на живот и извештаи. Анализирањето на внесените податоци е предуслов за подготвување на потребни извештаи за Министерството за здравство и Фондот за здравствено осигурување на РСМ. Сето тоа е исклучително важно за подготовка на Националниот тендер за концентрати на коагулациски фактори. Податоците од регистарот даваат можност за пресметување на преваленца и инциденца на хемофилијата во РСМ, со што се добива јасна слика за актуелната состојба, но и помага за планирање на превентивни (јавноздравствени и профилактички), како и за куративни (терапевски и рехабилитациони) мерки за унапредување на грижата и квалитетот на живот на лицата со хемофилија. Неопходно е поврзување на Националниот регистар на лица со хемофилија со системот Мој термин на Министерството на здравство, со што би се овозможила достапност до потребните податоци на сите здравствени работници кои ги третираат лицата со хемофилија во РСМ. Креирањето на апликација за мобилен телефон - Мој дневник за внесување на потребни податоци за домашната терапија, многу би помогнал во следење на фармаковигилноста. Потребно е воспоставување на систем (протоколи) за редовни периодични контролни прегледи на лицата со хемофилија. Регистрирањето, следењето и третманот на лицата со хемофилија во Република Северна Македонија, би се олеснил со имплементација на web –ориентиран и флексибилен софтвер. Според начинот на третман испитаниците во студијата биле 53 (37,9%) лица со мајорна форма на хемофилија и профилакса, а без 2 (1,4%). Од испитаниците со минорна форма на хемофилија со профилакса биле 25 (17,9%), додека без биле 60 (42,9%). Од вкупно 50 (100%) испитаници кои примале постојано профилакса, причината за тоа кај две третини или 30 (60%) бил таргет зглоб, додека кај по 10 (20%) причина биле чести крвавења и други причини. Од вкупно 82 (100%) испитаници кои изјавиле дека примале повремени профилакса, кај половината или 43 (52,4%) причината била физикална терапија, следено со 23 (28,1%) кај кои причината била оперативен зафат и 16 (19,5%) кај кои причината била оперативен зафат и рехабилитација. Неопходно е зголемување на количините на концентратите на коагулациските фактори со цел да се овозможи профилакса за сите возрасни со тешка форма на хемофилија како корективна мерка за унапредување на квалитетот на живот и негово продолжување. Националните препораки за хемофилија треба да ги опишат профилактичките модалитети и да се воведат индивидуализирана профилакса според претходно направена фармакокинетска анализа. Здравствените авторитети треба да го поддржат воведувањето на иновативни лекови за профилакса кај лицата со хемофилија. Мнозинството од испитаниците со хемофилија 68 (48,6%) се изјасниле дека своето здравје го оценуваат како “добро“. Со “не многу добро“, односно “лошо“ здравје биле консеквентно 19 (13,6%) и 7 (5%) од испитаниците. Не било пронајдена статистички сигнификантна асоцијација помеѓу групите на лица со хемофилија со односно без профилакса и оценката за личното здравје. Најголемиот дел од лицата со хемофилија кои биле или не биле на профилакса сметаат дека нивното здравје е “исто“ како и претходната година. “Дефинитивно точно“ почесто се разболувам од другите луѓе, оцениле 42,3% од анкетираниите со профилакса и 46,8% од оние без профилакса. Не постоела статистички сигнификантна разлика помеѓу двете групи во однос на добиените просечни скорови од одговорот на прашањето. Постои делумно нереална самоперцепција за сопственото здравје кај лицата со хемофилија при употреба на методот на самоевалуација на здравјето. Нужна е примена на интервју како дополнителна метода на анкетањето, со цел да се добие поадекватна анализа на квалитетот на живот. Интервјуто и пополнувањето на прашалникот најадекватно би било да се спроведува од психологот и социјалниот работник во Центарот за хемофилија, како и на терен. Истражувањето утврдило сигнификантна асоцијација помеѓу групата на која ѝ припаѓаат испитаниците и ограничувањето во прилог на сигнификантно поголемо ограничување во групата без профилакса при следниве дневни активности: трчање, подигнување тешки предмети, учествување во напорни спортови, поместување маса, чистење со правосмукалка, куглање, играње голф, подигнување и носење на намирници, качување на повеќе и помалку скалила, навалување, клечење, наведување, пешачење повеќе од еден километар, пешачење повеќе од неколку блокови, пешачење повеќе од еден блок, облекување и бањање. Редовни периодични контролни прегледи се

неопходни за проценка на мускулоскелетниот систем на лицата со хемофилија кај членовите на Мултидисциплинарниот тим - ортопед и физијатар. Зголемувањето на потребните количини на концентрати на коагулациски фактори би овозможиле континуирана профилакса кај сите возрасни со тешка форма на хемофилија, ортопедски хируршки интервенции и физикална терапија. Континуирана едукација на лицата со хемофилија за превентивни мерки за заштита на мускулоскелетниот систем што се базираат на профилактички режим на заместителна терапија и препорачани вежби за секојдневна физичка активност би го унапредиле нивниот квалитет на живот. Не постоела сигнификантна асоцијација во примерокот, помеѓу групата на која ѝ припаѓаат испитаниците и добиениот одговор за скратување на работното време или секојдневни активности, постигнување помалку од очекуваното и ограничување во било која работа или активност. Поголемите просечни вредности од бодирањето укажуваат на подобра емоционална состојба. Немало сигнификантна разлика помеѓу двете групи во однос на просечниот скор за прашањата за чувства на: нервоза, толку лошо што ништо не расположува, потиштено и тажно, исполнетост со енергија, смирено и успокоено, многу енергија и среќа. Студијата утврдила статистички сигнификантна разлика помеѓу двете групи во однос на просечниот скор за прашањата за чувствување на истрошеност и измореност. Се планира организирање на тематски работилници за психичка поддршка на лица со хемофилија од различни возрасни групи. Била утврдена сигнификантна асоцијација помеѓу групата на која ѝ припаѓаат испитаниците со профилакса и проблеми на работното место или други секојдневни активности во прилог на сигнификантно полоша состојба во групата без профилакса заради: скратување на работното време или секојдневни активности, постигнување помалку од очекуваното, ограничување во било која работа или активност и тешкотии во изработување на која било работа или активност. Не била утврдена сигнификантна асоцијација помеѓу групите на кои им припаѓаат испитаниците и интензитетот на болката, како и пречката во остварување на секојдневните активности поради болката во последните 4 недели. Анализата според негативно влијание на физичкото и емоционалното здравје врз социјалните активности во последните четири недели укажува дека кај испитаниците со профилакса, односно без профилакса, не била утврдена статистички сигнификантна разлика помеѓу двете групи. Претстои унапредување на социјалната грижа за лицата со хемофилија. Социјалниот работник од Центарот за хемофилија би ја подобрил координацијата со ресорните министерства за остварување на нивните потреби и права од областа на социјалната сфера. Кандидатката смета дека е потребно вклучување на сите релевантни институции со поддршка од Центарот за хемофилија и трите граѓански здруженија за остварување на таа цел. Поуспешна реализација би можела да се оствари доколку се соработува и со граѓански здруженија за други болести, како и организации од невладиниот сектор. Размената на искуства, но и учество во заеднички проекти би можело да придонесе за подобрување на условите за квалитетен социјален живот.

Во **осмата глава** е прикажана **литературата** користена при изработката на докторската дисертација. Во оваа глава се наведени 121 библиографска единица од избраното подрачје.

Предмет на истражувањето

Студијата ги идентификува потребите на возрасните со хемофилија. Предмет на истражување е влијанието на двата основни терапевтски модалитета за хемофилија врз квалитетот на живот на лицата со овој тип на коагулопатија. Анализирани се демографските аспекти на хемофилијата, како и влијанието на ова нарушување на коагулацијата врз самоевалуацијата на здравјето, изведувањето на секојдневните активности, професионалниот, емотивниот и социјалниот живот.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Актуелното истражување претставува прва студија за квалитет на живот на возрасни лица со хемофилија во Република Северна Македонија, во која со примена на јавноздравствен пристап се проценува позитивното влијание на профилаксата. Резултатите од истражувањата од оваа област изведени во развиените земји укажуваат на бенефитите од спроведување на вакви истражувања со цел за добивање соодветни информации и подготвување на адекватни јавноздравствени интервенции кои што ќе овозможат успешно подобрување во сите аспекти на животот кај лицата со хемофилија.

Според проценките направени врз база на годишните глобални истражувања на Светската федерација за хемофилија, бројот на лица со хемофилија во светот изнесува апроксимативно 400,000. Во нашата земја се регистрирани 213 лица со хемофилија А и 108 лица со хемофилија Б, или вкупно 321 лице со хемофилија. Пред започнување на студијата, различни видови на профилакса искусиле 53 лица со тешка форма на хемофилија и 25 со лесна форма на хемофилија. Нема податоци за квалитетот на живот на оние третирани со и без профилакса во РСМ. Тоа е основниот мотив за да се изработи оваа студија за споредување на двете терапевтски опции за хемофилија кај возрасни.

Краток опис на применетите методи

Изведена е клиничка и **ЕПИДЕМИОЛОШКА** студија за квалитет на живот, која е воедно и проспективна, обсервациона и аналитичка студија на пресек. Анализирани се примерок од 140 возрасни лица со хемофилија. Критериуми за вклучување биле: дијагностицирани лица со хемофилија и возраст над 18 години. Критериуми за исклучување биле: дијагностицирани лица со други коагулопатии и возраст под 18 години. Користен е инструмент на истражувањето - Анкетен прашалник за квалитет на живот (SF-36). Анкетниот прашалник за квалитет на живот (SF-36) претставува адаптиран стандардизиран мултидимензионален инструмент за евалуација на квалитет на живот. Овој инструмент евалуира осум димензии од животот за проценување на неговиот квалитет. Користен е во европска компаративна студија за третман по потреба и профилакса. Прашалникот е поделен на три дела. Првиот дел содржи 8 прашања што се однесуваат на демографските карактеристики на испитаниците. Вториот дел има 3 прашања за видот на третман на лицата со хемофилија. Третиот дел е составен од 11 прашања за квалитетот на живот. Секое прашање има различен број на потпрашања. Прашањата се однесуваат на здравјето, болката, способноста за изведување на секојдневните активности, професионалниот, емотивниот и социјалниот живот кај лицата со хемофилија во последните 4 недели. Регистрираните лица со хемофилија се повикувани за интервју и контролен преглед. Испитувањето е спроведено во Центарот за хемофилија, Регионалните центри за трансфузиона медицина во Штип, Битола, Тетово и во Службите за трансфузиона медицина во Куманово и Струга. Спроведувани се клинички испитувања: лабораториска контрола и интервју со психолог и социјален работник. Закажувани се прегледи кај ортопед и физијатар. Податоците добиени со истражувањето се обработени во SPSS version 22.0 (Windows, Chicago, IL, USA) и се прикажани табеларно и графички. Анализата на атрибутивните (квалитативни) серии беше направена преку одредување на коефициент на односи, пропорции и стапки. Нумеричките (квантитативни) серии се анализирани со употреба на мерките на централна тенденција и мерки на дисперзија (стандардна девијација, стандардна грешка и IQR). Анализа на правилноста во дистрибуцијата на фреквенциите на нумеричките белези е вршена со Shapiro-Wilk W test, Chi square test, Fischer exact test и Fisher Freeman Halton exact test се користени за утврдување на асоцијацијата меѓу одредени белези во двете групи на испитаници. За споредба на просечните вредности на нумеричките серии со неправилна дистрибуција на фреквенциите се користени непараметарски тестови за два и повеќе независни примероци (MannWhitneyU тест и Kruskal-Wallis ANOVA & Median test). Пресметувањето на ризиците е вршено со помош на стапки на предимство (Odd ratio – OR). Сигнификантноста на разликата помеѓу две пропорции е анализирана со Difference test. Користена е двострана анализа, а за $p < 0,05$ е прифатено како статистички значајно, односно сигнификантно.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Првите добиени резултати во истражувањето се однесуваат на демографските карактеристики на хемофилијата кај возрасните. Најголем дел од испитаниците во примерокот биле од Полошкиот, односно Скопскиот регион, и тоа по 41 (29,29%). Според формата на хемофилија, најзастапена била групата со минорна форма со 85 (60,7%). Во однос на видот на примање на профилакса, испитаниците биле поделени во две групи, и тоа: а) примање на постојана профилакса и б) примање на повремена профилакса. Позитивниот одговор за примање на постојана профилакса не ја исклучувала можноста лицето со хемофилија да се изјасни и за искуството во однос на примањето на повремена профилакса. Од вкупно 50 (100%) испитаници кои примале постојано профилакса, причината за тоа кај две третини или 30 (60%) бил таргет зглоб, додека кај по 10 (20%) причина биле чести крвавења и други причини. Направена била анализа на испитаниците во однос на нивната оценка за животот. Во групата на лица со хемофилија кои примаат профилакса најмногубројни биле оние што се изјасниле дека здравјето им е “добро”, и тоа 35 (44,9%), а само 5 (6,4%) од испитаниците се изјасниле дека имаат “лошо” здравје. Во групата на лица со хемофилија кои не примаат профилакса вкупно 33 (53,2%) се изјасниле дека имаат “добро” здравје, а 2 (3,2%) се изјасниле дека имаат “лошо” здравје. Во рамките на истражувањето била направена анализа на двете групи на лица со хемофилија (со и без профилакса) во однос на ограничувањата при изведувањето на десет секојдневни активности. За $p < 0,05$, утврдена била сигнификантна асоцијација помеѓу групата на која ѝ припаѓаат испитаниците и ограничувањето во прилог на сигнификантно поголемо ограничување во групата без профилакса при следните дневни активности: трчање, подигнување тешки предмети, учествување во напорни спортови, поместување маса, чистење со правосмукалка, куглање, играње голф, подигнување и носење на намирници, качување на повеќе и помалку скалила, навалување, клечење, наведнување, пешачење повеќе од еден километар, пешачење повеќе од неколку блокови, пешачење повеќе од еден блок, облекување и бањање. Ограничените движења во зглобовите зафатени со хронична хемофилна артопатија се причина за тешко изведување на секојдневните активности. Центарот за хемофилија веќе организирал работилници за значењето на редовните контролни прегледи кај ортопед и физијатар, како и за профилаксата, физикалната терапија и ортопедските операции. Задолжително повторно треба да организира едукација за лицата со хемофилија на истите теми, со заедничка соработка на Центарот за хемофилија и трите граѓански здруженија. Студијата PROBE го анализира влијанието на хемофилијата врз извршувањето на секојдневните дневни

активности. Испитувана суппопулација се 1261 испитаник на возраст 11-91 година, класифицирани според форма на хемофилија, како и контролна група од лица без коагулопатија. 14,7% од лицата без коагулопатија, 30,6% од оние со лесна форма на хемофилија, 60,9% од оние со средно тешка форма на хемофилија и 64,7% од оние со тешка форма на хемофилија пријавиле потешкотии во изведувањето на дневните активности. Преваленцијата на афектираните дневни активности е сигнификантно поголема кај сите форми на хемофилија, споредено со истите активности кај лицата без коагулопатија. Во истражувањето била направена анализа на лицата со хемофилија (со и без профилакса) во однос на постоење на определени проблеми на работното место или другите секојдневни активности во последните 4 недели како резултат на физичкото здравје. За $p < 0,05$, утврдена била сигнификантна асоцијација помеѓу групата на која ѝ припаѓаат испитаниците и проблеми на работното место или други секојдневни активности во прилог на сигнификантно полоша состојба во групата без профилакса заради: скратување на работното време или секојдневни активности, постигнување помалку од очекуваното, ограничување во која било работа или активност и тешкотии во изработување на било која работа или активност. Patient Reported Outcome Burdens and Experiences (PROBE) е студија што се однесува на тешкотиите и искуствата на лицата со хемофилија во секојдневниот живот. Анализирани се 1008 испитаници од 21 земја, постари од 18 години. 550 од нив се лица со тешка форма на хемофилија и контролна група од 458 лица без коагулопатија. Споредувани се лицата со хемофилија, како и контролната група на лица без коагулопатија кои пријавиле скратено работно време или порано пензионирање поради нивната здравствена состојба, со лицата кои пријавиле полно работно време. 250 (45,5%) лица со тешка форма на хемофилија и 263 (57,4%) лица од контролната група, пријавиле полно работно време. 86 (15,6%) лица со тешка форма на хемофилија и 80 (17,5%) лица од контролната група, пријавиле скратено работно време. 27 од 86 лица со тешка форма на хемофилија (31,4%) и 3 од 80 лица од контролната група (3,8%), пријавиле скратено работно време поради здравствени причини. 52 (9,5%) лица со тешка форма на хемофилија и 28 (6,1%) лица од контролната група, пријавиле порано пензионирање. 25 од 52 лица со тешка форма на хемофилија (48,1%) и 1 од 28 лица од контролната група (3,6%), пријавиле порано пензионирање поради здравствени причини. Хемофилијата има сигнификантно негативно влијание на работата. Лицата со тешка форма на хемофилија имаат повисока стапка на скратено работно време или порано пензионирање поради нивната здравствена состојба, во однос на контролната група која ја сочинувале лица без коагулопатија и сродна возраст. Причини за тоа се: потребата од ортопедски помагала, акутна или хронична болка, потешкотии во изведување на секојдневните активности и ортопедски хируршки интервенции. Испитаниците кои биле третирани со и без профилакса биле анализирани во однос на постоење на определени проблеми на работното место или другите секојдневни активности во последните 4 недели како резултат на емоционалното здравје. За $p > 0,05$, немало сигнификантна асоцијација помеѓу групата на која ѝ припаѓаат испитаниците и добиениот одговор за скратување на работното време или секојдневни активности, постигнување помалку од очекуваното и ограничување во која било работа или активност. Испитаниците во истражувањето биле анализирани во однос на тоа во последните 4 недели, до кој степен им посметало физичкото здравје и емоционалните проблеми во секојдневните социјални активности со семејството, пријателите и соседите. Немало сигнификантна асоцијација, $p > 0,05$, помеѓу групата на која ѝ припаѓаат испитаниците (со/без профилакса) и одговорот на прашањето. Во однос на болката, испитаниците со хемофилија од двете групи биле прашани за интензитетот на телесната болка и дали во последните 4 недели болката им пречела во секојдневните активности. За $p > 0,05$, не било утврдена сигнификантна асоцијација помеѓу групите на кои им припаѓаат испитаниците и интензитетот на болката, како и пречката во остварување на секојдневните активности поради болката во последните 4 недели. Проценката на емоциите на прашаните била направена со користење на шест делна Ликертова скала (Likert scale) на можни одговори. За шест прашања од блокот, поголемите просечни вредности од бодирањето укажуваат на подобра емоционална состојба. Немало сигнификантна разлика, $p > 0,05$, помеѓу двете групи во однос на просечниот скор за прашањата за чувства. Анализата според негативно влијание на физичкото и емоционалното здравје врз социјалните активности во последните четири недели укажува дека кај испитаниците со профилакса, односно без профилакса, за $p > 0,05$, не била утврдена статистички сигнификантна разлика помеѓу двете групи. Немало статистички сигнификантна разлика, за $p > 0,05$, помеѓу двете групи во однос на добиените просечни скорови од одговорот на прашањето за почесто разболување во однос на другите луѓе.

Оцена на трудот

Докторската дисертација со наслов **Квалитет на живот кај возрасни со хемофилија третирани со и без профилакса**, од кандидатката ас. д-р Виолета Дејанова Илијевска, претставува научно истражување од областа на јавното здравство и клиничката медицина. Потврдена е хипотезата дека животот на возрасните лица со хемофилија во РСМ со применета профилакса е поквалитетен од животот на возрасните лица со хемофилија без профилакса. Примената на јавноздравствениот пристап во проценката на демографските аспекти на хемофилијата и нејзиното влијание врз самоevaluацијата на здравјето, изведувањето на секојдневните активности, професионалниот, емотивниот и социјалниот живот, овозможува добивање на неопходни податоци за спроведување на јавноздравствени

интервенции - креирање на стратешки политики на кој начин се овозможува поквалитетно згрижување на возрасните со хемофилија, како и оформување на сеопфатен регистар за хемофилија.

Докторската дисертација на кандидатката ас. д-р **Виолета Дејанова Илијевска**, со наслов **Квалитет на живот кај возрасни со хемофилија третирани со и без профилакса**, според мислењето на Комисијата за оценка, ги исполнува основните услови и стандарди на докторски труд.

Исполнетост на законските услови за одбрана на трудот

Кандидатката, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавила (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

1. Автори: Dejanova-Ilijevska V., Kosevska E., Velkova E., Blagoevska M., Ismaili A. Self-Evaluation of Health among People with Hemophilia as Indicator for Quality of Life. Medicus, 2016. ISSN 1409-6366 UDC 61, Vol-21(2), p. 156-160.
2. Автори: Dejanova-Ilijevska V., Kosevska E., Veljic-Stefanovska V., Velkova E., Bozinovska S., Popcevska E., Koneska R. Emotional Life in Adult People With Haemophilia. Physioacta , 2017. Vol.11-No.2, p. 63-70.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главни научни придонеси на кандидатката. Актуелното истражување претставува засега единствено истражување од областа на хемофилијата и јавното здравство во РСМ. Со научен пристап се проценува влијанието на профилаксата врз квалитетот на живот кај возрасните лица со хемофилија. Националните препораки за хемофилија треба да ги опишат профилактичките модалитети и да се воведат индивидуализирана профилакса според претходно направена фармакокинетска анализа.

Подрачје на примена. Заклучоците и препораките изработени врз база на добиените резултати можат да се применат во јавноздравствени политики за подобрување на квалитетот на живот на пациентите со хемофилија и превенција на мускулоскелетните компликации кај лицата со хемофилија. Преку воведување на сеопфатен веб - ориентиран софтвер за регистар на лицата со хемофилија и негово поврзување со Мој термин во кој ќе бидат вградени и индикатори за следење на квалитетот на животот, се овозможува достапност на здравствените работници до сите релевантни податоци за лицата со хемофилија, а истовремено е можна евалуација на податоците за потребите на јавноздравствениот систем за унапредување на грижата на лицата со хемофилија. Со студијата се укажа дека неопходно е зголемување на количините на концентратите на коагулациските фактори со цел да се овозможи профилакса за сите возрасни со тешка форма на хемофилија како корективна мерка за унапредување на квалитетот на живот и негово продолжување.

Можни понатамошни истражувања. Податоците од студијата се корисни за понатамошни фармакокономски анализи, неопходни во преговорите со здравствените авторитети за зголемување на потребните количини на лекови, како и воведување на нови третмани. Здравствените авторитети треба да го поддржат воведувањето на иновативни лекови за профилакса кај лицата со хемофилија. Оваа студија ја наметна потребата од проширување на полето на истражување со популациона генетска студија за хемофилија Б и некои ретки коагулопатии.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација со наслов **Квалитет на живот кај возрасни со хемофилија третирани со и без профилакса** од кандидатката ас. д-р **Виолета Дејанова Илијевска**.

КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Миленка Благоевска, претседател
2. Проф. д-р Елена Косевска, ментор
3. Проф. д-р Весна Велиќ Стефановска, член
4. Проф. д-р Еријета Николиќ Димитрова, член
5. Проф. д-р Ката Мартинова, член

До
Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје
Рецензентската комисија
Деканатот на Медицинскиот факултет во Скопје

Приговор

од научен соработник д-р Емилија Антова, вработена на Универзитетската клиника за кардиологија во Скопје

Предмет на Приговорот е Рефератот објавен во Билтенот бр. 1196 од 15.7.2019 год. на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања по предметот Интерна медицина и кардиологија, на Медицинскиот факултет во Скопје, врз основа на конкурсот објавен во весниците „Вечер“ и „Коха“ од 7.2.2019 год.

Приговорот се однесува на следново:

Врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет бр.1248/10, донесена на 15.3.2019 год. беше формирана Рецензентска комисија во состав: проф.д-р Лазар Лазаров, проф.д-р Сашко Кедев и проф.д-р Силвана Јованова, сите од Универзитетската клиника за кардиологија, проф.д-р Татјана Миленковик, Универзитетска клиника за ендокринологија и проф.д-р. Гоце Спасовски, Универзитетска клиника за нефрологија.

Со оглед на датумот на објавување на конкурсот 7.2.2019 год., Рецензентската комисија на 18.6.2019 год. достави извештај за избор на наставник во сите звања, но тој не беше потпишан од претседателот на Рецензентската комисија.

Бидејќи во предвидениот **рок од 3 месеци** за доставување на извештајот, Рецензентската комисија **не ја завршила постапката, односно таа не е комплетна**, постапката за избор **треба да се прекине и конкурсот да се поништи.**

Но **седум (7) дена по поминатиот рок**, Наставно-научниот совет на 25.6. 2019 год., со Одлука бр. 02-2883/28, **формираше нова Рецензентска комисија** во состав: проф.д-р Елизабета Србиновска, проф.д-р Сашко Кедев и проф.д-р Силвана Јованова, сите од Универзитетска клиника за кардиологија, проф. д-р Татјана Миленковик, Универзитетска клиника за ендокринологија и проф.д-р Гоце Спасовски, Универзитетска клиника за нефрологија.

Со ова **не се почитуваат законските одредби** и по истекувањето на рокот од 3 месеци, конкурсот не беше поништен, туку постапката продолжи со формирање на нова Рецензентска комисија.

Исто така, **член на рецензентска комисија** не може да одлучува и да гласа во ситуација кога **бил ментор на кандидат кој конкурира** на објавениот оглас за избор на наставник во сите звања, поради пристрасност во одлучувањето и можноста да влијае на другите членови на рецензентската комисија, односно тој требало да се из земе од одлучувањето. Имено во конкретниот случај, членот на рецензентската комисија проф.д-р Сашко Кедев му бил ментор на докторат, на предложениот кандидат за избор во наставник во сите звања, односно на насл. доц.д-р Јорго Костов.

Приговорот се однесува и на следново: **проф. д-р. С Јованова**, како член на Комисијата, многупати себеси се негира, односно, она што позитивно го бодирала (одобрила) и потпишала, и што е **објавено во**

: - Билтен бр. 1139 од 1 февруари 2017 год. и исто така во

- Билтен бр. 1151 од 15 август 2017 год. Сега, во овој Реферат:

а) **брише многу мои поднесувања** со што незаконски ми намалуваат бодови;

б) **незаконски го намалува бројот на бодови**, што не соодветствува на **Правилникот** за условите и постапката за избор во звање, од 5 ноември 2018г. бр. 411, објавен во Универзитетски гласник, на пр. за ко-автор на позитивно резензиран универзитетски учебник, добивам 3, а треба 6 бода. Како член на комисија за супспецијализација, јас имам 5 испити, а Јорго Костов 2 испита, а тој има повеќе бодови од мене за тоа;

в) **незаконски го намалува бројот на бодови** онака како што таа сака, сосема **произволно**, на пр. за ментор на супспецијализација мене ми крати 50 % во споредба со предложениот кандидат, со кој треба да имаме исто. Зошто за исти работи има различни критериуми?

г) **заборава** кај вежбите и предавањата да помножи по број на семестри, како кај сите други кандидати, а дозволува Јорго Костов да множи како да предава на докторски студии, што не е вистина.

Бодови кои треба да се додадат	
<p>И во текстот за биографијата, како и во Образец 2 потоа, се бришат моите 4 бода кои ги заслужувам, бидејќи самостојно, за прв пат во државата, воведувам нова лабораториска /клиничка метода во областа на медицинските науки и здравството: анализирање на лабораторискиот параметар Nt-proBNP кај асимптоматските и симптоматските пациенти, заради оценување на изразеноста на болеста аортна стеноза. Имено, ако на предложениот кандидат Јорго Костов му се признаваат 4 бода за метода - имплантирање скафолди - којашто последните години (со исклучок само за кратко време по неговиот докторат), на Клиника за кардиологија и во Македонија, НЕ СЕ ПРИМЕНУВА ИМПЛАНТИРАЊЕ СКАФОЛДИ кај акутен коронарен синдром, ВО СЕКОЈДНЕВНАТА ПРАКСА, ТОГАШ ТРЕБА И МЕНЕ ДА МИ СЕ ПРИЗНАЕ МОЈОТ ПРИДОНЕС за македонската медицинска наука и здравството, бидејќи јас за прв пат во државата, со статистичка сигнификантност ДОКАЖАВ дека овој параметар е независен предвидувачки фактор за идно влошување на состојбата и за ненадејна срцева смрт, што е од исклучително значење кај асимптоматските пациенти. Ние овој параметар Nt-proBNP го користиме во секојдневната пракса, (Институтот за клиничка биохемија редовно го набавува). Што е уште поважно оваа метода, секако заедно со другите испитувања, ќе им помогне на сите лекари во Македонија НАВРЕМЕНО да ги упатат пациентите на оперативен зафат, односно перкутана интервенција. Затоа треба да ми се вратат овие 4 бода.</p>	4
<p>Во Образец 2: Не приметува дека предложениот кандидат за предавањата од прв и од втор циклус студии, во формулата множи по 0,06 (што е погрешно - бидејќи тоа се однесува за настава од трет циклус студии, а тој не држел предавања на докторски студии). При собирањето на бодовите за предавања: се заборава за мене да се помножат бодовите по број на семестри- вкупно 5 семестри за 2016/17, 2017/18 и 2018/19.</p>	
<p>За предавања на прв циклус студии за 2016/17, 2017/18 и 2018/19= вкупно 5 семестри за студенти од медицински професии (геронтологија, физиотерапевти, логопеди, СМС вонредни, радиолози): 10 предавања x 0,04 x 5 семестри= вкупно треба да стои 2 бода, наместо напишаните 0,4. Треба да се додадат 1,6 бода.</p>	1,6
<p>За предавања на втор циклус студии за 2016/17, 2017/18 и 2018/19= вкупно 5 семестри за специјализации по кардиологија и по интерна медицина и супспецијализации по кардиологија : 11 предавања x 0,05 x 5 семестри= вкупно треба да стои 2,75 бода, наместо напишаните 0,55. Треба да се додадат 2,2 бода.</p>	2,2
<p>За предавања на прв циклус студии за фармацевти треба 88 часа x 0,04 x 2 години = вкупно треба да стои 7,04 бода наместо напишаните 3,52. Треба да се додадат 3,52 бода.</p>	3,52
<p>За одржување на вежби на прв циклус студии за 2016/17, 2017/18 и 2018/19= вкупно 5 семестри за Интерна медицина: 5 семестри x 8 вежби x 4 часа x 0,03= вкупно треба да стои 4,8 бода наместо напишаните 1,56. Треба да се додадат 3,24 бода.</p>	3,24
<p>За одржување на вежби на прв циклус студии за 2016/17, 2017/18 и 2018/19= вкупно 5 семестри за: Интерна пропедевтика/ вовед во клиничко испитување: 5 семестри x 8 вежби x 4 часа x 0,03= вкупно треба да стои 4,8 бода наместо напишаните 0,48. Треба да се додадат 4,32 бода.</p>	4,32
<p>Кога треба да се множи број на семестри - кој треба да е непарен број, кај мене се зема помалиот број 40, а треба 41 семестар, а кај предложениот кандидат се зема поголемиот број 32, а треба 31 семестар.</p>	
<p>Како ко-автор на позитивно рецензиран универзитетски учебник: „Основи на спортската медицина”, за потребите на Факултетот за физичка култура, при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј”, во Скопје, треба да добијам 6 бода, сега незаконски се бришат 3 бода, а со 6 бода претходно е објавено во Билтен бр. 1151 од 15 август 2017 год. , како и уште еднаш проф. С Јованова исто така се потпишала на Рефератот објавен во Билтен бр. 1139 од 1 февруари 2017 год. Затоа треба да ми се вратат 3 бода.</p>	3
<p>За ментор на супспецијализација, добивам 3,84 бода (крати 50%), а треба 7,68 најмалку барем исто како кај предложениот кандидат, бидејќи се работи за подеднаков кандидат: за менторство на по еден супспецијализант од Клиника за кардиологија, кој сме почнале да го</p>	3,84

менторираме во исто време и за исто времетраење од 24 месеци. Математичката формула е иста за сите = 24 мес. x 4 недели x 1 час x 0,08= 7,68. Затоа треба да ми се вратат уште 3,84 бода.	
Како член во Комисија за супспецијализација, Јорго Костов има вкупно 2 испита и има 2 бода неправилно внесени, а треба 0,4, додека јас имам вкупно 5 испити и имам 1 бод. Зошто не се почитува подеднакво за сите Правилникот за бодирање кој е законски акт. Ако него му е дозволено математичката формула да биде: 1 x 2 испити = да добие 2 бода, тогаш: 1 x 5 испити = мене треба да ми се запишат 5 бода на овој начин.	
За скриптата од интерни предавања - Прирачник за базична ехокардиографија (при Симпозиумот за базична ехокардиографија одржан на 3.3.2012 г. , сега незаконски ми се одзема 1 бод, за да имам 3 , а во Рефератот објавен во Билтен бр. 1139 од 1. февруари 2017 год. кадешто проф. С. Јованова е потпишана, добивам 4,0 бода како што е законски регулирано со Правилникот. Зошто незаконски ми се кратат бодови? Затоа треба да се додаде уште еден бод.	1
Во периодот од 21 до 23.2. 2014 г. се одржа Курс за базична ехокардиографија, кога исто така учествував во подготвување на интерна скрипта од предавања, којашто им ја дадовме на слушателите на Курсот, на компјутерско CD. Оваа активност, исто така, треба да се бодира со 4 бода, но тоа се брише од Рефератот. Затоа треба да ми се вратат 4 бода.	4
Кога сте повикани со покана, да држите предавања во: институции од јавен интерес, културно-информативни центри (т.н. популарни предавања), тие се бодираат со 0,5 според законскиот Правилник за бодирање. Сега незаконски се бришат од Рефератот, моите две предавања од областа кардиологија. Тоа е (2x0.5)= 1,0 бод, а тие се внесени во Рефератот објавен во Билтен бр. 1151, од 15 август 2017 год., кадешто и проф. С. Јованова е потпишана. Овој бод треба да ми се врати.	1
За пленарно предавање одржано на 4. Македонски конгрес по кардиологија, 02-05, June 2010, “Predictors for selection patients with asymptomatic aortic stenosis with high risk for surgery”, следуваат 3,0 бода . Истото е внесено во Рефератот објавен во Билтен бр. 1151, од 15 август 2017 год. кадешто и проф. С. Јованова е потпишана. Затоа овие 3 бода треба да ми се вратат.	3
За присуството на исклучителниот 7. Годишен централноевропски состанок за белодробна хипертензија, одржан во ноември 2015 год., во Виена, Австрија, се добива еден бод, кој сега е избришан. Истиот Состанок е присутен и во Рефератот објавен во Билтен бр. 1139 од 1. февруари 2017 год. и во Рефератот објавен во Билтен бр. 1151 од 15. август 2017 год. На двата реферата проф. С. Јованова е потпишана како член. Затоа овој бод треба да ми се врати.	1
Приложени се вкупно 10 - EBC Attendance Certificate (EACCME): 10 сертификати кои се добиваат за активност во едукација за време на конгресите на кои сум присуствувала и заради активно учество на вебинари - online организирани од Европското кардиолошко здружение. Тие се присутни и во Рефератот објавен во Билтен бр. 1139 од 1. февруари 2017 год. и во Рефератот објавен во Билтен бр. 1151, од 15 август 2017 год. На двата Реферата проф. С. Јованова е потпишана како член. Затоа овие 5 бода треба да ми се вратат.	5
Како член на Комисија за полагање на супспецијалистички/специјалистички испит по кардиологија, ми следува 1 бод, но заборавено е да ми се впише.	1

Сметам дека бодовите кои веќе еднаш ми биле дадени со претходните конкурси на кои сум учествувала, не би требало да се бришат и намалуваат.

Барам неговото промовирање да НЕ се случи ПРЕД да добиеме одговор на нашиот Приговор од

- Деканатот на Медицински факултет
- Рецензентската комисија
- Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет,

бидејќи приговорите за **пристрашноста** на Комисијата за еден кандидат (еден член на Комисијата бил ментор на докторатот на предложениот кандидат), непринципиелноста - **различно бодирање за иста работа**, поставување над Законот и **непридржување кон Правилникот** за посебните услови и постапката за избор во наставнонаучно звање, односно **произволно намалување на законски зададените бодови за одредени нешта, бришење на фактите** кои на предходните избори и предходните Реферати биле прифатени, односно потпишани од 5 професори на Медицински факултет кои биле во состав на соодветните рецензентски комисији, ќе бидат испратени на горенаведените

институции и чекаме да бидеме информирани од нив. Се надевам дека Комисијата ќе го разгледа и ќе го уважи мојот Приговор и ќе ги земе предвид изложените аргументи.

Подносител на Приговорот

Н. сор. д-р. Емилија Антова с.р.

До Медицинскиот факултет при
Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

Предмет: Одговор на Приговор доставен од научен соработник д-р Емилија Антова

Почитувани,

Рецензентската комисија го разгледа Приговорот од научен соработник д-р Емилија Антова и го дава следниов

Одговор

Во однос на толкувањето на кандидатката на законската регулатива и инсистирањето конкурсот да биде поништен поради законски нерегуларности, Комисијата нагласува дека постапката за избор на наставник во сите звања по објавениот Конкурс од 7.2.2019 г. е водена согласно со актуелниот Закон за високото образование и Правилникот за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстратори (објавен во Универзитетски гласник бр.411, од 5 ноември 2018 г.). Рецензентската комисија постапуваше и постапува (временската рамка на постапката се уште не е завршена) согласно со членовите 29 и 34 од наведениот Правилник.

По однос на забелешката во Приговорот дека ментор на докторската дисертација не смее да биде член на комисија за избор во наставно-научно звање на кандидатот, потсетуваме дека ментор на д-р Костов беше проф. Јелка Давчева, но поради нејзината прерана смрт, Деканатот на Медицинскиот факултет како ментор го додели проф. Кедев за да може кандидатот да пристапи кон одбрана на докторската дисертација. Напоменуваме дека предлогот за членови на Рецензентска комисија поминува неколку филтри: координативно тело и Катедра за интерна медицина, Кадров одбор и ННС и сигурно би било приметено ако постои законско ограничување во однос на изборот на членови на рецензентската комисија.

Рецензентската комисија, во состав од пет члена, заеднички го утврди исполнувањето на условите за избор во наставно-научно звање за секој кандидат поединечно согласно со одредбите од Законот за високото образование. Исто така, Комисијата заеднички го вреднуваше и го евалуираше наставно-научниот придонес на кандидатите и посочувањето на одделни членови од Комисијата за одговорни за постапката и споредување со извештаи од рецензентски комисии во друг состав е непотребно

Рецензентската комисија има дискреционо право за тоа кој од кандидатите што ги исполнуваат условите ќе биде предложен за избор во наставно-научно звање.

Комисијата смета дека е некоректно кандидатката да го оценува значењето и апликативноста на одбранетите докторски дисертации, како својата така и на останатите кандидати, бидејќи станува збор за одбранети докторски дисертации кои ги поминале сите инстанци на оценка од соодветните референтни комисии предложени од ННС.

Во однос на барањето за корекција на бодови по основ на одрана практична и теоретска настава на студентите при Медицинскиот факултет во Скопје, напоменуваме дека кандидатката имаше прекин во одржување на настава од 2008 до 2017 г. кога е избрана за научен соработник и повторно вклучена во реализирање на настава. Значи станува збор за две учебни години и поради тоа се остварени мал број на бодови по однос на практична настава на студенти по општа медицина и број на одржани предавања на студенти од ВСС.

Што се однесува до забелешката на бодирањето по основ на едукаторство и менторства од здравствена едукација, напоменуваме дека со оглед на големиот број специјализанти и супспецијализанти по кардиологија и истовременото преклопување на повеќе едукаторства и менторства кај кандидатите, бодирањето кај сите кандидати беше извршено по идентичен модел предложен од актуелната Комисија. Придонесот на кандидатката како млад лекар специјализант во Универзитетскиот учебник по Спортска медицина, при Факултетот за физичка култура, 1992 г. е вреднуван од Комисијата.

Во однос на забелешката на кандидатката за бодирање на нејзиното учество како слушател на меѓународни конгреси, симпозиуми, курсеви, работилници и други научни собири (слушател, а не предавач – активности од 10/6 до 10/15 во научноистражувачка дејност), Комисијата го вреднуваше нејзиното присуство на едукативните курсеви и работилници вклучени во програмата на еден конгрес со по 1 бод, а за материјал од одржаните предавања на курс по базична ехокардиографија, Комисијата дополнително и додели 1 бод.

Комисијата ја прифати забелешката за посоченото пропуштено предавање на националниот Конгрес по кардиологија (2010 г.).

Во Рефератот е вреднуван нејзиниот придонес во воведување на дијагностичка клиничка метода асоцирана со темата на докторска дисертација.

Во однос на математичкиот превид и укажаните забелешки во Приговорот на кандидатката, односот во рангирањето на кандидатите останува на слично ниво.

Рецензентската комисија го задржува претходното мислење и врз основа на севкупната наставно-научна активност го предлага насл.доц. д-р Јорго Костов за избор во наставно-научно звање - доцент по интерна медицина.

Рецензентска комисија

Проф. д-р Елизабета Србиновска Костовска	с.р.
Проф. д-р Сашко Кедев	с.р.
Проф. д-р Силвана Јованова	с.р.
Проф. д-р Татјана Миленковиќ	с.р.
Проф. д-р Гоце Спасовски	с.р.

До:
Рецензентската комисија
Наставно-научниот совет

Приговор

Почитувани,

Во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје бр. 1195, од 1.7.2019 година, објавена е листа на пријавени и избрани кандидати во однос на претходно објавениот конкурс за избор на 3 асистенти по предметот Интерна медицина, во согласност со конкурсот објавен на 7.2.2019 година во дневните весници „Вечер“ и „Коха“. Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата XVII седница одржана на 15.3.2019 година, донесе решение за распишување на местата врз основа на членовите 110 и 173 од Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија број 82/2018), и членовите 8, 30, 33, 34, 35 и 36 од Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстратори (Универзитетски гласник бр. 411/2018).

Според горенаведениот Правилник за посебни услови, член 24, за избор во звањата доцент, научен соработник, асистент и асистент-истражувач, согласно општите услови за избор од Законот за високото образование, лицата треба да имаат познавање на најмалку еден од трите најчесто користени јазици на Европската Унија (англиски, француски, германски), што се докажува со уверение или сертификат издаден од Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, за ниво Б2 според Европската јазична рамка на Советот на Европа, или со соодветен сертификат за истото ниво издаден од официјален европски тестатор, член на здружението АЛТЕ на европски тестатори.

Во Билтенот е наведено дека условот јазик не е исполнет од страна на пријавениот кандидат д-р Марија Живковиќ. Доставениот сертификат Б2-ниво е издаден од интернационалниот Goethe-Institut на Сојузна Република Германија и е доказ за познавање на германскиот јазик прифатен од работодавачи и образовни институции во целиот свет. Тој има неорганичен рок на траење (иако датумот на издавање на сертификатот за јазик не е наведен во Правилникот за посебните услови и постапката за избор).

Goethe-Institut-от официјално претставува член на здружението АЛТЕ на европски тестатори, со што условот за јазик е исполнет и очекувам мојот Приговор да биде прифатен.

Со почит,

Подносител,
Д-р Марија Живковиќ с.р.

Прилог:

Листа на членови на здружението АЛТЕ на европски тестатори

OUR FULLMEMBERS

ALTE Full Members are institutions that produce language tests in an official language of the country where the institution is established. This includes both spoken and sign languages. In order to become ALTE Members, they must undergo a strict ALTE audit of at least one of their qualifications, and success in an audit results in a Q-Mark being awarded for that (those) qualification(s). To check which qualification(s) have the Q-Mark, please see the ALTE Framework on our Resources page.

Organisation	Language	Description
<u>Eusko Jaurilaritza</u>	Basque	The Basque Language Service, part of the Basque Government, is responsible for a number of programmes designed to promote the Basque language within the region's education system, including in-service retraining of teachers so they can work through the medium of Basque, and by awarding grants for the creation of Basque language teaching materials. The Basque Language Service manages the international general Basque language examination, Euskararen Gaitasun Agiria (EGA), alongside other Basque language examinations for teachers.
<u>Nafarroako Gobernua</u>	Basque	The Basque Language Service is part of the Department of Education in the Government of Navarre. It promotes Basque language and culture in the educational environment, and is responsible for the administration of the tests in Navarre since 1985, as well as for the production of Basque language learning materials and teacher training courses. EGA Official Committee is in charge of the certification of communicative competence. It approves the procedures to be followed for the test construction, administration, marking, and communication, publishes materials and answers users' questions.
<u>Department for Language Teaching and International Students, University of Sofia St Kliment Ohridski</u>	Bulgarian	The Department for Language Teaching and International Students (DLTIS) at Sofia University St Kliment Ohridski provides courses in Bulgarian language and culture for foreign students residing in the country or applying for Bulgarian citizenship, and also provides courses for translators. DLTIS offers three types of tests in Bulgarian: the Standard Test of Bulgarian as a Foreign Language; the Test of Business Bulgarian; and Tests of Bulgarian for Foreign Students.
<u>Generalitat de Catalunya</u>	Catalan	The Generalitat de Catalunya has, amongst their language policy objectives, a system of testing and certification in the Catalan language by means of examinations. It implements its examination policy through two official bodies: the General Directorate for Language Policy, as part of Ministry of Culture within Catalonia, and the Institut Ramon Llull outside the Catalan-speaking area. The General Directorate is also responsible for developing programs of Catalan courses for adults and establishing appropriate tools for the learning and use of Catalan. The Institut Ramon Llull, in turn, is a consortium, the major member of which is the Generalitat de Catalunya, which promotes the study and teaching of the Catalan language in universities and other learning centres around the world. The Institute is responsible for assessing and providing certification of students' knowledge of Catalan outside the Catalan-speaking area.

7/16/2019

Association of Language Testers in Europe (ALTE) - Our Full Members

<u>Charles University</u>	Czech	Within Charles University, Prague, the Institute for Language and Preparatory Studies (ILPS) provides Czech language instruction and testing for foreigners through language courses, distance learning, research, and professional activities such as writing textbooks and teacher training. The Czech Language Certificate Exam, provided by ILPS, is designed not only for Charles University students, but also for all foreigners age 16 and over who want or need to
----------------------------------	-------	---

<u>The Danish Teaching and Testing Unit</u>	Danish	prove their level of competence in the Czech language, and is recognized by most Czech and foreign employers and by some universities and colleges.
<u>Certificaat Nederlands als Vreemde Taal</u>	Dutch	The Danish Teaching and Testing Unit sits within the Ministry for Foreigners and Integration and is in charge of the development and administration of the Danish language and citizenship tests nationwide. We develop Danish language tests that measure at the CEFR- levels A1 to C1 and citizenship tests that are compulsory requirements for obtaining eg. non- limited residence permit or citizenship. We also supervise language teachers of Danish as a second language, language centres, municipalities conducting test administration and other external stakeholders. The Certificaat Nederlands als Vreemde Taal (CNaVT), or Certificate of Dutch as a Foreign Language, is a project commissioned by the <u>Taalunie</u> (the Dutch Language Union). The CNaVT exams are developed at the Centre for Language and Education of KU Leuven, the <u>University of Leuven</u> .
<u>Interuniversity Testing Consortium (IUTC)</u>	Dutch	CNaVT operates under the auspices of the Nederlandse Taalunie. This intergovernmental organisation aims to strengthen the international position of the Dutch language by creating an infrastructure for a joint language policy, and by integrating the Dutch speaking people in the Netherlands and Suriname with the Dutch speaking (Flemish) community in Belgium. The CNaVT designs and develops proficiency tests in Dutch as a foreign language, develops and maintains a databank of tests and test tasks for use by teachers of Dutch as a foreign language, and conducts research to provide these tests with a scientific basis. The Interuniversity Testing Consortium (IUTC) is composed of 5 university language centres in Flanders, the Dutch-speaking part of Belgium. IUTC develops, administers and assesses exams linked to the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) and has created a course-independent examination system for tests of English and Dutch.
<u>Cambridge Assessment English</u> English learn English and prove their	English	One of the IUTC-tests is the ITNA (Interuniversity Test of Dutch as a Second Language). It was issued and developed as a high-stakes admission test for the B2 and C1 levels required for higher education in Flanders. Part of the University of Cambridge, we help millions of people skills to the world. For us, learning English is more than just exams and grades. It's about having the confidence to communicate and access a lifetime of enriching experiences and opportunities. With the right support, learning a language is an exhilarating journey. We're there with learners, every step of the way.
<u>Trinity College London</u> examinations and teaching	English	We provide the world's leading range of qualifications and tests for learners and teachers of English: Cambridge English Qualifications, Linguaskill, IELTS, Cambridge English Teaching. Our qualifications and tests are globally recognised and provide the English language skills to communicate and succeed in the real world. Trinity College London is a registered charity offering qualifications in ESOL and TESOL, and also in music, speech and drama within the United Kingdom, across Europe and worldwide.
<u>Foundation InnoVe</u> https://www.alte.org/Our-Full-Members	Estonian	The Foundation INNOVE offers Estonian language examinations

7/16/2019

Association of Language Testers in Europe (ALTE) - Our Full Members

	designed for candidates		
Jyväskylän yliopisto ja Opetushallitus	Finnish	who have graduated from non-Estonian General Schools and who wish to work in Estonia or gain Estonian citizenship. Four levels of language examination are offered free of charge.	Yleiset kielitutkinnot – the National Certificate of Language Proficiency – is an examination system for adults which comprises tests in several languages, including Finnish. The test in Finnish as a Second Language has been developed in response to the need to assess the Finnish skills of an increasing number of immigrants and refugees. The development of the National Certificate is a joint non-profit project between the University of Jyväskylä and the Finnish National Board of Education, which supplies educational development, evaluation and information services to policy makers, teachers, owners and managers of schools.
Centre international d'études pédagogiques	French		The Centre international d'études pédagogiques (CIEP) is part of the French Ministry of Education and offers French language training courses for teachers and teacher trainers in French as a foreign language. It also helps in the development of educator's websites and portals; offers DELF and DALF, two official diplomas for foreigners in French as a foreign language; and offers TCF, a standardised test, open to all candidates, designed to evaluate their current skills in French. CIEP has expertise in the design of training courses for foreign educational administrators, supports foreign language teaching and international and bilingual classes in France, and organises exchange and language assistants programmes.
Chambre de commerce et d'industrie de région Paris Ile-de-France			
	French		Le français des affaires / French for Business focuses on professional communication skills for foreigners who use French in their activities and for French companies established abroad which require French speaking personnel. Le français des affaires offers general French language skills assessment via the Test d'évaluation de Français (TEF), along with business and professional French skills assessment through a set of certificates, the Diplômes de français professionnel / Diplomas in French for Professions.
Xunta de Galicia - the Xunta de Galicia (the	Galician		The Secretaria Xeral de Política Lingüística (SXPL), a department of autonomous government of Galicia), encourages the use of the Galician language throughout Galicia, and creates legislation to promote the Galician language. A system of testing exams for adults has been created in order to assess communicative skills and linguistic competence in Galician. These exams are known as CELGA (Certificado de Lingua Galega, or 'Certificate of Galician Language') and are divided into five levels of increasing difficulty.
TestDaF-Institut Study Preparation and Test	German		The TestDaF-Institut belongs to g.a.s.t. (Society for Academic Development), a registered non-profit association, and is affiliated to the University of Hagen and the Ruhr-University Bochum. Core tasks of the TestDaF-Institut include the

<https://www.alte.org/Our-Full-Members>

4/5

7/16/2019

Association of Language Testers in Europe (ALTE) - Our Full Members

development, implementation and evaluation of the TestDaF (Test of German as a Foreign Language). The TestDaF is used for admissions purposes at institutions of higher education in Germany; it is part of the exam suite of the Goethe-Institut. Approximately 45,000 candidates per year take the TestDaF in order to provide evidence of their language skills. Further tests offered by g.a.s.t. are the onSET, an internet-delivered test system for measuring the level of general language proficiency (German, English) and the TestAS (Test for Academic Studies), a scholastic aptitude test used by universities to assess the suitability of candidates for studies of higher education in specific subjects.

ÖSD
(**Österreichisches**
Sprachdiplom
Deutsch)

German ÖSD (Österreichisches Sprachdiplom Deutsch) was founded in 1994 on the initiative of responsible governmental departments in Austria. It is an internationally recognised examination and assessment system for German as a Foreign Language / German as a Second Language. At present, OSD-exams are held in more than 400 OSD examination centres all over the world.

ÖSD-exams are offered at levels A1–C2 in accordance with the “Common European Framework of Reference for Languages” (CEFR). OSD sees itself as a communicative-oriented examination system which aims to assess foreign language competence in real-life situations.

Due to the pluricentric constitution of German ÖSD takes account of the standard varieties of German as spoken in Austria, Germany and Switzerland. This means that the receptive tasks in particular (reading and listening skills) are based on texts from all three German-speaking countries.

Goethe-Institut
institution. Our purpose is

German

The Goethe-Institut is the Federal Republic of Germany's cultural

to promote the study of German as a foreign language and to encourage international cultural exchange. Our examinations correspond to the levels of the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) and range from A1 for beginners to C2 for language skills at the highest level. Approximately 435,000 persons per year take part in these examinations in more than 500 centres around the world. They are accepted as proof of German language skills by employers and further education institutions in many countries throughout the world. They are used for assessing German language competence in the context of migration and integration, family reunion and citizenship application.

telc GmbH
assessment methods, telc GmbH

German
telc GmbH

As a competent and experienced partner for standardised

offers high-quality language examinations. telc – language tests are aligned to the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR). We offer a wide range of more than 80 tests in 10 languages. telc – language tests are available for different domains:

General use: For those who use the foreign language

primarily in their private lives Education: For schools and

universities

Job: Job-related and specialized LSP certificates for those who need the language for their work and career

Migration: Second language certificates as a legal requirement for visa, residency and citizenship

<https://www.alte.org/Our-Full-Members>

5/5

<p><u>ELTE Origo Language Centre</u> Lorand University (ELTE), It</p>	<p>Hungarian</p>	<p>telc gmbH is a subsidiary of the German Adult Education Association (DVV). Origo Language Centre is a profit-oriented institution of Eötvös</p>
<p><u>The Foreign Language Centre, University of Pécs</u></p>		<p>focuses on the administration of examinations and language teaching. The Budapest-based institution operates a nationwide network which administers examinations in the largest universities of the country and in other educational institutions as well. One of the institute's key tasks is to standardize the assessment of the Hungarian language within the framework of a modern system of examinations.</p> <p>The Foreign Language Centre at the University of Pécs, Hungary, constructs the ECL tests in Hungarian language and organises the administration of the exams worldwide. The exam measures general written and oral language ability used in everyday discourse based on the achievement of communicative goals at varying degrees of complexity, in line with the scopes and topics recommended by the CEFR. The FLC offers the ECL exams at four levels (CEFR A2, B1, B2, C1).</p>
	<p>Hungarian</p>	<p>The Centre is responsible for assessing and providing certification of students' knowledge of Hungarian. The official certificates of Hungarian as a foreign language are valid for enrolment in Hungarian universities and colleges. Among the examination sites there are universities, Hungarian Culture Centres, heritage language schools and other educational institutions. The Foreign Language Centre is involved in conducting research in Hungarian as a foreign language, training item writers and oral assessors, and providing in-service teacher training courses.</p>
<p><u>The Centre for Irish Language: Research, Teaching and Testing, National University of Ireland Maynooth</u></p>	<p>Irish</p>	<p>The Centre for Irish Language Research, Teaching and Testing at the National University of Ireland (NUI) Maynooth conducts research in language testing, the teaching of Irish, language policy, multilingualism and corpus linguistics. It provides Irish-language tuition at university level and for the wider community, both nationally and internationally and offers a number of Irish-language programmes leading to NUI qualifications. It operates and manages the Teastas Eorpach na Gaeilge (teg) examination system.</p>
<p><u>CVCL, Università per Stranieri Perugia</u></p>		<p>The Faculty of Italian Language and Culture of the Università per Stranieri di Perugia offers a wide range of courses in Italian language and culture, including specialized, refresher, undergraduate degree and postgraduate courses. The Certification Unit of the University has developed a five level examination system in order to assess learners of Italian as a Foreign Language. One of the main responsibilities of the Unit is the design and development of proficiency tests, and it is also in charge of the implementation of assessment programmes and the advancement of both applied and theoretical research.</p>
	<p>Italian</p>	

До: Наставно-научниот совет
на Медицинскиот факултет во Скопје

На Рефератот за избор на 3 асистенти (објавен во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, број 1195 од 1.7.2019 г.) по предметот Интерна медицина на Медицинскиот факултет во Скопје (врз основа на објавен конкурс на ден 7.2.2019 година во дневните весници „Вечер“ и „Коха“), поднесен од Рецензентската комисија во состав: проф. д-р Оливер Каранфилски, проф. д-р Мери Трајковска и проф. Ѓулшен Селим (формирана со Одлука на Наставно-научниот совет, бр. 02-1248/25, донесена на XVII редовна седница одржана на 15.3.2019 година), поднесен е Приговор од страна на д-р Марија Живковиќ, доставен до Комисијата на ден 5.7.2019 г.

Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставениот Приговор и документацијата поврзана со него, во законски предвидениот рок за тоа, до ННС го доставува следниов

О Д Г О В О Р

на Приговорот на д-р Марија Живковиќ

Комисијата со жалење констатира дека во Извештајот е направена сосема ненамерна техничка грешка, односно пропуст во делот на рецензијата, во образецот за условите на кандидатката.

Имено, во графата за условите, сосема прецизно е наведено дека кандидатката владее со еден од светските јазици, наведено е нивото кое одговара на потребното, цитиран е изворот на документот со кој тоа се потврдува, како и датумот на издавање на документот. Потврда дека за кандидатката е констатирано исполнување на тој услов е и соодветната потврда за тоа во текстуалниот дел од рецензијата за истата кандидатка.

Направена е грешка во образецот, кога во графата во образецот, за исполнување на посочениот услов, е напишан текстот „НЕ“, што не одговара на претходно констатираната состојба.

Комисијата упатува извинување до кандидатката за направената грешка и со овој Одговор ја коригира.

Комисијата констатира дека посочената грешка нема никакво влијание врз конечниот избор и изнесениот заклучок во Рефератот.

Рецензентска комисија

Проф. д-р Оливер Каранфилски с.р.

Проф. д-р Мери Трајковска с.р.

Проф. д-р Ѓулшен Селим с.р.

До:
- деканот на Медицинскиот факултет во Скопје
- Рецензентската комисија
- Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје
- Ректоратот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

ПРИГОВОР

од насл.вонд.проф д-р Магдалена Отљанска, вработена на Универзитетската клиника за кардиологија во Скопје.

Предмет на Приговорот: Реферат објавен во Билтен бр 1196 од 15.7.2019 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања по предметот Интерна медицина и кардиологија, на Медицинскиот факултет во Скопје, врз основа на објавениот конкурс во весниците „Вечер“ и „Коха“ од **7.2.2019** година.

Приговорот се поднесува поради следниве причини:

Врз основа на Одлука од Наставно-научниот совет бр.1248/10, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Лазар Лазаров, проф.д-р.Сашко Кедев, проф.д-р Силвана Јованова од Универзитетска клиника за кардиологија, проф. д-р Татјана Миленковиќ Универзитетска клиника за ендокринологија и проф.д-р Гоце Спасовски Клиника за нефрологија.

Со оглед на датата на објавување на конкурсот на **7.2.2019** година, Рецензентската комисија на **18. 6.2019** година има доставено извештај за избор на наставник во сите звања кој не е потпишан од претседателот на Рецензентската комисија.

Со оглед на предвидениот рок од 3 месеци за доставување на извештајот од Рецензентската комисија, кој во случајот не бил завршен, постапката за избор треба да се прекине и конкурсот да се поништи. Но **7 дена по** поминатиот рок на Наставно-научниот совет на **25.5.2019** година (Одлука бр.02-2883/28) формирана е нова Рецензентска комисија во состав: проф д-р Елизабета Србиновска, проф др.Сашко.Кедев, проф.д-р Силвана Јованова од Универзитетска Клиника за кардиологија проф. д-р Татјана Миленковиќ, Универзитетска Клиника за ендокринологија и проф.д-р Гоце Спасовски.

Со ова не се почитуваат законските одредби и после истекувањето на рокот од 3 месеци(конкурсот не се поништува), туку постапката продолжува со формирањето на нова рецензенска комисија.

Член на рецензенската комисија не може да одлучува и да гласа во ситуација кога бил ментор на кандидат кој конкурира на објавениот оглас за избор на наставник во сите звања, поради пристрасност во одлучување и можност да влијае на другите членови на рецензентската комисија т.е тој требало да се из земе од одлучувањето.

Имено во конкретниот случај членот на Рецензенската комисија проф д-р Сашко Кедев му бил ментор на докторатот на предложениот кандидат за избор во наставник во сите звања, на насл.доц д-р Јорго Костов.

Врз основа на претходен конкурс за избор увид во Билтен бр 1157 од 15.8.2017 година двата члена од кардиологија кои се и сега членови во оваа Рецензенската комисија, проф. д-р Елизабета Србиновска и проф д-р Силвана Јованова, биле потписници на извештајот за рецензија во која кандидатот Јорго Костов има **355,90** бода, додека Магдалена Отљанска **451,93**. Во период од две година кандидатот насл.доц д-р Јорго Костов има **587.77** бода. Кандидатот Јорго Костов цитиран е како автор на само **3 труда**, во другите трудови цитиран е како коавтор, и во период од **две години** има

пријавено уште **10 научни проекти** ,за разлика од претходната резензија каде што биле рецензирани само 5 научни проекти.

Грешки во бодирањето направени од Рецензентската комисија.

Математичка грешка во собирање на бодови од :

Наставно-образовна дејност не е 327,18, туку **344,1** што значи во старт бодовите Магдалена Отљанска не се 565,2 бода, туку вкупен број **582,12** бода.

Дејност од поширок интерес математичка грешка во собирање бодирано 17,1, треба **18,6** , број на вкупни бодови **583.62** .

Ментор по кардиологија бодирано 15,36 треба **38,4** (5 часа x број на недели x број на кандидат x 0,08), вкупен број на бодови $583,62+23,04=606,66$ бода

Одржување на вежби од прв циклус студии општа медицина –ургентна медицина 2010-2018/9 година бодирано е со **3,24** бода , додека во резензија од Билтен бр1157 од 15.8.2017 година во која се потписници проф д-р Е.Србиновска и проф д-р С.Јованова, истата ставка е бодирана со **21,6** бода увид во Извештај од Билтен 15.8.2017 година Разликата во бодови е **18,4** бода.

Научно-истражувачка работа бодирано 213,4, треба **214,4** вкупен број на бодови **607,66**.

Стручно-апликативна дејност стои **7,6+** што значи ова, дека не е дозавршено бодирањето. Не е извршено бодирање на член на тим за воведување на Центар за превенција што веќе е **претходно бодирано** со 4 бода (во наведениот Билтен) $607,66+4=611,66$

Не е извршено бодирање на член на тим на воведување на Центар за хипертензија со 4 бода,кога докторатот ми е областа артериска хипертензија години наназад бев Раководител на Отсек за артериска хипертензија, сега сум раководител на Оддел за срцева слабост артериска хипертензија и превентивна кардиологија.

Во дејност од поширок интерес:

Во дејност од поширок интерес не е извршено бодирање за награда од Министерство за здравство (број на решенија) во 3 наврати, односно 9 бода.

Член на Комисија за контрола на квалитетот на здравствената заштита која врши процена на медицинските постапки со цел унапредување на квалитетот на медицинската заштита (Одлука бр. 02-2373/10 од 30.10.2012), не е извршено бодирање (**истото е претходно бодирано**), $611,6+1,0=612,6$

Точното бодирање на кандидатите е обврска на Рецензентската комисија без да се прават математички грешки во неколку наврати,да се намалуваат бодови на одредени кандидати, исти членови на комисија иста ставка различно ја бодираат во различни конкурси,сето ова зборува за неточно и неверодостојно бодирање. Со оглед на наведените математички грешки во бодирањето, намалувањето на бодовите, извршени од Рецензентската комисија, а наведени во овој Приговор , потребно е да се изврши корекција на неточно прикажаните и собрани бодови,да се изврши дополнително бодирање на оние ставки кои не се земени во предвид ,а се наведени во овој Приговор.

Имајќи ги во предвид сите погоре изнесени наводи, евидентно е дека прикажаниот вкупен број на бодови од 565,2 од Рецензентската комисија е неточен,при што е потребно по извршеното точно и веродостојно бодирање да се изврши избор на нов кандидат во наставно-научно звање.

Подносител на Приговорот

Насл.вонд.проф. д-р Магдалена Отљанска,с.р.

при

Методиј” во Скопје

До Медицинскиот факултет

Универзитетот „Св. Кирил и

Предмет: Одговор на Приговор доставен од насл.вонр.проф.д-р Магдалена Отљанска

Почитувани,

Рецензентската комисија го разгледа Приговорот од насл.вонр.проф.д-р Магдалена Отљанска и го дава следниов

Одговор

Постапката за избор на наставник во сите звања по објавениот конкурс од 7.2.2019 г. е водена согласно со актуелниот Закон за високото образование и Правилникот за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстратори (објавен во Универзитетски гласник бр.411, од 5 ноември 2018 г.). Рецензентската комисија постапуваше и постапува (временската рамка на постапката се уште не е завршена) согласно со членовите 29 и 34 од наведениот Правилник.

По однос на забелешката во Приговорот дека постои конфликт на интереси и ментор на кандидат не смее да биде член на комисија за избор во наставно-научно звање, потсетуваме дека ментор на д-р Костов беше проф. Јелка Давчева, но поради нејзината прерана смрт, Деканатот на Медицинскиот факултет како ментор го додели проф. Кедев за да може кандидатот да пристапи кон одбрана на докторската дисертација. Напоменуваме дека предлогот за членови на Рецензентската комисија поминува неколку филтри: координативно тело и Катедра за интерна медицина, Кадров одбор и ННС и сигурно би било приметено ако постои законско ограничување во однос на изборот на членови на рецензентската комисија.

Рецензентската комисија заеднички го утврди исполнувањето на условите за избор во наставно-научно звање за секој кандидат поединечно согласно со одредбите од Законот за високото образование. Исто така, Комисијата заеднички го вреднуваше и го евалуираше наставно-научниот придонес на кандидатите и посочувањето на одделни членови од Комисијата за одговорни за постапката и споредување со извештаи од други рецензентски комисији е непотребно.

Рецензентската комисија има дискреционо право за тоа кој од кандидатите што ги исполнуваат условите ќе биде предложен за избор во наставно-научно звање.

Комисијата ги прифати забелешките на кандидатката во однос на математичките превиди во завршното собирање на наброените активности кои поединечно беа точно бодирани: вкупните бодови за наставно-образовна дејност се корегираат на 344,1 бод, во научно-истражувачка работа на 214,4 бода и во дејност од поширок интерес се коригираат на 18,6. Согласно со извршените корекции, вкупниот број на бодови по сите основи за кандидатката насл.вонр.проф.д-р Магдалена Отљанска изнесува 584,7 бода.

Што се однесува до забелешката на бодирањето по основ на едукаторство и менторства од здравствена едукација, напоменуваме дека со оглед на големиот број специјализанти и супспецијализанти по кардиологија и истовременото преклопување на повеќе едукаторства и менторства кај кандидатите, бодирањето кај сите кандидати беше извршено по идентичен модел предложен од актуелната комисија.

Во однос на забелешката на кандидатката за бодирање на награди, Рецензентската комисија ги вреднуваше сите признанија за научни постигнувања (грантови, дипломи, благодарници) од професионални здруженија и струкови организации. Рангирањето во 100 најдобри доктори врз основа на системот „Мој термин“ на Министерството за здравство и добивањето дополнителен паричен надоместок за извршениот волумен на работа, Рецензентската комисија не го бодираше кај ниеден од кандидатите.

Одделение/отсек за хипертензија со амбуланта за хипертензија постои по систематизација на Кл. за кардиологија повеќе од 35 години и до своето пензионирање, проф.Б. Сидовска беше раководител на амбуланта, односно Центар за хипертензија, по претпоследната систематизација. Центарот за превенција на КВЗ го раководеше проф. С. Садикарио. Комисијата го почитува придонесот на д-р Отљанска во работата на дадените работни единици од организационата структура на Кл. за кардиологија. Во однос на математичкиот превид и укажаната разлика во Приговорот на кандидатката, односот во рангирањето на кандидатите останува на слично ниво. Рецензентската комисија го задржува претходното мислење и врз основа на севкупната наставно-научна активност го предлага насл.доц. д-р Јорго Костов за избор во наставно-научно звање - доцент по интерна медицина.

Рецензентска комисија

Проф. д-р Елизабета Србиновска Костовска	с.р.
Проф. д-р Сашко Кедев	с.р.
Проф. д-р Силвана Јованова	с.р.
Проф. д-р Татјана Миленковиќ	с.р.
Проф. д-р Гоце Спасовски	с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ВЛИЈАНИЕТО НА МЕДИУМИТЕ И ЈАВНОТО МИСЛЕЊЕ ВО РЕШАВАЊЕТО НА КОНЕЧНИОТ СТАТУС НА КОСОВО ВО ПЕРИОДОТ 1989-1999” ОД М-Р НАСЕР РУГОВА, ПРИЈАВЕНА НА ПРАВНИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, на седницата одржана на 1.7.2019 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот **м-р Насер Ругова** со наслов **Влијанието на медиумите и јавното мислење во решавањето на конечниот статус на Косово во периодот 1989-1999**, во состав: проф. д-р Владо Бучковски - ментор, проф. д-р Сашо Георгиевски (член), проф. д-р Васко Наумовски (член), проф. д-р Јасна Бачовска-Недиќ (член) и проф. д-р Марк Марку (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот м-р Насер Ругова, со наслов **Влијанието на медиумите и јавното мислење во решавањето на конечниот статус на Косово во периодот 1989-1999**, содржи 217 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со 1,5 проред и големина на букви 12, со фусноти, библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, интервјуа, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Во воведот на трудот, изложени се предметот и целите на истражувањето, хипотезата, истражувачките прашања, теоретската рамка и методите на истражувањето. Како основна цел на ова истражување е да се дојде до сознание преку анализа на главните политички, социо-економски и културни настани кои и претходеа на главната политичка и уставна одлука на Собранието на Покраината на Косово под голем политички притисок, поддржани и од силите на редот на Република Косово, Србија и поранешната СФРЈ резултираа со супримацијата на автономијата на Косово на 23 март 1989 година. Тука се врши компаративна анализа на регионалните и меѓународните, како и локалните медиуми за тогашните најважни настани што имаа големо политичко, правно влијание и влијание врз создавањето перцепции за јавното и внатрешното јавно мислење.

Според тврдењето на кандидатот, предмет на анализа се дел од настаните и случувањата за и околу Косово во политички, правни, етнички, демографски, социо-економски услови и влијанието на промената на мислењето во областите на поранешна Југославија, настани што одекнаа во престижните медиуми во регионот и во светот за периодот за кој станува збор. Неизбежен важен дел од овие настани и справување со нашата тема е периодот 1945-1989, за време кога Косово како територијално-административна, етничка, демографска, правна, географска, но политичка идеја ќе се соочи со суштински уставно-правни, политички, организациски и административни настани што значително влијаеле врз последователните политички, правни и уставни случувања и конечниот статус на Косово.

Во првата глава, кандидатот го анализира пристапот на медиумските информации за почетокот на политичката организација на косовските Албанци против мерките што ги преземаа Република Србија и владата на поранешна СФРЈ по супримацијата на автономијата, какво беше влијанието на медиумите во тоа време со надворешно и внатрешно јавно мислење со посебен акцент на настани кои ќе го дадат текот на политичките случувања кои подоцна ќе имаат значително влијание врз решавањето на конечниот статус на Косово, како што беше и Уставната декларација на Косовското собрание на 2 јули 1990 година, Уставот на Качаник од 7 септември 1990 година, референдумот за независност од страна на мнозинското население на Косово во септември 1991, како и парламентарните и претседателските избори во 1992 година како одлучувачки настан во напорите на народот на Косово за слобода и независност

Понатаму, во овој дел се анализираат динамичните политички и правни настани и случувања и почетокот на вооружениот конфликт во поранешните југословенски републики кои ќе влијаат на почетокот на распаѓањето на југословенската федерација, интернационализацијата на косовското прашање и сензибилизирање на внатрешното и надворешното јавно мислење во локалните и меѓународните медиуми. Во овој дел се анализираат извештаите на тогашните републички медиуми (на поранешни југословенски републики), падот на комунистичкиот систем, почетокот на слободата на медиумите и слободата на говорот во поранешна Југославија, како и сензибилизирање на меѓународното јавно мислење во врска со косовската криза и вниманието на политичките центри за одлучување во врска со решавањето на прашањето на Косово.

Кандидатот ги разработува и аспектите на информациите од јавното мислење од официјалните веб-страници на државите кои играа голема улога, како политички центри за донесување одлуки, а особено оние на американската влада. Таквата хронологија на медиумските влијанија, кои се предмет на анализа на оваа докторска теза, се забележани и во електронска форма на владините архиви на други земји со развиена демократија, а исто така и со одлуките на владите во врска со Косово за периодот кој ќе се изложи, имаат влијание на перцепцијата и честопати од притисокот на внатрешното и надворешното јавно мислење.

Втората глава е со наслов "Меѓународна конференција за поранешна Југославија". Кандидатот во овој дел го елаборира периодот на почетокот на распаѓањето на југословенската федерација и обидите на меѓународната заедница да се спречи трагичен конфликт, опишани со многу настани во хронолошки редослед каде што се прави анализа и студија на трендовите и одлуките на Хашката конференција за поранешна Југославија, во согласност со Лондонската конференција од 1991 година на поранешна Југославија како продолжение на напорите на меѓународната заедница за мирно решение на конфликтот помеѓу двете страни, се до Дејтонскиот договор во 1995 година, како крај на конфликтот во поранешна Југославија, во која се обрнува посебно внимание на влијанието на одлуките на овие меѓународни конференции за решавање на косовскиот проблем.

Исто така, во овој дел се обработува одразот на одлуките по Конференцијата на Дејтонскиот договор и нивното влијание во случај на решавање на косовското прашање, преку пристапот и анализа на локалните, регионалните и меѓународните медиуми и нивните рефлексии на јавноста и влијанието на водечките светски политички центри врз конечното решение на Косово.

Третата глава е насловена, „На почетокот на вооружениот конфликт“ и во неа кандидатот ги третира најважните настани во и околу косовскиот проблем, и радикализацијата на косовските Албанци, како одраз на незанимавањето со кризата на Косово на конференцијата во Дејтон, со посебен осврт со една компаративна анализа на локалниот печат, регионалниот и меѓународен печат од моментот на излезот јавно на сцена на ОВК, 28 ноември 1997 година, почетокот на вооружениот конфликт меѓу ОВК и српските полициски и воени сили, активирање на меѓународната дипломатија и нивните напори за мирно стабилно решение, ставовите на српската држава, ставовите на албанското раководство, одржувањето и настаните на конференција во Рамбује во февруари 1999 година како последен обид да се убеди режимот на Србија за решавање на ситуацијата по мирен пат.

Четвртата глава е со наслов „Воздушните напади на НАТО пактот врз поранешна југословенска федерација“, или нападите кои предизвикаа жестока дебата меѓу најголемите сили во тоа време, од една страна на САД и нивните сојузници, од друга страна, Русија, Кина и нивните сојузници. Почетокот на НАТО-бомбардирањето на Србија и поранешна СРЈ ќе биде нова случка, можеби уникатна интервенција на најмоќната воена алијанса на планетата на една суверена држава, без одлука на Советот за безбедност на ОН. Во тој поглед, ќе има различни концепти и контрадикции до пристапот на медиумите и перцепцијата на јавното мислење во врска со оваа акција од страна на НАТО и сојузниците. Кандидатот верува дека тоа беше делба на политички интереси, економски и геополитички сојузи со историски елементи, и една делба Исток - Запад, или, поконкретно, сојузниците на Србија, Русија, Кина, Украина, и со сериозни сериозни реакции во Грција (иако земја членка на НАТО) остро се спротивставија на бомбардирањето на НАТО на Србија и на поранешната СРЈ, а од друга страна на САД, Велика Британија, Германија и другите сојузнички држави, откако не успеаја да го убедат Милошевиќ за договор, зад бруталното

насилство што го изврши над народот на Косово, започнаа со конечната казна и отстранување на српскиот режим од Косово.

Исто така, во овој дел се елаборира пристапот до информации на медиумите на евроатлантскиот блок, кој беше значително пообјективен, со записи и директни извештаи од фронтите, со слики на најстрашните случувања по Втората светска војна, како депортирањата речиси на целиот народ од својата земја, и е во овој контекст, се цени дека овој пристап на таквите информации и медиумите одиграло огромно влијание врз пошироката перспектива на овие земји со влијание во светската политика и новиот светски поредок во конкретни одлуки во однос на решавање на конечниот статус на Косово. Преку фактички илустрации на локални и меѓународни пишани медиуми, кандидатот се обидува релативно да ги рефлектира ставовите, оценките, одлуките и фактичката состојба за време на тој 78-дневен период на српско бомбардирање, кој кулминираше со капитулацијата и капитулацијата на Србија, по што следува договорот од Куманово на 10 јуни 1999 година, по што следеше конечното отстранување на српската полиција, воениот и државен апарат од Косово по пристигнувањето на војниците на КФОР во Косово и започнувањето на распоредувањето на цивилно-воениот протекторат во Косово, согласно со Резолуцијата 1244 на Советот на Советот за безбедност на ОН.

Во оваа глава се анализираат сите материјали кои ќе служат во третманот, евалуацијата, анализата и заклучокот на докторската дисертација. Медиумите кои што се анализирани, статии, анализа, објави, ставови, мислења, јавни презентации и други проценки, се земаат предвид, бидејќи нивната улога и влијание, директно или индиректно, во јавните и политичките одлуки за периодот на тие збиднувања и случувањата што ги третираме, како и нивната тежина во локалните, регионалните и меѓународните медиумски кругови и улогата што ја имаат во создавањето на јавното мислење, се неминовни

На крајот на докторската дисертација кандидатот донесува заклучоци од научна анализа на јавното мислење на пишаните медиуми, реакции, публикации на научни трудови во периодот на третирање, а во врска со проблемот на Косово, потпирајќи се на литературата и примарните извори на медиумите во тоа време. Истражувани се повеќе весници од тоа време од архивите на Националната библиотека во Приштина, државната архива на Косово, Националната библиотека во Тирана, архивите на престижните печатените медиуми во земјата, регионот и некои европски метрополи, официјалните интернет-страници на релевантните државни институции од различни земји кои се справуваа со анализа на темата. Искористени се и многу документи од Архивот на историскиот претседател на Косово Ибрахим Ругова, Информативниот центар на Косово, дописници на локални весници на престижни списанија во регионот и широко, публицисти и аналитичари од тоа време.

Предмет на истражување

Предметот на истражување на овој докторски труд, како што кажува и самиот наслов, **Влијанието на медиумите и јавното мислење во решавањето на конечниот статус на Косово во периодот 1989-1999**, се однесува на повеќе сегменти кои влијаат на ефикасноста на спроведувањето одразувањето и улогата на медиумите, и мислењето на јавноста во политичките и воените одлучувања на главните политички и воени центри и други национални и наднационални механизми до конечното решение за статусот на Косово, во периодот 1989 - 1999 година. Деценија во која завршува циклусот на напорите на народот на Косово и меѓународната заедница дека политичките обврски, преговори, меѓународни конференции и на крајот со воената интервенција на НАТО пактот, за отстранување на режимот во Косово и на отворањето на една нова глава, правни, уставни, територијални, демографски и геополитичко решавање на конечниот статус на Косово која ќе заврши со создавање на нова држава во Европа.

Во овој труд, кандидатот ги претставува настаните што се случија во периодот 1989 - 1999, каде што за опис беа избрани медиуми како: весници, новински агенции, радиодифузни мрежи, државните архиви од релевантни држави, медиумските архиви, дигитални медиуми, онлајн медиуми, вести, статии објавени во весниците во Косово (албански и српски), вести и статии објавени во престижните весници во поранешните југословенски републики, статии за вестите и весници објавени во Албанија и регионалните медиуми, како и на меѓународните медиуми од академските кругови, научни и истражувачки. Исто така, и мислења од разни институти за кои беа потребни години за решавање на ова прашање, анализа на меѓународните конференции на поранешна Југославија и Косово, говори на еминентни политички личности од времето, кое

битно влијаеше на јавното мислење и донесувањето одлуки за конечниот статус на Косово, локални и меѓународни интервјуа со весници и списанија со тежина и влијание врз пошироката јавност, кореспонденција меѓу најистакнатите личности и лидери на времето, стенограми и јавни расправи во релевантните меѓународни институции кои беа предмет од студијата за оваа докторска дисертација.

Подолго време Косово беше во фокусот на важни настани и арена на судири меѓу различни цивилизации, култури и религии, меѓу кои многу важни битки се случија на таа територијата, каде што беа вклучени императори, царства, локално население, соседните народи, настани кои силно влијаеја врз текот на општеството човекот и судбината на народите во тие простори. Во воведот на оваа докторска теза се разгледуваат значителен дел од настаните и случувањата кои однапред беа развиени за и околу Косово, не само во политички, правно, етнички, демографски, социо-економски услови, туку и влијанието на промената на мислењето во територијите на поранешна Југославија, настани што одекнаа во престижните медиуми во регионот и во светот за периодот за кој ќе се третира.

Неизбежен важен дел од овие настани е периодот 1945-1989, за време кога Косово како територијално-административна, етничка, демографска, правна, географска, но и политичка идеја ќе се соочи со суштински уставно-правни, политички, организациски, административни, настани што значително влијаеле врз последователните политички, правни и уставни случувања па се до конечниот статус на Косово. Наследено уште од формулата за „братство и обединување меѓу народите и народностите“ на Тито која за жал не беше применето сразмерно, не се применуваше што и беше во случајот на Косово, поради мерките што партијата и нејзината хетерогена влада ги презеде на времето за да ги почитуваат правата на албанската "националност" да ја унапредат позицијата на Албанците согласно со уставните начела, како последица на постојаните притисоци и барања во тој временски период.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Според многу автори, кои третираат теми од оваа подрачје се: "European Legal History: Sources and Institutions" од O. F. Ferguson et. al. (Oxford University Press 2005) , "European Legal History: A Cultural and Political Perspective" од Randall Lessafer (Cambridge University Press 2009), "The Common Legal Past of Europe" од Manlio Bellomo (The Catholic University of America Press 1995). Ahrens, Geert, "Diplomacia mbi tehun e thikës", "Toena", Tiranë, 201; Weller, Marc, "Shtetësia e kontestuar: Administrimi ndërkombëtar i Kosovës për pavarësi", Botimet "Koha", 2011; Robelli, Enver, "Veç pavarësi, asgjë më pak – Ibrahim Rugova në shtypin gjermanofon (1989 – 2006)", "Koha", Prishtinë, 2015; Bytyçi, Enver, "E drejta e vetëvendosjes: Rasti i Kosovës", "Koha", Tiranë, 2007; Buxhovi, Jusuf, "Kthesa Historike – Vitet e Gjermanisë dhe epoka e LDK-s", "Faik Konica", Prishtinë, 2008; Malnar Dario, "SHBA-ja dhe Kosova", Botimet "Koha", Prishtinë, 2013; Ana Lalaj, "Autonomia e Kosovës: nga Kushtetuta jugosllave e vitit 1974 tek abrogimi i saj në mars të vitit 1989", në "Konferenca e Bujanit" (Tiranë: ASHRSH, 1999); Mehmet Rukiqi, "Shtypi për Rugovën, vëllimi i parë, Faik Konica, Prishtinë, 2009; Buxhovi, Jusuf, "Kthesa historike – Shteti paralel dhe rezistenca e armatosur", Prishtinë, 2009.; Radovan Vukadinovic, "Sigurnost na Jugoistoku Europe", Interland, Varazhdin, 1999.; John Norris, "Collision Course, NATO, Russia and Kosovo": Praeger, 2005; Derek, Chollet., "The Road to Dayton Accords ": Palgrave MacMillan New York 2005; Michael Ignatieff, "Virtual War, Kosovo and Beyond": Metropolitan Books 2000; Warren Zimmermann, "The Demmons of Kosovo", The National Interest Nr. 52, 1998; Enver Maloku, "Gjuha e Stuhisë ", Faik Konica, Prishtinë, 2002; Abdi Baleta, " Kosova nga Dejtoni në Rambuje ", Koha, Tiranë, 1999; Wolfgang Petrich, „Procesi i Rambouillet“, Koha Ditore (4 – 17 mars 2002), vazhdimi 4; Madeleine Albright, Zonja Sekretare (Autobiografia), Tiranë, 2004; Francis, Fukuyama, Ndërtimi i shtetit, "AIIS" Instituti Shqiptar për Studime Ndërkombëtare, Tiranë, 2008; Noel Malcom, Lufta kundër luftës, Tiranë; Ekaterina Balabanova, Media, War and Politics, (England: ASHGATE, 2007); Enver Sopjani, "Përmbledhje aktesh ndërkombëre për Kosovën 1999-2004", Prishtinë 2005; Wesley Clarck, "Të bësh luftë modern", Prishtinë, 2003; Marti Ahtisari, " Misija u Beogradu", Filip Vishnjq, Beograd, 2001; Habermas, J.(1991): "The public sphere" In Mukerji, C.; Schudson, M.(Ed.): Rethinking popular culture. Contemporary perspectives in cultural studies. Berkeley/Los Angeles: University of California Press.

Краток опис на применетите методи

Методологијата на работа и очекуваните резултати од дисертацијата се однесуваат на анализа и преработка на многу важни извори на проблемите и настаните што ќе се дискутираат,

анализите, студиите и делата објавени порано, пристапот на медиумите кон овие текстови, анализи и публикации, нивното влијание врз јавното мислење и креаторите на политиките кои се тесно поврзани со темата избрана во овој труд. Исто така, дипломатски и медиумски извештаи, кои во синергиската интеракција и влијанието на јавното мислење ќе имаат значително влијание врз решавањето на конечниот статус на Косово.

Со оглед на комплексноста и важноста на материјата, во дисертацијата се применува мултидисциплинарен пристап, со тоа што примарно се истакнуваат историските настани во контекст на тој временски период што влијаеше на решавањето на конечниот статус на Косово.

При ова истражување, од општите методи е користен методот на компаративна анализа која се користи во сите поглавја, поради природата на докторската дисертација, како и развојот на настаните кои ги третираме во период од 10 години. Исто така, се споредуваат наодите во локалните, регионалните и меѓународните пишани медиуми, потоа позициите на владите и другите механизми на меѓународните политички и воени организации, дела на личности и транскрипти, теренски истражувачи, релевантни научни институти и архиви.

Други користени методи се аналитичко-синтетичкиот и индуктивно-дедуктивниот метод. Методот на синтеза што се применува на заклучоците од оваа докторска теза, покажува дека е корисно да се проверат фактите и процесите, реалните пристапи на владите, наднационалните политички и воени организации, изразеното влијание на медиумите и јавното мислење креирано од медиумите, кои беа истражени во продолжение на овој труд. Особено овој метод беше искористен во последното поглавје каде што е направен обид да се изведат заклучоци за коишто сметал дека се клучни во настаните со кои се занимава и за кои смета дека имале директни и индиректни влијанија врз решавањето на проблемот. конечниот статус на Косово.

Во изработката на дисертацијата се употребени повеќе научни методи, се со цел поуспешна елаборација на хипотезата. **Главната хипотеза се состои во тоа што** пишаните медиуми имаат огромно влијание врз јавното мислење, со тоа што влијаат врз изградбата на одредени перцепции на јавното мислење и на различните групи кои имаат влијание врз политичките центри за донесување одлуки, имале директни и индиректни влијанија врз решавањето на проблемот до конечниот статус на Косово. **Посебните хипотези се состојат во тоа што во теоретска и контекстуална дебата за воената интервенција на НАТО на Србија и поранешната СРЈ** продолжува и до ден-денес дали беше во ред НАТО да интервенира воено против независна и суверена држава без одлука на Советот за безбедност на ОН, која често бескрајно ги охрабрува теориите за заговор како официјални линии на најмоќните држави во планетата и глобалните интереси што ги поттикнуа медиумите да го прифатат овој став, кој според проценка, во голема мера влијаеше на одлуката дека го промени курсот во регионот и создаде нова држава во Европа.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Со оглед на специфичноста на областа, ова истражување **има цел да се дојде до сознание** за тоа преку анализа и научно аргументирање, одразот и улогата на медиумите, и мислењето на јавноста во политичките и воените одлучувања на главните политички и воени центри и други национални и наднационални механизми до конечното решение за статусот на Косово, во периодот 1989 - 1999 година.

Оцена на трудот

Докторската дисертација на кандидатот м-р Насер Ругова, со наслов „Влијанието на медиумите и јавното мислење во решавањето на конечниот статус на Косово во периодот 1989-1999“, претставува истражување во областа на комуниколошките науки. Изработката на темата на оваа докторска дисертација е од големо значење за стекнување сознанија за влијанието на медиумите врз перцепцијата и обликувањето на јавното мислење врз светските политички центри за решавање на конечниот статус на Косово.

Докторската дисертација на кандидатот м-р Насер Ругова, со наслов „Влијанието на медиумите и јавното мислење во решавањето на конечниот статус на Косово во периодот 1989-1999“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатот, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавил следниве рецензирани истражувачки трудови:

- [1]. Global Ethics Developments in Postmodern Trends , 2017, International Dialog East-West, ISSN 1857-9299, Sveti Nikole Makedonia.
- [2]. The influence of Social Networks on the Political Communication with electorate in the last elections in the Republic of Kosovo, 2017, Institute of Knowledge and Management Education and Social Sciences-Knowledge in Practice ISSN 2545-439, Skopje, Makedonia.
- [3]. Diplomacia Kulturore e Republikes se Kosovës dhe trendet moderne të bashkepunimit, 2017, Agjencia Shtetërore e Arkivave te Kosoves ,Vjetar, Prishtinë.
- [4]. Global Health Diplomacy Trends – Case of Kosovo, 2018, The Institute of Knowledge Management – Skopje, Macedonia, as the publisher of KNOWLEDGE - International Journal.
- [5]. Kosovo’s Inependence a unique case or a sui generis case of the creation of the state, 2018, International Institute for Private Comercial-and Competition Law, ISBN: 978-9928-259-15-8, Vienna.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главни научни придонеси на кандидатот се: дисертацијата овозможува појасен увид за влијанието на медиумите по завршувањето на Студената војна и падот на Берлинскиот ѕид, медиумите, особено оние пишаните, одиграа голема улога во информирањето на јавноста за главните политички промени и социо-економските и социо-културните трансформации од времето. Пишаните медиуми според нашата проценка имале значајно влијание врз јавното мислење, дури и за време на диктатурата на монистичкиот систем, цензурата која го карактеризираше менталитетот на комунистичките системи на времето, а исто така и во иднина ќе има ефект на манипулирање на јавното мислење за интересите на политичката класа за одржување на контролата на моќта.

Анализирајќи ги медиумите и нивното влијание врз јавноста, се забележува дека нивната улога во современото општество е многу важна за фактот што создава мислења за одредени влијателни кругови кои директно или индиректно влијаат или, исто така, вршат притисок врз политичките власти во донесувањето одлуки дека во новата историја играат клучна улога за судбината на државите и народите, како што е случајот со решавањето на конечниот статус на Косово.

Подрачјето на примена и ограничувањата се: политички науки, комуниколошки науки и меѓународни односи.

Можните понатамошни истражувања се: предметот на дисертацијата е широко поставен, и остава можност за понатамошни истражувања за каков ќе биде крајниот епилог на веќе теоретската и контекстуалната дебата за големото влијание на медиумите врз јавното мислење врз центрите на моќ за донесување одлуки, а со цел НАТО да интервенира во Косово и на крајот да отстрани еден режим, честопати ги охрабрува теориите за заговор дека официјалните линии и глобалните интереси ги поттикнуваа медиумите да го заземат овој став, се смета дека објективниот пристап на медиумите, особено оние на земјите со консолидирана демократија, нивното известување и фактичките илустрации од местото на настанот во скоро една деценија одиграа клучна улога за одлуките на најмоќните држави во светот во решавањето на конечниот статус на Косово.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатот **м-р Насер Ругова** со наслов **Влијанието на медиумите и јавното мислење во решавањето на конечниот статус на Косово во периодот 1989-1999.**

КОМИСИЈА

Проф. д-р Сашо Георгиевски, с.р.

Проф. д-р Владо Бучковски, ментор, с.р.

Проф. д-р Васко Наумовски, с.р.

Проф. д-р Јасна Бачовска-Недиќ, с.р.

Проф. д-р Марк Марку, с.р.

ПРЕГЛЕД
на одобрени теми за изработка на магистерски трудови на
Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје,
Природно-математички факултет – Скопје, на седницата на
Наставно-научниот совет на Факултетот,
одржана на 20.06.2019 година.

1. МАГИСТЕРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата	
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Томе Јовановски, дипломиран географ	„МЕТОДОЛОГИЈА ЗА ФОРМИРАЊЕ НА БАЗИ НА ПОДАТОЦИ ЗА ПРИРОДНИ И ПРЕДИЗВИКАНИ ХАЗАРДИ КАЈ СООБРАЌАЈНАТА ИНФРАСТРУКТУРА“	„DATA BASE FORMATION METHODOLOGY FOR NATURAL AND HUMAN-INDUCED HAZARDS IN TRAFFIC INFRASTRUCTURE“	д-р Благоја Маркоски, редовен професор на ПМФ – Скопје	02-1136/5 од 15.7.2019
2.	Елизабета Стојановска, професор по математика – физика во основно образование	„КРЕАТИВНИТЕ ТЕХНИКИ ВО НАСТАВАТА ПО МАТЕМАТИКА“	„CREATIVITY TECHNIQUES IN MATHEMATICS TEACHING“	д-р Билјана Крстеска, редовен професор на ПМФ – Скопје	02-1468/2 од 15.07.2019
3.	Александра Пешевска Тодорчевска, дипломиран инженер по физика – медицинска физика	„СПОРЕДБЕНА АНАЛИЗА НА МЕТОДИТЕ ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА ГЛОМЕРУЛАРНАТА ФИЛТРАЦИСКА БРЗИНА НА БУБРЕЗИТЕ СО КОРИСТЕЊЕ НА ⁹⁹ MTC-DTPA“	„COMPARATIVE ANALYSIS OF THE METHODS FOR DETERMINATION OF GLOMERULAR FILTRATION RATE WITH ⁹⁹ M-TC – DTPA“	д-р Ламбе Барановски, доцент на ПМФ – Скопје	02-1578/3 од 15.7.2019

	Мартина Богојовска, дипл. инж. по хемија	„ОПТИМИЗАЦИЈА НА ЦВРСТО- ФАЗНА ЕКСТРАКЦИЈА И HPLC- DAD-MS МЕТОД ЗА АНАЛИЗА НА ПОЛИФЕНОЛИ ВО МЕД“	„OPTIMIZAT ION OF A SOLID-PHASE EXTRACTION AND HPLC- DAD-MS METHOD FOR ANALYSIS OF POLYPHENOLS IN HONEY“	д-р Марина Стефова, редовен професор на ПМФ – Скопје	02- 1536/3 од 15.7.2019
5.	Елена Ангеловска, дипл. инж. по хемија	„ИСПИТУВАЊЕ НА ТРАНСТИРЕТИНОТ И НЕГОВИТЕ ДЕГРАДАЦИОНИ ПРОДУКТИ СО МАСЕНА СПЕКТРОМЕТРИЈА“	„STUDY OF TRANSTHYRETI N AND ITS DEGRADATION PRODUCTS WITH MASS SPECTROMETR Y“	д-р Јане Богданов, вонреден професор на ПМФ – Скопје	02- 1605/3 од 15.7.2019

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА ЕДНО ЛИЦЕ ВО СИТЕ НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАУЧНАТА
ОБЛАСТ (ДИСЦИПЛИНА) СТОМАТОЛОШКА ПРОТЕТИКА НА КАТЕДРАТА
ЗА СТОМАТОЛОШКА ПРОТЕТИКА НА СТОМАТОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО
СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Стоматолошки факултет - Скопје, објавен во весниците „Вечер“ и „Лажм“ од 9.4.2019 година, за избор на едно лице во сите научни звања во научната област (дисциплина) стоматолошка протетика, и врз основа на Одлуката на 16. седница на Наставно-научниот совет, бр. 02-1853/1, донесена на 10.5.2019 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Гордана Ковачевска, редовен професор на Стоматолошкиот факултет, проф. д-р Јагода Бајевска, редовен професор на Стоматолошкиот факултет и проф. д-р Никола Гиговски, редовен професор на Стоматолошкиот факултет.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на едно лице во сите научни звања во научната област (дисциплина) стоматолошка протетика, во предвидениот рок се пријави кандидатот: д-р Сашо Јовановски, научен соработник на Стоматолошкиот факултет.

[1]. **Д-р Сашо Јовановски**

Биографски податоци и образование

Кандидатот д-р Сашо Јовановски е роден на 7.7.1965 г., во Кавадарци. Средно образование завршил во Кавадарци, во гимназијата „Јосип Броз-Тито“. Со високо образование се стекнал на Стоматолошкиот факултет при УКИМ. Дипломирал во 1991 година, со просечен успех 8,18. Кандидатот активно се служи со англискиот и словенечкиот јазик.

Во учебната 1991/92 се запишал на втор циклус (магистерски) студии на Стоматолошкиот факултет. Студиите ги завршил на 2002 година, со просечен успех 9,71. Во 2002 година го одбрал магистерскиот труд со тема: „Компаративна анализа на прецизноста на рабното затварање на леани надградби изработени по директна и индиректна метода“. Докторска дисертација пријавил на 31.3.2009 година на Стоматолошкиот факултет во Скопје. Дисертацијата на тема: „Процена на влијанието на површинската обработка на керамички надградби и нивниот ефект на фрактурната резистентност на ендодонтско третирани заби“ ја одбрал на 6.7.2012 година, пред Комисија во состав: ментор - проф. Љубо Марион - Медицински факултет, Љубљана, Словенија; проф. Лазе Трајковски - Машински факултет, Скопје; проф. Елена Петкова; проф. Ерол Шабанов и проф. Драгољуб Велевски - Стоматолошки факултет, Скопје. Со тоа се стекнал со научниот степен доктор на науки од научната област стоматолошка протетика.

Во учебната 2013/2014 година завршил трет циклус студии на Медицински факултет, Универзитет во Љубљана, Словенија, каде што го завршил својот постдокторат.

На 27.3.2014 година е избран во звањето научен соработник на Стоматолошкиот факултет во областа стоматолошка протетика, каде што е и во моментот. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр.1071 од 17.2.2014 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 667/97, 731/99, 758/00, 763/00, 768/00, 802/02, 803/02, 826/03, 913/07, 945/08, 1032/12, 1071/14, 1123/16 и 1167/18, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

Научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата

Научноистражувачка дејност

Д-р Сашо Јовановски има објавено вкупно 79 научни трудови од областа стоматолошка протетика. 32 од нив се од последниот избор од кои 2 научни труда се објавени во научни списанија со импакт-фактор (фактор на влијание), 6 труда во меѓународни научни списанија, 2 труда во меѓународни научни публикации и 22 труда во зборници од научни собири.

Д-р Сашо Јовановски бил член во 3 меѓународни научни проекти, од кои во 1 по изборот за научен соработник.

Стручно-применувачка дејност

Д-р Сашо Јовановски активно е вклучен во стручно-апликативната работа на Стоматолошкиот факултет.

Стручно усовршување во странство остварил со студиски престој во 1994 година - Торонто, Канада; 2001 година, UMDNJ, USA; - 2008/09; - 2009/10; - 2010/11 и 2013/14 година на Медицински факултет, Универзитет во Љубљана, Словенија. Од октомври 2013 до мај 2014 година на ЦМК, Медицински факултет, Универзитет во Љубљана, Словенија, се стекнал со следниве сертификати: PubMed: I, II и III; EndNote I, II, III и 3; Katalog CMK, Biomedicina Slovenica; Spletna orodja za poveќanje odmevnosti raziskovalnega dela; Ovid Web Gateway (Medline, EMBASE, EBEM Reviews).

Во 2013/2014, како дел од постдокторските истражувања, д-р Сашо Јовановски е назначен за раководител на истражувачкиот центар (Center of Dental Research, Department of prosthodontics и Center of Dental Research at Institut “Josef Stefan”, Chairman: Prof. Dr. Peter Jevnikar, Ljubljana, Slovenia).

Учесник е во меѓународен проект помеѓу Р Словенија и Р Македонија.

Многу пати активно и пасивно има учествувало на стручни манифестации од републичко и меѓународно значење. Најчесто се јавува како автор, коавтор и соработник.

Активно учествувал како член на пленарните комисии на XVIII и XXI балкански стоматолошки конгрес одржан во 2013 и 2016 во Скопје и Бања Лука.

Сето ова говори за неговото наставно-педагошко, клиничко и, посебно, високо експериментално истражувачко искуство. Член е на FDI World Dental Federation од 2000 година под број 45010. Член е на IADR од 2014 година под број 780119.

За посебни заслуги во развојот и унапредувањето на Македонското стоматолошко друштво по повод 10 години од осамостојувањето, во 2014 година доделена му е Благодарница.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот д-р Сашо Јовановски доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Стоматолошкиот факултет во Скопје.

За тековниот конкурс за избор на виш научен соработник во сите научни звања приложува трудови кои се цитирани во АНЕКС 2, кој следува.

ОБРАЗЕЦ 1
ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: Сашо Трајко Јовановски

Институција: *Стоматолошки факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ Скопје*

Научна област: *стоматолошка протетика*

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАУЧНО ЗВАЊЕ –ВИШ НАУЧЕН СОРАБОТНИК

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус * Просечниот успех на прв циклус изнесува: 8,18 Просечниот успех на втор циклус изнесува: 9,71	Да
2	Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира Назив на научната област: стоматолошка протетика, поле медицински науки и здравство, подрачје	Да
3	Објавени најмалку пет труда во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор	Да
3.1	Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование	Да
1.	Fracture resistance of endodontically teated maxillary incisors restored with zirconia posts: effect of the internal plateau preparation. Advances in Applied Ceramics Structural, Functional and Bioceramics. S. Jovanovski , J. Cotic, A. Kocjan, C. Oblak, P. Jevnikar. 1. Назив на научното списание: Advances in Applied Ceramics 2. Импакт - фактор: 1.092; 3. Меѓународен уредувачки одбор (25 члена: Англија-12; Шведска-1; Италија-2; Германија-1; Кореја-2; Кина-4; Канада-1; Јапонија-1 и УСА-1)	
	4. Назив на електронската база на списанија:	

	<p>https://www.tandfonline.com/loi/yaac20</p> <p>5. Наслов на трудот: Fracture resistance of endodontically teated maxillary incisors restored with zirconia posts: effect of the internal plateau preparation. Advances in Applied Ceramics Structural, Functional and Bioceramics.</p>	
2.	<p>Alterations in geometry, biomechanics, and mineral composition of juvenile rat femur induced by nonplanar PCB-155 and/or planar PCB-169</p> <p>Brankovič J¹, Jovanovski S^{2,3}, Jevnikar P², Hofmeister A⁴, Reiningger-Gutmann B⁴, Jan J⁵, Grošelj M⁵, Osredkar J⁶, Uršič M¹, Fazarinc G¹, Pogačnik A¹, Vrecl M¹.</p> <p>1. Назив на научното списание: Environ Toxicol. 2017 Apr;32(4):1135-1146. doi: 10.1002/tox.22309. Epub 2016 Jul</p> <p>2. Импакт фактор: 2.937/2017</p> <p>3. Меѓународен уредувачки одбор (18 члена: Аргентина-2; Австралија-1; Бразил-1; Канада-5; Чиле-2; Финска-1; Франција-2; Германија-1; Израел-1; Јапонија-1 и Португалија-1)</p> <p>4. Назив на електронската база на списанија: https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/27393578</p> <p>5. Наслов на трудот: Alterations in geometry, biomechanics, and mineral composition of juvenile rat femur induced by nonplanar PCB-155 and/or planar PCB-69.</p> <p>6. Година на објава: 2017 година</p>	
3.	<p>The Influence of Crown Ferrule on Fracture Resistance of Endodontically Treated Maxillary Central Incisors. S. Jovanovski, J. Popovski, A. Dakskobler, Lj. Marion, P. Jevnikar.</p> <p>1. Назив на научното списание: <i>Balk J Dent Med</i>, 2017; 21: 44-49.</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (17 члена: Англија-3; Израел-2; Германија-2; Романија-1; УСА-3; Канада-2; Финска-2; Аустрија-1 и Јужна Кореа-1)</p> <p>3. Назив на електронската база на списанија: https://www.researchgate.net/publication/31420580</p> <p>4. Наслов на трудот: The Influence of Crown Ferrule on Fracture Resistance of Endodontically Treated Maxillary Central Incisors.</p> <p>5. Година на објава: 2017 година</p>	

4.	<p>Pull-out test и ефектот од употребата на различни видови цемента и надградбени системи системи врз ендодонтски третирани заби. Весна Јуруковска, Билјана Капушевска, Сапо Јовановски, Open Access Macedonian Journal of Medical Sciences ММЕЦИSSN– 1857-9809, 2015; 50003:5: 1-5.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назив на научното списание: Open Access Macedonian Journal of Medical Sciences 2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 42 члена:	
----	--	--

	<p>Србија 2; Р. Македонија 14; Англија 3; САД 7; Албанија 2; БИХ 1; Тајван 1; Италија 2; Романија 1; Бразил 1; Полска 1; Иран 1; Бугарија 2; Хрватска 1; Швајцарија 1; Канада 1; Холандија 1;</p> <p>3. Назив на електронската база на списанија: www.id-press.eu/mjms; SCImago Journal Rank (SJR): 0.144 (2009); 0.157 (2010); 0.135 (2011) SCOPUS SJR2: 0.144 (2009); 0.157 (2010); 0.135 (2011) SCOPUS SNIP2: 0.057 (2009); 0.073 (2012); 0.168 (2011) Google Scholar Metrics: h5-index: 5, h5-median: 11</p> <p>4. Pull-out test и ефектот од употребата на различни видови цемнти и надградбени системи системи врз ендодонтски третирани заби</p> <p>5. Година на објава: ММЕЦИSSN – 1857-9809, 2015; 50003:5: 1-5.</p>	
5.	<p>J. Jamshek, S. Jovanovski, M. Kuhar, P. Jevnikar. Cementna vez med protezo in zunajno konusno prevleko. 21. SIMPOZIJ ZA STOMATOLOŠKO PROTETIKO, ZBORNIK PREDAVANJ. Октомври, 2015; 21: 49-54</p> <p>1. Назив на научното списание: Slovensko Zdravnishko Drushtvo.</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 8 члена: Англија 1; САД 1; Хрватска 2; Словенија 3; Србија 1;</p> <p>3. Назив на електронската база на списанијата: slovenian-dental-review</p> <p>4. Наслов на трудот: Cementna vez med protezo in zunajno konusno prevleko.</p> <p>5. Година на објава: 2015: 49-54.</p>	
3.2	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p>	
6.	<p>Пушењето како ризик - фактор при изработка на протетички реставрации над импланти.</p> <p>А. Мијоска, Б. Капушевска, Ј. Бајевска, Е. Бајрактарова-Ваљакова, Н. Ставрева, Љ. Симјановска, М. Марковска-Арсовска, К. Митиќ, В. Јуруковска-Шотаровска, С. Јовановски.</p>	

	<p>1. Назив на научното списание: Македонски стоматолошки преглед.</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 31 члена: Р. Македонија 9; Англија 2; САД 1; Бугарија 6; Хрватска 5; Турција 1; Словенија 2; Србија 4; Норвешка 1 Србија 4;</p> <p>3. Назив на електронаската база на списанијата: stomfak.ukim.edu.mk/macedonian-dental-review</p> <p>4. Наслов на трудот: Пушењето како ризик - фактор при изработка на протетички реставрации над импланти.</p> <p>5. Година на објава: ноември 2016: број 2/18-40.</p>	
7.	<p>The effect of crown ferrule on the endodontically restored teeth with zirconia posts and all ceramic crowns S. Jovanovski, S. Panchevska, M. Antanasova, P. Jevnikar, Lj. Marion.</p> <p>1. Назив на научното списание: MSP Македонски стоматолошки преглед.</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 31 члена: Р. Македонија 9; Англија 2; САД 1; Бугарија 6; Хрватска 5; Турција 1; Словенија 2; Србија 4; Норвешка 1</p> <p>3. Назив на електронаската база на списанијата: stomfak.ukim.edu.mk/macedonian-dental-review</p> <p>4. Наслов на трудот: The effect of crown ferrule on the endodontically restored teeth with zirconia posts and all ceramic crowns</p> <p>5. Година на објава: 2015: 49-61.</p>	
4	<p>Претходен избор во наставно-научно звање – научен соработник, датум и број на Билтен: бр 1071 од февруари 2014</p>	Да
5	<p>Има способност за изведување на високообразовна дејност</p>	Да

ОБРАЗЕЦ 2
 КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: Сашо Трајко Јовановски

Институција: Стоматолошки факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје

Научна област: стоматолошка проширика

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
	Магистерски труд: „Компаративна анализа на прецизноста на работното затварање на леани надградби изработени по директна и индиректна метода” – Скопје, 2002.	
	Докторската дисертација: „Процена на влијанието на површинската обработка на керамички надградби и нивниот ефект на фрактурната резистентност на ендодонтско третирани заби“ - Скопје, 2012.	
	Постдокторат - Љубљана, 2014: Zirconia Oxide Ceramics	
1.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание кое има импакт-фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирани во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет (8+if)	
1.	S. Jovanovski, J. Cotic, A. Kocjan, C. Oblak, P. Jevnikar. Fracture resistance of endodontically treated maxillary incisors restored with zirconia posts: effect of the internal plateau preparation. <i>Advances in Applied Ceramics Structural, Functional and Bioceramics</i> . August, 2018, Импакт фактор: 1.092.	4.8+1.09 2=5.89
2.	Brankovič J¹ , Jovanovski S^{2,3} , Jevnikar P² , Hofmeister A⁴ , Reininger-Gutmann B⁴ , Jan J⁵ , Grošelj M⁵ , Osredkar J⁶ , Uršič M¹ , Fazarinc G¹ , Pogačnik A¹ , Vrecl M¹ . Alterations in geometry, biomechanics, and mineral composition of juvenile rat femur induced by nonplanar PCB-155 and/or planar PCB-169. <i>Environ Toxicol.</i> 2017 Apr;32(4):1135-1146. doi: 10.1002/tox.22309. Epub 2016 Jul 9. Импакт фактор: 2.937	4.8+2.93 7=7.737
2.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание кое нема импакт-фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирани во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет (5)	

3.	The Influence of Crown Ferrule on Fracture Resistance of Endodontically Treated Maxillary Central Incisors. S. Jovanovski , J. Popovski, A. Dakskobler, Lj. Marion, P. Jevnikar. Balk J Dent Med, 2017; 21: 44-49.	3
4.	PULL-OUT ТЕСТ И ЕФЕКТОТ ОД УПОТРЕБАТА НА РАЗЛИЧНИ ВИДОВИ ЦЕМЕНТИ И НАДГРАДБЕНИ СИСТЕМИ ВРЗ ЕНДОДОНТСКИ ТРЕТИРАНИ ЗАБИ. Весна Јуруковска, Билјана Капушевска, Сапо Јовановски , Open Access Macedonian Journal of Medical Scences ММЕЦИSSN – 1857-9809, 2015; 50003:5: 1-5.	4
3.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на	Поени

	рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји (5)	
5.	J. Jamshek, S. Jovanovski , M. Kuhar, P. Jevnikar. Cementna vez med protezo in zunajno konusno prevleko. 21. SIMPOZIJ ZA STOMATOLOŠKO PROTETIKO, ZBORNIK PREDAVANJ. Октомври, 2015; 21: 49-54.	3
6.	А. Мијоска, Б. Капушевска, Ј. Бајевска, Е. Бајрактарова-Ваљакова, Н. Ставрева, Љ. Симјановска, М. Марковска-Арсовска, К. Митиќ, В. Јуруковска-Шотаровска, С. Јовановски . Пушењето како ризик фактор при изработка на протетички реставрации над импланти. Македонски стоматолошки преглед. Ноември, 2016: број 2 / 18-40.	3
7.	S. Jovanovski , S. Panchevska, M. Antanasova, P. Jevnikar, Lj. Marion. The effect of crown ferrule on the endodontically restored teeth with zirconia posts and all ceramic crowns MSP, 2015: 49-61.	3
4.	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји (5)	
5.	Апстракти објавени во зборник на меѓународна конференција	
	S. Jovanovski , P. Jevnikar. Internal and external ferrule effect on anterior endodontically treated teeth restored with conventional and zirconia posts, IADR/PER, Dubrovnik, Oktomvri, (Abstrakts) 2014: ID:191988.	1
	J. Jamshek, S. Jovanovski , M. Kuhar, P. Jevnikar. Bond strength of precious alloy to base metal, IADR/PER, Dubrovnik, Oktomvri, (Abstrakts) 2014: ID: 192821.	1
	S. Jovanovski , Lj. Marion, P. Jevnikar. POST-RETENTIVE CORONAL PART CONTRIBUTION TO A DOUBLE FERRULE EFFECT. CED-IADR/NOF, Antalija, Oktomvri, 2015: ID: 2303497.	1

	S. Jovanovski , T. Jovanovski, P. Jevnikar. INNER FERRULE EFFECT-Teeth restored with conventional and zirconia posts. 19 th Congress of the BaSS, Belgrad, Maj, (Abstracts) 2014: 140. Antaliya, Oktomvri, 2015: ID: 2303490.	1
	M. Atanasova, G. Kocijan, S. T. Jovanovski, P. Jevnikar, S. Jovanovski, S. Panchevska, A. Kocijan, P. T. Jovanovski, P. Jevnikar, S. Jovanovski. Prof Dental Treatment on Patients With coronal Fractures. In Balkan Congress for Maxillofacial Surgery, 2014; Ohrid, 2014.	1 1
	S. Jovanovski , S. Korasheva, C. Oblak, P. Jevnikar, Lj. Marjan. Effect of internal ferrule on fracture resistance of anterior endodontically restored teeth: an experimental and clinical study. Bucharest, BaSS, April, 23-rd- 26-th 2015: OP 448 -209.	1 1
	S. Jovanovski , T. Jovanovski, P. Jevnikar. Endodontically treated teeth restored with internal and external ferrule: In vitro study. Bucharest, BaSS, April, 23-rd- 26-th 2015: PP 450 -371.	1
	V. Jurukovska-Shotarovska, B. Kapushevska, S. Jovanovski , A. Mijoska, D. Cvetanovska-Stojcheva. FIBER POSTS-SIGNIFICANT FAKTOR IN AESTHETIC AND FUNCTIONAL REHABILITATION OF ENDODONTIC TREATED TEETH. 20 BaSS, Bucharest, April, 2015: PP 451 / 371-372.	1
	A. Daci, S. Jovanovski , V. Jurukovska Shotarovska, A. Atanasovska. Evaluation of bond strength between zirconia posts and composite corew build up: in vitro study. Bucharest, BaSS, April, 23-rd-26-th 2015: OP 454	1
	T. Jovanovski, S. Panchevska, S. Jovanovski . IN VITRO EVALUATION OF BOND STRENGTH OF DIFFERENT CEMENTS DEPENDING OF THE TEMPERATURE AND PRESSURE. 7-th Macedonian Dental Congress with International Participation, Ohrid; June 2015; 462-463.	1
	S. Jovanovski . EVALUATION OF ENDODONTICALLY TREATED TEETH RESTORED WITH INTERNAL AND EXTERNAL FERRULE: A CLINICAL CASE REPORT. (усна презентација) 7-th Macedonian Dental Congress with International Participation, Ohrid; June 2015; 350-351	1
	L. Popovska, B. Evrosimovska, J. Nikolova, S. Jovanovski . DENTAL AND PROSTHODONTICS STATUS IN AN POPULATION IN PABLIC DENTAL CLINIC ss. PANTELEJMON-SKOPJE. 7-th Macedonian Dental Congress with International Participation, Ohrid; June 2015; 358-359	1
	S. Panchevska, G. Panchevski, K. Mitic, B. Dzipunova, N. Toseska-Spasova, S. Jovanovski . DIGITAL PHOTOGRAPHY IN DENTISTRY: IMPORTANCE AND OPORTUNITES. 7-th Macedonian Dental Congress with International Participation, Ohrid; June 2015; 360-361.	1
	S. Jovanovski , V. Jurukovska-Shotarovska, L. Popovska. ASSESMENT OF THE EFFECTS OF SURFACE TREATEMENT ON FRACTURE STRENGTH OF THE CERAMIC POSTS. 7-th Macedonian Dental Congress with International Participation, Ohrid; June 2015; 454-455.	1

	V. Jurukovska-Shotarovska, B. Kapushevska, B. Naumovski, A. Mijoska, B. Evrosimovska, D. Cvetanovska-Stojcheva, S. Jovanovski . IMPACT OF THE DIAMETAR OF ZIRCONIUM OXIDE POSTS SYSTEMS IN THREE POINT BENDING TEST. 7-th Macedonian Dental Congress with International Participation, Ohrid; June 2015; 456-457.	1
	A. Daci, T. Jovanovski, M. Antanasova, A. Atanasovska, S. Jovanovski . THE EFFECT OF SURFACE TREATMENT ON ATHEZION OF ZIRCONIA POSTS: In vitro study. 7-th Macedonian Dental Congress with International Participation, Ohrid; June 2015; 458-459.	1
	M. Antanasova, S. Jovanovski , P. Jevnikar. Oprijem dentalnih keramik na selektivno lasersko talenje zlitine. 21. SIMPOZIJ ZA STOMATOLOŠKO PROTETIKO, ZBORNIK PREDAVANJ. Октомври, 2015; 21: 82.	1
	S. Jovanovski , M. Antanasova, J. Jamshek, P. Jevnikar. Trdnost s zatički oskrbljenih zob po mehanskem utrujanju: primerjava ulitih kovinskih zatičkov in zatičkov iz cirkonijeve oksidne keramike. 21. SIMPOZIJ ZA STOMATOLOŠKO PROTETIKO, ZBORNIK PREDAVANJ. Октомври, 2015; 21: 86.	1
	V. Jurukovska-Shotarovska, B. Kapushevska, F. Baftijari, Aneta Mijoska, S. Jovanovski . MECHANICAL PROPERTY OF TITANIUM POSTS. Mehanicki osobini na titaniumski kolcinja. CONGRESS OF THE ASSOCIATION OF PROSTHETIC DENTISTRY – MACEDONIAN DENTAL SOCIETY WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION, Ohrid, 24-26, Juni 2016: 118-119.	1
	S. Jovanovski . SAVREMENI KONCEPT ZA OBNOVU ENDODONTSKI LEČENIH ZUBA/ CONTEMPORARY CONCEPT FOR RESTORATION OF ENDODONTICALLY TREATED TEETH. 15. Kongresu stomatologa Srbije, Sava Centar, 17-19.11.2016.	1
6.	Учество на научен/стручен собир со реферат-усна презентација:	
	S. Jovanovski , T. Jovanovski, P. Jevnikar. INNER FERRULE EFFECT-NEW APPROACH TO A CONTEMPORARY CONCEPT. CED- IADR/NOF, Antalija, Oktomvri, 2015: ID: 2303490.	1
	Jovanovski . EVALUATION OF ENDODONTICALLY TREATED TEETH RESTORED WITH INTERNAL AND EXTERNAL FERRULE: IN VIVO STUDY. 20 BaSS, Bucharest, April, 2015: OP 447 / 209 (усна презентација).	1
	S. Jovanovski , T. Jovanovski, P. Jevnikar. ENDODONTICALLY TREATED TEETH RESTORED WITH INTERNAL AND EXTERNAL	1

	FERRULE: IN VITRO STUDY. 20 BaSS, Bucharest, April, 2015: OP 450 / 371.	
	S. Jovanovski. EVALUATION OF ENDODONTICALLY TREATED TEETH RESTORED WITH INTERNAL AND EXTERNAL FERRULE: A CLINICAL CASE REPORT. 7-th Macedonian Dental Congress with International Participation, Ohrid; June 2015; 350-351. (<i>учна презентација</i>)	1
	J. Jamshek, S. Jovanovski , M. Kuhar, P. Jevnikar. Cementna vez med protezo in zunajno konusno prevleko. 21. SIMPOZIJ ZA STOMATOLOŠKO PROTETIKO, ZBORNIK PREDAVANJ. Октомври, 2015; 21: 49-54.	1
	- постер:	
	S. Jovanovski , S. Koroshec, C. Oblak, P. Jevnikar, Lj. Marion. Effect ferrule on fracture resistance of anterior endodontically treated teeth resto conventional and zirconia posts, 19 th Congres of the BaSS, Belgr (Abstrakts)	0.5
	S. Jovanovski , P. Jevnikar. Internal and external ferrule effect on endodontically treated teeth restored with conventional and zirconi IADR/PER, Dubrovnik, Oktomvri, (Abstrakts) 2014: ID:191988.	0.5
	S. Jovanovski , Lj. Marion, P. Jevnikar. POST-RETENTIVE CORONA CONTRIBUTION TO A DOUBLE FERRULE EFFECT. CED-IADR/NOF, Oktomvri, 2015: ID: 2303497.	0.5
	S. Jovanovski , V. Jurukovska-Shotarovska, L. Popovska. ASSESM THE EFFECTS OF SURFACE TREATEMENT ON FRACTURE STRENGTH CERAMIC POSTS. 7-th Macedonian Dental Congress with Inter Participation, Ohrid; June 2015; 454-455.	0.5
	S. Jovanovski , M. Antanasova, J. Jamshek, P. Jevnikar. Trdnost oskrbljenih zob po mehanskem utrujanju: primerjava ulitih kovinskih zat zatičkov iz cirkonijeve oksidne keramike. 21. SIMPOZIJ ZA STOMAT PROTETIKO, ZBORNIK PREDAVANJ. Октомври, 2015; 21: 86.	0.5
	Jana Brankovič ¹ , Sašo Jovanovski ^{2,3} , Alexander Hofmeister ⁴ , Matjaž Uršič ¹ , Gregor Fazarinc ¹ , Azra Pogačnik ¹ , Janja Jan ⁵ , and Milka Vrecl ¹ EFFECTS OF LACTATIONAL EXPOSURE TO NON-PLANAR PCB-155 AND PLANAR PCB-169 ON GROWTH, BIOCHEMICAL AND	0.5
9.	Пленарно предавање на научен-стручен собир со меѓународно учество	
	S. Jovanovski. Double Ferrule Effect A New Approach To Contemporary Concept. <i>Plenarno predavanje</i> , 22-st BaSS, Banja Luka, Maj, 2016: BL 5/07. (<i>пленарно предавање</i>)	3
	Вкупно	62.62

СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред бро	Назив на активноста (стручно-апликативна):	Поени
	Завршена специјализација во областа на медицинските науки и здравството	
	1. Специјализација во областа на медицинските науки и здравството: 19.3.1999 – Стоматолошка протетика, Стоматолошки факултет, УКИМ, Скопје	2
	2. Постдокторат во областа дентална медицина, Zirconia Oxide Ceramics: 2013/2014 – Медицински факултет, Универзитет во Љубљана, Словенија	2
	Студиски престои во странство	
	Студиски престои во странство над 6 месеци: = 1.1.2014 – 1.8.2014,	2
	Воведување на нова лабораториска/клиничка или јавно-здравствена метода во областа на медицинските науки и здравството: = Нов метод на препарација на преостанатиот коронарен дентин за формирање дентински обрач со две површини (внатрешна и надворешна) за добивање Internal and External Ferrule Effect.	1
	Учество во комисии и тела на државни и други органи (подготовка на закони и документи) (*2): = Компјутерски модел за испитни прашања за студентите на Стоматолошки факултет, Скопје, фиксна протетика	2
	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир (*1) = Член на програмски одбор на XXII балкански стоматолошки конгрес, Бања Лука, 2016 год.	1
	Награда за научни постигнувања од струкова организација (*3)	
	= 2014 - Благодарница од Македонското стоматолошко друштво	3
	2013/2014 – ЦМК, Медицински факултет, Универзитет во Љубљана, Сертификати за: - EndNote III, V 1+1 - Ovid Web Gateway (Medline, EMBASE, EBEM Reviews) 1	3
	Раководител на внатрешна организациона единица 2013/2014 = Раководител на Стоматолошки истражувачки центар на УКЦ/МФ, Универзитет во Љубљана при Институт „Јожеф Штефан“, International PhD School, Љубљана.	1

	<p>Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект</p> <p>1. Префабрикувани циркониумски колчиња со ретентивен коронарен облик за реставрација на ендодонтски третиран забии – in vitro процена на третманот. Меѓународен научноистражувачки проект, јуни 2016 г. Носител на проектот и главен истражувач: проф. д-р Јулијана Николовска. Учесници: проф. д-р Мирјана Поповска, проф. д-р Никола Гиговски, проф. д-р Весна Коруноска-Стевковска, н. сор. Сапо Јовановски, н. сор. Анета Мијоска.</p>	5
	Вкупно	22

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	62,62
СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ	22,00
Вкупно	84,62

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Гордана Ковачевска, претседател с.р.
2. Проф. д-р Јагода Бајевска, член с.р.
3. Проф. д-р Никола Гиговски, член с.р.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и анализирајќи ја севкупната досегашна активност на кандидатот д-р Сашо Јовановски, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува научноистражувачката и стручно-применувачката дејност на д-р Сашо Јовановски.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Сашо Јовановски поседува научни и истражувачки квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во научни и соработнички звања и асистенти-докторанти на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето виш научен соработник во научната област стоматолошка протетика.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет во Скопје, д-р Сашо Јовановски да биде избран во звањето виш научен соработник во научната област стоматолошка протетика.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Гордана Ковачевска, претседател с.р.
2. Проф. д-р Јагода Бајевска, член с.р.
3. Проф. д-р Никола Гиговски, член с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ТЕРАПИСКИ ЕФЕКТИ НА ОЗОН ГАС ВО ТРЕТМАНОТ И ПРЕВЕНЦИЈАТА НА БИСФОСФОНАТНАТА ОСТЕОНЕКРОЗА НА ВИЛИЦИТЕ“

Од д-р МИРЈАНА МАРКОВСКА АРСОВСКА,
ПРИЈАВЕНА НА СТОМАТОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет во Скопје, на седницата одржана на **5.7.2019 година**, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката д-р Мирјана Марковска Арсовска, клинички лекар на Клиниката за орална хирургија, под наслов „Тераписки ефекти на озон гас во третманот и превенцијата на бисфосфонатната остеонекроза на вилиците“. Во состав на Комисијата беа следните членови:

1. проф. д-р Борис Величковски
2. проф. д-р Даница Поповиќ Монеvsка (ментор)
3. проф. д-р Марија Пеева Петреска
4. проф. д-р Оливер Димитровски
5. проф. д-р Цена Димова (Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип)

Комисијата во наведениот состав, со особено внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација под наслов: „Тераписки ефекти на озон гас во третманот и превенцијата на бисфосфонатната остеонекроза на вилиците“ од д-р Мирјана Марковска Арсовска е презентирана на 151 страница, презентирана во фронт Georgia, со проред 1,5 и големина на букви 12, содржи 7 слики во воведниот дел и 12 слики во делот Материјал и метод, 45 табели и 39 графикони, како и 3 дијаграми во делот резултати. Во обликувањето на докторската дисертација се искористени 176 референции од литература од понов датум, претежно од странски автори (меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси).

Структурата на докторската дисертација, покрај апстрактот на македонски и англиски јазик, го чинат 9 поглавја и тоа: Вовед, Литературен преглед, Цели на истражувањето, Хипотези на истражувањето, Материјали и методи кои се користени во истражувањето, Резултати, Дискусија, Заклучоци и Референци.

Од формален и суштински аспект, дисертацијата ги содржи предвидените пропозиции за научен труд од вакъв вид.

Во **првиот дел - Вовед**, презентирани на 19 страници, кандидатката сакајќи да ја објасни улогата на бисфосфонатите во третманот на различни заболувања на коски, презентира дека тие се користат во улога на потентни инхибитори на коскената ресорпција кај малигноми, остеопороза и коскени метастази. Исто така е објаснета и физиологijата на коските и механизмот на делување на бисфосфонатната терапија врз нив. Кандидатката го објаснува и поимот бисфосфонатна остеонекроза на вилиците-

BRONJ (Bisphosphonate related osteonecrosis of the jaws) која прв ја опишал Marx (2003) и е дефинирана како експонирана вилична коска (дел од вилична коска) во оралната празнина која перзистира повеќе од осум недели и покрај дадената терапија, а пациентот не примал или прима радиотерапија, како и нема постоење на коскени метастази. Кандидатката потенцира дека се работи за сериозна компликација кај пациентите кои примаат бисфосфонатна терапија, особено кај оние кои што терапијата ја примаат по интравенски пат.

Набројани се и хипотезите за негово настанување како:

-Ефект на бисфосфонатите врз коскениот ткиво на вилиците. Бисфосфонатите влијаат на остеокластичната активност (вршејќи инхибиција врз истите) и коскениот ремоделирање на вилиците;

-Ефект на бисфосфонатите на меките ткива, поточно токсичниот ефект на бисфосфонатите врз ендотелното и супкутаното (поткожно) ткиво;

-Ефект на бисфосфонатите на васкуларизацијата на виличните коски, а во литературата е опишан антиангиогениот ефект на бисфосфонатите;

Улога на оралниот биофилм во развој на BRONJ

Опишани се и факторите на ризик за негова појава. Особено се потенцира дека бисфосфонатите кои содржат азот (аминогрупа) имаат поголема веројатност за развој на бисфосфонатна остеонекроза.

Претставена е класификацијата на бисфосфонатната остеонекроза на вилиците според Американската асоцијација на орални и максилофацијални хирурзи (AAOMS).

Даден е осврт на видовите третмани кои се користат во терапијата на BRONJ, а во основа се поделени на конзервативен и хируршки третман, во кој може да бидат вклучени и други дополнителни третмани како озонска терапија, ласерска терапија, користење на тромбоцитно богат концентрат, како и матични (stem) клетки.

Даден е и осврт на поимот озонска терапија, начините на делување кај бисфосфонатната остеонекриза на вилиците, апаратура која се користи во примената на третманот на озонската терапија во секојдневната стоматолошка пракса, нејзини индикации и контраиндикации. Главни карактеристики на озонот се: антимикубно дејство кон аеробни и анаеробни бактерии, мицети и вируси, стимулација на циркулаторниот систем, зголемување на нивото на хемоглобин и црвени крвни зрнца, а со тоа се зголемува и оксигенацијата на ткивата, го модулира одговорот на имуните клетки, делува како цитокини, ја подобрува фагоцитозата и дијапедезата на фагоцитите, ја стимулира ангиогенезата и формирањето на фибробластите заедно со намалување на болката, како и го стимулира локалниот имунитет. Озонот индуцира формирање на коскени секвестри, ја зголемува васкуларизацијата на коската и стимулира формирање на гранулационо ткиво. Дезинфекцијата со озон се врши преку руптура на клеточниот ѕид на микроорганизмите. Основни форми на апликација на озон во оралната празнина се: озон гас, озонирано масло и озонирана вода. Сите три форми може да се користат самостојно или да се комбинираат меѓусебно.

Најефективен начин за продукција на озон комерцијално е со употреба на пулс од електрично празнење кој се инјектира (инсуфлација).

Кај медицинските озон генератори медицинскиот кислород (O_2) се конвертира во озон (O_3) во специјални туби (ампули) под дејство на електрично празнење, како грмотевицата, во самата стаклена туба (ампула). При оваа постапка се формира мешавина од Охуген/Озон гас, кој ги убива бактериите, фунгите, вирусите и паразитите. Бидејќи врската помеѓу кислородните атоми е нестабилна, па доаѓа брзо до нејзино раскинување, затоа озонот треба да се произведе непосредно пред неговата употреба. За 1h после подготовката пола од мешавината сеуште е озон, а другата половина се претвара во Охуген.

Вториот дел од докторската дисертација е насловен: „Литературен преглед каде кандидатката цитира литературни податоци од светската како и од домашната пишана литература, која се наведува како извор на дополнителни информации, претежно од понов датум. Постојат бројни истражувања кои се поврзани за влијанието

на медицинскиот озон врз зараснувањето на раната кај бисфосфонатната остеонекроза. Повеќе автори се занимавале со докажување на влијанието на озонската терапија врз зараснувањето на раната во предел на остеонекротата кај пациентите кои примале или примаат бисфосфонатна терапија. Влијанието на озонот се должи на неговото антибактериско, антивирусно и антифунгално дејство, подобрување на оксигенацијата на ткивата, како и неговото влијание во епителизацијата на раната.

Ripamonti et al. во неговата студија го прикажува третманот на остеонекротата на вилиците кај лезии поголеми од > 2,5 cm, со примена на озон (O₃) како гас инсуфлации во предел на лезијата. Тој го објаснува дејството на озонот како демаркирање и секвестрирање на остеонекротичното ткиво од здравото и последователно зараснување на раната.

Bossi et al. го истражувале влијанието на медицинскиот озон во стимулирањето или супресијата на имуниот систем и користењето на озон во мали концентрации со неговото оксидативно влијание.

Agrillo et al. ја примениле озонската терапија како гас- инсуфлации во петгодишно истражување како конзервативен третман или како дополнителна терапија кај минимална секвестротомија кај пациенти со бисфосфонатна остеонекроза на вилиците. Исто така, тие го опишуваат и намалувањето на болката, како и намалувањето на секрецијата од остеонекротичната лезија.

Petrucci и соработниците примениле 15- дневен третман кој вклучува антибиотска и озонска терапија, како и дополнителни две озон гас- инсуфлации во тек на хируршкиот третман (секвестротомија) во терапијата на бисфосфонатната остеонекроза на вилиците (BRONJ). Во нивното истражување го објаснуваат и влијанието на озонот во намалувањето на болката, како и намалувањето на fetor во устата после третманот.

Stubinger ја објаснува ефективноста на озонот при локална употреба врз инфицирана интраорална рана после висока доза на радиотерапија кај 11 случаи.

Nogales во своето review го опишува влијанието на озонираното масло во третманот на alveolitis sicca во споредба со терапија со антибиотик.

Calvo et al. укажуваат на аналгетското дејство на озонската терапија во одредени концентрации.

Во in vitro евалуацијата на зараснување на раната Borges et al. го потенцираат антимикуробниот потенцијал на озонската терапија, како и нејзиното антифунгално дејство.

Терапијата со озон во превентивни цели ја користат Filipovic et al. како заштита од постоперативна инфекција со апликација на озон пред, во тек и по екстракција на импактирани трети молари. Исто така ја испитувале и постоперативната болка и fetor кај овие пациенти.

Passaretti et al., покрај озонската терапија, користеле и терапија со ласер со ниски фреквенции во третманот на BRONJ. Тие аплицирале озон- гас три пати неделно во траење од осум третмани. Исто така, истовремена употреба на озонска терапија и ласер со ниска фреквенција користеле и Moraes et al.

Третиот дел ги прикажува целите на истражувањето. Кандидатката ги прикажува општите главни цели:

- одредување на влијанието на озонот во зараснувањето на раната кај бисфосфонатната остеонекроза на вилиците;
- утврдување на можната употреба на озон во превенција од бисфосфонатна остеонекроза по екстракција на заб кај пациенти кои примале или примаат бисфосфонатна терапија;

- одредување на влијанието на озонската терапија во подобрувањето или одржувањето на клиничкиот стадиум на болеста;
- утврдување на влијанието на локално аплициран озон во подобрувањето, односно намалувањето на клиничките симптоми (болка и fetor) кај пациенти со вилична бисфосфонатна остеонекроза;
- се докажува ефикасноста на озонот врз оралниот биофилм (microbiota) во пределот на остеонекротично ткиво.

Авторката во оваа докторска дисертација, во четвртиот дел, ги прикажува и работните хипотези:

Хипотеза 1

Бисфосфонатите имаат цитотоксично дејство врз кератоцитите и фибробластите, што го забавува епителизирањето на раната. Во исто време делуваат на остеокластите предизвикувајќи нивна програмирана смрт (apoptoza). Озонот го подобрува зараснувањето на раната во пределот на остеонекротата стимулирајќи нејзино побрзо епителизирање.

Хипотеза 2

Екстракционата рана третирана со озон- гас, кој го поттикнува локалниот имунитет и епителизацијата на раната, зараснува за пократко време.

Хипотеза 3

Терапијата со озон- гас има позитивни ефекти во одржувањето на клиничкиот стадиум на BRONJ, без понатамошна прогресија во потежок стадиум на болеста.

Хипотеза 4

Озонот со своето аналгетско дејство влијае во намалувањето на болката кај раните кои потешко зараснуваат, а во исто време прави локална дезинфекција (озонирање-деодорирање на местото на апликација), што овозможува намалување на fetor во усната шуплина.

Хипотеза 5

Антибактериското, антивирусното и антифунгалното својство на озонот влијае врз оралната микрофлора и врз биофилмот (microbiota) во пределот на остеонекротата.

Предмет на истражување

Предмет на истражување во докторската дисертација на д-р Мирјана Марковска Арсовска е проценка на клиничките ефекти на озонската терапија кај пациенти со бисфосфонатна остеонекроза на вилиците (BRONJ), во различен стадиум од болеста. Се утврдува и можноста за нејзина употреба како превенција во развој на BRONJ кај пациенти кои примаат или примале бисфосфонатна терапија, а кај кои треба да се изврши екстракција на заб или друга орално- хируршка интервенција. Во исто време се врши и испитување на влијанието на озонот на бактериската локална микрофлора (microbiota) во пределот на виличната остеонекроза.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Научното подрачје и областа во која се работи оваа докторска дисертација се истражени во светската литература, во достаточен број на литературни трудови, но ова истражување од ваков тип претставува **прво** во нашата земја кое има за цел да ја проследи улогата на озонската терапија во третманот на бисфосфонатната остеонекроза

на вилиците, како и негова примена во нејзина превенција кај пациенти кои примале или примаат бисфосфонатна терапија, а кај кои е потребно да се изврши екстракција на заб или друга орално-хируршка интервенција. Сознанијата дека озонската терапија може да се користи како дополнителен третман, покрај конзервативната или хируршката терапија на BRONJ, ќе подразбере и нови протоколи во третманот на болеста. Од ова истражување може да произлезе препорака во однос на можната нејзина терапевтска примена во секојдневната стоматолошката практика кај овие пациенти. Преку студијата кандидатката индиректно покажа дека примената на озонската терапија може позитивно да влијае во превенцијата и куративата на бисфосфонатната остеонекроза на вилиците.

Во петтиот дел на оваа дисертација е даден опис на материјалот и методите со помош на кои е изведено истражувањето. За појасна клиничка презентација, пациентите се поделени во три групи. Поглавјето е разработено на 14 страни, а кандидатката ги користи ефектите на озонската терапија кај пациенти со бисфосфонатна остеонекроза (BRONJ), во различен стадиум од болеста. Кај пациенти со BRONJ е аплициран озон гас локално на остеонекротичните површини, со цел да се утврди каков е ефектот на озонот во третманот на болеста. Озонот е аплициран и на екстракциона рана кај пациенти кои примаат или примале бисфосфонатна терапија, за да се утврди можноста за нејзина употреба како превенција во развој на BRONJ. Во исто време е направено и испитување на влијанието на озонот на бактериската локална микрофлора (microbiota) во пределот на виличната остеонекроза.

Шестиот дел се однесува на обработка и прикажување на резултатите на оваа проспективна лонгитудинална клиничка студија. Резултатите од анализите се прикажани табеларно и графички. Во поглавјето Резултати, сите добиени податоци се релевантни на испитувањето, критично, рационално и реално се презентирани на 60 страници, во 45 табели, 39 графикони и 3 (три) дијаграми. Статистичката анализа е изработена во статистички програми: STATISTICA 10.0; SPSS 20.0; собраните податоци се обработени со помош на следниве статистички методи:

Базите на податоците се формирани со примена на специфични компјутерски програми за таа намена. Нивната обработка е извршена со помош на стандардни дескриптивни и аналитички методи. Атрибутивните статистички серии се анализирани со одредување на коефициент на односи, пропорции, стапки и со утврдување на статистичката значајност меѓу откриените разлики- Тест на разлики-Difference тест. Нумеричките серии се анализирани со мерки на централна тенденција и со мерки на дисперзија на податоците (просек и стандардна девијација). Статистичката сигнификантност на повеќе од две варијабли, разликите се анализирани со Analysis of Variance –ANOVA. Постои голем избор на таканаречени post hoc тестови кои се изведуваат после ANOVA-тестот кога тој дава статистички значајни резултати. Овие тестови се нарекуваат и тестови на повеќекратна споредба. Цел им е да откријат која е разлика (помеѓу повеќето варијабли) што е заслужна за вкупниот статистички значаен резултат. Во студијата е користен Post hoc Tukey HSD тест, корелативните-асоцијациони односи со помош на Pearson Chi square. Со Shapiro-Wilk`s тест се испитувани нормалната распределба на варијаблите. За CI (confidence интервал $\pm 95\%$ CI) е дефинирана статистичката значајност за ниво на грешка помало од 0,05 (p).

Резултатите се презентирани во четири потпоглавја:

- Резултати од анамнестички податоци добиени од анкетен прашалник;
- Резултати добиени од анализа на клиничките параметри во предел на бисфосфонатната остеонекроза на вилиците;
- Резултати од анализата на микробиолошките брисови во предел на бисфосфонатната остеонекроза на вилиците (орален биофилм), како и од регијата околу забот кој се подготовка за екстракција кај пациенти кои примале или примаат бисфосфонатна терапија;

- Резултати од анализа на клинички стадиум на болест и мигрирање на пациентите од еден во друг клинички стадиум на бисфосфонатната остеонекроза на вилиците.

Во седмиот дел е прикажана Дискусијата во која се прави компарација на ставови од литературата со наодите до кои е дојдено со примена на материјалите и методите за потребите на оваа докторска дисертација. Поглавјето дискусија е разработено на 18 страници. Врз основа на добро разработената проблематика, кандидатката презентира автентични сознанија за добиените наоди. Сублимирано гледано и евалуирано низ актуелните стручно- научни сознанија, наодите кај кандидатката од спроведените анализи укажуваат дека озонската терапија со своето аналгетско дејство влијае во намалувањето на болката кај раните кои потешко зараснуваат, а во исто време прави локална дезинфекција (озонирање-деодорирање на местото на апликација), што овозможува намалување на fetor во усната шуплина. Гледано од аспект на антибактериското, антивирусното и антифунгалното својство на озонот врз оралната микрофлора и врз биофилмот (microbiota) во пределот на остеонекрозата, може да се каже дека примената на озонската терапија во секојдневната стоматолошка практика кај пациентите кои примале или примаат бисфосфонатна терапија дава позитивни резултати во третманот на BRONJ.

Осмиот дел се однесува на заклучоците на оваа дисертација со што кандидатката заклучува дека оваа докторска дисертација отвора можности озонската терапија да се препорача за превенција од развој на BRONJ кај пациенти кај кои се екстрахира заб, а примале или примаат бисфосфонатна терапија, како и за третман на пациенти со развиена клиничка слика на BRONJ. Поглавјето Заклучоци е презентирano на 1 (една) страница, сублимирани во 5 (пет) точки.

Во **деветтиот дел** е даден приказ на користената литература. Во дисертацијата е користена современа и релевантна литература. Правилно се применети техниките на прибирање на податоците, нивна обработка и анализа врз која основа е дојдено до релевантните заклучоци. Поглавјето Референци е презентирano на 16 страници, уредно се цитирани 176 референци, главно од странски автори, и тоа во голем број со најнови научни сознанија за оваа проблематика, што оди во прилог на актуелноста и проблематиката од оваа област.

Краток опис на применетите методи

Во оваа докторска дисертација се вклучени 61 пациент поделени во три групи:

- во првата група се опфатени пациенти кои се на бисфосфонатна терапија и поради тоа се ризични за развој на бисфосфонатна остеонекроза, и кај кои е направена екстракција на заб/и;
- во втората група се вклучени пациенти кои се со бисфосфонатна остеонекроза во 0 и I клинички стадиум на болеста;
- во третата група се опфатени пациенти кои се со бисфосфонатна остеонекроза во II и III клинички стадиум на болеста.

Во дисертацијата е спроведено клиничко и микробиолошко испитување. Пациентите одговорале на структуриран прашалник, при што се евидентирани податоци за видот на бисфосфонатната терапија, начинот на негова администрација, должината на неговиот третман, како и податоци за оралната лезија, како што се: клиничка дијагноза, клинички стадиум на болеста и опис на промената.

Пациентите зависно од клиничкиот стадиум се третирани:

- конзервативно
- Хируршки (секвестротомија)

Во третманот е вклучена и антибиотска терапија одредена по антибиограм, како и дополнителна озонска терапија.

Испитуван е клиничкиот параметар болка со помош на визуелната аналогна скала за болка (VAS), но исто така е направено и мерење на присуство на fetor во устата, кој е мерен со Halimeter (Tanita Corporation, HC-212S)

Кај пациентите е следено влијанието на озонската терапија врз локалната бактериска флора на местото на раната. За таа цел е користен стандарден брис, како и brush брис.

Идентификацијата на бактериските колонии е испитувана со класична микробиолошка процедура на крвен агар, а од пораснатите колонии конфирмацијата е направена со помош на полуаутоматизирана метода со Vitek 2 апарат.

Микробиолошката обработка кај пациентите во втор и трет клинички стадиум се состои во култивација во анаеробни и микроаерофилни услови на неколку течни и полуцврсти хранителни подлоги како: крвен агар, тиогликолаген бујон (TGB) и мозочно срцев инфузиски агар (MSIA). Подлогите се проверувани по 48- часовна инкубација со лупа за детекција на рана појава на колонии на Actinomycetes, т.н. ``спајдер колонии``, а по 10- 14 дена инкубација се проверувани за присуство на колонии во форма на моларен заб. Од суспектните колонии се направени препарати боени по Gram.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Според податоците од анкетниот прашалник, резултатите покажуваат дека бисфосфонатната остеонекроза на вилиците има подеднаква застапеност и кај машкиот и кај женскиот пол, а просечната застапеност на возрастните групи е 65.0 ± 11.1 г во првата група пациенти кои се под ризик за развој на бисфосфонатна остеонекроза на вилиците, 71.0 ± 7.9 г во втората група пациенти кои се во 0/I клинички стадиум на BRONJ и 66.5 ± 10.7 г во третата група пациенти кои се во II и III клинички стадиум на болеста. Од резултатите од анкетниот прашалник исто така може да се види дека и пациентите кои се со заболување мултипен миелом, како и оние пациенти кои бисфосфонатната терапија ја примаат по интравенски пат имаат поголем ризик за развој на бисфосфонатна остеонекроза на вилиците. Прекилот на бисфосфонатната терапија има позитивен ефект во зараснувањето на раната кај пациентите кои ја примаат оваа терапија. Според податоците од клиничките параметри, меѓу другото, констатирано е дека озонот го подобрува зараснувањето на раната во пределот на остеонекрозата стимулирајќи нејзино побрзо епителизирање. Исто така, забрзана е и епителизацијата на екстракционата рана кај пациентите под ризик за развој на BRONJ. Според индексот на динамика се регистрира темпо на опаѓање на реинтеграцијата на остеонекрозата кај пациентите од третата група кои се во II и III клинички стадиум на BRONJ помеѓу пред терапија и по озонска терапија за 50.0%.

Според индексот на динамика се регистрира темпо на пораст на нерегистрирање на ексудација од рана кај пациентите од трите групи, односно нема ексудација во пределот на екстракционата рана или раната во пределот на остеонекротичното ткиво, што укажува на позитивното влијание на озонската терапија во намалување на инфекцијата. Озонот со своето аналгетско дејство влијае во намалувањето на болката кај раните кои потешко зараснуваат, а во исто време прави локална дезинфекција (озонирање-деодорирање на местото на апликација), што овозможува намалување на fetor во усната шуплина. Процентуалната разлика која се регистрира во трите групи во однос на присуството на хиперемична по антибиотска верзус озонска терапија е статистички сигнификантна за $p < 0.05$. Антибактериското, антивирусното и антифунгалното својство на озонот влијае врз оралната микрофлора и врз биофилмот (microbiota) во предел на остеонекрозата. Според индексот на динамика се регистрира темпо на опаѓање на регистрација на леукоцити во сите три групи помеѓу параметрите пред терапија и по озонска терапија за 18,7% за првата група, за 23,1% за втората група и за 18,2% за третата група.

Резултатите покажуваат дека озонската терапија во голем процент ги уништува G+ бактерии. Според индексот на динамика се регистрира темпо на пораст на негативен брис на Грам+ бактерии во сите три групи помеѓу, пред терапија и по озонска терапија за 26,3% за првата група, за 33,3% за втората група и за 30,8% за третата група.

Влијанието на озонската терапија врз Грам-негативните бактерии прикажан преку индексот на динамика регистрира темпо на пораст на негативен брис на Грам-бактерии во сите три групи помеѓу пред терапија и по озонска терапија за 11,8% за првата група, за 15,4% за втората група и за 21,1% за третата група испитаници. Најотпорна на терапијата, како на антибиотска така и на озонска терапија, е бактеријата E. coli и бактеријата Klebsiella oxitosa.

Според индексот на динамика се регистрира темпо на пораст на негативен брис на Candida во сите три групи помеѓу пред терапија и по озонска терапија за 5,6% првата група, за 14,3% за втората група и за 18,2% за испитаниците во третата група, што кај пациентите кои често примале антибиотска терапија заради претходно направените позитивни брисеви дава бенфит во намалување или исклучување на антимикотична терапија.

Исто така, резултатите покажуваат дека примената на озонската терапија кај пациентите кои се на бисфосфонатна терапија имаат подобрување или одржување на клиничкиот стадиум на бисфосфонатната остеонекроза на вилиците, како и позитивно влијание во зараснувањето на екстракционата рана кај пациентите кои се под ризик да развијат BRONJ.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката д-р Мирјана Марковска Арсовска, под наслов „Тераписки ефекти на озон гас во третманот и превенцијата на бисфосфонатната остеонекроза на вилиците“, претставува научно истражување од областа на стоматолошката наука, потесна област орална хирургија.

Истражувањата во овој труд покажуваат дека: терапискиот протокол со вклучување на озон има позитивно влијание во зараснувањето на екстракционата рана, како и подобрување на клиничкиот стадиум на болеста или комплетно санирање на состојбата во пределот на бисфосфонатната остеонекроза на вилиците. Исто така, терапискиот протокол со вклучување на озон покажува позитивно дејство во намалувањето на локалната инфекција, локалната хиперемија, како и намалување или губење на fetor од устата и намалување или губење на болката.

Докторската дисертација на кандидатката д-р Мирјана Марковска Арсовска под наслов „Тераписки ефекти на озон гас во третманот и превенцијата на бисфосфонатната остеонекроза на вилиците“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката, пред одбраната на докторската дисертација, ги објавила (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

Markovska Arsovska M, Popovic Monevska D, Popovska Jovanovska K, Simjanovska Lj, Isijanovski I, Stavreva N. Efficacy of ozone therapy in patients with bisphosphonate- related osteonecrosis of the jaws (BRONJ)- clinical research. Physioacta. 2018 Dec; 12(3): 71- 78
Markovska Arsovska M, Popovic Monevska D, Popovska Jovanovska K, Simjanovska Lj, Isijanovski I, S. Gerasimova Pisevska. Ozon treatment of stage II/ III of Bisfosphonate related osteonecrosis of the jaws (BRONJ). Acta morph. 2019 Jun; 16(1): 5- 14

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на приложениот материјал од страна на д-р Мирјана Марковска Арсовска, Рецензентската комисија оценува дека докторската дисертација под наслов „Тераписки ефекти на озон гас во третманот и превенцијата на бисфосфонатната остеонекроза на вилиците“, претставува самостоен и оригинален научен труд кој ги содржи сите суштински и формални критериуми предвидени за научен труд од ваков вид.

Пристапот на истражувањето, прецизно, јасно и конкретно дефинираните цели на испитувањето, примената на соодветната методологија на работа, правилното презентирање на добиените и темелно обработените резултати, темелната дискусија и јасните заклучоци, покажуваат дека сознанијата до кој дошла кандидатката имаат како научен, така и апликативен придонес, како во областа на оралната хирургија, така и во стоматологијата воопшто.

Комисијата смета дека приложената докторска дисертација ги исполнува сите критериуми потребни за стекнување научен степен-доктор на стоматолошки науки и има посебна чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет во Скопје да го прифати позитивниот рецензентски извештај и да овозможи понатамошен тек за негова одбрана.

Можните понатамошни истражувања се насочуваат кон нови истражувања за улогата на озонската и други дополнителни третмани во превенцијата и куративата на бисфосфонатната остеонекроза на вилиците. Истражувањата што се спроведуваат во оваа студија ќе имаат важно место во развојот на научноистражувачката мисла во нашата држава и пошироко.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката д-р Мирјана Марковска Арсовска под наслов „Тераписки ефекти на озон гас во третманот и превенцијата на бисфосфонатната остеонекроза на вилиците“.

КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Борис Величковски, претседател с.р.
2. Проф. д-р Даница Поповиќ Монеvsка, ментор с.р.
3. Проф. д-р Марија Пеева Петреска, член с.р.
4. Проф. д-р Оливер Димитровски, член с.р.
5. Проф. д-р Цена Димова- Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, член с.р.

РЕЦЕНЗИЈА
ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА
„МИКРОПРОПУСТЛИВОСТА И ЈАЧИНАТА НА ВРСКАТА КАЈ
КОМПОЗИТНИТЕ МАТЕРИЈАЛИ СО ПРИМЕНА НА РАЗЛИЧНА ТЕХНИКА
НА АПЛИКАЦИЈ“ ОД Д-Р ЕМИЛИЈА КОСТАДИНОВСКА, ПРИЈАВЕНА НА
СТОМАТОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 5.7.2019 година, формира Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката д-р Емилија Костадиновска со наслов „Микропропустливоста и јачината на врска кај композитните материјали со примена на различна техника на апликација“, во состав: проф. д-р Лидија Поповска (претседател), проф. д-р Соња Апостолска (ментор), проф. д-р Василка Ренцова (член), проф. д-р Мира Јанкуловска (член) и проф. д-р Славјанка Оџаклиевска (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет му го поднесува следниот

ИЗВЕШТАЈ
АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката д-р Емилија Костадиновска, со наслов **Микропропустливоста и јачината на врска кај композитните материјали со примена на различна техника на апликација**, содржи 156 страници, компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со проред 1,5 и големина на букви 12.

Содржината е поткрепена со 49 слики, 13 графикони и 14 табели. При изработката на докторската дисертација се искористени 238 референци од литература од понов датум, претежно од странски автори (меѓу нив научни трудови, статии, книги, интернет ресурси и сл.).

Дисертацијата содржи осум дела: вовед, литературен преглед, цел на трудот, материјал и метод, резултати, дискусија, заклучоци, користена литература. Деловите се систематизирани во наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во првиот дел од студијата, кој е насловен **содржина**, авторката ги прикажува поглавјата што се содржани во готовиот докторски труд.

Во **воведот** на трудот, кандидатката укажува на тоа дека широката употребата на композитните смоли во секојдневната дентална практика има и свои недостатоци кои настануваат поради недоволната полимеризација на материјалот и појавата на полимеризациска контракција. Како последица на тоа може да се јави преосетливост, кохезиски и атхезиски фрактури, можна иритација на пулсата, рабно пребојување, одвојување на материјалот од сидот на кавитетот што доведуваат до појава на секундарен кариес. Зголемувањето на маргиналната адаптација на реставрациите и нивната издржливост е еден од главните напори на модерна атхезивна стоматологија. Авторката ја потенцира улогата на воведувањето на фотополимеризирачки композитни смоли во денталната практика и исто така дава осврт на процесот на полимеризација, неговата иницијација, видовите на полимеризациска контракција. Исто така, детално се објаснети предностите и недостатоците на слоевитата техника на апликација на композитниот материјал. Понатаму, опишани се последно иновираниите bulk fill композитните материјали, нивниот состав, конзистенција и предностите кои ги овозможуваат во секојдневната стоматолошка практика.

Во воведниот дел, кандидатката цитира 53 истражувачи, чиј предмет на внимание се композитните материјали, нивните својства, состав, предности и недостатоци.

Во вториот дел што се надоврзува на воведот, е **прегледот низ литературата**. Целокупната користена литература е богата, хетерогена и во целост одговара на темата

на обработка. Од неа се гледа дека кандидатката сериозно навлегува во актуелната проблематика која е во интерес на нејзиното испитување. Преку цитирање на 122 автори, таа објаснува зошто стоматолошките реставративни композитни материјали и методи често не обезбедуваат стабилна врска помеѓу материјалот и денталните ткива. Проблемот со композитните реставративни материјали е поврзан со нивната атхезија, полимеризација и придружниот полимеризационен стрес, што предизвикува микропукнатини, секундарен кариес и постоперативна сензитивност. Тргувајќи од видовите на атхезивните системи и нивната способност за остварување на адекватна атхезија со денталните ткива, таа во целост ја образложува улогата на атхезивните системи во остварувањето на добра атхезија на композитниот материјал со денталните ткива, од што ќе зависи и трајноста на денталните реставрации.

Во понатамошниот дел од литературниот преглед, кандидатката дава богат опис на значењето на микропропустливоста, притоа цитирајќи го Kidd, според кој микропропустливоста е дефинирана како клинички невидлив премин на оралната течност со присутните бактерии, молекули или јони, од една страна, и дентински ликвор, од друга страна. Цитирајќи истражувања и на други автори, кандидатката Емилија Костадиновска потенцира дека сите актуелни атхезивни системи како и многу техники што се користат за апликација на композитните материјали во, појавуваат неспособност за запечатувањето на маргините на реставрацијата, а со тоа и недоволно спречување на микропропустливоста.

Понатаму, во литературниот преглед, кандидатката ги елаболира bulk fill композитните материјали, давајќи осврт на нивните предности, т.е. bulk fill композитните материјали може да се аплицираат во слој со дебелина 4-5 mm, наспроти конвенционалните композити, кои се користат во слоеви од 2 mm, а со тоа значително се скратува клиничкото работно време. Стоматолошките интервенции се многу побрзо, а пациентите поминуваат помалку време на стоматолошкиот стол, па самата реставрација е помалку стресна за нив. Bulk fill композитите поседуваат специфични карактеристики, а тоа се: зголемена флуидност за да се постигне соодветна адаптација на кавитетот, нивната поголема еластичност и ниска полимеризација водат до намалување на стресот и микропропустливоста, а со тоа и до намалување на постоперативната чувствителност и појавата на секундарен кариес. Сето ова е поткрепено со многубројни цитати од група автори.

Литературниот преглед, освен што е броен е и современ, што зборува за оправданоста на материјалот кој е работен.

Третата глава, означена како **Цел на трудот**, концизно и јасно ги претставува целите на истражувањето. Во неа кандидатката, преку осум утврдени цели ја поставува насоката на оваа студија за да определи дали микропропустливоста и јачината на врската кај Bulk fill композитните материјали е иста како кај хибридниите конвенционални композитни материјали, односно дали видот на реставративната техника, атхезивниот систем или композитниот материјал влијаат врз големината на микропросторот и јачината на врската помеѓу реставративниот материјал и тврдите забни ткива.

Во поглавјето **Материјал и метод**, кандидатката темелно и јасно го разработува материјалот кој го користела во своето испитување. Сите испитувања за реализацијата на докторската дисертација се изведени според последните ISO стандарди кои се препорачуваат за атхезивните испитувања и испитувања на микропропустливост, подготвување, чување на примероците и тестирање на силата на смолкнување и скенинг електронска микроскопија.

Во ин витро студијата за испитувањето на силата на смолкнување како истражувачки примерок кандидатката вклучила 100 екстрахирани, некариозни човечки молари, кои биле добиени од Стоматолошки клинички центар „д-р Бојо Андрески“ од Клиниката за орална хирургија и ЈЗУ „Св. Пантелејмон“ од Клиниката за орална хирургија. После нивната соодветна подготовка и добивањето на стандардна, рамна, повторлива дентинска површина, истражувачките примероци кандидатката ги поделила во 10 групи со по 10 примероци. Биле тестирани три комерцијални Bulk fill

комполити и биле користени како контрола два конвенционални комполита со слоевита техника на нанесување од 2 mm.

Испитувањето на силата на смолкнување е метод со кој прецизно се одредува напонот на врската на атхезијата кај денгалните материјали. Во ова истражување, тестирањето е изведено со два адаптера изработени според стандардите ISO 29022 за атхезиско тестирање и тоа: постамент за фиксирање на примерокот и ударен клип со закривено (назабено) сечило. По поминати 24 часа од цементирањето, примероците биле стававени на универзална машина за тестирање INSTRON 4301, каде што е вршено SBS-тест со закривен (назабен) раб (NOCHED EDGE), со брзина од 1 mm во минута (испитувано на Институтот „Јоже Стефан“, Оддел за стматологија, Љубљана, во акредитираната Лабораторија за калибрација на сила и момент на сила). Универзалната машина за тестирање е поврзана со компјутер и таа преку софтверот вршела точно постојано мерење на силата на атхезија и на максималната вредност на напонот, ја одредувала максималната сила потребна за одделување на адхерираните комполитни цилиндри од денгалните површини до попуштање на врската на атхезијата и ги забележувала резултатите во графикони и во Ексел-табели во њутни (N). Самиот софтвер ги претворал податоците од њутни (N) во мегапаскали (MPa).

Во втората насока на испитувањето, за испитување на микропропустливоста како истражувачки примерок кандидатката вклучила 30 екстрахираните, некариозни човечки молари. На оклузалната површина од екстрахираните молари биле испрепарирани кавитети I класа со длабочина од 5 mm и тие биле поделени исто така во 10 групи со по 3 примероци. Групите се соодветни како и во испитувањето на силата на смолкнување. За та ја испита микропропустливоста кандидатката користела скенинг електронски микроскоп од TESCAN, VEGA3LMU модел, плус дополнителни 10 mm² SDD детектор x-act, на факултетот за природни и технички науки, Универзитет Гоце Делчев – Штип.

Краток опис на резултатите од истражувањето е даден во делот **Резултати**. Прикажани се сите добиени вредности од испитувањето. Преку стандардните дескриптивни и аналитички статистички методи е направена анализа на добиените податоци, со што кандидатката дава прегледност и ја објаснува првобитната идеја на ова испитување. Практично, ја образложува и ја оправдува основната замисла на авторот. Во прилог на ова, кандидатката дава приказ на јачината на врската кај комполитните материјали во зависност од атхезивниот систем, потоа јачината на врската во зависност од видот на комполитниот материјал, како и јачината на врската кај комполитните материјали во зависност од техниката на апликација на комполитниот материјал. Кандидатката дава приказ на z-вредност кај просечните вредности на јачината на врската кај комполитните материјали во зависност од атхезивниот систем, како и просечните вредности на јачината на врската кај комполитните материјали со примена на bulk техниката на апликација. Понатаму, преку скенинг електронска микроскопија и хемиска анализа на површината на комполитното трупче и површината на истражувачкиот примерок, успева да го прикаже видот на атхезивната фрактура што се добива при мерењата на силата на смолкнување.

Понатаму, кандидатката ги прикажува резултатите за микропропустливоста направени со скенинг електронски микроскоп, а на крајот од резултатите дава приказ на Multiple Comparisons z' values тест за Kruskal-Wallis test на ранговите за микропропустливост во сите десет групи со што ги објаснува и потврдува последните четири цели од оваа студија.

Поглавјето **Дискусија** е систематично подредено според редоследот на испитувањата. Тука, кандидатката дискутира и ги поврзува своите резултати со другите резултати кои ги има во литературата, а се директно врзани со оваа проблематика.

Употребувајќи го SBS тестот за мерење на силата на смолкнување потврдени се резултатите кои укажуваат на тоа дека видот на атхезивниот систем не влијае врз јачината на врската кај нисковискозните, т.е. течните Bulk fill комполитни материјали од оваа докторска дисертација, како и резултатите кои укажуваат на тоа дека видот на атхезивниот систем влијае врз јачината на врската кај високовискозните Bulk fill комполитните материјали од ова истражување.

Податоците што кандидатката ги добила за просечните вредности на јачината на силата на смолкнување покажаа дека Filtek Z250 има повисоки вредности на силата на смолкнување (SBS вредности) од Gradia direct posterior GC, Tetric evoflow bulk fill во двата атхезивни система. Овие резултати се во согласност со истражувањето и добиените резултати на: Vidhawan SA и соработниците.

Понатаму, во дискусијата, кандидатката елаборира зошто јачината на врската помеѓу композитниот материјал и дентинската структура е поголема со употребата на самонагризувачкиот атхезивен систем (self-etching adhesive systems) наспроти целоснонагризувачкиот атхезивен систем (total-etching adhesive systems) употребени во оваа докторска дисертација. Добиеените резултати се во согласност со резултатите добиени од Sensi и соработниците, кои заклучиле дека самонагризувачките атхезивни системи (self-etching adhesive systems) произведуваат повисока јачина на сила отколку конвенционалните атхезивни системи, особено системот се-во-едно.

Исти така, докторантката утврдила дека разликата која се регистрира помеѓу просечните вредности на јачината на врската кај композитните материјали во зависност од техниката на апликација, слоевита техника (во сите групи, 4.4 ± 1.7), наспроти техника на апликација, Bulk техника (во сите групи, 4.0 ± 1.5), е статистички несигнификантна. Овие резултати укажуваат на тоа дека техниката на апликација на композитниот материјал не влијае на јачината на врската, односно bulk fill композитите имаат јачина на врска како и конвенционалните хибридни композити, без разлика на видот на атхезивниот систем, што е во согласност со резултатите на He и соработниците.

Во понатамошниот дел од дискусијата, кандидатката со скенинг електронската анализа на фрактури открива дека повеќето фрактури се атхезивни или мешани. Познато е дека појаките врски често се поврзуваат со „мешани“ или „кохезивни“ фрактури во дентинот или композитот. Напротив, фрактурите на претестирање секогаш се случуваат „атхезивно“ на спојот на атхезивот со тврдата дентална површина или поточно „кохезивно“ во рамките на највисокиот дел од слојот на атхезивот оставајќи ги двете површини на распарката покриени со остатоци од атхезивот. Ова може да укаже на тоа дека одлепувањето може да се појавило во рамките на мекиот атхезивен слој за инхибиција на кислородот кој бил одвоен од стврдатниот дел од атхезивниот слој кога композитот се повлекол од дното на кавитетот за време на полимеризацијата.

Во VIII група, каде што бил користен SDR – Bulk fill композитен материјал и G-bond–самонагризувачки адхезивен систем, 40 % од фрактурите се појавиле предоминантно „кохезивни во рамките на композитот“. Ова може да укаже на тоа дека изложениот стрес ја надминал цврстината на истегнување на композитот пред да се оспори актуелната јачина на врската.

Во доменот за проценка на микропропустливоста, кандидатката ја користела сребронитратната техника и скенинг електронската микроскопија. Bulk fill композитните материјали, проценети во оваа докторска дисертација, ги задоволуваат барањата на овој тип материјали во смисла на нивната маргинална адаптација врз сидот од кавитетот. Тестот за пенетрација на боја покажал дека нема микропропустливост за висок процент (66,7%) од тестираните реставрации. Најдобар резултат за микропропустливост е добиен кај SDR – от независно од атхезивниот систем. Ова е во согласност со студијата на Bharath M Jaganath и соработниците, како и со студијата на Ven-Amar и соработниците.

Главните предности на bulk fill композитните материјали се и помалото оптоварување на полнењето, помалата вискозност и поголемата проточност. Исто така, материјалот има својство за израмнување кое помага да се приспособи добро на кавитетот од забот. Со материјалот лесно се ракува и може да се постави во еден слој со дебелина до 4 мм. Според Chaung и соработниците, SDR покажува 60 % помала полимеризациска контракција и 30 % намалување на оперативната процедура.

Оваа студија содржи релевантни податоци за bulk fill композитните материјали, нивните својства, предности и недостатоци, техниката на апликација и, секако дава поттик за нивна поширока употреба во секојдневната клиничка практика.

Заклучоците, дефинирани во овој дисертациски труд, се резултат на опсежна и долга работа. Претставени се во девет точки, со јасен израз. Тие се потврда од добиените резултати, разгледани низ призмата од литературата и дискусијата. Кандидатката е точна во изразот и поентата. Мислата од заклучокот преставува затворање на кругот како една целина.

Последното поглавје, **Литературен преглед**, содржи 238 референци, правилно нумерирани, по редослед на појавување во текстот. Референците се од понови датуми, но не изостануваат и референци од постари датуми. Ова ја покажува присутноста и актуелноста на проблематиката низ времето.

Предмет на истражување во оваа докторска дисертација се bulk fill композитите, нивниот состав, својства, атхезија и микропропустливост во споредба со конвенционалните хибридни композити.

Краток опис на применетите методи

Статистичката анализа на податоците добиени од истражувањето беше направена со статистичките програми: STATISTICA version 10 и IBM SPSS 20.0. Собраните податоци биле обработени со помош на стандардни дескриптивни и аналитички методи. Нумеричките серии се анализирани со мерки на централна тенденција и со мерки на дисперзија на податоците (просек и стандардна девијација). Статистичката сигнификантност на разликите е анализирана со Mann-Whitney U-тестот. Во поглед на статистичката сигнификантност на повеќе од две варијабли, разликите се анализирани со Analysis of Variance – ANOVA. Од тестовите со повеќекратна споредба, во студијата е користен Post hoc Tukey HSD-тестот. Со тестот Shapiro-Wilk е испитувана нормалната распределба на варијаблите. P- вредностите биле приспособени со методот на корекција на Bonferroni за повеќекратни споредби. За CI (confidence-интервал $\pm 95\%$ CI) била дефинирана статистичката значајност за ниво на грешка помало од 0,05 (p). Резултатите се прикажани табеларно и графички со ниво на грешка помало од 0,05 (p).

Оцена на трудот

Согласно со комплетно приложената документација, деталната анализа на докторската дисертација, актуелноста на темата, како и досегашната стручна и научна работа на кандидатката, Комисијата смета дека докторската дисертација на д-р Емилија Костадиновска, со наслов **Микропропустливоста и јачината на врската кај композитните материјали со примена на различна техника на апликациј**, научно подрачје: стоматологија од областа превентивно-реставративна стоматологија, според актуелноста, зацртаните цели, прикажаниот материјал и методологија, статистичката обработка и добиените резултати, целосно ги задоволува правилата и критериумите на докторска дисертација. Истражувањата во оваа студија партиципираат во прогресијата на научно-истражувачката мисла, но и широката клиничка практика.

Научниот придонес од оваа докторска дисертација е што податоците добиени од истражувањето ќе овозможат поширока примена на bulk fill композитите во секојдневната стоматолошка практика, без да постои дилема од страна на стоматолозите за нивната атхезија и маргинална адаптација на сидовите од кавитетот, во споредба со конвенционалните хибридни композити.

Ова истражување е одобрено од Етичката комисија за истражување на Стоматолошкиот факултет при УКИМ. Според тоа, докторската дисертација на д-р Емилија Костадиновска, со наслов **Микропропустливоста и јачината на врската кај композитните материјали со примена на различна техника на апликација**, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд. Од тие причини, Комисијата позитивно го оценува приложениот труд како докторска дисертација која ги исполнува

основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд, па оттука има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет во Скопје да го прифати и да донесе одлука за завршување на процедурата во целост.

Исполнетост на законските услови за одбрана на трудот

Кандидатката, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавила (како прв автор во меѓународни научни списанија) следниве рецензирани истражувачки трудови:

1. **Kostadinovska E.**, Apostolska Elencevska S., Rendgova V. , Sarakinova O., Jankulovska M. Bond Strengh of the bulk fill composite materials. Macedonian Dental Review. ISSN 2545-4757, 2018; 41 (3): 59-65.
2. **Kostadinovska E.**, Apostolska Elencevska S., Rendgova V. , Sarakinova O., Jankulovska M. Microleakage and bond strength in composite materials by using various application techniques. Physioacta. 2019

Заклучок и предлог

Главни научни придонеси на кандидатката се: избор на bulk fill композитите во секојдневната стоматолошка практика, утврдување на нивната микропропустливост и јачина на врска со тврдите дентални ткива.

Врз основа на реализација на поставените цели, анализата на резултатите и нивната компарација со бројни релевантни автори, докторската дисертација ќе даде сериозен придонес во развојот и унапредувањето на научноистражувачката мисла и дејност.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката д-р Емилија Костадиновска со наслов **Микропропустливоста и јачината на врска кај композитните материјали со примена на различна техника на апликација.**

КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Лидија Поповска, претседател с.р
2. Проф. д-р Соња Апостолска, ментор с.р
3. Проф. д-р Василка Ренцова, член с.р
4. Проф. д-р Мира Јанкуловска, член с.р
5. Проф. д-р Славјанка Оцаклиевска, член с.р

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО
НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ ПАТОЛОШКА ФИЗИОЛОГИЈА НА
ФАКУЛТЕТОТ ЗА ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА ВО
ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Факултетот за ветеринарна медицина, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 7.6.2019 и 6.6.2019 год., за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област Патолошка физиологија и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 0202-1185/4, донесена на 5.7.2019 год., формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Игор Улчар, редовен професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, проф. д-р Јосиф Тосевски, редовен професор (во пензија) на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје и проф. д-р Трпе Ристоски, вонреден професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област (дисциплина) патолошка физиологија, во предвидениот рок се пријави само доц. д-р Ирина Целеска.

9. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката доц. д-р Ирина Целеска е родена на 24.V.1976 год., во Струга, Р. Македонија. Средно образование завршила во ЦСНО „Св. Климент Охридски“ во Охрид, гимназија, природно-математичка насока, во Охрид, во 1995 година. Со високо образование се стекнала на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на Факултетот за ветеринарна медицина, каде што дипломирала во 2002 година, со просечен успех 8,53.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 2005/2006 година се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, на отсекоот клиничка физиологија, биохемија и патофизиологија. Студиите ги завршила 2008 година, со просечен успех 10,00. На 28.9.2010 год. го одбрала магистерскиот труд на тема: „Влијание на лактацијата врз енергетскиот метаболизам и тироидниот статус кај молзни крави од различни категории“.

Докторска дисертација пријавила на 23.6.2011 година на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје. Дисертацијата на тема: „Влијание на парентералната апликација на инсулин на степенот на липомобилизација кај кравите во транзициониот период“ ја одбрала на 29.11.2013 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Игор Улчар, вонреден професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, проф. д-р Велимир Стојковки, редовен професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, проф. д-р Дине Митров, редовен професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, проф. д-р Даниела Миладинова, редовен професор на Медицинскиот факултет во Скопје, и проф. д-р Данијела Кировски, вонреден професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Белград. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област ветеринарна медицина.

На 4.10.2007 година е избрана во звањето помлад асистент во областа патолошка физиологија на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје (Билтен бр. 926 од 15.9.2007 година). Во истото звање повторно е избрана на 16.6.2010 година (Билтен бр. 987 од 1.10.2010 година).

На 28.1.2011 година е избрана во звањето асистент во областа патолошка физиологија на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје (Билтен бр. 999 од 31.12.2010 година). Во истото звање, повторно е избрана на 13.11.2013 година (Билтен бр. 1061 од 16.9.2013 година).

На 11.12.2014 година е избрана во звањето научен соработник во научната област патолошка физиологија на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје (Билтен бр. 1086 од 15.10.2014 година).

Во моментот е доцент во наставно-научната област патолошка физиологија на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје. Последниот реферат за избор е објавен во Билтен бр. 1137 од 30.12.2016 година (стр. 106-128).

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 926 од 15.9.2007 година, бр. 987 од 1.10.2010 година, бр. 999 од 31.12.2010 година, бр. 1061 од 16.9.2013 година, бр. 1086 од 15.10.2014 година и бр. 1137 од 30.12.2016 година, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

10. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, кандидатката доц. д-р Ирена Целеска е вклучена во наставата на интегрираните студии од прв и втор циклус по ветеринарна медицина, и тоа: теориска и практична настава (вежби) по предметите Патолошка физиологија како задолжителен предмет, Ветеринарна хематологија и Основи на цитолошка дијагностика како изборни предмети, како и во теренската и клиничка настава по предметите Менаџмент на здравје на стадото, Клиничка пракса: домашни миленици и Клиничка пракса: фармски животни.

Кандидатката била ментор на 4 дипломски трудови, а учествувала и како член во комисија за оценка и одбрана на 13 дипломски, 1 магистерски труд, оценка на 3 докторски дисертации и одбрана на 1 докторска дисертација.

Научноистражувачка дејност/Стручно-уметничка дејност

Д-р Ирена Целеска досега има објавено вкупно 72 научни трудови од својата област, од кои 15 се објавени во последниот изборен период: 2 научни труда во научни списанија со импакт-фактор (фактор на влијание), 3 труда во меѓународни научни списанија и 10 труда во зборници од научни собири.

Д-р Ирена Целеска била учесник на 2 национални и во 4 меѓународни научни проекти.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Ирена Целеска активно е вклучена во стручно-апликативната работа на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје. Во периодот 2015-2019 е менаџер за квалитет за меѓународниот стандард ISO 17025:2006. Има остварено експертски активности како консултант-експерт при Министерството за образование и наука на РМ, и е член на Национален експертски тим за развој на модуларизирани наставни програми базирани на компетенции при истото Министерство.

Кандидатката покажува особена активност и во дејностите од поширок интерес. Член е на Центарот за кариера при Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје. Активно е вклучена во работата на повеќе комисии за јавни набавки, а била и член на комисија за изработка на Стратегија за развој на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје во периодот од 2017/2018-2022/2023.

Д-р Ирена Целеска била член на уредувачкиот и на организацискиот одбор на јубилејот „90 години ветеринарна наука и едукација“ во 2017 година, во организација на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје и учествувала во издавањето на монографијата посветена на истиот настан.

Била член на 1 рецензентска комисија за избор на лица во наставно-научно звање.

Во изборниот период, д-р Ирена Целеска била член на техничкиот комитет (ТК 13) при Институтот за стандардизација и водечки оценувач за стандардите 17025 и 15189 за при Институтот за акредитација.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката Ирена Целеска, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје за летниот семестар од учебната 2016/2017 (Одлука на ННС со бр. 0202-1709/4 од 27.9.2017 година), за зимскиот семестар во учебната 2017/2018 година (Одлука на ННС со бр. 0202-389/2 од 10.3.2017 година), за летниот

семестар во учебната 2017/2018 година (Одлука на ННС со бр. 0202- 804/2 од 28.5.2018 година), за зимскиот семестар 2018/2019 (Одлука на ННС со бр. 0202-491/2 од 29.3.2019 година) и летниот семестар 2018/2019 (Одлука на ННС со бр. 0202/1185/3 од 5.7.2019 година).

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на доц. д-р Ирена Целеска.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека доц. д-р Ирена Целеска поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето **вонреден професор** во научната област патолошка физиологија.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, доц. д-р Ирена Целеска да биде избрана во звањето **вонреден професор** во научната област патолошка физиологија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Игор Улчар, с.р.

*редовен професор на Факултетот за ветеринарна медицина,
Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Скопје*

Проф. д-р Јосиф Тосевски, с.р. *редовен професор (во пензија) на
Факултетот за ветеринарна медицина, Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“,
Скопје*

Проф. д-р Трпе Ристоски, с.р. *вонреден професор на Факултетот за
ветеринарна медицина, Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Скопје*

ОБРАЗЕЦ 1

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Ирена Гоце Целеска

(име, татково име и презиме)

Институција: Факултет за ветеринарна медицина - Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: Патолошка физиологија

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР/НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВИШ НАУЧЕН СОРАБОТНИК

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	<p>Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус *</p> <p>Просечниот успех на прв циклус изнесува: 8,53 Просечниот успех на втор циклус изнесува: 10,00 Просечниот успех изнесува 9,26 за интегрираните студии.</p>	ДА
2	<p>Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира</p> <p>Назив на научната област: 40709 Патолошка физиологија, поле Ветеринарна медицина, подрачје Биотехнички науки.</p>	ДА
3	<p>Објавени најмалку пет рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор</p>	ДА
3.1	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p> <p>1. Назив на научното списание: Acta Veterinaria-Beograd 2. Назив на електронската база на списанија: Web of Science 3. Наслов на трудот: Effects of rose-hip and grapeseed dietary supplementation on serum oxidative stress parameters in dogs before and after physical exercise 4. Година на објава: 2015</p>	ДА
3.1	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p>	

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Назив на научното списание: Acta Veterinaria-Beograd 2. Назив на електронската база на списанија: Web of Science 3. Наслов на трудот: Field Trial on Glucose-Induced Insulin Response in High-Yielding Dairy Cows Under Different Environmental Temperatures 4. Година на објава: 2017 	ДА
3.1	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назив на научното списание: Macedonian Veterinary Review 2. Назив на електронската база на списанија: Ebsco 3. Наслов на трудот: First case of <i>Strongyloides stercoralis</i> infection in a dog in the Republic of Macedonia 4. Година на објава: 2018 	ДА
3.1	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назив на научното списание: Macedonian Veterinary Review 2. Назив на електронската база на списанија: Ebsco 3. Наслов на трудот: Effects of Doxycycline Treatment on Hematological and Blood Biochemical Parameters in Dogs Naturally Infected with <i>Ehrlichia Canis</i> 4. Година на објава: 2018 	ДА
3.1	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назив на научното списание: Macedonian Veterinary Review 2. Назив на електронската база на списанија: Ebsco 3. Наслов на трудот: Metabolic Profile and Hormonal Status Comparison Between Primiparous and Multiparous non-Cyclic Cows 4. Година на објава: 2018 	ДА
3.5	<p>Зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назив на зборникот: Зборник радова и кратких содржаја 2. Назив на меѓународниот собир: 28. Советовање ветеринара Србије 	ДА

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	3. Имиња на земјите: Србија, Хрватска, Словенија, Романија 4. Наслов на трудот: Значај лабораториске дијагностике и прачењу здравственог стања оваца 5. Година на објава: 2017	
4	Претходен избор во наставно-научно звање – доцент, датум и број на Билтен: бр. 1137, 30 декември 2016 година	ДА
5	Има способност за изведување на високообразовна дејност	ДА

* На лицата кои имаат заснован работен однос на Универзитетот или на некој од универзитетите во Република Македонија во моментот на стапување во сила на Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија бр.82/2018), нема да се применуваат одредбите од Законот кои се однесуваат на просекот, односно дека лицата треба да имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус. Во овој случај, полето под реден број 1 не се пополнува.

** За кандидатот/ите кој има повеќе од 5 (пет) научни труда во референтна научна публикација, рецензентската комисија научните труда ќе ги наведе, ќе ги оцени и ќе ги вреднува во Образец 2.

ОБРАЗЕЦ 2
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И
НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: Ирена Гоце Целеска

(име, татково име и презиме)

Институција: Факултет за ветеринарна медицина - Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: Патолошка физиологија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
Учесник во школи и работилници		
1.	„Дијагностика во ветеринарната дерматологија - предност или предизвик?“ - Меѓународен славјански универзитет „Гаврило Романович Державин“, Св. Николе, (Сертификат за одржано предавање од 16.6.2017)	1
2.	„Континуиран мониторинг и менаџмент на Diabetes mellitus кај кучиња и мачки“ - Меѓународен славјански универзитет „Гаврило Романович Державин“, Св. Николе, (Сертификат за одржано предавање од 16.6.2017)	1
3.	„Лабораториска дијагностика со примена во клиничката пракса кај мали животни“ - едукативна работилница организирана од Интернационалната ветеринарна студентска организација Скопје, 25 и 26.10.2018 (Благодарница од 30.10.2018)	1
4.	Преглед на метаболички заболувања кај крави (предавање на работилницата во рамките на проектот Promoting integrated approaches to animal health and plant protection in Abkhazia 18.05.2018)	1
5.	Примена на МКС EN ISO/IEC 17025:2006 Општи барања за компетентност на лабораториите за тестирање и лабораториите за калибрирање во лабораториите на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје (предавање на работилницата во рамките на проектот Promoting integrated approaches to animal health and plant protection in Abkhazia 18.05.2018)	1
Одржување на настава од прв и втор циклус		
6.	Патолошка физиологија (2+2), пет семестри: 2017; 2017/2018; 2018/2019	3,75
7.	Ветеринарна хематологија (1+1), два семестра: 2017/2018; 2018/2019	1,50
8.	Основи на цитолошка дијагностика (1+1), два семестра: 2017/2018; 2018/2019	1,50
Одржување на вежби од прв и втор циклус		
9.	Патолошка физиологија (2+2), пет семестри: 2017; 2017/2018; 2018/2019	7,50
10.	Ветеринарна хематологија (1+1), два семестра: 2017/2018; 2018/2019	1,50

11.	Основи на цитолошка дијагностика (1+1), два семестра: 2017/2018; 2018/2019	1,50
Одржување на теренска настава		
12.	Менаџмент со здравјето на стадото (1+2), два семестра: 2017/2018; 2018/2019	3,00
13.	Клиничка пракса: домашни миленици (0+5), три семестри 2017; 2017/2018; 2018/2019	11,25
14.	Клиничка пракса: фармски животни (0+5), три семестри 2017; 2017/2018; 2018/2019	11,25
Одржување на менторска настава за здравствена клиничка практика		
15.	Менторска настава на здравствена клиничка практика на 5 практиканти	0,3
Консултации со студенти		
16.	Патолошка физиологија (2+2), пет семестри: 2017; 2017/2018; 2018/2019	0,07
17.	Ветеринарна хематологија (1+1), два семестра: 2017/2018; 2018/2019	0,014
18.	Основи на цитолошка дијагностика (1+1), два семестра: 2017/2018; 2018/2019	0,006
Ментор на дипломска работа		
19.	Ментор на дипломска работа на 4 студенти Одлука бр. 0901-589 од 12.4.2018 Одлука бр. 0901-632 од 19.4.2018 Одлука бр. 0901-1713 од 10.10.2018 Одлука бр. 0901-2108 од 12.12.2018	0,8
Член на комисија за оцена или одбрана на докторски труд		
20.	Член на Комисија за оцена на докторска дисертација (Одлука на Факултетот за ветеринарна медицина Скопје бр. 0202-423/9 од 22.3.2018 година)	0,7
Член на комисија за оцена или одбрана на магистерски труд		
21.	Член на комисија за изработка на магистерски труд (Одлука на Факултетот за земјоделски науки и храна бр. 02-1161/9 од 26.12.2017 година) Член на Комисија за преглед и оцена на магистерски труд (Одлука на Факултетот за земјоделски науки и храна бр. 10-7/74/2 од 15.10.2018 година)	0,6
Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа		
22.	Член на комисија за одбрана на дипломска работа на 9 студенти Одлука бр. 0901-1003 од 26.5.2017 Одлука бр. 0901-1174 од 19.6.2017 Одлука бр. 0901-1197 од 27.6.2017 Одлука бр. 0901-1323 од 12.7.2017 Одлука бр. 0901-1462 од 14.8.2017 Одлука бр. 0901-578 од 01.09.2018 Одлука бр. 0901-559 од 29.3.2019 Одлука бр. 0901-717 од 17.4.2019 Одлука бр. 0901-1127 од 19.6.2019	0,9
Интерна скрипта од предавања		
23.	Патолошка физиологија – интерна скрипта предавања	4

Интерна скрипта од вежби		
24.	Патолошка физиологија - интерна скрипта вежби	3
Пакет материјали		
25.	Патолошка физиологија	1
26.	Основи на цитолошка дијагностика	1
27.	Ветеринарна хематологија	1
Подготовка на нов предмет		
	Клиничка патофизиологија	
28.	Предавања	1
29.	Вежби	0,5
	Вкупно	62,64

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
Учесник во национални научни проекти		
1.	Унапреден клинички и дијагностички пристап на застапеноста на кучешката ерлихиоза во Р Македонија. Финансирано од Универзитет Св Кирил и Методиј Скопје, 2015/16 (02-640/23)	3
2.	„Проектот за развој на вештини и поддршка на иновации - Договор за Развој и дизајн на концепцијата за четиригодишно техничко образование“ (МОН; 2019)	3
Учесник во меѓународни научни проекти		
3.	DAIRY CARE – Cost Action FA 1308 (2014-2018)	5
4.	Establishment of Safer Animal Rescue Capacity / (Воспоставување на капацитет за безбедно спасување на животни) PROJECT NUMBER - [2015-1-TR01-KA204-022441] ERASMUS PLUS PROGRAMME / KA2 – Cooperation and Innovation for Good Practices Strategic Partnerships for Adult Education (2016-2018)	5
5.	Preparation of Standard Operating Procedures for Priority Animal Diseases in ISO Acceptable Format – IAEA Coordinated Research Project D32032 entitled “Early Detection of Transboundary Animal Disease (TADs) to Facilitate Prevention and Control trough A Veterinary Diagnostic Laboratory Network (VETLAB Netwotk) (2016-2018)	5
6.	Promoting integrated approaches to animal health and plant protection in Abkhazia Supported by Austrian Development Cooperation Implemented by Action Against Hunger (2017-2019)	5
Дел од монографија		
7.	Монографија „90 години Ветеринарна наука и едукација“ – Факултет за ветеринарна медицина – Скопје, Уредувачки одбор ISBN 978-9989-774-28-7 COBISS.MK-ID 1046185506	4
Трудви со оригинални научни резултати, објавени во научно списание кое нема импакт-фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и		

<p>кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank, MathSciNet (Mathematical Reviews), Zentralblatt fur Mathematik и Реферативный журнал "Математика" или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p>		
8.	Aleksandar Cvetkovikj, Ljubica Rashikj, Irena Celeska , Elena Atanaskova Petrov, Branko Angelovski, Iskra Cvetkovikj, Maja Jurhar Pavlova, Jovana Stefanovska. First case of <i>Strongyloides stercoralis</i> infection in a dog in the Republic of Macedonia. <i>Mac Vet Rev</i> 2018; 41 (1): 95-98	3
9.	Elena Atanaskova Petrov, Igor Ulchar, Irena Celeska , Ksenija Ilievaska, Pandorce Spasovska Trenkovska, Todor Novakov, Kiril Krstevski, Toni Dovenski, Jovana Stefanovska. Effects of Doxycycline Treatment on Hematological and Blood Biochemical Parameters in Dogs Naturally Infected with <i>Ehrlichia Canis</i> . <i>Mac Vet Rev</i> 2018; 41 (1): 99-105	3
10.	Besir Jasari, Branko Atanasov, Irena Celeska , Miroslav Radeski, Martin Nikolovski, Toni Dovenski. Metabolic Profile and Hormonal Status Comparison Between Primiparous and Multiparous non-Cyclic Cows. <i>Mac Vet Rev</i> 2018; 41 (2): 195-201	3
<p>Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание кое има импакт-фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p>		
11.	Kukovska Valentina, Celeska Irena , Ruškovska Tatjana, Valčić Olivera. Effects of rose-hip and grapeseed dietary supplementation on serum oxidative stress parameters in dogs before and after physical exercise. <i>Acta Veterinaria-Beograd</i> 65(3), 404-416, 2015 (импакт-фактор: 0,741)	5,24
12.	Vujanac Ivan, Prodanović Radiša, Korićanac Goran, Bojkovski Jovan, Simeunović Predrag, Palamarević Milija, Nedić Sreten, Celeska Irena , Kirovski Danijela. Field Trial on Glucose-Induced Insulin Response in High-Yielding Dairy Cows Under Different Environmental Temperatures. <i>Acta Veterinaria-Beograd</i> , 2017, 67 (3), 366-382 (импакт-фактор: 0,604)	5,16
<p>Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји</p>		
13.	Целеска Ирена , Крстевски Кирил, Цветковић Искра, Улчар Игор, Ђађовски Игор. Значај лабораториске дијагностике и прачењу здравственог стања оваца. Зборник радова и кратких садржаја. 28. Саветовање ветеринара Србије, Српско ветеринарско друштво 7-	5

	10 Септември 2017 Златибор, Република Србија 145-152	
Рецензија на научен/стручен труд		
14.	Рецензија на 7 научно/стручни трудови	1,4
Пленарно предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество		
15.	Поканет предавач на меѓународна континуирана едукација, „28. Советовање ветеринара Србије“ во организација на Српско ветеринарско друштво, од 7-10 септември 2017, Златибор, Република Србија (Потврда од 15.9.2017 и Захвалница)	3
Секциско предавање на научен/стручен собир		
16.	Континуирана едукација на две стручни теми од областа на ветеринарната пракса, во организација на Ветеринарната комора на Република Македонија во соработка со Меѓународниот славјански универзитет „Гаврило Романович Державин“, Св. Николе (Сертификат за одржано предавање од 16.6.2017)	2
Секциско предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество		
17.	Ирена Целеска , Јована Стефановска, Мирослав Радески, Љупчо Ангеловски, Деан Јанкулоски, Зехра Хајрулаи Муслиу, Лазо Пендовски. Континуирано одрживање и подобрување на барањата на МКС EN/IEC 17025:2006, "Општи барања за компетентност на лабораториите за тестирање и калибрирање“, на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје. Трета меѓународна конференција за квалитет и компетентност, 14-16 Септември 2017, Охрид, Република Македонија, 32	2
18.	Irena Celeska , Igor Dzadzovski, Miroslav Radeski, Vlatko Ilieski, Danijela Kirovski. Comparison of biochemical markers in early lactated dairy cows kept in two different housing systems. Proceedings of the Fifth DairyCare Conference, 19-20 March, 2018, Thessaloniki, Greece	2
19.	Irena Celeska , Igor Ulchar, Ksenija Ilievska, Todor Novakov, Filip Trojacanec, Stefani Zorikj, Elena Atanaskova Petrov. Differences between hematology and Biochemistry Results in Acute and Chronic Renal Failure. Joint Meeting, 5 th International VET-Istanbul Group Congress & 8 th International Scientific Meeting, Days of Veterinary Medicine, Ohrid, Macedonia 23-27 September 2018, 62-63	2
Апстракти објавени во зборник на конференција		
20.	Trajanovski Ace, Igor Ulchar, Iskra Cvetkovikj, Igor Djadjovski, Aleksandar Janevski, Irena Celeska . Hematology Parameters as Useful Diagnostic Tool in Sheep Breeding. Abstract Book, 19 International Veterinary Medicine Students Scientific Research Congress, 2-4, May, 2017, Intanbul Turkey, 116	1
21.	Vasilkovski Antonio, Igor Ulchar, Elena Atanaskova Petrov, Jovana Stefanovska, Ljubica Rashikj, Iskra Cvetkovikj, Irena Celeska . Laboratory Diagnostic Methods in Dogs with Visceral and Cutaneous Canine	1

	Leishmaniasis. Abstract Book, 19 International Veterinary Medicine Students Scientific Research Congress, 2-4, May, 2017, Istanbul Turkey, 122	
22.	Ирена Целеска , Јована Стефановска, Мирослав Радески, Љупчо Ангеловски, Деан Јанкулоски, Зехра Хајрулаи Муслиу, Лазо Пендовски. Континуирано одрживање и подобрување на барањата на МКС EN/IEC 17025:2006, "Општи барања за компетентност на лабораториите за тестирање и калибрирање", на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје. Трета меѓународна конференција за квалитет и компетентност, 14-16 Септември 2017, Охрид, Република Македонија, 32	1
23.	Мирослав Радески, Мартин Николовски, Моника Довенска, Елизабета Д. Стојковиќ, Ирена Целеска , Лазо Пендовски, Влатко Илиески. Примена на МКТС CEN/TS 15675:2009 при периодични мерења емисии од фарми за домашни животни. Трета меѓународна конференција за квалитет и компетентност, 14-16 Септември 2017, Охрид, Република Македонија, 76	1
24.	Lina Nakevska, Igor Ulchar, Irena Celeska . Skin cytology - useful diagnostic tool for cutaneous lesions and lumps. 7th International Congress "Veterinary Science and Profession" 5-7 October, 2017, Zagreb, Croatia, 86	1
25.	Irena Celeska , Igor Dzadzovski, Miroslav Radeski, Vlatko Ilieski, Danijela Kirovski. Comparison of biochemical markers in early lactated dairy cows kept in two different housing systems. Proceedings of the Fifth DairyCare Conference, 19-20 March, 2018, Thessaloniki, Greece	1
26.	Lina Nakevska, Igor Ulchar, Miroslav Rasdeski, Sandra Mojsova, Irena Celeska . Multimodal Management Approach in Assaf Sheep Breeding. <i>Abstract Book</i> , 20 International Veterinary Medicine Students Scientific Research Congress, 3-5, May, 2018, Istanbul Turkey	1
27.	Irena Celeska , Igor Ulchar, Ksenija Ilievska, Todor Novakov, Filip Trojancanec, Stefani Zorikj, Elena Atanaskova Petrov. Differences between hematology and Biochemistry Results in Acute and Chronic Renal Failure. Joint Meeting, 5 th International VET-Istanbul Group Congress & 8 th International Scientific Meeting, Days of Veterinary Medicine, Ohrid, Macedonia 23-27 September 2018, 62-63	1
28.	Ksenija Ilievska, Larisa Shakiri, Filip Trojancanec, Todor Novakov, Elena Atanaskova Petrov, Irena Celeska , Plamen Trojancanec. Combination of Medical and Surgical Treatment of Traumatic wound in cat - Case Report. Joint Meeting, 5 th International VET-Istanbul Group Congress & 8 th International Scientific Meeting, Days of Veterinary Medicine, Ohrid, Macedonia 23-27 September 2018, 99-100	1
	Вкупно	88,745

СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
Книга од стручна област		
1.	Safe Animal Rescue Awareness Book – Establishment of Safer Animal Rescue Capacity (2015-1-TRO1-KA204-022441) Aksaray, Turkey, 2017 (коавтор)	7
2.	Safe Animal Rescue Technical Book – Establishment of Safer Animal Rescue Capacity (2015-1-TRO1-KA204-022441) Aksaray, Turkey, 2017 (коавтор)	7
Поглавје во книга		
3.	Pain in Animals as a stress factor (I. Ulchar, I. Celeska, M. Radeski, M. Nikolovski, P. Trojacanec, L. Pendovski) во Animal Rescue Capacity Building – University of Ljubljana, Veterinary Faculty, Establishment of Safer Animal Rescue Capacity (2015-1-TRO1-KA204-022441/EK-1) Ljubljana, Slovenia 2016, ISBN 978-961-6199-82-7	2
4.	Стратешки план за развој на Факултетот за ветеринарна медицина 2018-2023, ISBN 978-9989-774-32-4 COBISS.MK-ID 108088842	2
Учество во промотивни активности на Факултетот		
5.	Комисија за промоција на Факултет за ветеринарна медицина Скопје. (Одлука на Деканатската управа бр. 0201-350/5 од 1.3.2017)	0,5
6.	Учество на „Ветеринаријада 2017“ (Одлука на Деканатската управа бр. 0201-1095/3-16 од 9.6.2017 год.)	0,5
7.	Комисија за промоција на Факултет за ветеринарна медицина Скопје. (Одлука на Деканатската управа бр. 0201-118/4 од 30.1.2018)	0,5
8.	Комисија за промоција на Факултет за ветеринарна медицина Скопје. (Одлука на Деканатската управа бр. 0201-99/3 од 31.1.2019)	0,5
Воведување нова лабораториска/клиничка метода		
9.	Детекција на параметрите на оксидативен стрес во анимален биоматрикс (вкупен антиоксидативен статус, супероксид дисмутаза, глутатион пероксидаза, глутатион редуктаза, глутатион, малондиалдехид)	4
10.	Детерминација на апсолутна концентрација на специфични биохемиски параметри при дијагностички и клинички испитувања (амоњак, жолчни киселини, фруктозамин, лактати)	4
11.	Турбидиметриска метода за одредување на С-реактивен протеин во серум од кучиња (позитивен протеин на акутна фаза на инфламација)	4
12.	Ветеринарна цитолошка дијагностика со биохемиска анализа на телесни течности од животинско потекло	4
Клиничка практика во соодветната област (дијагностички и терапевтски процедури)		
13.	Дијагностика и терапија на ендокринопатии кај кучиња и мачки (лабораториска и клиничка дијагностика, со примена на специфични ветеринарни медикаменти и терапевтски протоколи кај кучиња и мачки)	2

14.	Дијагностика и терапија на онколошки случаи кај кучиња и мачки (примена на стандардни и модифицирани протоколи за хемотерапија кај кучиња и мачки)	2
Дејности од поширок интерес		
Член на уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание		
15.	Advisory Board Member at Atatürk University Journal of Veterinary Sciences	1
16.	Editorial Board International Journal of Veterinary Sciences Research, Pak Publishing group	1
17.	Virology & Immunology Journal (VIJ) Honourable Associate Editor	1
Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/ стручен собир		
18.	Член на меѓународниот научен одбор на 2 ^{та} Меѓународна конференција за напредок на ветеринарни науки и технологија, 4-8 октомври, 2017, Скопје, Македонија	1
19.	Член на меѓународниот научен одбор на 3 ^{та} Меѓународна конференција за напредок на ветеринарни науки и технологија, 5-9 септември, 2018, Белград, Србија	1
20.	Член на меѓународниот научен одбор на 4 ^{та} Меѓународна конференција за напредок на ветеринарни науки и технологија, 10-14 јули, 2019, Факултет за ветеринарна медицина, Киев, Украина	1
21.	Член на организационен одбор на меѓународен научен собир: „Денови на ветеринарна медицина 2018 /5 меѓународен конгрес на ВетИстанбул групата 2018“ (Одлука бр. 0201-182 од 9.2.2018)	1
Член на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир		
22.	Член на организационен одбор на: „90 години Ветеринарна наука и едукација“ – Факултет за ветеринарна медицина – Скопје “ (Монографија „90 години Ветеринарна наука и едукација“, Скопје, 2017, ISBN 978-9989-774-28-7)	0,5
Студиски престој во странство		
23.	Престој во Белград, Србија за континуирана едукација за ендокринологија, Март, 2018	0,5
24.	Престој во Софија, Бугарија за континуирана едукација за кардиологија, Септември, 2018	0,5
Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект		
25.	Future Of Dairy In The Light Of Climate Change: Early detection of heat stress in dairy using sensor technology and biomarkers - DairyCare SWIG Proposals (соработник)	1
Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект		
26.	Anti stress complex Qubit plus system – пу – кам кјубит плус (кофинансирани грантови за комерцијализација на иновации) (соработник)	0,5
Член на факултетска комисија		
27.	Член на Центар за кариера на ФВМС (Одлука на Наставно-научниот совет бр. 0202-398/4-2 од 10.3.2017 год.)	0,5
28.	Член на менаџерски тим на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје за стандардот ISO 17025:2006 (Одлука на Деканатската управа бр. 0201-864/3 од 8.5.2017 год.)	0,5

29.	Комисија за започнување постапка за утврдување на кандидат/и за избор на декан и формирање на изборна комисија (Одлука на Деканатската управа бр. 0202-852/4 од 9.5.2017 год.)	0,5
30.	Член на Комисија за започнување на постапка за изготвување на Стратегија за развој на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје во периодот од 2017/2018-2022/2023 (Одлука на Наставно-научниот совет бр. 0202-852/3 од 9.5.2017 год.)	0,5
31.	Комисија за јавна набавка за реагенси за клиничка лабораториска дијагностика (Одлука на Деканатската управа бр. 0201-350/15-3 од 1.3.2017 год.)	0,5
32.	Комисија за јавна набавка за калибрација и верификација на мерна опрема (Одлука на Деканатската управа бр. 0201-198/10-13 од 13.2.2018 год.)	0,5
33.	Комисија за јавна набавка на хотелски, угостителски и конференциски услуги за организирање на „8 меѓународен научен собир Денови на ветеринарна медицина“ и ВетИстанбул Конгрес 2018 (Решение на деканот бр. 05-195 од 6.3.2018 год.)	0,5
34.	Комисија за одбирање и евидентирање на архивскиот матерјал (Одлука на Деканатската управа бр. 0201-456/10-23 од 22.3.2018 год.)	0,5
35.	Комисија за јавна набавка за сервисирање на опрема за Факултетот за ветеринарна медицина (Одлука на Деканатската управа бр. 0201-2020/5 од 30.11.2018 год.)	0,5
36.	Комисија за јавна набавка за реагенси за клиничка лабораториска дијагностика (Одлука на Деканатската управа бр. 0201-2020/5-6 од 30.11.2018 год.)	0,5
37.	Комисија за јавна набавка на биохемиски реагенси и китови за клиничка лабораториска дијагностика (Одлука на Деканатската управа бр. 0201-414/6-2 од 14.3.2019 год.)	0,5
Член на комисија за избор во звање		
38.	Член на Комисија за избор во наставно-научно звање (Одлука на ННС бр. 0202-956/8 од 6.6.2019 година)	0,2
Учество во комисији и тела на државни и други органи		
39.	Член на техничкиот комитет (ТК 13) при Институтот за стандардизација на Република Северна Македонија	1
40.	Водечки оценувач за стандардите 17025 и 15189 за при Институтот за акредитација на Република Северна Македонија	1
Член на орган на професионална комора		
41.	Член на Ветеринарната комора на Република Македонија	0,3
42.	Член на претседателство на Одбор за образование и наука при Ветеринарната комора на Република Македонија (2013-2017 година)	0,3
43.	Делегат на собранието на Ветеринарната комора на Република Македонија (од 2017 година)	0,3
	Вкупно	63,6

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	62,64
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	75,80
СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ	58,60
Вкупно	197,04

Членови на Комисијата

Д-р Игор Улчар, редовен професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, с.р.

Д-р Јосиф Тосевски, редовен професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје (во пензија), с.р.

Д-р Трпе Ристоски, вонреден професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, с.р.

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО
НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ (ДИСЦИПЛИНА) ХИГИЕНА И
ТЕХНОЛОГИЈА НА ПРОИЗВОДИ И СУРОВИНИ ОД ЖИВОТИНСКО
ПОТЕКЛО НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Факултет за ветеринарна медицина, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 7.6.2019 и 6.6.2019 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) хигиена и технологија на производи и сировини од животинско потекло, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 0202-1185/6, донесена на 5.7.2019, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Павле Секуловски, редовен професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, д-р Деан Јанкуловски, вонреден професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје и д-р Зехра Хајрулаи-Муслиу, редовен професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област (дисциплина) хигиена и технологија на производи и сировини од животинско потекло, во предвидениот рок се пријави само д-р Билјана Стојановска-Димзоска, научен соработник.

11. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Билјана Стојановска-Димзоска е родена на 6.4.1974 година, во Битола. Средно образование завршила во училиштето за средно образование „Никола Карев“ во Скопје, биотехнолошка насока. Со високо образование се стекнала на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на Фармацевтскиот факултет. Дипломирала 1998 година, со просечен успех 8,51.

Кандидатката активно се служи со англискиот, а добро се служи и со францускиот јазик.

Во учебната 2001/2002 година се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Фармацевтскиот факултет во Скопје, во областа аналитика на лекови. Студиите ги завршила во 2006 година, со просечен успех 9,44. На 10.10.2008 година го одбрала магистерскиот труд на тема: „Примена на HPLC-FD метод за определување на охратоксин А во вината на Република Македонија“.

Докторска дисертација пријавила на 4.12.2008 година на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје. Дисертацијата на тема: „Вкупни афлатоксини, охратоксин А и зеараленон како природни контаминенти присутни во житарките и добиточната храна во Република Македонија“ ја одбрала на 4.10.2013 година, пред Комисија во состав: д-р Светлана Кулеванова, редовен професор на Фармацевтскиот факултет во Скопје, д-р Зехра Хајрулаи-Муслиу, редовен професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, д-р Деан Јанкуловски, доцент на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, д-р Велимир Стојковски, редовен професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје и д-р Ристо Проданов, редовен професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област ветеринарна медицина.

На 3 октомври 2006 година е избрана во звањето помлад асистент, истражувач од областа на безбедност на храната (Одлука на ННС бр. 0201-3774/5), согласно со рефератот за избор објавен во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје бр. 901 од 14 јули 2006 година.

На 16 март 2009 година е избрана во звањето асистент, истражувач од областа на безбедност на храната (Одлука на ННС бр. 0201-1027/4), согласно со рефератот за избор објавен во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје бр. 958 од 16 февруари 2009 година.

На 1 октомври 2012 година е избрана во звањето асистент, истражувач од областа на безбедност на храната (Одлука на ННС бр. 0201-2903/4), согласно со рефератот за избор објавен во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје бр. 1037 од 31 август 2012 година.

На 11.12.2014 година е избрана во звањето научен соработник на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје во областа хигиена и технологија на производи и суровини од животинско потекло.

Во моментот е избрана во звањето научен соработник. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр. 1086 од 15 октомври 2014 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 901 од 14 јули 2006 година, бр. 958 од 16 февруари 2009 година, бр. 1037 од 31 август 2012 година и бр. 1086 од 15 октомври 2014 година, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

12. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Факултет за ветеринарна медицина, кандидатката д-р Билјана Стојановска Димзоска учествувала како член во комисија за оценка на 2 докторски дисертации.

Научноистражувачка дејност

Д-р Билјана Стојановска-Димзоска има објавено вкупно 105 научни трудови од својата област, од кои 47 се објавени во последниот изборен период: 4 научни труда во научни списанија со импакт-фактор (фактор на влијание), 6 труда во меѓународни научни публикации и 1 труд во научно/стручно списание.

Д-р Билјана Стојановска-Димзоска учествувала како член во 3 научни проекти, од кои 2 во изборниот период.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Билјана Стојановска-Димзоска активно е вклучена во стручно-апликативната работа на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје преку разработка и валидација на скрининг и конфирматорни методи за анализа на резидуи и контаминенти во храната и добиточната храна користејќи аналитичка опрема (хроматографски аналитички техники- високо ефикасна течна хроматографија до DAD и FLD, масен детектор со троен квадрупол, како и ELISA-методи за скрининг-анализи). Потесно поле на интерес на кандидатката е анализа на микотоксини и микотоксиколошка контрола на прехранбени производи, житарки и добиточна храна.

Кандидатката д-р Билјана Стојановска-Димзоска активно е вклучена во имплементација и акредитација на лабораториите на Факултетот за ветеринарна медицина, согласно со стандардот ISO/IEC 17025. Во рамките на својата апликативна работа, д-р Билјана Стојановска-Димзоска има воведено и акредитирано повеќе методи од областа на аналитиката на резидуи и контаминенти во храната и добиточната храна. Од септември 2017 година назначена е и за заменик-раководител на Лабораторијата за резидуи и контаминенти при Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје.

Стручно усовршување во странство остварила со студиски престој во повеќе европски референтни лаборатории: Брисел, Белгија (октомври 2015), Берлин, Германија (мај 2017 година) и Рикилт, Вагенинген Универзитет, Холандија (ноември 2018 година).

Кандидатката д-р Билјана Стојановска-Димзоска е рецензент во повеќе национални и меѓународни списанија: „Macedonian Veterinary Review“ (2015, 2016 година), во „Dynamic Journal of Animal Science and Technology“ (2015 година), „African Journal of Food Science“ (2016 година) и „J. Environ. Sci. Health Part B“ (2016 година).

Особена активност кандидатката покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучена во работата на повеќе комисији за јавни набавки при Факултетот за ветеринарна медицина и како член на локалниот организационен одбор на научната манифестација „Денови на ветеринарна медицина“ (2015, 2016 и 2018), како и член на организациониот одбор на јубилејот „90 години ветеринарна наука и едукација“ (2017 година). Исто така кандидатката д-р Билјана Стојановска-Димзоска е и член на меѓународниот научен одбор на 6 Интернационален научен собир за микологија, микотоксикологија и микози (Нови Сад, Србија, 2017 година).

Во изборниот период, д-р Билјана учествувала во изготвување и пријавување на 2 научни проекта на УКИМ.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Билјана Стојановска-Димзоска.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Билјана Стојановска-Димзоска поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето виш научен соработник во научната област хигиена и технологија на производи и суровини од животинско потекло.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, д-р Билјана Стојановска-Димзоска да биде избрана во звањето виш научен соработник во научната област хигиена и технологија на производи и суровини од животинско потекло.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Павле Секуловски, с.р.

Проф. д-р Деан Јанкулоски, с.р.

Проф. д-р Зехра Хајрулаи-Муслиу, с.р.

ОБРАЗЕЦ 1

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Билјана Спасе Стојановска Димзоска

(име, татково име и презиме)

Институција: Факултет за ветеринарна медицина - Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: хигиена и технологија на производи и суровини од животинско потекло

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВОПРЕДЕН ПРОФЕСОР/НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВИШ НАУЧЕН СОРАБОТНИК

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	<p>Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус *</p> <p>Просечниот успех на прв циклус изнесува: 8,51 Просечниот успех на втор циклус изнесува: 9,44</p>	ДА
2	<p>Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира</p> <p>Назив на научната област: 40728 Хигиена и технологија на производи и суровини од животинско потекло, поле Ветеринарна медицина, подрачје Биотехнички науки.</p>	ДА
3	<p>Објавени најмалку пет рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор</p>	ДА
3.1.1	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p> <p>1. Назив на научното списание: Macedonian Journal of Chemistry and Chemical Engineering 2. Назив на електронската база на списанија: Ebsco, Scopus, Journal Citation Report 7. Наслов на трудот: Study on the method performances for screening and confirmatory analysis of aflatoxin M1 in raw milk according to the mycotoxin regulative requirements 8. Година на објава: 2014</p>	ДА

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
3.1.2	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p> <p>1. Назив на научното списание: Kafkas Univ. Vet. Fak. Derg. 2. Назив на електронската база на списанија: Ebsco, Scopus, Journal Citation Report 3. Наслов на трудот: Determination of Ochratoxin-A in Cattle Liver By HPLC-FD Method 4. Година на објава: 2016</p>	ДА
3.1.3	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p> <p>1. Назив на научното списание: Food Control 2. Назив на електронската база на списанија: Scopus, Web of science 3. Наслов на трудот: Assessment of aflatoxin contamination in raw milk and feed in Macedonia during 2013 4. Година на објава: 2016</p>	ДА
3.1.4	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p> <p>1. Назив на научното списание: Journal of Environmental Protection and Ecology 2. Назив на електронската база на списанија: Journal Citation Report, SCImago Journal Rank 3. Наслов на трудот: Evaluation of dose for the population due to natural radioactivity of uncultivated soil from the surrounding of the city of Skopje. 4. Година на објава: 2016</p>	ДА
3.2.1	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p> <p>1. Назив на научното списание: Journal of Agriculture and Forestry 2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 47 членови, 19 земји</p>	ДА

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	<p>3. Наслов на трудот: Determination of the vertical distribution of ²²⁶Ra, ²³²Th, ⁴⁰K and ¹³⁷Cs in samples of cultivated soil taken in the vicinity of cities in Macedonia.</p> <p>4. Година на објава: 2014</p>	
3.2.2	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p> <p>1. Назив на научното списание: J. Fac. Vet. Med. Istanbul Univ.</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 28 членови, 10 земји</p> <p>3. Наслов на трудот: Determination of fatty acid in Asparagus by gas chromatography</p> <p>4. Година на објава: 2015</p>	ДА
3.2.3	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p> <p>1. Назив на научното списание: Journal of Agriculture and Forestry</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 47 членови, 19 земји</p> <p>3. Наслов на трудот: ¹³⁷Cs Analysis in cultivated soil and uncultivated soil samples from cities Skopje, Macedonia, using gamma ray spectrometry</p> <p>4. Година на објава: 2015</p>	ДА
3.2.4	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p> <p>1. Назив на научното списание: Journal of Agriculture and Forestry</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 47 членови, 19 земји</p> <p>3. Наслов на трудот: Monitoring of multi-class pesticides in honey samples from Macedonia by ultra-high performance liquid chromatography-tandem quadrupole mass spectrometry</p> <p>4. Година на објава: 2016</p>	ДА
3.2.5	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p>	ДА

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	1.Назив на научното списание: VIII International Scientific Agriculture Symposium (AgroSym) 2.Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 81 член, 35 земји 3. Наслов на трудот: Evaluation of doses of radiation due to natural radioactivity in corn as animal feed in the vicinity of the city of Skopje (Macedonia) 4. Година на објава: 2017	
3.3.1	Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е објавено во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД 1.Назив на научното списание: Wageningen Academic Publishers 2.Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД Хрватска 3. Наслов на трудот: Development and validation of GC-FID method for detection of vegetable oils in dairy products 4. Година на објава: 2018	ДА
4	Претходен избор во наставно-научно звање – научен соработник, датум и број на Билтен: билтен бр. 1086 од 15 октомври 2014 година	ДА
5	Има способност за изведување на високообразовна дејност	ДА

* На лицата кои имаат заснован работен однос на Универзитетот или на некој од универзитетите во Република Македонија во моментот на стапување во сила на Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија бр.82/2018), нема да се применуваат одредбите од Законот кои се однесуваат на просекот, односно дека лицата треба да имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус. Во овој случај, полето под реден број 1 не се пополнува.

** За кандидатот/ите кој има повеќе од 5 (пет) научни труда во референтна научна публикација, рецензентската комисија научните труда ќе ги наведе, ќе ги оцени и ќе ги вреднува во Образец 2.

ОБРАЗЕЦ 2
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И
НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: Билјана Спасе Стојановска Димzosка

(име, татково име и презиме)

Институција: Факултет за ветеринарна медицина - Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: хигиена и технологија на производи и суровини од животинско потекло

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активностa:	Поени
Член на комисија за оцена или одбрана на докторски труд		
1.	Член на Комисија за оцена на докторска дисертација (Одлука на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје бр. 0202-1031/11 од 27.6.2018 година)	0,7
2.	Член на Комисија за оцена на докторска дисертација (Одлука на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје бр. 0202-1833/3 од 6.11.2018 година)	0,7
	Вкупно	1,4

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активностa:	Поени
Учесник во национални научни проекти		
1.	„Генетска типизација и антибиотска резистенција на <i>Listeria monocytogenes</i> изолирана од храна и објекти за производство на храна“. Финансирано од Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ Скопје, 01.12.2014/30.11.2015	3
2.	„Контаминација на храната со акриламид како продукт на реакцијата и евалуација на одредени постапки за негова редукација во термички обработени производи од компир“. Финансирано од Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ Скопје, (одлука бр. 03-417/55 од 26.03.2018 година)	3
Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание кое има импакт-фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование		
3.	Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Gordana Ilievska, Biljana Stojanovska-Dimzoska , Risto Uzunov, Zehra Hajrulai-Musliu (2014) Study on the method performances for screening and confirmatory analysis of aflatoxin M1 in raw milk according to the mycotoxin	4,8+0,533

	regulative requirements, Macedonian Journal of Chemistry and Chemical Engineering, Vol. 33, No. 2, pp. 217-226.	
4.	Başak Kucukcakan, Biljana Stojanovska-Dimzoska , Zehra Hajrulai-Musliu, Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Risto Uzunov, Katerina Davcheva (2016). Determination of Ochratoxin-A in Cattle Liver By HPLC-FD Method. Kafkas Univ Vet Fak Derg 22 (1): 1-5	4,8+0,43
5.	Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Biljana Stojanovska-Dimzoska , Gordana Ilievska, Risto Uzunov, Goran Stojkovic, Zehra Hajrulai-Musliu, Dean Jankuloski (2016). Assessment of aflatoxin contamination in raw milk and feed in Macedonia during 2013. Food control 59 (2016) 201-206.	4,8+3,29
6.	A. Angeleska, E. Dimitrieska-Stojkovic, Z. Hajrulai-Musliu, S. Bogoevski, B. Boskovski, B. Stojanovska-Dimzoska , R. Uzunov (2016) Evaluation of dose for the population due to natural radioactivity of uncultivated soil from the surrounding of the city of Skopje. <i>Journal of Environmental Protection and Ecology</i> 17, No 3, 1177-1184.	4,8+0,774
Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови		
7.	Aleksandra Angeleska, Ljupco Angelovski, Risto Uzunov, Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Biljana Stojanovska-Dimzoska , Zehra Hajrulai-Musliu, Ljubomir Arsov (2014) Determination of the vertical distribution of ²²⁶ Ra, ²³² Th, ⁴⁰ K and ¹³⁷ Cs in samples of cultivated soil taken in the vicinity of cities in Macedonia. <i>Journal of Agriculture and Forestry</i> , Vol. 60 Issue 3: 97-106, 2014, Podgorica, Montenegro.	5
8.	Zehra Hajrulai-Musliu, Risto Uzunov, Biljana Stojanovska-Dimzoska , Elizabeta Dimitrieska – Stojkovic, Aleksandra Angeleska, Velimir Stojkovski (2015) Determination of fatty acid in Asparagus by gas chromatography. <i>J. Fac. Vet.Med. Istanbul Univ.</i> , 41 (1)	5
9.	Aleksandra Todorovic, Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Risto Uzunov, Zehra Hajrulai-Musliu, Biljana Dimzoska , Slobodan Bogoevski (2015). ¹³⁷ Cs Analysis in cultivated soil and uncultivated soil samples from cities Skopje, Macedonia, using gamma ray spectrometry. <i>Agriculture & Forestry</i> , Vol. 61, Issue 2: 149-156, Podgorica, Montenegro. DOI: 10.17707/AgricultForest.61.2.13	5
10.	Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Aleksandra Angeleska, Goran Stojkovic, Risto uzunov, Biljana Stojanovska-Dimzoska , Zehra Hajrulai-Musliu (2016) Monitoring of multi-class pesticides in honey samples from Macedonia by ultra-high performance liquid chromatography-tandem quadrupole mass spectrometry. <i>Agriculture and forestry</i> , Vol.62, Issue 2: 243-252, 2016, Podgorica.	5

11.	Aleksandra Angeleska, Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Zehra Hajrulai-Musliu, Radmila Crceva-Nikolovska, Biljana Dimzovska , Riste Uzunov, Dean Jankuloski. (2017). Evaluation of doses of radiation due to natural radioactivity in corn as animal feed in the vicinity of the city of Skopje (Macedonia). Book of proceedings, p. 1230-1235; VIII International Scientific Agriculture Symposium (AgroSym), Jahorina, Serbia, October 05-08, 2017	5
Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е објавено во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД		
12.	R. Uzunov, Z.H. Musliu, M. Arapceska, E.D. Stojkovic, B.S. Dimzoska , D. Jankuloski, V. Stojkovski, L. Pendovski (2018) Development and validation of GC-FID method for detection of vegetable oils in dairy products. Professionals in food chains, EurSafe 2018, Vienna, Austria, p. 475-481	5
Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание		
13.	Aleksandra Angeleska, Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Risto Uzunov, Zehra Hajrulai-Musliu, Biljana Stojanovska-Dimzoska , Dean Jankuloski, Radmila Crceva-Nikolovska (2015) Estimation of effective dose in ingestion of food crops for ¹³⁷ Cs. Proceedings of the 10 th symposium of the Croatian radiation protection association. April 2015, Sibenik, Croatia, p. 159-164.	3
Апстракт објавен во зборник на конференција		
14.	Risto Uzunov, Zehra Hajrulai-Musliu, Basak Kucukcakan, Aleksandra Angeleska, Biljana Stojanovska-Dimzoska , Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Katerina Davceva, Velimir Stojkovski (2014). Unsaturated Fatty Acid Content in Corn Flakes, Mak.Vet.Rev. Vol. 37 (Suppl. 1) p. 37, Proceedings of the 5 th International Scientific Meeting –Days of veterinary medicine, September 5-7, Ohrid, Macedonia.	1
15.	Basak Kucukcakan, Biljana Stojanovska-Dimzoska , Katerina Davceva, Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Risto Uzunov, Aleksandra Angeleska, Zehra Hajrulai-Musliu (2014). Study of Aflatoxin Contamination in Corn and Bread in R. Macedonia, Mak.Vet.Rev. Vol. 37 (Suppl. 1) p. 38, Proceedings of the 5 th International Scientific Meeting –Days of veterinary medicine, September 5-7, Ohrid, Macedonia.	1
16.	Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Zehra Hajrulai-Musliu, Biljana Stojanovska-Dimzoska , Gordana Ilievska, Risto Uzunov, Aleksandra Angeleska, Goran Stojkovic (2014). Seasonal Variations of Aflatoxin M1 Content in Raw Milk from Macedonia and Estimation of Consumers Exposure, Mak.Vet. Rev. Vol. 37 (Suppl. 1) p. 72-73, Proceedings of the 5 th International Scientific Meeting – Days of veterinary medicine, September 5-7, Ohrid, Macedonia	1
17.	Biljana Stojanovska-Dimzoska , Katerina Davceva, Zehra Hajrulai-Musliu, Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic,	1

	Risto Uzunov, Aleksandra Angeleska (2014). Incidence of Ochratoxin A: Current Situation in Some Food Products, Mak.Vet. Rev. Vol. 37 (Suppl. 1) p. 73, Proceedings of the 5 th International Scientific Meeting –Days of veterinary medicine, September 5-7, Ohrid, Macedonia.	
18.	Katerina Davcheva, Biljana Stojanovska-Dimzoska , Zehra Hajrulai-Musliu, Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Risto Uzunov, Aleksandra Angeleska, Basak Kucukcakan, (2014). Occurrence of Ochratoxin A in Macedonian Wines, Mak.Vet.Rev. Vol. 37 (Suppl. 1) p. 73-74, Proceedings of the 5 th International Scientific Meeting –Days of veterinary medicine, September 5-7, Ohrid, Macedonia.	1
19.	Zehra Hajrulai-Musliu, Risto Tome Uzunov, Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Biljana Stojanovska-Dimzoska , Basak Kucukcakan, Aleksandra Angeleska, Katerina Davcheva, Velimir Stojkovski (2014) Validation of Ultra-High Performance Liquid Chromatography Coupled with Triple Quadrupole Mass Spectrometry Method for Determination of Thyreostats in Bovine Urine, Mak.Vet. Rev. Vol. 37 (Suppl. 1) p. 74, Proceedings of the 5 th International Scientific Meeting –Days of veterinary medicine, September 5-7, Ohrid, Macedonia.	1
20.	Aleksandra Angeleska, Risto Uzunov, Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Zehra Hajrulai-Musliu Biljana Stojanovska-Dimzoska , Katerina Davcheva (2014) Natural Radioactivity in Uncultivated Soil in the Surrounding of Skopje, Mak.Vet.Rev. Vol. 37 (Suppl. 1) p. 76, Proceedings of the 5 th International Scientific Meeting –Days of veterinary medicine, September 5-7, Ohrid, Macedonia.	1
21.	Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Goran Stojkovic, Aleksandra Angeleska, Zehra Hajrulai-Musliu, Risto Uzunov, Biljana Stojanovska-Dimzoska , Katerina Davcheva (2014) In-house validation of UHPLC tandem mass spectrometry method for determination of anthelmintics in liver applying matrix dispersive sample preparation. 23 rd Congress of chemists and technologists of Macedonia. Book of abstracts p.33. October 2014, Ohrid, Macedonia.	1
22.	Hajrulai-Musliu Z., Uzunov R., Stojanovska-Dimzoska B. , Dimitrieska-Stojkovic E., Angeleska A., Jankuloski D., Stojkovski V. (2015) Fatty acid composition of traditional ajvar produced in Macedonia. 2 nd International VETistanbul Group Congress April 2015, St. Petersburg, Book of Abstracts, p. 638.	1
23.	Blagoevska K., Stojanovska-Dimzoska B. , Pendovski L., Jankuloski D. (2015) PFGE subtyping of Listeria monocytogenes contamination in meat processing plants. 2 nd International VETistanbul Group Congress April 2015, St. Petersburg, Book of Abstracts, p. 65.	1
24.	Stojanovska-Dimzoska B. , Hajrulai-Musliu Z., Dimitrieska-Stojkovic E., Uzunov R., Angeleska A., Jankuloski D. (2015). Co-occurrence of aflatoxins, ochratoxin A and zearalenon in feed components determined by liquid chromatography with fluorescence	1

	detection. 2 nd International VETistanbul Group Congress April 2015, St. Petersburg, Book of Abstracts, p. 744.	
25.	Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Aleksandra Angeleska, Goran Stojkovic, Risto Uzunov, Biljana Stojanovska-Dimzoska , Zehra Hajrulai-Musliu (2015). Application of ultra-high-performance liquid chromatography/tandem quadruple mass spectrometry for multi-class monitoring of pesticides in honey samples from Macedonia. 3 rd International Conference on Radiation and Applications in Various Fields of Research. Book of abstracts p. 596. June 2015, Budva, Montenegro.	1
26.	Aleksandra Angeleska, Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Risto Uzunov, Zehra Hajrulai-Musliu, Biljana Stojanovska-Dimzoska , Dean Jankuloski, Angelevski Ljupco (2015). Estimation of effective dose in ingestion of food crops for ⁴⁰ K. 3 rd International Conference on Radiation and Applications in Various Fields of Research. Book of abstracts p. 531. June 2015, Budva, Montenegro.	1
27.	Risto Uzunov, Zehra Hajrulai-Musliu, Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Biljana Stojanovska-Dimzoska , Aleksandra Angeleska, Basak Kucukcakan, Dean Jankuloski, Velimir Stojkovski (2015). Optimization and validation of LC-MS/MS method for multiresidual analysis of β -agonists in urine. Proceedings of the 6th International Scientific Meeting Days of veterinary medicine, Struga, Macedonia, September 24-26. Mac Vet Rev 2015; 38 (Suppl. 1).	1
28.	Zehra H. Musliu, Risto Uzunov, Elizabeta D. Stojkovic, Biljana S. Dimzoska , Aleksandra Angeleska, Bashak Kucukchakan, Dean Jankuloski, Velimir Stojkovski (2015). Validation of GC-MS method for determination of organochlorine pesticides in honey. Proceedings of the 6th International Scientific Meeting Days of veterinary medicine, Struga, Macedonia, September 24-26. Mac Vet Rev 2015; 38 (Suppl. 1).	1
29.	Biljana Stojanovska-Dimzoska , Zehra Hajrulai-Musliu, Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Risto Uzunov, Aleksandra Angeleska, Dean Jankuloski (2015). Studies on mycotoxin contamination level in pig feed. Proceedings of the 6th International Scientific Meeting Days of veterinary medicine, Struga, Macedonia, September 24-26. Mac Vet Rev 2015; 38 (Suppl. 1).	1
30.	Aleksandra Angeleska, Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Risto Uzunov, Zehra Hajrulai-Musliu, Biljana Stojanovska-Dimzoska , Dean Jankuloski, Romel Velev (2015). Determination of radioactivity exposure in terms of radium equivalent and radiation risk index in the surrounding of the city of Skopje. Proceedings of the 6th International Scientific Meeting Days of veterinary medicine, Struga, Macedonia, September 24-26. Mac Vet Rev 2015; 38 (Suppl. 1).	1
31.	Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Aleksandra Angeleska, Zehra Hajrulai-Musliu, Risto Uzunov, Biljana Stojanovska-Dimzoska , Gordana Ilievska, Goran Stojkovic (2015) Optimization and validation of UHPLC	1

	tandem mass spectrometry method for determination of multi-class pesticide residues in bovine liver applying QuEChERS sample preparation. Proceedings of the 6th International Scientific Meeting Days of veterinary medicine, Struga, Macedonia, September 24-26. Mac Vet Rev 2015; 38 (Suppl. 1).	
32.	Basak Kucukcakan, Zehra Hajrulai-Musliu, Biljana Stojanovska-Dimzoska , Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Risto Uzunov, Katerina Davceva (2015). Comparison of extraction methods in HPLC-FD analysis of ochratoxin-A in swine kidney. Proceedings of the 6th International Scientific Meeting Days of veterinary medicine, Struga, Macedonia, September 24-26. Mac Vet Rev 2015; 38 (Suppl. 1).	1
33.	Katerina Davcheva, Biljana Stojanovska-Dimzoska , Basak Kucukcakan, Zehra Hajrulai-Musliu, Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Risto Uzunov, Aleksandra Miza, Dean Jankuloski (2015). Aflatoxins occurrence in peanuts and products containing peanuts. Proceedings of the 6th International Scientific Meeting Days of veterinary medicine, Struga, Macedonia, September 24-26. Mac Vet Rev 2015; 38 (Suppl. 1).	1
34.	A. Angeleska, E. Dimitrieska-Stojkovic, Z. Hajrulai-Musliu, S. Bogoevski, B. Boskovski, B. Stojanovska-Dimzoska , R. Uzunov (2016). Evaluation of dose for the population due to natural radioactivity of uncultivated soil from the surrounding of the Skopje city, Macedonia. International conference, GREDIT 2016 – green development, infrastructure, technology. Skopje, April 2016. Book of abstracts p.146.	1
35.	Aleksandra Angeleska, Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Zehra Hajrulai-Musliu, Radmila Crceva Nikolovska, Biljana Stojanovska-Dimzoska , Risto Uzunov (2016) ²²⁶ Ra, ²³² Th and ⁴⁰ K in wheat samples with estimation of the index of radiation risk in the surrounding of the city of Skopje (R. Macedonia). 4 th International Conference on Radiation and Applications in Various Fields of Research. Book of abstracts p. 459. May 2016, Nis, Serbia.	1
36.	Risto Uzunov, Zehra H. Musliu, Elizabeta D. Stojkovic, Biljana S. Dimzoska , Basak Kucukcakan, Aleksandra Angeleska, Dean Jankuloski, Velimir Stojkovski (2016) Detection of beta agonists in biological matrices with liquid chromatography tandem mass spectrometry (LC-MS/MS). Proceedings of the 7 th International Scientific Meeting Days of veterinary medicine, Struga, Macedonia, September 22-24. p. 87.	1
37.	Basak Kucukcakan, Zehra Hajrulai-Musliu, Biljana Stojanovska-Dimzoska , Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Risto Uzunov, Katerina Davceva (2016) Determination of ochratoxin A – occurrence in animal tissues in regions of Republic of Macedonia. Proceedings of the 7 th International Scientific Meeting Days of veterinary medicine, Struga, Macedonia, September 22-24. p. 99.	1

38.	Aleksandra Angeleska, Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Zehra hajrulai-Musliu, Biljana Stojanovska-Dimzoska , Risto Uzunov, Radmila Creeva-Nikolovska, Dean Jankuloski (2016) Presence of Cs ¹³⁷ in different mushrooms samples in the Republic of Macedonia. Proceedings of the 7 th International Scientific Meeting Days of veterinary medicine, Struga, Macedonia, September 22-24. p. 173.	1
39.	Biljana Stojanovska-Dimzoska , Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Zehra Hajrulai-Musliu, Aleksandra Angeleska, Katerina Davceva, Katerina Blagoevska, Dean Jankuloski (2016) Mycotoxin contamination in complete feedingstuffs for dairy cattle. Proceedings of the 7 th International Scientific Meeting Days of veterinary medicine, Struga, Macedonia, September 22-24. p. 183.	1
40.	Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Gordana Arsova, Goran Stojkovic, Biljana Stojanovska-Dimzoska , Aleksandra Angeleska, Zehra Hajrulai-Musliu, Risto uzunov, Dean Jankuloski (2016) Two-year post-incidence survey on the aflatoxin M1 occurrence in raw milk from the Republic of Macedonia. Proceedings of the 7 th International Scientific Meeting Days of veterinary medicine, Struga, Macedonia, September 22-24. p. 185.	1
41.	Katerina Davceva, Biljana-Stojanovska-Dimzoska , Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Risto uzunov, Gordana Ilievska, Dean Jankuloski, Basak Kucukcakan (2016) Aflatoxins occurrence in feeding stuffs for poultry. Proceedings of the 7 th International Scientific Meeting Days of veterinary medicine, Struga, Macedonia, September 22-24. p. 191.	1
42.	Angjeleska A., Dimitrieska-Stojkovic E., Hajrulai-Musliu Z., Stojanovska-Dimzoska B. , Uzunov R., Jankuloski D., Creeva-Nikolovska R. (2017) Investigation of the cultivation influence on the levels of natural radionuclides in soil from the surrounding of the city of Skopje. 7 th International Symposium on IN situ Nuclear Metrology as a tool for radioecology INSINUME 2017. Book of abstracts p.49. April 2017 Ohrid, Macedonia.	1
43.	A. Angeleska, E. Dimitrieska-Stojkovic, R. Creeva-Nikolovska, Z. hajruali-Musliu, B. Stojanovska-Dimzoska, S. Bogoevski, B. Boskovski (2018) Distribution and origin of some radionuclides into corn (as animal nutrition) and soil samples, from diferent locations in the Skopje valley. International Scientific Conference GREDIT 2018, Book of abstracts, pp. 50	1
44.	Elizabeta Dimitrieska-Stojkovikj, Dushica Koceva, Aleksandra Angeleska, Biljana Stojanovska-Dimzoska , Gordana Ilievska, Risto Uzinov, Stefan Jovanov, Zehra Hajruali-Musliu, Dean Jankuloski (2018) Optimization and validation of LC-MS/MS method after Quechers sample preparation for determination of fipronil and its metabolites in eggs and chicken muscle. Book of abstracts of the Joint meeting: 5 th International Vet-Istanbul Group Congress and 8 th International	1

	Scientific Meeting Days of Veterinary Medicine, Ohrid, Macedonia, September 23-27, p. 85	
45.	Risto Uzunov, Zehra Hajrulai-Musliu, Velimir Stojkovski, Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Biljana Stojanovska-Dimzoska , Stefan Jovanov, Dean Jankuloski (2018) Determination of β -agonist residues in liver using LC-MS/MS method. Book of abstracts of the Joint meeting: 5 th International Vet-Istanbul Group Congress and 8 th International Scientific Meeting Days of Veterinary Medicine, Ohrid, Macedonia, September 23-27, p. 86-87.	1
46.	Stefan Jovanov, Zehra Hajrulai-Musliu, Risto Uzunov, Velimir Stojkovski, Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Biljana Stojanovska-Dimzoska , Dean Jankuloski (2018) Detection of artificial sweeteners and food preservatives in energy drinks with HPLC-FD method. Book of abstracts of the Joint meeting: 5 th International Vet-Istanbul Group Congress and 8 th International Scientific Meeting Days of Veterinary Medicine, Ohrid, Macedonia, September 23-27, p. 107-108.	1
47.	Zehra Hajrulai-Musliu, Velimir Stojkovski, Risto Uzunov, Vangelica Enimiteva, Stefan Jovanov, Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Biljana Stojanovska-Dimzoska , Dean Jankuloski (2018) Honey sugars analysis by HPLC-RID method. Book of abstracts of the Joint meeting: 5 th International Vet-Istanbul Group Congress and 8 th International Scientific Meeting Days of Veterinary Medicine, Ohrid, Macedonia, September 23-27, p. 176.	1
48.	Biljana Stojanovska-Dimzoska , Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Zehra Hajrulai-Musliu, Risto Uzunov, Aleksandra Angeleska, Dushica Kocева, Dean Jankuloski (2018) Occurrence and estimation of aflatoxins and ochratoxin A exposure in some food commodities. Book of abstracts of the Joint meeting: 5 th International Vet-Istanbul Group Congress and 8 th International Scientific Meeting Days of Veterinary Medicine, Ohrid, Macedonia, September 23-27, p. 190.	1
49.	Aleksandra Angeleska, Elizabeta Dimitrieska-Stojkovic, Radmila Crceva-Nikolovska, Zehra Hajrulai-Musliu, Biljana Stojanovska-Dimzoska (2018) Assessment of ²²⁶ Ra, ²³² Th and ⁴⁰ K levels in poultry feed produced in Macedonia. Book of abstracts of the Joint meeting: 5 th International Vet-Istanbul Group Congress and 8 th International Scientific Meeting Days of Veterinary Medicine, Ohrid, Macedonia, September 23-27, p. 191-192.	1
	Вкупно	99,227

СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
Експертски активности		
1.	Рецензент во „Macedonian Veterinary Review“, ISSN 1409-7621; 2015 и 2016 година	2

2.	Рецензент во „Dynamic Journal of Animal Science and Technology“, DJAST-15-024; 2015 година	1
3.	Рецензент во „African Journal of Food Science“, AFJS/29.12.15/1412; 2016 година	1
4.	Рецензент во „J. Environ. Sci. Health Part B“, ISSN 1532-4109; 2016 година	1
Воведување нова акредитирана лабораториска метода во соодветната област		
5.	Определување на охратоксин А во животински ткива – HPLC-FD детекција	4
6.	Определување на охратоксин А во зачини – HPLC-FD детекција	4
7.	ELISA метод за определување на деоксиниваленол во житарки и нивни производи	4
8.	ELISA метод за определување на деоксиниваленол во добиточна храна	4
9.	ELISA метод за определување на фумонизини во пченка	4
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС		
Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/ стручен собир		
10.	Член на локалниот организациониот одбор на научната манифестација „Денови на ветеринарна медицина“ 2015 година (Одлука бр. 0201-3549/11 од 11.12.2014 година)	1
11.	Член на локалниот организациониот одбор на научната манифестација „Денови на ветеринарна медицина“, 2016 година	1
12.	Член на локалниот организациониот одбор на научната манифестација „Денови на ветеринарна медицина“, 2018 година	1
13.	Член на меѓународниот научен одбор на бтиот Интернационален научен собир за микологија, микотоксикологија и микози (Нови Сад, Србија, 2017 година) (Reg. No. 0108/241 од 7.3.2017)	1
Член на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир		
14.	Член на организационен одбор на: „90 години Ветеринарна наука и едукација“ (одлука бр. 0202-700/7 од 19.04.2017)	0,5
Студиски престој во странство		
15.	EURL, Брисел, Белгија, октомври 2015 година	0,5
16.	EURL, Берлин, Германија, мај 2017 година	0,5
17.	EURL, Вагенинген, Холандија, ноември 2018 година	0,5
Член на факултетска комисија		
18.	Комисија за јавна набавка на органски реагенси (Одлука на Деканатската управа бр. 0202-2068/4-1 од 25.8.2014 година)	0,5
19.	Комисија за јавна набавка на ELISA китови за микотоксини и други контаминенти во храната (Одлука на Деканатската управа бр. 0201-108/7-10 од 29.1.2016 година)	0,5
20.	Комисија за јавна набавка на колони за прочистување (Одлука на Деканатската управа бр. 0201-108/7-15 од 29.1.2016 година)	0,5
21.	Комисија за јавна набавка на ELISA китови за хормони во храната (Одлука на Деканатската управа бр. 0201-108/7-12 од 29.1.2016 година)	0,5

22.	Комисија за јавна набавка на реагенси и китови за микотоксини за апарат fluorimeter series 4 Vicam или еквивалент (Одлука на Деканатската управа бр. 0201-108/7-9 од 29.1.2016 година)	0,5
23.	Комисија за јавна набавка на колони за хроматографија (Одлука на Деканатската управа бр. 0201-108/7-6 од 29.1.2016 година)	0,5
24.	Комисија за јавна набавка на ситен инвентар и потрошни материјали за хемиско тестирање (Одлука на Деканатската управа бр. 0201-26/8-10 од 11.1.2017 година)	0,5
25.	Комисија за јавна набавка на ELISA китови за микотоксини (Одлука на Деканатската управа бр. 0201-1180/5-3 од 28.6.2017 година)	0,5
26.	Комисија за јавна набавка на колони за пречистување (Одлука на Деканатската управа бр. 0201-2022/3-5 од 31.10.2017 година)	0,5
27.	Комисија за јавна набавка на реагенси и китови за микотоксини за апарат fluorimeter series 4 Vicam или еквивалент (Одлука на Деканатската управа бр. 0201-2022/3-6 од 31.10.2017 година)	0,5
28.	Комисија за јавна набавка на ELISA китови за хормони во храната (Одлука на Деканатската управа бр. 0201-1735/5-3 од 27.9.2017 година)	0,5
29.	Комисија за јавна набавка на тестови и потрошен материјал компатибилни со апаратот mini Vidas или еквивалент (Одлука на Деканатската управа бр. 0201-456/11-4 од 22.3.2018 година)	0,5
30.	Комисија за јавна набавка на изотопски обележани стандарди и тестови (Одлука на Деканатската управа бр. 0201-591/5-1 од 16.4.2018 година)	0,5
31.	Комисија за јавна набавка на колони за хроматографија (Одлука на Деканатската управа бр. 0201-803/5-2 од 28.5.2018 година)	0,5
32.	Комисија за јавна набавка на ситен инвентар и потрошни материјали за хемиско тестирање (Одлука на Деканатската управа бр. 0201-1208/5-9 од 17.7.2018 година)	0,5
33.	Комисија за јавна набавка на ELISA китови за микотоксини и други контаминенти во храната (Одлука на Деканатската управа бр. 0201-1566/5-18 од 18.9.2018 година)	0,5
34.	Комисија за јавна набавка на сервис, резервни делови и верификација на опрема од производителот Perkin Elmer или еквивалент (Одлука на Деканатската управа бр. 0201-176/8-5 од 12.2.2019 година)	0,5
35.	Комисија за јавна набавка на сервис, резервни делови и верификација на опрема од производителот Waters или еквивалент (Одлука на Деканатската управа бр. 0201-176/8-7 од 12.2.2019 година)	0,5
36.	Комисија за јавна набавка на UPLC MS/MS тандем квадрупол систем за анализа на контаминенти (пестициди и микотоксини) и резидуи од ветеринарни лекови (Одлука на Деканатската управа бр. 0201-176/8-20 од 12.2.2019 година)	0,5
Член на орган на професионална комора		
37.	Член на Фармацевтската комора на Република Македонија	0,3
	Вкупно	40,8

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	1,4
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	99,227
СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ	40,8
Вкупно	141,427

Членови на Комисијата

Д-р Павле Секуловски, редовен професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, с.р.

Д-р Деан Јанкуловски, вонреден професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, с.р.

Д-р Зехра Хајрулаи-Муслиу, редовен професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, с.р.

Прилог бр. 2

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО
НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ (ДИСЦИПЛИНА) ДРАМАТУРГИЈА
НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ДРАМСКИ УМЕТНОСТИ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје/факултетот/институтот, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 17.5.2019 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) драматургија, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот и уметнички совет, бр. 0202-290/9, донесена на 27.5.2019, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Јелена Лузина, проф. д-р Антонио Митриќески и проф. д-р Сузана Киранциска.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област (дисциплина) драматургија, во предвидениот рок се пријави/-ја 1 кандидат.

13. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Ана Стојаноска е родена на 22.11.1977 година, во Прилеп. Средно образование завршила во Прилеп. Со високо образование се стекнала на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, на Катедрата за општа и компаративна книжевност во 1996 година. Дипломирала на 2001 година, со просечен успех 8,95.

Кандидатката активно се служи со англискиот и германскиот јазик.

Во учебната 2000/2001 се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Факултетот за драмски уметности во Скопје, по театрологија. Студиите ги завршила во 2003 година, со просечен успех 10,00. На 2003 година го одбрала магистерскиот труд на тема: *Македонски ѝосџмодерен шеаџар*.

Докторска дисертација пријавила на Факултетот за драмски уметности во Скопје. Дисертацијата на тема: *Реалистичката ѝоеџика и есџеџика на режисероџ Димџџар Косџаров* ја одбрала во 2007 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Јелена Лузина, академик Влада Урошевиќ, проф. д-р Нада Петковска, проф. д-р Иван Џепароски и академик Катица Кулаковска. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област театрологија.

На 23.12.2014 година е избрана во звањето вонреден професор во подрачјето драмски уметности, област: драматургија.

Во моментот е вонреден професор. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот а УКИМ бр.1090 од 15.12.2014 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр.1090/2014, 1016/2011, 983/2010, 912/2007, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

14. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Факултет за драмски уметности, кандидатката д-р Ана Стојаноска изведува настава и вежби на прв, втор и трет циклус студии на студиската програма Драматургија (театрологија).

Кандидатката била ментор на повеќе дипломски и специјалистички трудови.

Кандидатката учествувала како член во комисија за оцена/или одбрана на повеќе дипломски и специјалистички, како и на магистерски трудови и на докторски дисертации.

Кандидатката е автор на рецензиран учебник под наслов: *Театар, предеизвик: ситуаци и есеи* (Скопје: УКИМ, 2018).

Други активности кои припаѓаат во наставно-образовната дејност, релевантни за изборот.

Конкретните активности се наведуваат во табелата во Анекс 2 (член 2) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Научноистражувачка дејност

Д-р Ана Стојаноска има објавено вкупно 90 научни трудови од специјалистичка област, од кои / научни труда во научни списанија со импакт-фактор (фактор на влијание), 5 труда во меѓународни научни списанија, 5 труда во меѓународни научни публикации и 5 труда во зборници од научни собири.

Д-р Ана Стојаноска била раководител на 1 национален и 1 меѓународен научен проект. Била национален координатор на 1 меѓународен научен проект, а учествувала како член во 15 научни проекти.

Кандидатката била ментор на магистерски и докторски трудови.

Други активности кои припаѓаат во научноистражувачката дејност, релевантни за изборот.

Називите на трудовите, проектите и сл. се наведуваат во табелата во Анекс 2 (член 3/член 4) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Ана Стојаноска активно е вклучена во стручно-апликативната работа на УКИМ и на ФДУ.

Кандидатката д-р Ана Стојаноска остварила експертски активности во наставно-образовната, научноистражувачката, стручно-уметничката и стручно-апликативната дејност, програми за повеќе предмети и елаборат за нови наставни програми.

Стручно усовршување во странство остварила со студиски престој во Бугарија, Словенија, Србија, Црна Гора и Хрватска.

Особена активност кандидатката покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучена во работата на стручни комисии и работни групи при УКИМ, ФДУ, Министерство за култура на РСМ:

- Комисија за државна награда „11 Октомври“;
- Комисија за државна награда „23 Октомври“;
- Комисија за откуп на дела за Театарски музеј при МНТ;
- Комисија за самоевалуација на ФДУ;
- Комисија за прием на нови студенти;
- Комисија за избор/реизбор во звања;
- Комисија за втор циклус студии на ФДУ.

Д-р Ана Стојаноска активно е вклучена во работата на бројни комисии на УКИМ, и тоа: Комисија за култура и спорт.

Била член на 2 рецензентски комисии за избор на лица во наставно-научно звање.

Во изборниот период, д-р Ана Стојаноска учествувала во изготвување и пријавување на еден научни, / стручно-апликативни проекти на МОН и / развојни проекти.

Други активности од Анекс 1 кои припаѓаат во стручно-апликативната дејност и дејноста од поширок интерес, релевантни за изборот.

Конкретните активности се наведуваат во табелата во Анекс 2 (член 5) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Ана Стојаноска.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Ана Стојаноска поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето редовен професор во научната област драматургија и театрологија.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот и уметнички совет на Факултет за драмски уметности во Скопје, д-р Ана Стојаноска да биде избрана во звањето редовен професор во научната област драматургија и театрологија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

- 1. Проф. д-р Јелена Лужина, с.р.**
- 2. Проф. д-р Антонио Митриќески, с.р.**
- 3. Проф. д-р Сузана Киранџиска, с.р.**

ОБРАЗЕЦ 1

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: **ВОИ. ПРОФ. Д-Р АНА СТОЈАНОВСКА**

(име, татково име и презиме)

Институција: **УКИМ ФАКУЛТЕТ ЗА ДРАМСКИ УМЕТНОСТИ**

(назив на факултетот/институтот)

Научна област:

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – РЕДОВЕН
ПРОФЕСОР/ НАУЧНО ЗВАЊЕ – НАУЧЕН СОВЕТНИК

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	<p>Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус *</p> <p>Просечниот успех на прв циклус изнесува: 8,95 Просечниот успех на втор циклус изнесува: 10,00 Просечниот успех изнесува _____ за интегрираните студии.</p>	ДА
2	<p>Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира Назив на научната област: _____, поле _____, подрачје _____.</p>	ДА
3	<p>Објавени најмалку шест рецензирани научни труда ** во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор</p>	ДА
3.1	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p> <p>1. Назив на научното списание: _____ 2. Назив на електронската база на списанија: _____ 3. Наслов на трудот: _____ 4. Година на објава: _____</p>	НЕ
3.2	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p> <p>1. Назив на научното списание: <u>АМФИТЕАТАР</u> и <u>АРСАКАДЕМИКА</u></p>	ДА

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	<p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): <u>9 + 10 (САД, Хрватска, Велика Британија, Естонија, Србија, Ирска + Бугарија, Унгарија, Нов Зеланд, Швајцарија, Словенија, Хрватска, Србија и Македонија)</u></p> <p>3. Наслов на трудот: <u>„Влијанието на словенечкиот театар во Македонија“, коавторски текст со Сашо Димоски и Христина Цветаноска, објавен во заедничкиот број на списанијата AMFITEATER и ARS ACADEMICA, бр.6, 2018г.</u></p> <p><u>„Вовед во македонско – словенечките театарски врски“, коавторски текст со Алдо Милохнич, објавен во заедничкиот број на списанијата AMFITEATER и ARS ACADEMICA, бр.6, 2018г.</u></p> <p><u>„Историско-теориските предмети и нивната примена денес на Факултетот за драмски уметности – Скопје - Компаративни примери“ (Списание Арс Академика бр.3, Скопје 2015).</u></p> <p>4. Година на објава: <u>2016 и 2015</u></p>	
3.3	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е објавено во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД (претходното, Словенија е членка на ЕУ)</p> <p>1. Назив на научното списание: _____</p> <p>2. Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД _____</p> <p>3. Наслов на трудот: _____</p> <p>4. Година на објава: _____</p>	ДА
3.4	<p>Книга или дел од книга рецензирана и објавена во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД</p> <p>1. Наслов на книгата: <u>„Uprizoritvene umetnosti, migracije, politika“ (ured.Barbara Orel), _____</u></p> <p>2. Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД <u>Словенија</u></p> <p>3. Издавач, година и место на издавање/објавување: <u>Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta in Akademija za gledališče, radio, film in televizijo (2018).</u></p> <p><u>„Makedonsko-slovenske gledališke povezave“ во зборникот „Uprizoritvene umetnosti, migracije, politika“ (ured.Barbara Orel), Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta in Akademija za gledališče, radio, film in televizijo (2018).</u></p>	ДА
3.5	<p>Зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји</p> <p>1. Назив на зборникот: _____</p> <p>2. Назив на меѓународниот собир: _____</p> <p>3. Имиња на земјите: _____</p>	ДА

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	<p>4. Наслов на трудот: _____ 5. Година на објава: _____</p> <p>„Неоисторицистичко читање на драмите „Црнила“ од Коле Чашуле и „Диво месо“ од Горан Стефановски“ во „Критички методи и толкувања“, прир.Катица Кулавкова, Скопје: МАНУ, 2018.</p> <p>„Неоисторицизмот како интерпретативен метод“ во „Критички методи и толкувања“, прир.Катица Кулавкова, Скопје: МАНУ, 2018.</p> <p>„Makedonsko-slovenske gledališke povezave“ во зборникот „Uprizoritvene umetnosti, migracije, politika“ (ured.Barbara Orel), Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta in Akademija za gledališče, radio, film in televizijo (2018).</p> <p>„Колку ме боли кога те нема – лицето на љубовта во драмите на Дејан Дуковски“ во зборникот на трудови „За љубовта“ од меѓународната конференција „За љубовта“, Скопје, Здружение за компаративна книжевност на Македонија (ЗККМ) Здружение на класични филолози „Антика“ (2016)</p> <p>„Deconstruction the idea of socialistic theatre: Macedonian theater experience – the dominant axes“, Centre for Cultural and Historical Research of Socialism, (Croatia, Pula, 1-3.10.2015)</p>	
3.6	<p>Преводи на капитални дела во области кои ги утврдува Националниот совет за високо образование и научноистражувачка дејност</p> <p>1. Наслов на преведеното капитално дело: _____ 2. Датум на објава _____ 3. Издавач, место на издавање и година</p>	НЕ
4	<p>Објавен рецензиран учебник, монографија, практикум или збирка задачи од научната област за која се избира ***</p> <p>1. Наслов на учебникот, монографијата, практикумот или збирката задачи: „Театар предизвик: студии и есеи“ _____ 2. Место и година на објава: Скопје, 2018 _____</p>	ДА
5	<p>Претходен избор во наставно-научно звање – вонреден професор, датум и број на Билтен: 1090/15 ДЕКЕМВРИ 2014</p>	
6	<p>Има способност за изведување на високообразовна дејност</p>	ДА

* На лицата кои имаат заснован работен однос на Универзитетот или на некој од универзитетите во Република Македонија во моментот на стапување во сила на Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија бр.82/2018), нема да се применуваат одредбите од Законот кои се однесуваат на просекот, односно дека лицата треба да имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус. Во овој случај, полето под реден број 1 не се пополнува.

** За кандидатот/ите кој има повеќе од 6 (шест) научни труда во референтна научна публикација, рецензентската комисија научните труда ќе ги наведе, ќе ги оцени и ќе ги вреднува во Образец 2.

*** Наведениот услов ќе се применува по истекот на три години од денот на стапувањето во сила на Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија бр.82/2018).

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И НАСТАВНО-СТРУЧНО
ЗВАЊЕ

Кандидат: д-р Ана Димитрија Стојаноска
(име, татково име и презиме)

Институција: УКИМ, Факултет за драмски уметности - Скопје
(назив на факултетот/институтот)

Научна област: драматургија и театрологија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
	Одржување на настава од прв циклус студии	
1.	Историја на светска драма и театар 2 (2+0), летен семестар, 2014/2015	2,4
2.	Историја на светска драма и театар 6 (2+0), летен семестар, 2014/2015	3,6
3.	Македонска драма и театар 4 (2+0), летен семестар, 2014/2015	2,4
4.	Историја на светска драма и театар 1 (2+0), зимски семестар, 2015/2016	2,4
5.	Историја на светска драма и театар 3 (2+0), зимски семестар, 2015-2016	2,4
6.	Историја на светска драма и театар 5 (2+0), зимски семестар, 2015-2016	2,4
7.	Македонска драма и театар 1 (2+0), зимски семестар, 2015-2016	2,4
8.	Историја на светска драма и театар 2 (2+0), летен семестар, 2015-2016	2,4
9.	Историја на светска драма и театар 4 (2+0), летен семестар, 2015-2016	2,4
10.	Историја на светска драма и театар 4 (2+0), летен семестар, 2015-2016	2,4
11.	Македонска драма и театар 2 (2+0), летен семестар, 2015-2016	2,4
12.	Историја на светска драма и театар 1 (2+0), зимски семестар, 2016/2017	3,6
13.	Историја на светска драма и театар 3 (2+0), зимски семестар, 2016/2017	2,4
14.	Македонска драма и театар 1 (2+0), зимски семестар, 2016/2017	3,6
15.	Македонска драма и театар 3 (2+0), зимски семестар, 2016/2017	2,4
16.	Македонска драма и театар 2 (2+0), летен семестар, 2016/2017	2,4
17.	Македонска драма и театар 4 (2+0), летен семестар, 2016/2017	2,4
18.	Историја на светска драма и театар 2 (2+0), летен семестар, 2016/2017	3,6
19.	Историја на светска драма и театар 4 (2+0), летен семестар, 2016/2017	2,4
20.	Историја на светска драма и театар 1 (2+0), зимски семестар, 2017/2018	2,4
21.	Историја на светска драма и театар 3 (2+0), зимски семестар, 2017/2018	3,6
22.	Македонска драма и театар 3 (2+0), зимски семестар, 2017/2018	3,6
23.	Историја на светска драма и театар 2 (2+0), летен семестар, 2017/2018	2,4
24.	Историја на светска драма и театар 4 (2+0), летен семестар, 2017/2018	3,6
25.	Македонска драма и театар 4 (2+0), летен семестар, 2017/2018	3,6
26.	Историја на светска драма и театар 1 (2+0), зимски семестар, 2018/2019	3,6
27.	Историја на светска драма и театар 3 (2+0), зимски семестар, 2018/2019	2,4
28.	Историја на светска драма и театар 2 (2+0), летен семестар, 2018/2019	3,6
29.	Историја на светска драма и театар 4 (2+0), летен семестар, 2018/2019	2,4

	Одржување на настава од втор циклус студии	
	Читање/Анализа на спектакл, 2014-2015 (36 часа)	1,8
	Вовед во театрологија, 2014-2015 (36 часа)	1,8
	Театарска критика, 2015-2016 (36 часа)	1,8
	Вовед во театрологија, 2015-2016 (36 часа)	1,8
	Вовед во театрологија, 2017-2018 (36 часа)	1,8
	Тенденции во театарот на XX век, 2017-2018 (36 часа)	1,8
	Читање/Анализа на спектакл, 2018-2019 (36 часа)	1,8
	Одржување на настава од трет циклус студии	
	Театар - рецепција - критика, македонски примери, 2015-2016 (80 часа)	4,8
	Театарот и новите медиуми, 2018-2019 (80 часа)	4,8
	Книжевноста и филмот „Читајќи филм“, 2018-2019 (80 часа)	4,8
	Подготовка на нов предмет:	
	Историја на светска драма и театар 1-4 (со новата акредитација задолжителни предмети)	4
	Македонска драма и театар 1-4 (со новата акредитација задолжителни предмети)	4
	Консултации со студенти	
	Член на комисија за оцена на докторски труд	2,1
	Член на комисија за одбрана на докторски труд	0,7
	Член на комисија за одбрана на магистерски труд	2,4
	Позитивно рецензиран универзитетски учебник	8
	Пакет материјали за одреден предмет	1
	Вкупно	130,8

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	
1.	Ментор на докторски труд	10
2.	Коментор на докторски труд	10
3.	Ментор на магистерски труд	2
4.	Раководител на национален научен проект	6
5.	Раководител на меѓународен научен проект	9
6.	Учесник во национален научен проект	6
7.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија	5x3=15

	<p>и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p> <p>„Влијанието на словенечкиот театар во Македонија“, коавторски текст со Сашо Димоски и Христина Цветаноска, објавен во заедничкиот број на списанијата AMFITEATER и ARS ACADEMICA, бр.6, 2018г.</p> <p>„Вовед во македонско – словенечките театарски врски“, коавторски текст со Алдо Милохник, објавен во заедничкиот број на списанијата AMFITEATER и ARS ACADEMICA, бр.6, 2018г.</p> <p>„Историско-теориските предмети и нивната примена денес на Факултетот за драмски уметности – Скопје - Компаративни примери“ (Списание Арс Академика бр.3, Скопје 2015).</p>	
	<p>Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународен академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји</p> <p>„Неоисторицистичко читање на драмите „Црнила“ од Коле Чашуле и „Диво месо“ од Горан Стефановски“ во „Критички методи и толкувања“, прир.Катица Ќулавова, Скопје: МАНУ, 2018.</p> <p>„Неоисторицизмот како интерпретативен метод“ во „Критички методи и толкувања“, прир.Катица Ќулавова, Скопје: МАНУ, 2018.</p> <p>„Makedonsko-slovenske gledališke povezave“ во зборникот „Uprizoritvene umetnosti, migracije, politika“ (ured.Barbara Orel), Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta in Akademija za gledališče, radio, film in televizijo (2018).</p> <p>„Колку ме боли кога те нема – лицето на љубовта во драмите на Дејан Дуковски“ во зборникот на трудови „За љубовта“ од меѓународната конференција „За љубовта“, Скопје, Здружение за компаративна книжевност на Македонија (ЗККМ) Здружение на класични филолози „Антика“ (2016)</p> <p>„Deconstruction the idea of socialistic theatre: Macedonian theater experience – the dominant axes“, Centre for Cultural and Historical Research of Socialism, (Croatia, Pula, 1-3.10.2015)</p>	5x5=25
	<p>Секциско предавање на научен/стручен собир</p> <p>Неоисторицистичко читање на драмите Црнила од Коле Чашуле и Диво месо од Горан Стефановски, Научна конференција „Примена на херменевтичките методи во толкувањето на книжевните дела“, (Скопје, МАНУ, 11.12.2015)</p>	1
	<p>Пленарни предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество</p>	3x4=12

	<p>„Македонско-словенечки театарски врски“, ИФТР, Белград 9-13.7.2018г.</p> <p>„Диктиран репертоар“ - Меѓународна конференција „Театарот помеѓу политиката и политичноста“, Белград, 24-26.3.2018</p> <p>„Македонскиот театар меѓу буџетот и пазарот на новите побарувања“, Регионална конференција „Да се почне одново – промена на театарскиот систем“, Цетиње, 5.6.2017.</p> <p>„Македонско – словенечки театарски врски“, Меѓународна конференција на Фестивал „Борштниково сретчање“, Марибор, 2015 г.</p>	
	<p>Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество</p> <p>„Театарска критика во Македонија – да или не?“ Меѓународна научна конференција: Критика и молк – читање на македонската литература и култура, (Институт за македонска литература, Скопје, 7-8.11.2016)</p> <p>„Современите предизвици на современоста – театар денес“ Меѓународна конференција: Современите предизвици на перформативноста (Скопје, ФДУ, 5.11.2016)</p> <p>„Театарот како безграничен простор“, Четвртата годишна меѓународна конференција на ЦККС 2016: “Дислокации и културни конфликти: миграции, дијаспора, тероризам, граници (МДТГ). (1.9.2016)</p>	2x3=6
	Одржано предавање по покана на универзитет Универзитет „Неофит Рилски“, Благоевград, Бугарија	1x8=8
	Одржано предавање по покана на референтен странски универзитет Академија за театар, филм, радио и ТВ, Љубљана, Словенија	3x8=24
	Вкупно	134

СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (стручно-уметничка):	Поени
	Автор на текстови на 8 песни на албумот „Крик и прашина“ од Сашко Костов, издадено на ЦД и концертно промовирано на 20.4.2018.	8
	Авторка на роман „Јас и Лин, отпосле“, Блесок (2016) за кој ја доби наградата „Рациново признание“ за 2017 г.	8

Ред. број	Назив на активностa (стручно-уметничка):	Поени
	Вкупно	16

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активностa (стручно-апликативна):	Поени
	Член на меѓународна жири-комисија	2
	Предавање на институции од јавен интерес, културно информативни центри: Театар за сите Кино Култура Театар Пак	1,5
	Стручна редакција на книга	1
	Уредник на меѓународно научно списание	3
	Член на уредувачки одбор на меѓународно научно списание	1
	Претседател на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир	2
	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир	1
	Студиски престој во странство До три месеци	1
	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект - носител	1
	Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект - носител	2
	Раководител на докторски студии	2
	Член на Универзитетска комисија	1
	Член на факултетска комисија	2
	Член на комисија за избор во звање	0,2
	Учество во комисији за државни награди	
	Вкупно	20,7

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	130,8
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	134
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	16
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	20,7
Вкупно	301,5

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Јелена Лужина претседател, с.р.

Проф. д-р Антонио Митриќески, с.р.

Проф. д-р Сузана Киранциска, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ (ДИСЦИПЛИНА) ПЛАНИРАЊЕ НА СЕМЕЈСТВОТО, СОВРЕМЕНИТЕ ПРЕДИЗВИЦИ НА СЕМЕЈСТВОТА ВО ЕВРОПА, СЕМЕЈСТВОТО ВО СТРАТЕГИИТЕ НА ЕУ НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Филозофски факултет, објавен во весниците „Коха“ и „Нова Македонија“, на 28. 5. 2019 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) планирање на семејството, современите предизвици на семејствата во Европа, семејството во стратегиите на ЕУ, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 04-1478/10 од 3. 7.2019 година, донесена на XXII редовна седница одржана на 2. 7.2019 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Аница Драговиќ, редовен професор на Униваерзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Филозофски факултет, д-р Зоран Матевски, редовен професор на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Филозофски факултет и д-р Тајјана Стојаноска Иванова, вонреден професор на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Филозофски факултет.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област (дисциплина) планирање на семејството, современите предизвици на семејствата во Европа, семејството во стратегиите на ЕУ, во предвидениот рок се пријави д-р Македонка Радуловиќ, доцент на Институтот за семејни студии при Филозофскиот факултет во Скопје.

15. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Македонка Радуловиќ, е родена на 5. 1. 1981 година, во Скопје. Средно образование завршила во ДСУ „Арсени Јовков“, во 1999 година. Со високо образование се стекнала на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ Правен факултет „Јустинијан Први“ насока новинарство. Дипломирала на 28.10.2004 година, со просечен успех 8,53.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 2005/2006 година се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ Филозофски Факултет во Скопје, Институт за социологија - постдипломски студии за европска интеграција и комуникации. Студиите ги завршила во 2009 година, со просечен успех 9,33. На 24. 3.2009 година го одбранила магистерскиот труд на тема: „Европска здравствена политика во доменот на подобрување на заштитата на правата на пациентите и нејзиното влијание врз политиката на РМ“ и се здобила со звањето магистер по европски студии за интеграција.

Докторска дисертација пријавила во 2009 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Филозофски факултет во Скопје, Институт за социологија. Дисертацијата на тема: „Влијанието на Европската Унија врз почитувањето и остварувањето на правото на здравје во Република Македонија како фундаментален дел од човековите права“ ја одбранила на 1.12.2011 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Милева Ѓуровска, проф. д-р Бранислав Саркањац, проф. д-р Ило Трајковски, проф. д-р Нелко Стојаноски и проф. д-р Моме Спасовски. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област доктор на европски студии за интеграција.

На 19.12.2014 година е избрана во звањето доцент на Филозофскиот факултет, Институт за семејни студии, во областа семејството во стратегиите на ЕУ, семејството и образовните институции во ЕУ и планирање на семејството.

Во моментот е доцент. Последниот реферат за избор е објавен во Билтен на УКИМ бр. 1088 од 14.11.2014 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтен/билтени бр. 1088/14, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

16. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Филозофски факултет – Институт за семејни студии, кандидатката д-р Македонка Радуловиќ изведува настава и вежби на прв циклус студии на студиската програма Семејни студии, на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Филозофски факултет.

Во периодот од февруари 2015 до мај 2019 година, Македонка Радуловиќ одржува настава и вежби на следниве предмети на прв циклус студии на студиската програма Семејни студии: Семејството и религијата (задолжителен предмет), Семејните вредности и моралот (задолжителен предмет), Семејството и здравјето (задолжителен предмет), Семејството во стратегиите на Европската унија (задолжителен предмет), Семејството во образовните институции (задолжителен предмет), Општествените аспекти на родителските улоги (задолжителен предмет), Системот за здравствена заштита и семејството (задолжителен предмет).

Во рамките на Институтот за семејни студии, на новоакредитираната програма на прв циклус студии Семејни студии (која почна со работа од учебната 2018/2019 година), доц. д-р Македонка Радуловиќ учествува во подготовка и реализација на следниве предмети: Современите предизвици на семејствата во Европа (задолжителен предмет), Семејството во стратегиите на Европската Унија (задолжителен предмет), Семејно здравје и здравствена заштита (задолжителен предмет), Семејна, брачна едукација и комуникација (задолжителен предмет) и Традицијата во европските и македонските семејства (изборен предмет).

Доц. д-р Македонка Радуловиќ била ментор на 7 дипломски трудови. Кандидатката учествувала како член во комисија за оцена и одбрана на 21 дипломски трудови.

Д-р Македонка Радуловиќ има објавено една монографија, има подготвено пет интерни скрипти од предавања, како и три пакет материјали за предмети на прв циклус студии на студиската група Семејни студии.

Кандидатката ги извршува наставните обврски квалитетно, професионално и совесно и тоа на високо стручно рамниште. Своето знаење успешно го пренесува на своите студенти. Со студентите постапува на професионален и коректен начин. Како потврда на ова се и резултатите од анкетата за квалитетот на остварената настава, организирана од страна на Филозофскиот факултет.

Конкретните активности од наставно - образовната дејност се наведени во табелата Образец 2 кон Извештајот за избор на наставно-научно, научно, наставно-стручно звање од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Научноистражувачка дејност

Д-р Македонка Радуловиќ има објавено вкупно 14 научни трудови, како автор или како коавтор, од областа на планирањето на семејството, современите предизвици и стратегии за семејството, од кои 3 труда со оригинални научни резултати, објавен во научно списание, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база, 1 научен труд во научни списанија со импакт-фактор (фактор на влијание), три труда со оригинални научни резултати објавени во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, 4 труда со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири

каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји и три труда објавени во Зборник на Високо образовна установа.

Д-р Македонка Радуловиќ е национален координатор на 1 меѓународен научен проект во рамките на европската програма COST Action Project: CA18123 под наслов The European Family Support Network. A bottom-up, evidence-based and multidisciplinary approach”, а учествувала како член во 6 научни проекти, и тоа главно за теми и активности значајни за евроинтеграциските процеси со проектни активности како ментор и проектен координатор.

Кандидатката доц. д-р Македонка Радуловиќ е автор на монографијата под наслов: „Здравјето како право, здравјето како обврска“ (2018), во чија содржина во одреден дел се обработува семејството низ призмата на здравјето на неговите членови.

Својата стручност во областа на комплексниот пристап кон планирање на семејството кандидатката ја докажува и преку учество на 12 научни и стручни собири со усна презентација на трудот, како и објавени 2 апстракта објавени на меѓународни конференции.

Според член 11 од Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстратори на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, може да се констатира дека д-р Македонка Радуловиќ од научноистражувачката дејност остварила 102,698 поени, и со тоа го надминала минималниот број поени (20) што се неопходни за избор во звањето вонреден професор по оваа основа.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Во периодот од последниот избор, кандидатката доц. д-р Македонка Радуловиќ покажува ангажман и во однос на апликативната дејност.

Д-р Македонка Радуловиќ е член на уредувачкиот одбор на меѓународното списание: Social Sciences (SS): ISSN: 2326-9863 (Print); ISSN: 2326-988X (Online) од 2017 година.

Покажува активна вклученост во стручни собири и тоа во улога на претседател, на 4 собири на универзитети и студентски дебати во организација на Европското движење во Република Северна Македонија, Фондацијата „Конрад Аденауер“ и ЕУ Инфо центарот, во периодот од 2015 до 2018 година. Кандидатката покажува активност во меѓународните мрежи, и тоа како член на организацискиот тим на „Отворената пленарна сесија: Националната конвенција на Европската Унија и Република Македонија“ (Opening Plenary Session: National Convention on the European Union in the Republic of Macedonia), во организација на Европското движење и Министерството за надворешни работи на Република Македонија. Исто така, член е на **национална жири - комисија** за избор на најдобар говор - Натпревар во ораторство на тема: “Ја познавам ли доволно Европската Унија?”, во организација на Европското движење на Република Македонија и Филозофскиот факултет во состав на УКИМ.

Кандидатката покажува активен ангажман во Европското движење на Република Македонија и тоа како член во периодот од 2014 до 2018, а од 2018 година и како потпретседател.

Доц. д-р Македонка Радуловиќ успешно раководи со внатрешната организациона единица на Филозофскиот факултет, и тоа Институт за семејни студии, од 1.10.2015 до 31. 3. 2016, како вршител на должноста раководител, потоа од 1. 5.2016-14.9.2017, како раководител и мандатот е продолжен до 14. 9.2021 година. Во рамките на овој период покажува успешни активности во одбележување на Меѓународниот ден на семејството, како и други промотивни активности на самиот Институт и Филозофскиот факултет.

Особена активност кандидатката покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучена во работата на стручни комисии и работни групи при Филозофскиот факултет:

- Комисија за уписи 2015/2016., и 2017/2018;
- Комисија за тендерски набавки (2016);
- Комисија за квалитет на настава (2017-2021);
- Комисија за изготвување Стратегија за развој на Филозофскиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје, за периодот 2020-2024, (2019-2023);
- Работна група за постапување по забелешки во однос на доставени студиски програми од прв, втор и трет циклус студии добиени од Одборот за акредитација на високото образование, член (2018-2021).

Оценка од самоевалуација

Кандидатката д-р Македонка Радуловиќ има добиено позитивни оценки од евалуацијата од страна на студентите во изминатите години релевантни за изборот.

Евалуација 2015/16, Семејството и религијата, оценка 8,80. Евалуација 2016/17, Семејството и религијата и Семејните вредности и моралот, оценка 9,44. Евалуација 2018/19, Семејството и здравјето, 9.86; Семејството во стратегиите на ЕУ, 9,75; Семејството во мултикултурните општества, 9, 77; Современите предизвици на семејствата во Европа, 9,29.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Македонка Радуловиќ. Комисијата заклучи дека доц. д-р Македонка Радуловиќ, остварила поголем број на поени од минималните потребни (80) за избор во звањето вонреден професор и тоа од наставно-образовна 83,00, научноистражувачка 103,32 и стручно-апликативна дејност 30,50 поени, вкупно 216,81 поени.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Македонка Радуловиќ, според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови, односно: просечен успех од најмалку 8,00 на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно; научен степен доктор од областа за која се избира; објавени најмалку пет рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор; претходен избор во звање доцент и поседува научни и стручни квалитети и има способност за изведување на настава на високообразовна дејност.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, доцент д-р Македонка Радуловиќ да биде избрана во звањето **вонреден професор во научната област планирање на семејството, современите предизвици на семејствата во Европа, семејството во стратегиите на ЕУ.**

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Аница Драговиќ с.р.

Проф. д-р Зоран Матовски с.р.

Проф. д-р Татјана Стојаноска Иванова с.р

ОБРАЗЕЦ 1

**ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Македонка Ѓорѓија Радуловиќ
(име, татково име и презиме)

Институција: Филозофски факултет/ Институт за семејни студии
(назив на факултетот/институтот)

Научна област: 5027 ПЛАНИРАЊЕ НА СЕМЕЈСТВОТО, 51128 ДРУГО (СОВРЕМЕНИТЕ ПРЕДИЗВИЦИ НА СЕМЕЈСТВОТА ВО ЕВРОПА, СЕМЕЈСТВОТО ВО СТРАТЕГИИТЕ НА ЕУ)

**ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВОНРЕДЕН
ПРОФЕСОР/НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВИШ НАУЧЕН СОРАБОТНИК**

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	<p>Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус *</p> <p>Просечниот успех на прв циклус изнесува: 8.53 Просечниот успех на втор циклус изнесува: 9.33 Просечниот успех изнесува 8.93 за интегрираните студии.</p>	Да
2	<p>Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира</p> <p>Назив на научната област: 5027 ПЛАНИРАЊЕ НА СЕМЕЈСТВОТО, 51128 ДРУГО (СОВРЕМЕНИТЕ ПРЕДИЗВИЦИ НА СЕМЕЈСТВОТА ВО ЕВРОПА, СЕМЕЈСТВОТО ВО СТРАТЕГИИТЕ НА ЕУ)</p>	Да
3	<p>Објавени најмалку пет рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор</p>	Да
3.1	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p> <p style="text-align: center;">*</p> <p>1. Назив на научното списание: International Marketing Journal. Skopje 2. Назив на електронската база: Ebsco 3. Назив на трудот: The Family Model in the Context of Advertising at the Macedonian Television Programs Година на објава: 2015</p> <p style="text-align: center;">*</p>	Да

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	<p>1. Назив на научното списание: Europena Journal for Social Sciences Education and Research, 2. Назив на електронската база на списанија: Ebsco 9. Наслов на трудот: Is De Facto Partnership a Threat to Marriage? A Case Study from Macedonia 10. Година на објава: 2016</p> <p style="text-align: center;">*</p> <p>1. Назив на научното списание: International Marketing Journal. Skorje 2. Назив на електронската база: Ebsco 3. Назив на трудот: Promotion of the Family in the Political Parties 'Programs 4. Година на објава: 2017</p>	
3.2	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p> <p style="text-align: center;">*</p> <p>1. Назив на научното списание: Годишен зборник на Филозофскиот факултет 2. Меѓународен уредувачки одбор; 11 члена, Србија 2, Велика Британија 1, Ирска 1, Полска 2, Германија 2, Бугарија 1, Хрватска 1, Македонија 1. 3. Наслов на трудот: The Need for Education of Family living. 4. Година на објава: 2016</p> <p style="text-align: center;">*</p> <p>1. Назив на научното списание: Годишен зборник на Филозофскиот факултет 2. Меѓународен уредувачки одбор; 11 члена, Србија 2, Велика Британија 1, Ирска 1, Полска 2, Германија 2, Бугарија 1, Хрватска 1, Македонија 1. 3. Наслов на трудот: Maternity Leave in the Republic of Macedonia (Opinions of the Young). 4. Година на објава: 2017</p> <p style="text-align: center;">*</p> <p>1. Назив на научното списание: Sociological review 2. Меѓународен уредувачки одбор: 7 члена; Македонија 2, Полска 1, Австрија 1, Бугарија 1, Србија 1, Хрватска 1 3. Наслов на трудот: The family in the transition process in the republic of Macedonia 4. Година на објава: 2017</p> <p style="text-align: center;">*</p> <p>1. Назив на научното списание: International Journal for Education, Research and Training (IJERT). 2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 35, члена: Македонија 9, Србија 5, Црна Гора 1, Италија 3, Русија 3, Германија 2, Албанија 1,</p>	Да

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	<p>Хрватска 4, САД 1, Словенија 2, Турција 1, Бугарија 1, БИХ 1, Романија 1</p> <p>3. Наслов на трудот: The Need for Marital Education in Macedonia.</p> <p>4. Година на објава: 2018</p> <p style="text-align: center;">*</p> <p>1.Назив на научното списание: International scientific Journal CENTRUM</p> <p>2.Меѓународен уредувачки одбор: 19 члена; Германија1, Блегија 1, Турција 1, Пакистан 1, Индиа 1, Хрватска 1, Бугарија 1, Албанија 3, Босна и Херцеговина 2, Косово 3, Македонија 4</p> <p>3. Наслов на трудот: Sexual abuse of children and their protection</p> <p>4. Година на објава: 2018</p> <p style="text-align: center;">*</p> <p>1.Назив на научното списание: Годишен зборник на Правниот факултет Универзитет „Гоце Делчев“, Штип</p> <p>2.Меѓународен уредувачки одбор: 6 члена, Македонија 2, Луксембург 1, Словенија 1, Русија 1, Бугарија 1</p> <p>3. Наслов на трудот: The Ombudsman and the children rights in the republic of Macedonia.</p> <p>4. Година на објава: 2018</p> <p style="text-align: center;">*</p> <p>1.Назив на научното списание: International Journal of Science and Arts</p> <p>2.Меѓународен уредувачки одбор: 26 члена; Македонија 8, Бугарија 4, Хрватска 2, Србија 6, Босна и Херцеговина 2, Турција 2, Шпанија 1, Италија 1</p> <p>3. Наслов на трудот: Artificial intelligence and family fuction and relations</p> <p>4. Година на објава: 2018</p>	
3-3	<p>Зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји</p> <p style="text-align: center;">*</p> <p>1.Назив на зборникот: Second International Scientific Conference Proceedings</p>	Да

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	<p>2.Назив на меѓународниот собир: Social Changes in the global world 3.Имиња на земјите: Македонија, Словенија, Белгија, Косово, Русија, Бугарија, Хрватска, САД, Србија, Романија итн. 4. Наслов на трудот: The impact of globalization on Macedonian family 5. Година на објава: 2015</p> <p style="text-align: center;">*</p> <p>1.Назив на зборникот: Global virtual Conference Proceedings 2.Назив на меѓународниот собир: The 4th Global Virtual Conference 3.Имиња на земјите: Ирак, Индиа, Косово, Италија,Словачка, Албанија, Португалија, Шпанија, Италија,Романија,Полска, Латвија, Белорусија, Аргентина, Грција, Финска,Србија, Азербеџан итн. 4. Наслов на трудот: Youth Perception on Marriage and Married Life: An Analysis from the Republic of Macedonia. 5. Година на објава: 2016</p> <p style="text-align: center;">*</p> <p>1.Назив на зборникот: Fourth International Conference Proceedings 2.Назив на меѓународниот собир: Social Changes in the Global World 3.Имиња на земјите: Македонија, Словенија, Белгија, Косово, Русија, Бугарија, Хрватска, САД, Србија, Романија итн. 4. Наслов на трудот: New family values 5. Година на објава: 2017</p> <p style="text-align: center;">*</p> <p>1.Назив на зборникот: Fifth International Conference Proceedings 2.Назив на меѓународниот собир: Social Changes in the global world 3.Имиња на земјите: Македонија, Словенија, Белгија, Косово, Русија, Бугарија, Хрватска, САД, Србија, Романија итн. 4. Наслов на трудот: Family and Religious Values 5. Година на објава: 2018</p>	
4	Претходен избор во наставно-научно звање – доцент, датум и број на Билтен: Билтен бр.1088, 14.11.2014год.	Да
5	Има способност за изведување на високообразовна дејност	Да

* На лицата кои имаат заснован работен однос на Универзитетот или на некој од универзитетите во Република Македонија во моментот на стапување во сила на Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија бр.82/2018), нема да се применуваат одредбите од Законот кои се однесуваат на просекот, односно дека лицата треба да имаат остварено просечен

успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус. Во овој случај, полето под реден број 1 не се пополнува.

** За кандидатот/ите кој има повеќе од 5 (пет) научни труда во референтна научна публикација, рецензентската комисија научните труда ќе ги наведе, ќе ги оцени и ќе ги вреднува во Образец 2.

ОБРАЗЕЦ 2
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И
НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: Македонка Ѓорѓија Радуловиќ
(име, татково име и презиме)

Институција: Филозофски факултет/Институт за семејни студии
(назив на факултетот/институтот)

Научна област: планирање на семејството (50207), современите предизвици на семејствата во Европа и семејството во стратегиите на ЕУ (51128)

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поен и
1.	Одржување на настава од I циклус студии	31,40
1.	Семејството и религијата, летен семестар 2014/2015 (3*15*0,04)	1,8
2.	Семејните вредности и моралот, зимски семестар, 2015/2016 (3*15*0,04)	1,8
3.	Семејството и религијата, зимски семестар, 2015/2016 (3*15*0,04)	1,8
4.	Семејните вредности и моралот, зимски семестар, 2016/2017 (3*15*0,04)	1,8
5.	Семејството и здравјето, зимски семестар, 2016/2017 (3*15*0,04)	1,8
6.	Семејството и религијата, летен семестар, 2016/2017 (3*15*0,04)	1,8
7.	Семејните вредности и моралот, зимски семестар, 2017/2018 (3*15*0,04)	1,8
8.	Семејството и здравјето, зимски семестар, 2017/2018 (3*15*0,04)	1,8
9.	Семејството во стратегиите на Европската Унија, зимски семестар, 2017/2018 (3*15*0,04)	1,8
10.	Семејството и образовните институции, летен семестар, 2017/2018 (3*15*0,04)	1,8
11.	Општествените аспекти на родителските улоги, летен семестар, 2017/2018 (3*15*0,04)	1,8
12.	Системот на здравствена заштита и семејството, летен семестар, 2017/2018 (2*5*0,04)	0,4
13.	Семејството во антиката, летен семестар, 2017/2018 (2*5*0,04)	0,4
14.	Семејството во современото македонско општество, летен семестар, 2017/2018 (2*5*0,04)	0,4
15.	Семејството во мултикултурните општества, летен семестар, 2017/2018 (2*5*0,04)	0,4
16.	Современите предизвици на семејствата во Европа, зимски семестар, 2018/2019 (3*15*0,04)	1,8
17.	Семејството и здравјето, зимски семестар, 2018/2019 (3*15*0,04)	1,8
18.	Семејството и стратегиите на ЕУ, зимски семестар, 2018/2019 (3*15*0,04)	1,8
19.	Семејството во мултикултурните општества, зимски семестар, 2018/2019 (2*5*0,04)	0,4
20.	Семејството и образовните институции, летен семестар, 2018/2019 (3*15*0,04)	1,8

21.	Општествените аспекти на родителските улоги, летен семестар, 2018/2019 (2*15*0,04)	1,2
22.	Системот на здравствена заштита и семејството, летен семестар, 2018/2019 (2*5*0,04)	1,2
	Одржување на вежби од прв циклус студии	16,10
1.	Семејството и религијата, летен семестар 2014/2015 (2*15*0,03)	0,9
2.	Семејните вредности и моралот, зимски семестар, 2015/2016 (2*15*0,03)	0,9
3.	Семејството и религијата, зимски семестар, 2015/2016 (2*15*0,03)	0,9
4.	Семејните вредности и моралот, зимски семестар, 2016/2017 (2*15*0,03)	0,9
5.	Семејството и здравјето, зимски семестар, 2016/2017 (2*15*0,03)	0,9
6.	Семејството и религијата, летен семестар, 2016/2017 (2*15*0,03)	0,9
7.	Семејните вредности и моралот, зимски семестар, 2017/2018 (2*15*0,03)	0,9
8.	Семејството и здравјето, зимски семестар, 2017/2018 (2*15*0,03)	0,9
9.	Семејството во стратегиите на Европската унија, зимски семестар, 2017/2018 (2*15*0,03)	0,9
10.	Семејството и образовните институции, летен семестар, 2017/2018 (2*15*0,03)	0,9
11.	Општествените аспекти на родителските улоги, летен семестар, 2017/2018 (2*15*0,03)	0,9
12.	Системот на здравствена заштита и семејството, летен семестар, 2017/2018 (2*5*0,03)	0,3
13.	Семејството во антиката, летен семестар, 2017/2018 (2*5*0,03)	0,3
14.	Семејството во современото македонско општество, летен семестар, 2017/2018 (2*5*0,03)	0,3
15.	Семејството во мултикултурните општества, летен семестар, 2017/2018 (2*5*0,03)	0,3
16.	Современите предизвици на семејствата во Европа, зимски семестар, 2018/2019 (2*15*0,03)	0,9
17.	Семејството и здравјето, зимски семестар, 2018/2019 (2*15*0,03)	0,9
18.	Семејството и стратегиите на ЕУ, зимски семестар, 2018/2019 (3*15*0,03)	1,35
19.	Семејството во мултикултурните општества, зимски семестар, 2018/2019 (2*5*0,03)	0,3
20.	Семејството и образовните институции, летен семестар, 2018/2019 (2*15*0,03)	0,9
21.	Општествените аспекти на родителските улоги, летен семестар, 2018/2019 (2*15*0,03)	0,3
22.	Системот на здравствена заштита и семејството, летен семестар, 2018/2019 (2*5*0,03)	0,3
2.	Подготовка на нов предмет за прв циклус предавања и вежби:	7,5
1.	Современите предизвици на семејствата во Европа, Филозофски факултет - студиската програма по семејни студии, 2018/2019 (1*1,50)	1,5

2.	Семејството во стратегиите на Европската Унија-студиска програма по семејни студии, 2018/2019 (1*1,50)	1,5
3.	Семејно здравје и здравствена заштита, програма по семејни студии, 2018/2019 (1*1,50)	1,5
4.	Семејна,брачна едукација и комуникација-студиска програма по семејни студии,2018/2019 (1*1,50)	1,5
5.	Традицијата во европските и македонските семејства - студиска програма по семејни студии, 2018/2019 (1*1,50)	1,5
3.	Консултации со студенти	1,54
7.	Консултации со студенти, прв циклус, 2014/2015 (50 *0,002)	0,10
8.	Консултации со студенти, прв циклус, 2015/2016 (140*0,002)	0,28
9.	Консултации со студенти, прв циклус, 2016/2017 (210*0,002)	0,42
10.	Консултации со студенти, прв циклус, 2017/2018 (150*0,002)	0,30
11.	Консултации со студенти, прв циклус, 2018/2019 (220*0,002)	0,44
4.	Ментор на дипломска работа (7*0,2)	1,40
5.	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа (21*0,1)	2,10
6.	Интерна скрипта од предавања	20
1.	Интерна скрипта од предавања: Семејството и здравјето (1*4)	4
2.	Интерна скрипта од предавања: Семејството во стратегиите на Европската Унија (1*4)	4
3.	Интерна скрипта од предавања: Образовни програми за семејството (1*4)	4
4.	Интерна скрипта од предавања: Современите предизвици на семејствата во Европа (1*4)	4
5.	Интерна скрипта од предавања: Образовни програми за семејството (1*4)	4
7.	Пакет материјали за одреден предмет	3
1.	Пакет материјали: Семејните вредности и моралот (1*1)	1
2.	Пакет материјали: Семејството и религијата (1*1)	1
3.	Пакет материјали: Општествени аспекти на родителските улоги (1*1)	1
	Вкупно	83.0

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Учесник во меѓународен научен проект „ The European Family Support Network. A bottom-up, evidence-based and multidisciplinary approach” COST Action Project: CA18123 – Assigned Grant Holder: University in Sevilla, Spain. (1*6)	6
2.	Учесник во национални научни проекти	18

1.	Ментор во рамките на проектот „ Let’s learn about the European Union, European movement" (носители на проектот „Инфо центар на Европска Унија и градот Скопје“, 2014/2015 (1*3)	3
2.	Проектен координатор, „Одбележување на 9 мај - Денот на Европа" (носител на проектот: Европско движење во Република Македонија, 2015 (1*3)	3
3.	Ментор во рамките на проектот „ Let’s learn about the European Union, European movement" (носители на проектот „Инфо центар на Европска Унија и градот Скопје“, 2015/2016 (1*3)	3
4.	Проектен координатор, „одбележување на 9 мај Денот на Европа" (носител на проектот: Европско движење во Република Македонија) 2016. (1*3)	3
5.	Проектен координатор, „одбележување на 9 мај - Денот на Европа" (носител на проектот: Европско движење во Република Македонија), 2017. (1*3)	3
6.	Проектен координатор, „Одбележување на 9 мај - Денот на Европа" (носител на проектот: Европско движење во Република Македонија, 2019 (1*3)	3
6.	Монографија Радуловиќ, М. (2018). Здравјето како право,здравјето како обврска. Скопје: Култура. ISBN 978-9989-32-957-9 (1*8)	8
7.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание кое нема импакт-фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank, MathSciNet (Mathematical Reviews), Zentralblatt fur Mathematik и Реферативный журнал “Математика” или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование	14,5
1.	Radulovic, M. (2015). The Family Model in the Context of Advertising at the Macedonian Television Programs. Macedonian Journal of Marketing. Skopje: Macedonian Association of Marketing. ISSN 1857-9795. EBSCO (1*5)	5
2..	Avirovic, I., Radulovic, M. (2016). Is De Facto Partnership a Threat to Marriage? A Case Study from Macedonia European Journal for Social Sciences Education and Reseatcj (EJSER), European Center for Science Education and Research, ISSN 2411-9563 (Print), ISSN 2312-8429 (Online) , JANUARY APRIL 2016 (Volume 6, Nr. 2); EBSCO (1*4,5)	4,5
3.	Radulovic, M. (2017). Promotion of the Family in the Political Parties Programs. International Marketing Journal. Skopje: Macedonian Association of Marketing. ISSN 1857-9787. EBSCO (1*5)	5

8.	<p>Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно списание кое има импакт-фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank, или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p> <p>Radulovic, M., Todorova, B. (2018). Sexual Abuse on Children and Their Protection: Centrum. UDC: 343.541-055.2, 364.633-055.2, ISSN: 1857-8640 (printed version) ISSN: 1857-9396 (Online), UDC: (497.7:4-672EU), ROOT IMPACT FACTOR 1.127, GLOBAL IMPACT FACTOR: 0.398</p> <p style="text-align: right;">(1*8+0.398)</p>	9,016
9.	<p>Трудови со оригинални научни резултати објавени во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подложат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p>	14,5
1.	<p>Radulovic, M. (2017). The Family in the Transition Process in the Republic of Macedonia. The Sociological Review. Skopje: Ss. Cyril and Methodius University, Faculty of Philosophy-Department of Sociology, No 1/2017 Volume XVIII, ISSN 1409-5513 (print), ISSN 1857-9957 (online), UDK 316.356.2:316.42 (497.7)</p> <p style="text-align: right;">(1*5)</p>	5
2.	<p>Radulovic, M., Avirovic, I. (2018). The Need for Marital Education in Macedonia. International Journal for Education, Research and Training (IJERT). Skopje: Ss. Cyril and Methodius University, Faculty of Philosophy-Department of Pedagogy, Vol. 4, Issue 1, June 2018, ISSN 1857-9841 (Printed), ISSN 1867-985X (Online), UDK: 37.017:316.362.3-058.8 (497.7)</p> <p style="text-align: right;">(1*4,5)</p>	4,5
3.	<p>Radulovic, M. (2018). Artificial Intelligence and Family Functions and Relations. International Journal of Science and Arts-IDEA. Skopje: European University, Skopje, 2018, UDC: 004.89: [316.356.2:316.47</p> <p style="text-align: right;">(1*5)</p>	5
10.	<p>Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји.</p>	19,5
1.	<p>Radulovic, M. (2015). The Impact of Globalization on the Macedonian Family”, Second International Scientific Conference: SOCIAL CHANGE IN THE GLOBAL WORLD – Proceedings. Stip: University Goce Delcev. ISBN 978-608-244-267-9, COBISS.MK-ID 100106506</p> <p style="text-align: right;">(1*5)</p>	5

2.	Radulovic, M. , Avirovic, I. (2016). Youth Perception on Marriage and Married Life: An Analysis from the Republic of Macedonia. Global virtual Conference Proceedings: EDIS – Publishing Institution of the University of Zilina Powered by: Publishing Society, Slovakia. ISSN: 1339-9373, CD ROM ISSN: 1339-2778 ISBN: 978-80-554-1197-2DOI: 10.18638/gv.2016.4.1 (1*4,5)	4,5
3.	Radulovic, M. (2017). New family values. Fourth International Scientific Conference: SOCIAL CHANGE IN THE GLOBAL WORLD – Proceedings. Stip: University Goce Delcev. ISBN 978-608-244-423-3, CIBISS. MK-ID 103854858 (1*5)	5
4.	Radulovic, M. (2018). Family and religious values. Fifth International Scientific Conference: SOCIAL CHANGE IN THE GLOBAL WORLD – Proceedings. Stip: University Goce Delcev. ISBN 978-608-244-548-9, CoBISS MK-ID 108125706. (1*5)	5
11.	Труд објавен во зборник на високообразовна установа	5,8
1.	Radulovic, M. (2016). The Need for Education of Family living. Annual Proceedings. Skopje: Ss. Cyril and Methodius University, Faculty of Philosophy. 0350-1892. (1*2)	2
2.	Radulovic, M. (2017). Maternity Leave in the Republic of Macedonia (Opinions of the Young). Annual Proceedings. Skopje: Ss. Cyril and Methodius University, Faculty of Philosophy Skopje. ISSN 0350-1892. (1*2)	2
3.	Todorova, B., Radulovic, M. (2018). Ombudsman and the Children Rights in the Republic of Macedonia. Annual Proceedings. Stip: University Goce Delcev. УДК: 351.941:342.7-053.2(497.7)"2016/17, ISSN 1857 – 8713 (1*1,8)	1,8
12.	Учество на научен/стручен собир со реферат (постер - презентација)	6
1.	“The Family Model in the Context of Advertising at the Macedonian Television Programs”, The New Marketing Challenges – Theory and Practice”, Second International Scientific Conference, Macedonian Marketing Association, Skopje, 12 February 2015 (1*0,5)	0,5
2.	The Impact of Globalization on the Macedonian Family”, Second International Scientific Conference: SOCIAL CHANGE IN THE GLOBAL WORLD, University Goce Delcev, Stip, September, 2015 (1*0,5)	0,5
3.	“The Family in the Transition Process in the Republic of Macedonia”, International Scientific Conference: Facing Social Traumas: A Challenge for Sociological Research, Faculty of Philosophy, Ss. Cyril and Methodius University, Skopje, April, 2015 (1*0,5)	0,5
4.	“Youth Perception on Marriage and Married Life: An Analysis from the Republic of Macedonia”, The 4 th International Global Virtual Conference –GV2016Managed by: Publishing Society, Slovakia April 2016 (1*0,5)	0,5
5.	“Is the Facto Partnership a Threat to Marriage? A case study from Macedonia”, 9th International Conference on Social Sciences-Dubrovnik, April, 2016 (1*0,5)	0,5

6.	”Political Parties ‘Programs Regarding Woman and Family”, Third International Scientific Conference: Social Change in the Global World, Center for Legal and Political Research, University Goce Delchev, Stip, September 2016 (1*0,5)	0,5
7.	“The Need for Marital education in Macedonia”, International Scientific Conference “Pedagogy in a Modern Global Society”, Institute of pedagogy, Faculty of philosophy, Ohrid, September 2016 (1*0,5)	0,5
8.	“New family values”, Fourth International Scientific Conference: SOCIAL CHANGE IN THE GLOBAL WORLD, University Goce Delcev, Shtip, September 2017 (1*0,5)	0,5
9.	Promotion of the Family in the Political Parties’ Programs”, Fourth International Marketing Conference-Innovatively-Inventively-Creativity, Macedonian Association of Marketing, Skopje, April 2017 (1*0,5)	0,5
10.	“The Syrian refugee crises through the lenses of social media: Macedonian cases”,” International Scientific conference "Contemporary Migration Trends and Flows on the Territory of Southeast Europe", Department of Ethnology and Cultural Anthropology, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb, Zagreb, November 2016 (1*0,5)	0,5
11.	“Family and religious values”, Fifth International Scientific Conference: SOCIAL CHANGE IN THE GLOBAL WORLD, University Goce Delcev, Stip, September 2018 (1*0,5)	0,5
12.	“Artificial Intelligence and Family Functions and Relations” International Scientific Conference “Artificial Intelligence-challenge of the digital era”, European University-Republic of Macedonia, Skopje, September 2018 (1*0,5)	0,5
13.	Апстракти објавени во зборник од конференција (меѓународна):	2
1.	Radulovic, M. (2016) Political Parties ‘Programs Regarding Woman and Family. Third International Scientific Conference: Social changes in the Global World. Stip: Centre for Legal and political research, University Goce Delchev, Book of abstracts. (1*1)	1
2.	Avirovic, I., Radulovic, M., (2016). The Syrian refugee crises through the lenses of social media: Macedonian cases. 9th International Conference on Social Sciences. Zagreb: University of Zagreb, USEARCH, EUSER, ICCV-Academia Romana and MCSER-Rome (1*1)	1
Вкупно		103,32

СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Координатор во подготовка на елаборат на нова студиска програма	1

	Изработка на нова студиска програма на прв циклус - Семејни студии 2018/2019, Филозофски факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (1*1)	
2.	Предавање на институции од јавен интерес Предавач на работилница на тема „Семејство“ (децата преку цртежи и боенки учат за видови на семејство, улоги во семејството, препознавање на позитивните емоции во семејството преку омилени активности и сл.) наменета за деца на возраст од 5-6 години, Приватна детска градинка “Cool kids”, предавач, Скопје, септември 2018. (1*0,5)	0,5
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС		
1.	Член на уредувачки одбор на меѓународно научно стручно списание: Editorial board member in “Social Sciences (SS): ISSN: 2326-9863 (Print); ISSN: 2326-988X (Online), Science Publishing Group, responsible for the reviews and quality of the research papers, from September 2017 (1*1)	1
2.	Претседател на организационен или програмски одбор на научен стручен собир	4
1.	„Демократијата како предизвик за младите”, Собир на универзитети - студентска дебата и ораторски натпревар (во организација на Европското движење на Република Северна Македонија, Фондацијата „Конрад Аденауер“ и ЕУ Инфо центарот), Државен универзитет Тетово, Тетово, 2015 (1*1)	1
2.	“Чекајќи ја европската интеграција: отселување од државата или борба за подобри можности на младите”, Собир на универзитети-студентска дебата и ораторски натпревар (Во организација на Европското движење на Република Северна Македонија, Фондацијата „Конрад Аденауер“ и ЕУ Инфо центарот), Универзитет „Св. Климент Охридски“, Битола, 2016 (1*1)	1
3.	“Европската Унија: Задолжителна или алтернативна опција за студентите?”, Собир на Универзитети-Студентска Дебата и натпревар во ораторство, (Во организација на Европското движење на Република Северна Македонија, Фондацијата Конрад Аденауер и ЕУ Инфо центарот), Филозофски факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, 2017 (1*1)	1
4.	“Активни млади-жива демократија”, Собир на универзитети-студентска дебата и натпревар во ораторство (Во организација на Европското движење на Република Северна Македонија, Фондацијата „Конрад Аденауер“ и ЕУ Инфо центарот), Универзитет Св. Климент Охридски, Битола, 2019 (1*1)	1
3.	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен стручен собир „Opening Plenary Session: National Convention on the European Union in the Republic of Macedonia”, („Отворената пленарна сесија: Националната конвенција на Европската Унија и Република Македонија“), Европското движење и Министерството за надворешни работи на Република Македонија, Ноември, 9, 2017, Скопје (член на организацискиот тим) (1*1)	1

4.	Членство во извршно тело на меѓународна организација која поддржува/организира научно истражувачка дејност Член на Извршниот одбор на Европското движење во РМ 2014-2018, 2018- потпретседател на Европското движење во Република Северна Македонија, дел од меѓународното Европско движење. (1*2)	2
5.	Раководител на внатрешна организациона единица	6
1.	Вршител на должноста раководител на Институтот за семејни студии, Филозофски факултет, УКИМ (1.10.2015-31.3.2016) (1*3)	3
2.	Раководител на Институтот за семејни студии, Филозофски факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје (01.5.2016-14.9.2021) (1*3)	3
6.	Член на факултетска комисија	8
1.	Отворен ден на УКИМ, претставување на Филозофскиот факултет и Институтот за семејни студии, 2015 (1*0,5)	0,5
2.	Одбележување на Меѓународниот ден на семејството, промотивни активности на Институтот за семејни студии, 2015 (1*0,5)	0,5
3.	Член на уписна комисија за уписи 2015/2016 на Филозофскиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ Скопје (1*0,5)	0,5
4.	Член на Тендерска комисија за набавки за потребите на Филозофски факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје, 2016 (1*0,5)	0,5
5.	Отворен ден на УКИМ, претставување на Филозофскиот Факултет и Институтот за семејни студии, 2016 (1*0,5)	0,5
6.	Одбележување на Меѓународниот ден на семејството, промотивни активности на Институтот за семејни студии, 2016 (1*0,5)	0,5
7.	Отворен ден на УКИМ, претставување на Филозофскиот Факултет и Институтот за семејни студии, 2017 (1*0,5)	0,5
8.	Одбележување на Меѓународниот ден на семејството, промотивни активности на Институтот за семејни студии, 2017 (1*0,5)	0,5
9.	Член на Комисија за квалитет на настава, Филозофски факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје, (2017-2021) (1*0,5)	0,5
10.	Член на уписна комисија за уписи на студенти во академската 2017/2018, Филозофски факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје (1*0,5)	0,5
11.	Член на центарот за кариера, при Филозофскиот Факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје, 2017-2021 (1*0,5)	0,5

12.	Отворен ден на УКИМ, претставување на Филозофскиот Факултет и Институтот за семејни студии, 2018 (1*0,5)	0,5
13.	Одбележување на Меѓународниот ден на семејството, промотивни активности на Институтот за семејни студии, 2018 (1*0,5)	0,5
14.	Работно тело на Филозофскиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје, за постапување по забелешки во однос на доставени студиски програми од прв, втор и трет циклус студии добиени од Одборот за акредитација на високото образование, член (2018-2021) (1*0,5)	0,5
15.	Одбележување на Меѓународниот ден на семејството, промотивни активности на Институтот за семејни студии, 2019 (1*0,5)	0,5
16	Член на Комисија за изготвување Стратегија за развој на Филозофскиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје за периодот 2020-2024 (2019-2023) (1*0,5)	0,5
7.	Член на национална жири - комисија Член на комисија за избор на најдобар говор - Натпревар во ораторство на тема: “Ја познавам ли доволно Европската Унија?”, во организација на Европското движење, Филозофски факултет, УКИМ, мај 2107, Скопје, Македонија (1*1)	1
8.	Национален координатор за одредена стручна област: Национален координатор за Македонија, програмата COST (The European Cooperation in Science and Technology), MC Member (204750), [CA18123MK], 2019-2023, EU project, Horizon 2020. (1*3)	3
Вкупно		30,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	83,00
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	103,32
СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ	30,50
Вкупно	216,81

Членови на Комисијата

Проф. д-р Аница Драговиќ, претседател с.р.

Проф. д-р Зоран Матевски, член с.р.

Проф. д-р Татјана Стојаноска Иванова, член с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА *ЕКОНОМСКИ ПРИДОБИВКИ ОД ВЛОЖУВАЊЕ ВО ЗНАЕЊЕ И ЧОВЕЧКИ КАПИТАЛ-СТУДИЈА НА СЛУЧАЈ - ГРАДЕЖЕН ИНСТИТУТ „МАКЕДОНИЈА“, ПРИЈАВЕНА НА ЕКОНОМСКИОТ ИНСТИТУТ ВО СКОПЈЕ*

Врз основа на член 241 од Статутот на Универзитетот на „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а во врска со поднесената докторска дисертација од кандидатката м-р Славица Трајковска со наслов *Економски придобивки од вложување во знаење и човечки капитал – студија на случај – Градежен институт „Македонија“*, Научниот совет на Економскиот институт во Скопје, на 29. седница одржана на 5.7.2019, донесе Одлука бр.09-892/1 за формирање на Комисија за оцена на докторската дисертација, во состав:

1. д-р Верица Јанеска, редовен професор
2. д-р Снежана Костадиноска-Милошеска, редовен професор, ментор и член
3. д-р Елизабета Џамбаска, вонреден професор, член
4. д-р Предраг Трпески, вонреден професор, член
5. д-р Ангелина Танева Вешовска, вонреден професор, надворешен член

Членовите на Комисијата со посебно внимание ја прочитаа и ја проучија поднесената докторска дисертација и по усогласувањето на мислењата, до Научниот совет на Економскиот институт го доставуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација со наслов *Економски придобивки од вложување во знаење и човечки капитал – студија на случај – Градежен институт „Македонија“*, поднесена од кандидатката м-р Славица Трајковска, се состои од вкупно 295 страници компјутерски обработен текст. Основниот текст структурно е поделен на: вовед, шест поглавја, заклучок и користена литература. Користената литература е наведена на 20 страници и содржи 272 релевантни библиографски единици, периодични списанија и интернет-страници.

Во воведниот дел од трудот е даден краток осврт на проучуваната проблематика, кој дава теоретски, нормативен и практичен приказ на економијата базирана на знаење, главно на знаењето како развоен ресурс на макро - и микрониво. За таа цел, предметот на анализа се фокусира на чекорите за градење општество базирано на знаење, односно на инвестициите во знаење и човечки капитал и на бенефитите од тие инвестиции. Притоа, спецификата на трудот е во тоа што овие димензии се тестирани на конкретен пример - македонска голема компанија. Понатаму е елаборирана актуелноста на проблематиката и од научен и од практичен аспект, а потоа се претставени хипотезите, целите на истражувањето и користениот методолошки приод.

Во првото поглавје, насловено: **Економија базирана на знаење и економски развој**, разработени се теоретските постулати и аналитичката рамка на економијата базирана на знаење. Од огромниот тематски теоретски опус се обработени клучните аспекти, а особено е значајна избраната и презентирани аналитичката рамка која потврдува дека процесите на градење на општества базирани на знаење се комплексни, а уште покомплексни се мерењата на перформансите на таа економијата

за да може да се направи компарација и оцена на нејзината состојба во одредена земја/регион/глобално за определен временски период.

Во втората глава, насловена: **Глобални трендови во економиите базирани на знаење – предизвици и можности**, како што кажува насловот, разработени се најновите трендови на ова поле, прво на макрониво - во Европската Унија и Балканот, преку Индексот на глобална конкурентност, а потоа и на микрониво. Па така, во продолжение се разработени практичните модели што ја поддржуваат економијата базирана на знаење кои упатуваат на нужна соработка помеѓу академската заедница и деловниот сектор, како и моделите во самите организации.

Во третата глава, **Истражување и развој како двигател на економијата базирана на знаење**, се дава опсежна анализа на улогата на истражувањето и развојот во создавање ново применливо знаење, потоа на политиките и стратегиите во истражување и развој на макрониво, на трендовите на инвестирање во истражување и развој во светски рамки, за да се финализира со анализа на соодветните трендови на микрониво, односно на истражувањето и развојот како долгорочна инвестиција во претпријатијата.

Надоврзувајќи се на претходните глави, во четвртата глава се разработува **Интелектуалниот капитал како клучен фактор за економски развој во економија базирана на знаење**. Логички разработката започнува со теоретските основи за односниот фактор. Потоа се прави осврт на управувањето со интелектуалниот капитал и неговото влијание врз компаниските перформанси, вклучително и на методите за негово мерење, за оваа глава да резултира со инвестициите во човечки капитал.

Во петтата глава, насловена: **Состојби и перспективи на економијата базирана на знаење во Македонија**, врз основа на теоретските, компаративните и практичните димензии се прави опсежна анализа на домашните состојби на овој план. Притоа, се започнува со општиот економски преглед во земјата, потоа се елаборира состојбата со економијата базирана на знаење, при што се анализираат актуелните макро индикатори, како и состојбите и предизвиците на домашните претпријатија на овој план. Делот финишира со прогнози за перспективите за иден развој на економијата базирана на знаење во Македонија.

Последната шеста глава, со наслов: **Економски придобивки од вложување во знаење и човечки капитал во македонска организација – студија на случај – Градежен институт „Македонија“**, дава заокружување на истражувањето, како што кажува насловот низ конкретна студија на случај. Притоа, авторката започнува со методолошки приказ и дизајн на емпириското истражување, продолжува со презентација на профилот на компанијата и имплементираниите активности во развој на човечкиот капитал и завршува со анализа на резултатите од тоа. За таа цел се користат неколку современи квалитативни и квантитативни техники и модели.

Во заклучокот, поаѓајќи од резултатите од истражувањата на остварувањата на земјите во светот, ЕУ и регионот, како и на домашните економски состојби, пред сè структурата на македонското стопанство, се дава одговор на прашањето кој е оптималниот пристап за градење на економија базирана на знаење во Македонија, како и микромодел за инвестирање во знаење и човечки капитал во стопанството на земјата.

Податоци за предметот на истражување

Докторската дисертација има за цел да го испита процесот на градење на економија базирана на знаење. Истражувањето е насочено кон потесен опсег на прашања утврдени со основната хипотеза на трудот дека напредокот и одржливоста на економијата мора да биде насочен кон инвестирање во знаење и човечки капитал, како на индивидуално, така и на општествено ниво. Користејќи ги основните теоретски постулати и

аналитичка рамка, во трудот се прави опсежна анализа на остварувањата на економиите базирани на знаење во светски и регионални рамки и на Македонија, во периодот од последните години.

Познато е дека во услови на силна глобализација и либерализација, конкурентноста постанува императив за опстојување и раст на компаниите. Таа, пак, бара високотехнолошки инвестиции, високотехнолошки индустрии, високотехнолошки работни места, односно високо ниво на знаење, кое ниту едноставно се произведува, ниту едноставно се пренесува, ниту едноставно се преточува во деловен процес. Со сите овие аспекти се занимава економијата базирана на знаење. Таа ги опфаќа сите сфери на општеството: економска, социјална, политичка и културна. Се разбира дека локалниот контекст е појдовна големина, а низа други фактори, како функционирање на слободни пазари, добри институции, техничка и технолошка инфраструктура, финансиски средства, добра деловна клима, соработка на сите чинители-владата, индустријата и високообразовните и научноистражувачки институции, се потребни за градење на процесот.

Наспроти теоријата, аналитичката рамка е воспоставена од врвните економски организации, како што се: ОЕЦД, Организација за азиско-пацифичка соработка, Светска банка, ЕБРД, Програма за развој на ООН, Светски економски форум, Европска комисија, врвни истражувачки центри и консултантски куќи. Инаку, нормативно, проблематиката е поставена од Европската Унија. Согласно со нејзината Стратегија за развој, таа земјите членки ги обврзува во функција на градење на економии базирани на знаење да издвојуваат по 3 % од БДП за истражување и развој, од кои 2 % треба да произлегуваат од приватниот сектор. Па, во тој контекст, претендирајќи за членство во оваа групација, ние имаме обврска да се усогласуваме со политиките и мерките на ЕУ, односно да направиме значајни исчекори на овој план кои таксативно се нотирани во сите годишни извештаи на Европската комисија за напредокот на земјата.

Предмет на оваа докторска дисертација се сите земји во светот, во ЕУ, Балканот и Македонија, со користење на неколку светски воспоставени соодветни индекси да се утврди степенот на економијата базирана на знаење и рангот, но и причините или факторите за тоа, кои воедно се индикација за унапредување на состојбите. Тоа се, всушност, индикатори за деловната клима, продлабочени во делот на индикаторите за високото образование и науката. Особено е бројна и вредна аналитичката рамка за деловниот сектор и на ниво на компании.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Истражувањето е спроведено во полето на економските науки, но во повеќе области, како економски развој, економија на трудот, економика на инвестиции, но и во други области од економијата. Во трудот се користени најновите референци, норми и модели за оценка во соодветната област. На меѓународен план има спроведено бројни истражувања за значењето на економијата на знаење, истражувањата и развојот, за инвестиции во човечки и интелектуален капитал. Соодветно се развиени и софистицирани модели за мерење на повратот од инвестиции во знаење, па е познат и приносот од овој вид на инвестиции и тоа е мотив компаниите да издвојуваат солидни средства за сопствени истражувања и развој.

На национален план постојат трудови кои парцијално ја елаборираат оваа тема. Главно се обработуваат одредени аспекти од економијата базирана на знаење и човечкиот капитал на макро ниво. Но, недостасуваат сеопфатни истражувања за економијата базирана на знаење на макро, во тој контекст и на светските и регионалните извештаи за Македонија, уште повеќе на микро ниво, а недостигот на голем број податоци, особено сметководствени за примена на светските модели ја прави

прекомплицирана анализата. Заради тоа, трудот е оригинален и пионерски во однос на сеопфатноста и уникатен по тоа што целокупната аналитичка и нормативна рамка е тестирана на конкретна студија на случај, компанија во која упорно се инвестира во знаење и човечки капитал. Во таа смисла, трудот е голем и единствен придонес кон побрзо градење на економија базирана на знаење во земјата. А со оглед на потребата од брзо евроинтегрирање на РМ, трудот дава комплетен и солиден одговор за одредниците во овој правец. Накратко, ги утврдува потребните чекори и модели кои ќе доведат до успех, ново знаење, иновативност и конкурентност на Република Македонија, како и на одредени мерки со кои инвестициите во истражување и развој на човечки капитал ќе придонесат за економски развој и напредок на земјата.

Краток опис на применетите методи

Методолошкиот приод на истражувањето е интегрален, што подразбира комбинирање на повеќе методи. Во поголем дел се користат општите методи иманентни за општествените науки, како што се дијалектичкиот, индуктивниот, дедуктивниот, историскиот, методот на анализа и синтеза, дескрипција, компаративниот метод и други техники. Но, овие методи се дополнети и комбинирани со други емпириски методи. Статистичкиот метод се користи при групирањето на податоците според нивните карактеристики, при нивното табеларно и графичко прикажување, како и при изведувањето заклучоци и толкувањето на резултатите од статистичката анализа. При користењето на овој метод најчесто се применува постапката на анализа на временски серии. Потоа во истражувањето е користен методот на корелација, статистичка алатка за мерење на соодноси помеѓу неколку варијабли, односно степенот до кој секоја од нив е заемно зависна од другата, така што промената на едната е проследена со промена на другата варијабла. Во конкретниот случај се испитува влијанието на факторите добивка, приходите, бројот на вработените и трошокот за човечки капитал.

Од останатите техники користена е Cost-benefit анализата – анализирање на трошоците и можните придобивки од основањето на научен институт и вложувања во наука, истражување и развој во компанијата која се користи како пример. И трудот финансира со користење на студија на случај. Студијата на случај е метод кој се искористи при проучувањето на економските придобивки од инвестирање во истражување и развој, креирање на ново знаење и интелектуален капитал во организациите, нивната поврзаност со организациската перформанса и вредноста на организацијата Градежен институт „Македонија“.

Основна поддршка на истражувањето претставува обемниот сет на податоци од повеќе извори, како, на пример, АПЕК, Еуростат, Европска комисија, ОЕЦД, Светска банка, Светски економски форум и бројни други меѓународни консултантски организации и научни институции, Државен завод за статистика на Република Македонија, Министерство за образование и наука, Фонд за иновации и технолошки развој, други македонски органи и тела.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Врз основа на поставената рамка, со обединување на теоретските и емпириските аспекти, се доаѓа до заклучокот дека улогата на знаењето и иновациите за економскиот раст се широко препознаени во светот и е прифатено дека се клучен двигател на конкурентноста и економскиот развој. Но, процесот на градење на економија базирана на знаење е комплексен и општествен, затоа е посебно значајно усвојувањето на приоди кои го помагаат процесот и подразбираат нов ментален склоп и владини одлуки и чекори кои ќе го олеснат процесот. Тие примарно се насочени кон образовните институции кои треба да бидат во функција на стопанството. Стекнатите знаења, а особено компетенции се клучни за успехот на компаниите. Потоа во науката. Науката главно се смета за "јавно добро", особено за мали економии, а приватниот сектор ќе

инвестира во наука ако е доволно моќен и голем за да оствари придобивки од тие инвестиции. Таква е практиката во светот. На една страна се САД, каде носители на растот се главно приватните образовно-истражувачки институции и големи компании, а на друга се земјите од ЕУ каде јавниот сектор или владите се главните креатори на економија базирана на знаење.

Според различни меѓународни индикатори Македонија спаѓа во групата на скромни иноватори, иако со текот на времето, перформансите се зголемуваат. Инаку, познато е дека земјата издвојува многу малку средства за истражување и развој (помалку од 0,30%), кои во најголем обем потекнуваат од јавни извори. Ова го потврдува и Извештајот на ЕК за напредокот на РС Македонија во процесот на евроинтеграција за 2018 година, во кој е нотирано дека е постигнат добар степен на подготовка во сферата на иновациите и партиципацијата во Програмата на ЕУ за истражување и иновации „Хоризонт 2020“. Се препорачува во иднина државата да се фокусира на јакнење на истражувачките капацитети и поврзаноста со Европското подрачје на истражувања и во подигање на степенот на инвестиции, посебно од приватниот сектор. Од анализата на актуелните законски и стратешки документи, констатирано е дека постои подвоеност помеѓу научноистражувачките и високо-образовните установи, од една страна и стопанскиот сектор, од друга страна. Оваа подвоеност претставува бариера за развивање на конзистентна и ефективна политика (и регулација) на развојно-технолошката и иновациската дејност.

Кандидатката натаму заклучува дека за да се премине во следна фаза на економски развој, потребно е да постои системски пристап и суштинска соработка помеѓу главните чинители на моделот на троен хеликс, т.е. помеѓу приватниот сектор, универзитетите и владата. Потребата од поместување на фокусот од јавниот сектор и образованието кон приватниот сектор, по примерот на позитивните светски практики засега е тешко остварлив процес ако се има предвид фактот дека македонското стопанство се базира главно на микро претпријатија (со удел од 90% во 2016 година), а многу е мал бројот на големите компании каде е возможно тоа да се случи, како што потврдува примерот на студијата на случај. Врз основа на истражувањето, кандидатката изведува конкретни препораки и мерки за македонското стопанството во насока на градење на економија базирана на знаење.

Но, останува клучна улогата на државата која, преку зголемена соработка и дијалог помеѓу академска средината, индустријата и јавните институции, со примена на КО-ИН моделот (колаборативно-иновативни партнерства), треба да подготви и да спроведе сеопфатна стратегија за тоа. За примарно, оценува кандидатката, дека ќе биде потребно зголемено вложување во наука и човечки капитал, со динамика до извесен период да достигне 3 % од БДП.

Општо земено, презентираниите резултати од истражувањата им даваат поддршка на хипотезите дека инвестициите во знаење и човечки капитал придонесуваат за поголеми економски придобивки на македонските компании и нивната иновативност и конкурентност и дека во процесот на градење на економија базирана на знаење мора целосно да се посвети државата со сите можни ресурси, политики и мерки, аналогно на малите и развиени економии. Воедно, резултатите од истражувањето ги посочуваат клучните области на делување на макроекономските политики за преземање структурни реформи кои овозможуваат поголема отпорност и стабилност, обезбедување силен и одржлив економски раст, како на земјите членки на ЕУ.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација со наслов *Економски придобивки од вложување во знаење и човечки капитал – студија на случај – Градежен индустријал „Македонија“*, поднесена од кандидатката м-р Славица Трајковска, претставува истражување во полето на економските науки, во

повеќе области. Докторската дисертација ги исполнува целите на истражувањето во однос на креирање предлог-мерки за поттикнување на економија базирана на знаење во Македонија и изнаоѓање соодветни решенија за зголемување на инвестициите во истражување и развој и создавање на микромодел на организација базирана на знаење, со сите можни економски придобивки од вложување во знаење и човечки капитал. Имајќи ја предвид широчината на областа, истражувањето со право е насочено кон широк опсег на прашања утврдени со основната хипотеза на трудот дека инвестициите во знаење придонесуваат до побрз економски раст и развој.

Тоа понатаму може да биде солидна основа за продлабочени анализи во секоја област од економијата и водич за дизајнирање на структурните реформи во земјата. Затоа што градењето на економија базирана на знаење, како што веќе наведовме, е сложен и подолгорочен процес. Трудот дава солидна основа и за втората област на истражувањето - управувањето со знаењето и човечкиот капитал во македонските компании, што, всушност, дава одговор на посебната хипотеза на овој труд во создавање микро модел на организација базирана на знаење.

Научниот придонес на дисертацијата е во утврдувањето на слабостите и трасирање на насоките во изградба на економија базирана на знаење како императив во 21 век. Дека улогата на државата во тие процеси е многу важна, но не и единствена. Покрај државата, неопходно е и сите други општествени чинители, стопанството и академијата да бидат вклучени во овој процес. Со други зборови, економската визија за Македонија зависи од наведените чинители кои што поскоро треба да постигнат договор за тоа.

Оттука, дисертацијата има големо теоретско, но и практично значење. Од научна гледна точка, истражувањето е вредно со својата уникатност, екстензивност и сеопфатност, кое се однесува на регионален и национален план. На национален план нуди одговор за многу актуелни и сложени прашања. Се очекува да биде добар патоказ за носителите на економските политики и стопанството во Македонија на патот кон трасираните структурни реформи.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Членовите на Комисијата внимателно ја проучија поднесената докторска дисертација на кандидатката м-р Славица Трајковска под наслов *Економски придобивки од вложување во знаење и човечки капитал – студија на случај – Градежен институт „Македонија“* и сметаат дека таа претставува содржаен труд од полето на економските науки кое задира во сите области на ова поле. Трудот содржи теориска основа и методолошка рамка кои обезбедуваат релевантна основа за соодветно третирање на поставените прашања.

Комисијата цени дека преку оваа дисертација, кандидатката м-р Трајковска одговорила на поставените цели, со тоа што дава одговор на двете круцијални прашања, како што се:

- анализа на состојбите и перспективите на РС Македонија за развивање на економија базирана на знаење и градење на микромодел за евидентирање на економските придобивки од вложувањето во знаење и интелектуален капитал во организациите во РС Македонија;
- креирање на предлог мерки за поттикнување на економијата базирана на знаење во РС Македонија и изнаоѓање соодветни решенија за зголемување на инвестициите во истражување и развој во стопанството.

Во истражувањето, кандидатката м-р Трајковска користи обемна домашна и странска литература. Дополнително, таа има солидно познавање и добро владее со методологијата на научно истражувачката работа, како во конципирањето на појдовната теориско-методолошка рамка, така и во формулирањето на добиените резултати од истражувањето. Резултатите од истражувањето во дисертацијата можат да најдат непосредна примена во македонската практика, а воедно отвораат можност за понатамошни истражувања.

Имајќи ги предвид претходно изнесените ставови, Комисијата констатира дека кандидатката м-р Славица Трајковска, во својот труд, успеала да одговори на предизвиците што ги поставила при дефинирањето на предметот на истражување. Тезите што ги поставува успешно ги развива со поткрепени и аргументирани ставови и заклучоци. Комисијата цени дека докторската дисертација *Економски придобивки од вложување во знаење и човечки капитал – студија на случај – Градежен институт „Македонија“*, по својот пристап, начинот на изработка и добиените резултати ги задоволува формалните и суштинските услови кои се потребни за една докторска дисертација од аспект на содржина, обем и постигнато ниво на квалитет.

Имајќи ги предвид изнесеното мислење и оценка на докторската дисертација, нејзината актуелност и научен пристап, Комисијата му предлага на Научниот совет на Економскиот институт во Скопје:

1. да го прифати извештајот со позитивна оценка за поднесената докторска дисертација *Економски придобивки од вложување во знаење и човечки капитал – студија на случај – Градежен институт „Македонија“*;
2. да формира Комисија за одбрана на докторската дисертација, а на кандидатката м-р Славица Трајковска да ѝ се допушти јавна одбрана на докторскиот труд.

Комисија

Д-р Верица Јанеска с.р
Д-р Снежана Костадиноска- Милошеска, с.р
Д-р Елизабета Џамбаска, с.р
Д-р Предраг Трпески, с.р
Д-р Ангелина Танева-Вешовска, с.р

ПРЕГЛЕД НА ПРИФАТЕНИ ТЕМИ ЗА ИЗРАБОТКА НА МАГИСТЕРСКИ ТРУДОВИ ВО ЕКОНОМСКИОТ ИНСТИТУТ

Рег. бр.	Име на кандидатот	Наслов на темата	Ментор	Одлука од Научен совет
1.	Мухаммед Хаџипази	„Селекција и управување со човечки ресурси во банкарскиот сектор“ „Selection and management of human resources in the banking sector“	Д-р Биљана Ангелова	Бр. 02-834/2 од 10.7.2019 година
2.	Васка Љочева Јорданова	„Бизнис план и анализа на показателите на профитабилност за изградба на еко станбени објекти“ „Business plan and analysis of determinants of profitability ratios for building eco residential buildings“	Д-р Климентина Попоска	Бр. 02-751/2 од 10.7.2019 година
3.	Гордана Трајкоска	„Економската добросостојба и индикатори за нејзино мерење – пресметка на GPI за Република Северна Македонија“ „Economic welfare and indices to measure it- calculation of GPI for Republic of North Macedonia“	Д-р Елизабета Цамбаска	Бр. 02-761/2 од 10.7.2019 година
4.	Верче Канзуревска Митровска	„Бизнис перспективите на малите и средни претпријатија во Република Северна Македонија“ “Business perspectives of small and medium enterprises in North Macedonia”	Д-р Неда Петроска - Ангеловска	Бр. 02-831/2 од 10.7.2019 година
5.	Христина Стаменковска	„Финансиски импликации и заштита на правата на доверителите преку спроведување на стечајна постапка - студија на случај“ „Financial implications and protection of lenders rights over bankruptcy procedure – Case study“	Д-р Биљана Ангелова	Бр. 02-818/2 од 10.7.2019 година
6.	Весна Јовановиќ	„Модел за определување на тарифи за водни услуги во Република Северна Македонија – студија на случај“ „Tariff model for determining tariffs for water services in the Republic of North Macedonia – case study“	Д-р Биљана Ангелова	Бр. 02-830/2 од 10.7.2019 година

7.	Ферик Сулејманов	„Влијанието на менаџментот на целосен квалитет и меѓународните стандарди за квалитет врз успехот на компаниите во меѓународниот бизнис“ „The impact of total quality management and international quality standards on the companies success in international business“	Д-р Марија Таковска	Бр. 02-840/2 од 10.7.2019 година
8.	Винка Радевска	„Процес на изработка на бизнис план за набавка на опрема и обезбедување на трајни обртни средства – студија на случај“ “Process of preparation of a business plan for procurement of equipment and permanent working capital – case study”	Д-р Неда Петроска - Ангеловска	Бр. 02-837/2 од 10.7.2019 година
9.	Љубица Патлиџанковска	„Оценка на финансиската и економската оправданост на инфраструктурни проекти на локално ниво“ „Appraisal of the Financial and Economic feasibility of the infrastructural projects at local level“	Д-р Диана Бошковска	Бр. 02-835/2 од 10.7.2019 година
10.	Саит Алеиви	„Поттикнување на претприемничкиот дух кај младите и нивно стратешко влијание врз економскиот раст во Р.Северна Македонија“ "Encouraging the entrepreneurial spirit among young people and their strategic influence on the economic growth in Republic of North Macedonia"	Д-р Марија Таковска	Бр. 02-836/2 од 10.7.2019 година

ПРЕГЛЕД
НА ПРИФАТЕНИ ТЕМИ НА ИНСТИТУТ ЗА ЗЕМЈОТРЕСНО ИНЖЕНЕРСТВО И
ИНЖЕНЕРСКА СЕИЗМОЛОГИЈА-ИЗИИС, СКОПЈЕ

1. Магистерски трудови

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1	Леарт Таравари	Експериментално-аналитички истражувања на сеизмичко однесување на армиранобетонски конструкции со флексибилен кат	Experimental and analytical research on the seismic behaviour of reinforced concrete structures with a soft storey	Проф. д-р Лидија Крстевска	09-1471/1 од 16.7.2019 год.

2. Докторски трудови

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
-					

РЕЦЕНЗИЈА
ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА
„ВЛИЈАНИЕТО НА КУЛТУРНАТА ДИПЛОМАТИЈА ВРЗ СВЕТСКАТА
БЕЗБЕДНОСТ НА ГЛОБАЛНО НИВО“ ОД М-Р ИВАНА ДРОГРЕШКА,
ПРИЈАВЕНА НА ИНСТИТУТОТ ЗА МАКЕДОНСКА ЛИТЕРАТУРА ВО
СКОПЈЕ

Советот на Институтот за македонска литература во Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата 32. редовна седница одржана на 24.12.2018 година, на предлог на Советот за студиската програма докторски Културолошки студии, формираше Комисија за оцена и за одбрана на докторската дисертација под наслов *Влијанието на културната дипломатија врз светската безбедност на глобално ниво* од кандидатката м-р Ивана Дрогрешка. Комисијата е во состав: проф. д-р Валентина Миронска-Христовска, претседател, проф. д-р Лорета Георгиевска-Јаковлева (ментор), член, проф. д-р Наташа Аврамовска, член, проф. д-р Мишел Павловски, член – четворицата професори од Институтот за македонска литература при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и проф. д-р Марина Малиш-Саздовска, член од Факултетот за безбедност во Скопје при Универзитетот „Св. Климент Охридски“ во Битола.

Заблагодарувајќи се за укажаната доверба, Комисијата во наведениот состав ја прегледа и ја оцени подготвената докторска дисертација и на Советот на Институтот за македонска литература во Скопје му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Анализа на докторската дисертација

Докторската дисертација под наслов *Влијанието на културната дипломатија врз светската безбедност на глобално ниво* изработена од кандидатката м-р Ивана Дрогрешка, содржи 348 страници компјутерски обработен текст. Од нив, на 311 страници се изнесуваат аргументите на тезата, на 16 страници е дадена библиографија и на 6 страници се дадени примерите на спроведените интервјуа. Текстот е систематизиран во 6 глави, со вовед и заклучок и со вкупно користени 220 библиографски единици, коректно цитирани и поделени на латинични и на кирилични извори, како и други извори на податоци и дополнителни интернет извори (105 веб-страници) и 11 законски акти.

Податоците за предметот на истражување се дадени во **воведот**, а се систематизирани во две потпоглавја. Во првото, именувано како „Мотивација за истражување“, се заклучува дека „самиот поим дипломатија воопшто и културната дипломатија како составен дел на поимот дипломатија посебно, различно се толкуваат и во различни контексти добиваат различни значења. Оттука мотивот за изработка на овој труд е да се дефинира значењето на поимот културна дипломатија во современи услови, со што би се одредил неговиот опсегот и алатките кои ѝ стојат на располагање“. Дилемата на која тука се посочува е несогласувањето околу ставот дали културната дипломатија е нешто што е врзано за реториката, т.е. за индивидуалните способности или бара осмислена стратегија, односно колективно делувањето на соодветните институции. Дополнителен мотив за истражување кој кандидатката го наведува е и желбата да се зголеми фондот на истражувања за културната дипломатија како посебен вид на дипломатијата, одделна од јавната дипломатија; кои се евидентно ретки, како и да се надополнат сознанијата за тоа како, низ конкретни мерки, да се заштити културната разноликост во ерата на глобализацијата. Сите овие прашања, според кандидатката, во крајна инстанција ќе придонесат за конкретни мерки и активности за унапредување на културната дипломатија. Во воведот, кандидатката дефинира и клучни термини кои ќе се користат во изработката на докторската теза се: дипломатија, јавна дипломатија, култура, културна дипломатија, национално брендирање, глобализација и безбедност.

Во **првата глава**, кандидатката се задржува на поимите дипломатија, јавна дипломатија и културна дипломатија, како и на сличностите и разликите поврзани со нив. Ако под дипломатија, во потесна смисла на зборот, се подразбере „свкупност од разнообразни средства, методи и форми со коишто се користи државата во водењето на надворешната политика“, т.е. „презентирање на државата и нејзините интереси во другите земји преку реализирање на нејзината надворешна политика, претставување на нејзините вредности и зајакнување на нејзиниот углед и меѓународните позиции“, а јавната дипломатија како „директна комуникација со странски лица, со цел да се влијае врз нивното мислење или во крајна линија врз нивните влади“ во различни полиња, од информациите до културата, со цел да се креира и да промовира одредена слика или пожелна перцепција за државата“, тогаш културната дипломатија, како „размена на идеи, информации, уметност и други аспекти од културата меѓу нациите и нивните народи со цел зајакнување на заедничкото разбирање“, како т.н. „мека моќ“, логично е што има централна улога во дипломатските акции за што поуспешно презентирање на земјата. За потребите на оваа глава користена е разновидна литература од странски и домашни автори, како Лорета Георгиевска-Јаковлева: *Идентитети/Identities*, Васко Шутаров; *Јавна и културна дипломатија*, Љубомир Данилов Фрчкоски: *Преоварање во конфликтите на идентитети*, Joseph Samuel Nye: *Soft Power: The Means to Success in World Politics*, Simon Anholt: *Foreword' Journal of Brand Management and Competitive Identity: The New Brand Management for Nations, Cities and Regions*. Basingstoke, Nicholas J. Cull, *Public Diplomacy: Foundations for Global Engagement in the Digital Age*, Bağ S.A.: *Działania Unii Europejskiej na rzecz kultury i turystyki kulturowej*, Berry. J.W, Y.H. Poortinga, M.H. Segall and P.R. Dasen, *Cross-Cultural Psychology: Research and Applications*, *Soft Power: The Means to Success in World Politics* и др.

Во прилог на подобро разбирање на културната дипломатија, во **второто поглавје**, направени се анализи на поединечни културни дипломатии на одредени земји од Балканот и во светот. Во тој контекст, анализирани се различни државни извештаи од владини тела специјализирани за таа област и направен е преглед на постојните истражувања, стратегии, извештаи и законски прописи и примери и тоа за Србија, Хрватска и Словенија, САД, Русија, Кина, Полска, Франција, Германија и Велика Британија. Како дополнување на тоа, се разработуваат елементите, развојот и органите за спроведување на културната дипломатија на Европската Унија. Даден е и детален приказ на структурата на ЕУНИК (Национални институти за култура на ЕУ) и неговите активности, како и европските закони за развој на најновата Агенда за развој на културната дипломатија.

Третата глава е посветена на концептот и теоретското дефинирање на меката моќ. Посебно внимание е посветено на мошне интересниот „Извештај за рангирање на земјите со најголема употреба на меката моќ за 2018 години (The soft power 30“-Portland), во кој се изнесени интересни анализи и оценки за развојот на меката моќ (дефинирана како моќ во денешната глобална информативна ера, каде победата често не зависи од војската која победува, туку од тоа која приказна победува). Во него се опфатени и рангирани 30 земји од целиот свет, а е изработен од Џонатан Меклорисе (Jonathan Meclorise), специјалист по јавна дипломатија, културни односи и национално брендирање, во соработка со други експерти во светот.

Кандидатката наведува дека меката моќ може да се разбере како „средина која обезбедува нова перспектива за динамиката на перцепциите на странските публики на која било земја во кој било домен“. Во трудот се анализирани голем дел од глобалните политички промени што во моментот се одвиваат и нуди преглед за користењето на меката моќ. При тоа, таа нагласува дека споменатиот *Извештај* нуди конкретни и практични насоки и заклучоци за: актуелната состојба на употребата на меката моќ, предизвиците при нејзината употреба, идентификување на нејзините извори како и мерење на нивната ефикасност; како и насоки за подобрувањето на културната дипломатија во глобалниот поредок.

Четвртата глава ја сочинува потпоглавјата посветени на културата, глобализацијата, идентитетот, безбедноста и тероризмот, разложени во соодветни

наслови и поднаслови кои овозможуваат полесно да се согледаат и следат нивните заемни односи и релации. Најнапред се обработува поимот **култура** како фактор и основа на спроведувањето на културната дипломатија. Посебна вредност на трудот му дава освртот на законската легислатива на нашата земја во борбата за спротивставување на тероризмот како глобална закана, како и на Национална стратегија за борба против насилени тероризам 2018-2022 и на Меѓународна регулатива за спротивставување на меѓународниот тероризмот. Оваа глава се потпира врз истражувањата на Марина Малиш Саздовска, *Заштитата на културното наследство на Република Македонија* (криминалистички аспекти), Наталија Георгиевска: *Културата како фактор во креирање на безбедносната политика и стратегија*, Зарков Славко: *Тероризам: најопасна закана во постмодерното општество на 21 век*, Jensen A. L. *Coming of Age in a Multicultural World: Globalization and Adolescent Cultural Identity Formation. Applied Developmental Science*, Милошевска Тања, *Вмрежување на формиите на глобалниот тероризам*, Бранислав Саркањац *Македонски кинхрезис*, Harvey B Feigenbaum, *Globalization and Culture Diplomacy*, и др.

Петтата глава е посветена на **културната економија/индустрија** и на релациите што може да се воспостават помеѓу индустрискиот сектор и културната дипломатија. Целта на ова поглавје е да се посочи на потребата од спроведување на национални културни политики и мерки за креативните индустрии во Северна Македонија и европските земјите, како можност за делување и на културната дипломатија. Во трудот се анализираат суштинските релации помеѓу културата и економијата, се дефинираат поимите креативна и културна индустрија, се дава преглед на учесниците во креативните индустрии, се укажува на важноста на развојот на креативните индустрии, културната индустрија во Европа, на националните економски и културни политики за стимулирање на креативните индустрии, со посебен осврт ба третманот на културните индустрии во Република Северна Македонија.

Во **последната (шеста) глава** на трудот се обработува културната политика на Република Северна Македонија во функција на државната културна дипломатија. Се презентира македонската културна дипломатија, надлежните органи и институциите кои ја креираат и реализираат, главните актери, јавниот и невладиниот сектор, уметниците и сите органи кои ја спроведуваат. Опфатена е македонската легислатива од оваа област, двете Национални стратегии за развој на културата за периодот 2012 – 2017 и 2018 – 2022 година, направена е компарација помеѓу овие два документи, кои, пак, се основа за развојот на културната дипломатија, опфатени се релациите како основа за толкување на актуелните настани на меѓународен план, но и на планот на културната политика и културната дипломатија во Република Северна Македонија. Извршена е идентификација на клучните меѓународни документи и нивната усогласеност со македонските стратегии во културната дипломатија, заради анализа на нивната успешност при примената. Спроведените анализи и прегледи имаат за цел да одговорат на прашањето: Каква е културната дипломатија во РСМ, дали има јасно определени стратегиските пораки кои се вклучуваат во новите трендови на културната дипломатија и дали тие успешно се пренесуваат? Потоа: Колку нашата земја придонесува за културното разбирање меѓу народите и во одржувањето на мирот и стабилноста на светската безбедност?

Во **заклучокот** се систематизирани главните сознанија од истражувањето.

1.1. Предмет на истражување

Во вториот дел од воведот, именуван како „Дефинирање на предметот, целта и методите на истражувањето“, се идентификуваат:

- **испражувачкото прашање** формулирано на следниов начин: Како во ерата на глобалната поврзаност на светот да се мисли културната дипломатија, на кои вештини таа треба да се потпира и кои цели треба да ги остварува? и
- **целиите и задачите на испражувањето**, дефинирани како препознавање на улогата на културната дипломатија како фактор кој може да придонесе за: безбедноста на светот, за надминување на кризите и заканите од војна и

тероризам, за одржлив економски развој и за осигурување на културната различност на светот.

Вака поставените цели и задачи, според кандидатката, придонесуваат и за научно профилирање на културната дипломатија, што го дефинира и **предметот на истражување**.

1.2. Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

На културната дипломатија како засебен предмет на истражување нема посветено голем број истражувања. Сепак, кандидатката ги регистрира досегашните напори и наведува дека:

На локално ниво (Република Македонија), на оваа тема работеле повеќе автори, а ние би го посочиле трудот на Васко Шутаров *Јавна и културна дипломатија*, каде што во заклучокот се пласира тезата за клучната важност на културата за водењето на успешна дипломатија на една држава и трудот на Лорета Георгиевска-Јаковлева, *Идентитет/Identities* која во делот „Европа без граници: идејата за заеднички европски идентитет под прашање“, врз основа на уметничката продукција во периодот на транзицијата, ги опфаќа важните прашања за екстернализација на насилството и „одругување“ на другоста, како причина за криза.

На темата за поврзаноста на културната дипломатија со процесите за демократизацијата на светот, прашањето за идентитетите и системот на вредности, интеркултурната и мултикултурната размена, се посочуваат авторите кои работеле на регионално ниво: Тонка Костадинова *Културната дипломатија во оштетените зафатени од војна: интернационално и локално во постконфликтната (ре)конструкција на религиозното наследство во бивша Југославија (Cultural diplomacy in war-affected societies: international and local in the post-conflict (re)construction of religious heritage in Former Yugoslavia)*; Љиљана Рогач Мијатовиќ *Културната дипломатија и идентитетот на Србија (Kulturna diplomatija i identitet Srbije)*.

За важноста на темата во новите односи кои се градат на светско рамниште по завршувањето на студената војна, паѓањето на комунизмот и неговата симболичка манифестација – рушењето на Берлинскиот ѕид, кандидатката ги анализира сраовите на: Харви Б. Фајгенбаум (Harvey B. Feigenbaum). *Глобализација и културна дипломатија (Globalization and Culture Diplomacy)* и Стенли Р. Барет, *Културата ја зајакнува моќта (Culture meets power)*. Заклучоците на наведените дела, смета Дрогрешка, укажуваат на влијанието на културната дипломатија во меѓународните и политички односи помеѓу земјите и нејзините ефекти во градење на подобра перцепција за една држава, а со тоа и за стекнување на углед и почитување од страна на други земји. За можноста културите да се видат и како извори за тензии и кризи, се посочуваат на Николас Џ. Џул (Nicholas J. Cull), *Јавна дипломатија: Лекции од минатото (Public Diplomacy: Lessons from the past)*.

Консултираната литература кандидатката успешно ја користи за да дојде до сопствени заклучоци кои генерално одговараат на прашањето: Како културната дипломатија треба да се конципира и кои стратешки позиции треба да ги заземе за да може да претставува извор на национална промоција, безбедност, мир и сестрано запознавање на народите.

1.3. Краток опис на применетите методи

Од постојната теоретска литература, кандидатката ги извлекува оние сознанија кои се најрелевантни за нејзиниот предмет на истражување. Врз овој корпус, таа ги формулира прашањата и проблемите кои се недоволно истражени.

Самиот предмет на истражување, како и целите кои кандидатката си ги поставува, наметнуваат интердисциплинарен пристап и тоа на сите нивоа на истражувањето. Оттука, Дрогрешка ги спроведува методските постапки на анализа, синтеза, генерализација, компарација, но и да ги сопостави знаењата од историски, антрополошки, социолошки, културолошки, политички и безбедносен аспект.

Појдовната точка во истражувањето е идентификација на местата кои културната дипломатија ја поврзуваат со историјата (историските настани кои придонесуваат за промена на научната парадигма во согледувањето на целите на културната дипломатија), потоа со антропологијата и социологијата (местата кои го одредуваат културниот идентитет), со културолошките и политичките студии (одредувањето на политичкото во културата) и студиите за безбедност (културата како фактор за безбедносните политики). Вака утврдените релации се основа за толкување на актуелните настани на меѓународен план, но и на планот на културната политика и културната дипломатија во Република Македонија. За кандидатката најсоодветна постапка за остварување на поставените цели е интерпретацијата или херменевтиката, како еден од основните методи на аргументацијата. Оваа постапка се применува и при идентификацијата на клучните меѓународни документи и анализата на нивната усогласеност со македонските стратегии во културната дипломатија, како и при анализата на нивната успешност при примената. Исто така, успешноста на предложената методологија се гледа и во анализата на културната дипломатија како промотор на стратегиите за брендирање на македонската нација и економските ефекти од таквите постапки.

Заклучоците на истражувањето се изведуваат со помош на индукцијата и дедукцијата.

1.4. Краток опис на резултатите од истражувањето

Низ историски пресек на развивање и менување на значењето на поимите јавна и културна дипломатија, идентитет, глобализација, мултикултурност, интеркултурност, другост, национално брендирање, идентитет, безбедност, тероризам и др., Дрогрешка упатува на едно ново сфаќање на дипломатијата, каде прашањата поврзани со културата ќе имаат централно место. При тоа кандидатката доаѓа до заклучок дека основна задача на културната дипломатија е креирање на најповолната слика за својата земја, остварување контакти на сите нивоа и зближување на народите, што всушност и е основна мисија на културата. Таа констатира дека културната дипломатија е алатка за промовирање пред другите земји за посочување на сопствените ставови во однос на политичките прашања, идентификување на полињата на можни соработки или заеднички интереси. Културната дипломатија е насочена и кон демонстрирање на сопствените вредности и претставува уникатна можност да се допре до младите луѓе, елитите и широката публика.

Кандидатката, меѓу другото, истакнува дека културата може да се разбере и како дијалог, што пак подразбира размена на идеи и искуства, вреднување на сопственото културно наследство и запознавање и почитување на туѓото, при што нагласува дека овој дијалог не може да се оствари без почитување на различноста. Таа нагласува дека принципот на почитување на другиот се коси со тенденциите сопствената култура да се смета за единствената и вистинската, од што и произлегува тенденцијата, со принуда, своите вредности и традиции да се наметнат на другите. Оттука и заклучокот дека токму културите се тие кои во последно време се идентификуваат како извори за тензии и кризи (религиозна различност, цихад, создавање за стереотипни, фобични слики за Другиот и сл.). Овој дел од трудот укажува на фактот дека дел од новите конфликти во светот се идентификуваат како културни конфликти кои свои корени имаат во етноцентризмот и монокултурализмот на минатото. Оттука и важноста на културната дипломатија со што културите стануваат и дел од меѓународни односи. Дрогрешка заклучува дека креирањето безбедносните политики кои во основа ја имаат културата/културната дипломатија се фактор во спречувањето на културните конфликти. Односно дека културната дипломатија позитивно влијае на меѓународните и политичките односи помеѓу земјите и помагањето во градење на подобра перцепција на една држава и нејзино почитување од страна на други земји.

Во трудот се посветува соодветно внимание на релацијата помеѓу глобализацијата и културната дипломатија. Опишувајќи ги појавите поврзани со глобализацијата, како интеркултурализмот, мултикултурализмот, културната глобализација, еластичноста на културата, хибридниите култури, миграциите и процесите како улогата на државата во

мултикултурното општество, правото на културна различност, заканата за културната различност или придонесот кон културна видливост на „малите“ нации, мултикултурализмот и културните разлики, со посебен осврт на состојбите во Република Северна Македонија, Дрогрешка го анализира влијанието на глобализацијата врз безбедноста на глобално ниво. Оттука и прашањето кое се поставува: Како во ерата на глобалната поврзаност на светот да се мисли културната дипломатија, на кои вештини таа треба да се потпира и кои цели треба да ги остварува. И се заклучува дека „глобализацијата сè повеќе станува влијателен „архитект“ на новата меѓународна безбедносна агенда, глобалното општество е политичка иднина на светот и, за да се исклучи опасноста од културни конфликти, потребно е да се стави акцент на културната дипломатија која ќе води во насока на негување и популаризација на различните културни вредности. Врската помеѓу културата и владата се зајакнува со надлежноста на културната дипломатија. Таа е државна активност која го обликува националниот идентитет со помош на приватниот сектор и остварува културната размена во општество надвор од директната владина контрола“.

Идентитетот и културните фактори кои влијаат врз него се предмет на анализа од аспект на нивната поврзаност со културната дипломатија. Идентитетот, според кандидатката, е клучниот фактор кој ја одредува намената, вредностите и интересите кои ја формираат основата на политиката и стратегијата за постигнување или зачувување на одредени интереси. Посебно внимание е посветено на улогата на идентитетот во меѓународните односи како, како основа врз која се заклучува дека културната дипломатија, при спроведувањето на своите цели, мора да ги земе предвид прашањата за идентитетот, еластичноста на културите и културната различност.

Сите претходно обработени поими и анализи кандидатката ги става во функција на, според неа, најважната – безбедноста. Оттука, овој поим има централно место. За полесно класифицирање на проблемите и прашањата, на безбедноста се гледа како на сеопфатен модел кој е сочинет од три клучни подрачја: индивидуална димензија: човековата безбедност, општествена димензија: јавната безбедност и симболична димензија: безбедноста од аспект на културата. Од анализата се извлекува заклучок дека чувството за културните корени и одбраната на културниот идентитет ги поместува границите и она што порано се сметало за лично, станува национално, меѓународно и глобално, а со тоа и проблем за безбедноста на светот.

Во тој контекст се разгледува и тероризмот и терористичките организации. Со цел да се разбере, понудени се различни дефиниции, укажано е на доминантните причините за неговото постоење, на факторите кои влијаат на неговата појава (политички, економски, социјални, геополитички и религиозни), како и на врската помеѓу религијата и културата. Направен е детален приказ на структурата на двете најголеми терористички организации (Ал Каеда (Al - Qaeda) и Исламска држава (Islamic State – IS – Daesh).

Сите претходно споменати поими, процеси и состојби, кандидатката ги доведува во врска со културната дипломатија за да заклучи дека во светот денес е особено важно да се негува културната различност. Еден од важните начини тоа да се постигне е културната дипломатија, што пак укажува на неопходната потреба од зајакнување на културата/културната дипломатија и нејзиното место во меѓународните односи. Зашто, според кандидатката, „ако загрозувањата во современите односи попримаат „универзален карактер“, тогаш и безбедноста во новите цивилизациско – културни односи добива универзална содржина“. Во новите модели за 21 век, културната дипломатија се соочува со нови предизвици во согласност со промените и прилагодувањата на креаторите на политиките, безбедносните состојби и опстанувањето на културите во се подинамичното културно опкружување. Со тоа и културната дипломатија добива на значење во популаризирање на различните културни вредности, надминување на недоразбирањата и намалување на општествено културните конфликти, а со тоа и во промовирањето на глобалниот мир и стабилност.

Кандидатката заклучува дека токму креативните индустрии „играат решавачка улога во идентификувањето на една земја надвор од нејзините национални граници и тие

претставуваат фактори во обликувањето на развојните перформанси на една држава. Во таа насока, културната дипломатија на секоја успешна држава креира стратегија за успешно промовирање на природните и културните богатства, како можност за економски просперитет на земјата“. Од аспект на македонските културни и креативни индустрии се констатира дека потенцијалите за збогатување на македонската културна дипломатија се богати, но потребно е да се вложат дополнителни напори културната дипломатија да биде промотор на стратегиите за брендирање на македонската нација и на економските ефекти од таквите постапки. Потврдена е тезата дека е потребно секоја држава со помош на културната дипломатија да донесува осмислена стратегија за промовирање на креативните капацитети.

Целокупниот анализиран материјал и дава за право на кандидатката да констатира дека македонската културна дипломатија се води под чадорот на јавната дипломатија, односно како дел од неа или пак во контекст на меѓународна културна соработка или меѓународна културна размена. Таа смета дека се уште не е формиран надлежен орган кој ќе ја креира, дека таа се уште се води во рамки на други сектори, кои се под чадорот на јавната дипломатија. Оттука кандидатката заклучува дека културната дипломатија на секоја држава подразбира усогласување на своите цели со правилата, прописите, актите и уредбите со соодветните од меѓународните институции, што во РСМ не е сторено до крај. Оттука, кандидатката смета дека приоритетни потреби се:

- доследно спроведување на правото на културна различност и културен дијалог меѓу народите;
- изготвување на културна стратегија за вклучување на културното наследство во културната дипломатија, со цел промоција на спецификите на сопствената култура како дел од светското културно наследство.
- преосмислување на културната дипломатија во насока на идентификација на сите позитивни и негативни страни, евентуални пропусти и слабости во Националната стратегија за развој на културата во контекст на културната дипломатија.

2. Оцена на трудот

Докторската дисертација на кандидатката м-р Ивана Дрогрешка, со наслов *Влијанието на културната дипломатија врз светската безбедност на глобално ниво*, претставува истражување во научното подрачје на културолошките студии. Изработката на темата на оваа докторска дисертација има за цел да се истражат факторите кои влијаат на имиџот на една земја, кој пак, во голема мера влијае на нејзиното успешно позиционирање на надворешен план, на надворешната политика, на безбедноста и на успешното презентирање на националните вредности и националниот идентитет. Докторската дисертација дава свој научен придонес во дефинирањето на културната дипломатија како поле на научен интерес.

Оттука, Комисијата заклучува дека докторската дисертација под наслов *Влијанието на културната дипломатија врз светската безбедност на глобално ниво*, изработена од кандидатката м-р Ивана Дрогрешка е сериозен научноистражувачки труд кој е интердисциплинарно насочен со цел знаењата од областа на културната дипломатија да се применат и во РСМ.

Во посочената докторска дисертација, на убедлив, систематски и доследен начин се укажува на потребата од воведувањето на стратегиски обмислена и добро спроведена културна дипломатија во Република Северна Македонија, аргументирајќи ја оваа потреба врз досегашните научни ставови кои се, на овој или оној начин, релевантни за конципирање на поимот културна дипломатија. Посебна вредност на докторската дисертација е тоа што се доведени во релација поимите како мека и тврда моќ, идентитет и тероризам, право на различност и мултикултурализам и сл. со поимот културна дипломатија.

Ставајќи акцент на овие релации, кандидатката аргументирано посочува на културната дипломатија како една од основните алатки во меѓународното

позиционирање на државите и нејзиното сè поголемо значење за безбедноста на земјата.

Докторската дисертација, според мислењето на Комисијата за оценка, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

3. Исполнетост за законските услови за одбрана на трудот

Кандидатката пред одбраната на докторската дисертација ги објави следниве рецензирани истражувачки трудови:

- ДРОГРЕШКА, Ивана. Миграции и култура - Зачувување на културниот идентитет на имигрантот во новото општество. *Култура/Culture* aug. 2016
- ДРОГРЕШКА, Ивана. Идентитет и тероризам од безбедносен аспект. *Култура/Culture*, [S.l.], v. 6, n. 13, p. 32-43, nov. 2017. ISSN 1857-7725.

4. Заклучок и предлог

4.1. Главни научни придонеси на кандидатката

Докторскиот труд под наслов *Влијанието на културната дипломатија врз шведската безбедност на глобално ниво*, изработена од кандидатката м-р Ивана Дрогрешка, пред сè нуди сериозни аргументи во прилог на ставот дека културната дипломатија денес претставува особено значаен инструмент на странската и домашната надворешна политика. Разгледувајќи ги сите релевантни поими и релации кои се во допир со поимот културна дипломатија (од јавната дипломатија, преку идентитетот, имаголошките претстави, глобализацијата, тероризмот и др. до културните/креативните индустрии), кандидатката дава аргументирани докази кои одат во прилог на ставот дека денес на културната дипломатија не треба да се гледа само како алатка за надворешната политика под надлежност на јавната дипломатија, туку како мултидимензионален процес на меѓународната културна политика. Таа, преку сестрана анализа и со многу аргументи, заклучува дека додека „комплексот од културните димензии на меѓународните односи ја поткрепуваат културната дипломатија, која цели кон остварување на националните интереси“. Тие интереси можат да се постигнат на различни начини на кои кандидатката многу умесно посочува, па дури и „преку канализирање на транснационалниот тек на културните индустрии“.

4.2. Подрачје на примена и ограничувањата

Анализата на состојбата со културната дипломатија во Република Северна Македонија, ова истражување го чини применливо во обмислување на поделотворна национална стратегија за културната дипломатија кај нас. Издвојувајќи ги клучните елементи на современите текови на културната промоција на влијателните државите во светот и на ЕУ, кандидатката има за цел да посочи дека во Република Северна Македонија, иако постојат иницијативи за формирање на самостојно тело, сè уште не постои орган кој е задолжен за спроведувањето на културната дипломатија. Таа констатира дека во современи услови тоа е недопустлив пропуст и ја посочува неопходната потреба од итно формирање на самостоен орган или тело во соработка на Министерството за култура, Министерството за надворешни работи на РСМ и невладиниот сектор. Во докторскиот труд, систематски и аргументирано, се укажува на потребата од поорганизирано дејствување на РСМ кога станува збор за културната дипломатија, преку изготвување на стратегија, програми и план на претстојни активности, со цел подобри резултати во оваа исклучително значајна област. Оваа потреба, според неа, се актуализира денес, во време на владеењето на асиметрични закани, пред сè од тероризам.

4.3. Можни понатамошни истражувања

Докторската дисертација ги евидентира сите позначајни поими, фактори и релации кои влијаат на тоа како се конципира културната дипломатија. Оттука, таа е еден вид преглед на можните насоки на развој на културната дипломатија и основа за подетално дефинирање и анализа на секој од нив во релација со културната дипломатија.

Имајќи го предвид претходно изнесеното, на Советот на Институтот за македонска литература во Скопје со задоволство му предлагаме да ја прифати позитивната оценка во овој Извештај и да закаже одбрана на докторската дисертација *Влијанието на културната дипломатија врз светската безбедност на глобално ниво* од кандидатката м-р Ивана Дрогрешка.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Валентина Миронска-Христовска,
претседател, с.р.

Проф. д-р Лорета Георгиевска-Јаковлева (ментор), член,
с.р.

Проф. д-р Наташа Аврамовска, член, с.р.

Проф. д-р Мишел Павловски, член, с.р.

Проф. д-р Марина Малиш-Саздовска, член, с.р.